

**TÜRKİYE’DEKİ ASKERİ BANDO ŞEFİ YETİŞTİRME VE
GELİŞTİRME SÜRECİNE YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ**

Erkut Çağlak

DOKTORA TEZİ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HAZİRAN, 2021

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 6 (altı) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Erkut

Soyadı : Çağlak

Bölümü : Müzik Eğitimi

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Türkiye’deki Askeri Bando Şefi Yetiştirme ve Geliştirme Sürecine Yönelik
Bir Model Önerisi

İngilizce Adı : A Model Proposal For The Training and Development Process of Military
Band Conductor in Turkey

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Erkut Çağlak

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Erkut ÇAĞLAK tarafından hazırlanan “Türkiye’deki Askeri Bando Şefi Yetiştirme ve Geliştirme Sürecine Yönelik Bir Model Önerisi” adlı tez çalışması, aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Aytekin ALBUZ

Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Başkan: Prof. Dr. Salih AKKAŞ

Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Doç. Dr. İlknur ÖZAL GÖNCÜ

Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Hepşen OKAN

Sahne Sanatları Bölümü, Ankara Üniversitesi

Üye: Dr. Öğr. Üyesi İlker Deniz BAŞUĞUR

Müzik Teorisi Bölümü, Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 25 / 06 / 2021

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Şehit bando müzisyenlerine...

TEŞEKKÜR

Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik bir model önerisi tasarlama düşüncesiyle yola çıktığım çalışma sürecinin başından itibaren, engin bilgisi ve donanımı ile araştırmanın sağlıklı bir şekilde ilerlemesini ve gelişmesini sağlayan, zaman mefhumu gözetmeksizin kendisine ihtiyaç duyulan her an desteğini esirgemeyen danışmanım sayın Prof. Dr. Aytekin ALBUZ'a; tez çalışmasının olgunlaşmasında değerli görüşleri ile katkıda bulunan Tez İzleme Komitesi üyeleri, sayın Prof. Dr. Salih AKKAŞ ve Dr. Öğretim Üyesi Hepşen OKAN ile tez jürisi üyeleri sayın Doç. Dr. İlknur ÖZAL GÖNCÜ ve sayın Dr. Öğr. Üyesi İlker Deniz BAŞUĞUR’a; çalışma süreciyle yakından ilgilenen ve deneyimlerini içten bir şekilde paylaşarak tez çalışmasına önemli katkılar sunan Orkestra Şefi sayın Prof. Burak TÜZÜN’e ve Bando Şefliği Sanat Dalı Program Sorumlusu sayın San. Öğr. Elemanı Doğan ÇAKAR’a; araştırmaya katılım sağlayan değerli akademisyenlere ve meslektaşlarıma; 2211 Genel Yurt İçi Doktora Burs Programı çerçevesinde karşılıksız olarak burs sağlayarak araştırmaya maddi destek sunan TÜBİTAK'a; doğduğum günden bugüne beni her konuda destekleyen ve evlatları olmaktan büyük gurur ve onur duyduğum sevgili anneme ve babama; akademik çalışmalarımı yakından takip eden ve beni sürekli motive eden ağabeyim Dr. Aykut ÇAĞLAK’a; her zaman olduğu gibi bu süreçte de en büyük destekçim olan ve bir müzik eğitimcisi olarak çalışma sürecinin her aşamasında değerli fikirlerini paylaşan sevgili eşim Ayşegül ÇAĞLAK’a ve moral desteği her zaman hissettiğim sevgili oğlum Atakan ÇAĞLAK’a teşekkürlerimi sunarım.

TÜRKİYE’DEKİ ASKERİ BANDO ŞEFİ YETİŞTİRME VE GELİŞTİRME SÜRECİNE YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ

Doktora Tezi

Erkut Çağlak

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Haziran, 2021

ÖZ

Türkiye’de askeri bando şefliği eğitimi; Hacettepe Üniversitesi, Ankara Devlet Konservatuvarı, Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Ana Sanat Dalı bünyesindeki Bando Şefliği Sanat Dalında yürütülen 4 yıllık lisans programı ile verilmekte, programın öğrenci kaynağını ise önlisans düzeyinde bando müzisyeni yetiştiren Millî Savunma Üniversitesi Bando Astsubay Meslek Yüksek Okulu teşkil etmektedir. Ancak son dönemde söz konusu askeri müzik eğitim kurumunun eğitim sisteminde değişiklikler olması, yapısı değişen öğrenci kaynağının nitelik bakımından yetersiz oluşu, akademik eğitim sürecinin yeterince ihtiyaca yönelik planlanamaması gibi sebeplerle, askeri bando şeflerini meslek hayatına hazırlama konusunda mevcut sistemin yetersiz kalması ve askeri bando şeflerinin mesleki gelişimlerine yönelik bir hizmet içi eğitim sisteminin de olmayışı, bu alandaki eğitimi değerlendirme ve yeni bir yapılanma ihtiyacını gündeme getirmektedir. Buradan hareketle; yapılan araştırma ile Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine dair nitelikli bir öğrenci kaynağına dayanan ve akademik eğitim sürecinin ardından, bando şeflerinin meslek hayatları boyunca gelişimlerini sağlamaya yönelik hizmet içi eğitim

sürecini de içeren bir model geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın deseni; bir yönüyle alan araştırmasına dayalı betimsel temelli bir çalışmaya, diğer bir yönüyle ise askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik örnek bir tasarım oluşturması bakımından eylem araştırması modeline dayanmaktadır. Bu bağlamda araştırmanın yürütülmesi için problem belirleme, veri toplama, veri analizi, eylem planı belirleme, eylemi gerçekleştirme ve alternatif ya da yeni bir eyleme karar verme aşamaları izlenerek, eylem araştırma sürecine uygun bir planlama yapılmış; problemin belirlenmesinin ardından, eylem araştırma süreci aşamaları alt problemlerle ilişkilendirilmiştir. Nitel veri toplama yöntemlerinden alanyazın taraması ve görüşme yöntemlerinin kullanıldığı araştırmada görüşme yapılan bando şefleri, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Bando şefleri ile yapılan görüşmelerde, standartlaştırılmış açık uçlu görüşme yaklaşımı ile hazırlanan görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmada; akademik eğitim öncesi sahip olunması gereken yeterlilik ve hazırbulunuşluk düzeylerinin yeniden belirlenmesi; öğrenci kaynağının ve kayıt-kabul koşullarının, belirlenen yeterlilik ve hazırbulunuşluk düzeyi doğrultusunda tespit edilmesi; akademik eğitim sürecinin bütünüyle ele alınarak, programda yer alan derslerin bir bando şefinin mesleki gereksinimlerini karşılayacak şekilde yeniden planlanması; mesleki eğitim süreciyle ilgili olarak ise askeri bando şeflerinin mesleki gelişimlerinde sürekliliği sağlayacak düzenlemeler yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, elde edilen bulgular ışığında Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme sürecine yönelik mevcut uygulamada tespit edilen problem sahaları ve buna neden olan etkenler belirlenerek, söz konusu sürecin sistematik ve amaca yönelik bir şekilde organize edilmesine olanak sağlayan bir model tasarlanmaya çalışılmıştır. “Akademik Eğitim Öncesi Yeterlilik Düzeyi” “Öğrenci Kaynağının Tespiti” “Akademik Eğitim Sürecinin Yönetimi” ve “Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecinin Yönetimi” olmak üzere 4 aşamadan meydana gelen ve geniş kapsamlı bir süreç olarak tasarlanan model, incelenmek üzere uzman görüşüne sunulmuş, görüşmelerden elde edilen veriler ise içerik analizi yapılarak değerlendirilmiş ve model önerisine son şekli verilmiştir. Araştırma sonucunda; ortaya çıkan modelin uygulanabilirliğine yönelik olarak, uzmanlarca olumlu görüş bildirilmiş ve idealize edilmiş doktrin niteliğindeki bu çalışmanın, Türkiye’deki askeri bando şeflerinin yetiştirilmesi ve mesleki gelişimlerinde sürekliliğin sağlanması bakımından alana önemli katkılar sağlayacağı belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Askeri Bando, Bando Şefliği, Bando Şefi, Şeflik Eğitimi, Model
Sayfa Adedi : 253
Danışman : Prof. Dr. Aytekin ALBUZ

A MODEL PROPOSAL FOR THE TRAINING AND DEVELOPMENT PROCESS OF MILITARY BAND CONDUCTOR IN TURKEY

Ph.D Thesis

Erkut ağlak

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

June, 2021

ABSTRACT

Military band conductor education in Turkey is given with a 4-year undergraduate program offered in Hacettepe University, Ankara State Conservatory, Band Conducting Art Branch in the Composition and Orchestral Conducting Major Art Branch, and the student source of the program is the National Defence University, Band NCO Vocational HE School that trains band musicians at associate degree level. However, the recent changes in the education system of the said military music education institution, the insufficient quality of the student resource whose structure has changed, the failure of the academic education process being planned according to the needs, the inadequacy of the current system in preparing the military band conductors for their professional life and the absence of an in-service training system for the professional development of military band conductors, bring the need to evaluate the training in this field and to restructure it. From this point of view; with this research, it is aimed to develop a model that is based on a qualified student resource on the process of training and development of military band conductors in Turkey which includes in-service training process to ensure the development of military band conductors throughout

their professional lives after the academic education process. The pattern of the research, on one hand, is based on a descriptive study based on field research, and on the other hand, it is based on the action research model by way of creating an exemplary design for the military band conductor training and development process. In this context, planning was made in accordance with the action research process by following the stages of problem determination, data collection, data analysis, determining an action plan, performing the action and deciding on an alternative or new action; after identifying the problem, the action research process stages were associated with sub-problems. In the research, in which literature review and interview methods, which are among the qualitative data collection methods, were used, the military band conductors interviewed were selected by the criterion sampling method, which is one of the purposive sampling methods. In the interviews with the military band conductors, an interview form prepared with a standardized open-ended interview approach was used. The data obtained from the interviews were analyzed using the content analysis technique. In the research; re-determining the level of competence and readiness that should be obtained before academic education; determining the student resource and enrollment-admission conditions in line with the determined proficiency and readiness level; re-planning the courses in the program to meet the professional needs of a military band conductor by considering the academic education process as a whole; regarding the vocational training process, it has emerged that arrangements should be made to ensure continuity in the professional development of military band conductors. Therefore, in the light of the findings obtained, the problem areas were identified in the current practice for the military band conductor training process in Turkey and the factors causing it were determined, and a model that allows the mentioned process to be organized in a systematic and purposeful way was tried to be designed. The model, designed as a comprehensive process and consists of 4 stages, namely "Pre-Academic Education Qualification Level", "Identification of Student Source", "Management of the Academic Education Process" and "Management of the In-Service Training and Vocational Evaluation Process", has been submitted to expert opinion for examination. The data obtained from the interviews were evaluated by content analysis and the model proposal was given its final shape. As a result of the research; regarding the applicability of the emerging model, positive opinions were expressed by the experts and it was stated that this study, which is an idealized doctrine, will make important contributions to the field in terms of training the military band conductors in Turkey and ensuring continuity in their professional development.

Keywords : Military Band, Band Conducting, Band Officer, Conducting Training, Model
Number of Pages : 253
Supervisor : Prof. Dr. Aytekin ALBUZ

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	v
ÖZ.....	vi
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ.....	xviii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xx
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xxi
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Araştırmanın Amacı	7
1.3. Araştırmanın Önemi.....	7
1.4. Sayıtlar.....	8
1.5. Sınırlılıklar.....	8
BÖLÜM 2	9
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1. Müzikte Şefflik Kavramı	9
2.2. Türkiye’de Askeri Bando Müziğinin Gelişimi	11

2.3. Askeri Bando Şefi Kavramı	14
2.4. Türkiye’de Askeri Bando Şefi Yetiştirme Süreci.....	15
2.4.1. Musiki Muallim Mektebinde Askeri Bando Şefliği Eğitimi (1929-1936) 15	
2.4.2. Ankara Devlet Konservatuvarında Askeri Bando Şefliği Eğitimi (1936-1949)	16
2.4.3. Mızıka Meslek Okulunda Askeri Bando Şefliği Eğitimi (1949-1962)	17
2.4.4. Ankara Devlet Konservatuvarında Askeri Bando Şefliği Eğitimi (1965 sonrası)	17
2.5. Askeri Bando Şefi Yetiştirme Süreçlerinin Dünyadaki Örnekleri.....	18
2.5.1. ABD’deki Askeri Bando Şefi Yetiştirme Süreci	19
2.5.1.1. Ordu Bandoları Subay Temel Liderlik Kursu.....	20
2.5.1.2. Birim Lideri Kursu	21
2.5.1.3. Kıdemli Müzisyen Kursu	22
2.5.2. Rusya’daki Askeri Bando Şefi Yetiştirme Süreci	22
2.5.2.1. Askeri Enstitüsü (Askeri Şefler)	24
2.5.3. ABD ve Rusya’daki Askeri Bando Şefi Yetiştirme Sürecine Genel Bakış	27
2.6. Model Kavramı	27
BÖLÜM 3	29
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	29
BÖLÜM 4	36
YÖNTEM.....	36
4.1. Araştırmanın Modeli	36
4.2. Eylem Araştırma Sürecinin Aşamaları.....	37
4.2.1. Problem Belirleme.....	39
4.2.2. Veri Toplama.....	39
4.2.2.1. Alanyazın Taraması	39
4.2.2.2. Görüşme Hazırlığı ve Örneklem Seçimi	40

4.2.2.3. Görüşme Formunun Hazırlanması	41
4.2.2.4. Görüşmelerin Yapılması.....	42
4.2.3. Veri Analizi.....	43
4.2.3.1. Verilerin Kodlanması	44
4.2.3.2. Temaların Bulunması	44
4.2.3.3. Kodların ve Temaların Düzenlenmesi.....	45
4.2.3.4. Bulguların Tanımlanması ve Yorumlanması.....	45
4.2.4. Eylem Planı Belirleme ve Gerçekleştirme (Model Tasarısı Oluşturma).46	
4.2.4.1. Uzman Görüşlerinin Alınması.....	47
4.2.5. Alternatif ya da Yeni Bir Eyleme Karar Verme (Modele Son Şeklinin Verilmesi)	48
4.3. Geçerlik ve Güvenirlik	48
4.3.1. Geçerlik.....	49
4.3.1.1. Çeşitleme.....	49
4.3.1.2. Katılımcı Teyidi.....	49
4.3.2. Güvenirlik.....	50
4.3.2.1. Kodlama Güvenirliği	51
BÖLÜM 5	54
BULGULAR VE YORUM.....	54
5.1. Türkiye’deki Mevcut Askeri Bando Şefi Yetiştirme Sürecine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	55
5.1.1. Akademik Eğitim Öncesi Mevcut Duruma İlişkin Bulgular.....	55
5.1.1.1. Öğrenci Kaynağı.....	56
5.1.1.1.1. MSÜ Bnd. Asb. MYO’da Verilen Eğitim	56
5.1.1.2. Hazırbulunuşluk Düzeyi	59
5.1.2. Akademik Eğitim Sürecine İlişkin Bulgular.....	61
5.1.2.1. Zorunlu Dersler.....	62
5.1.2.1.1. Solfej	62
5.1.2.1.2. Armoni	63

5.1.2.1.3. Kontrpuan.....	64
5.1.2.1.4. Müzik Formları.....	65
5.1.2.1.5. Kompozisyon ve Müzikal Analiz.....	66
5.1.2.1.6. Koro.....	67
5.1.2.1.7. Müzik Tarihi ve Edebiyatı	68
5.1.2.1.8. Pişano.....	68
5.1.2.1.9. Partisyon Okuma ve Çalma.....	69
5.1.2.1.10. Enstrümantasyon	70
5.1.2.1.11. Orkestrasyon.....	71
5.1.2.1.12. Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi.....	72
5.1.2.1.13. Bitirme Projesi.....	78
5.1.2.2. Ortak Zorunlu Dersler	79
5.1.2.3. Seçmeli Dersler.....	80
5.1.2.4. Önkoşullu Seçmeli Dersler	80
5.1.2.5. Askeri Eğitim	80
5.1.2.6. Akademik Eğitim Süreciyle İlgili Genel Değerlendirme	81
5.1.3. Mesleki Eğitim Sürecine İlişkin Bulgular	81
5.2. Türkiye'deki Mevcut Askeri Bando Şefi Yetiştirme Sürecinin Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	82
5.2.1. Araştırmaya Katılan Askeri Bando Şeflerinin Özellikleri	83
5.2.2. Araştırmaya Katılan Askeri Bando Şeflerinin Mevcut Askeri Bando Şefi Yetiştirme Sürecinin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri.....	84
5.2.2.1. Görüşme Formunun 6. Sorusuna İlişkin Bulgular	85
5.2.2.2. Görüşme Formunun 7. Sorusuna İlişkin Bulgular	85
5.2.2.3. Görüşme Formunun 8. Sorusuna İlişkin Bulgular	86
5.2.2.4. Görüşme Formunun 9. Sorusuna İlişkin Bulgular	88
5.2.2.5. Görüşme Formunun 10. Sorusuna İlişkin Bulgular	90
5.2.2.6. Görüşme Formunun 11. Sorusuna İlişkin Bulgular	92
5.2.2.7. Görüşme Formunun 12. Sorusuna İlişkin Bulgular	94
5.2.2.8. Görüşme Formunun 13. Sorusuna İlişkin Bulgular	95
5.2.2.9. Görüşme Formunun 14. Sorusuna İlişkin Bulgular	96
5.2.2.10. Görüşme Formunun 15. Sorusuna İlişkin Bulgular	99
5.2.2.11. Görüşme Formunun 16. Sorusuna İlişkin Bulgular	100
5.2.2.12. Görüşme Formunun 17. Sorusuna İlişkin Bulgular	101
5.2.2.13. Görüşme Formunun 18. Sorusuna İlişkin Bulgular	103
5.2.2.14. Görüşme Formunun 19. Sorusuna İlişkin Bulgular	105

5.2.2.15. Görüşme Formunun 20. Sorusuna İlişkin Bulgular.....	108
5.3. Türkiye’deki Askeri Bando Şefi Yetiştirme ve Geliştirme Sürecine Yönelik Model Tasarısına Dair Bulgular ve Yorumlar.....	109
5.3.1. Akademik Eğitim Öncesi Yeterlilik Düzeyi.....	115
5.3.1.1. Müzikal Yeterlilikler:	116
5.3.1.2. Genel Kültür ve Genel Bilgi Düzeyine İlişkin Yeterlilikler	117
5.3.1.3. Kendisini İfade Edebilme Becerisi.....	117
5.3.1.4. Fiziki Yeterlilikler:	117
5.3.2. Öğrenci Kaynağı	117
5.3.3. Akademik Eğitim Sürecinin Yönetimi	120
5.3.3.1. Program Hakkında Genel Bilgiler.....	120
5.3.3.2. Programın Amacı	121
5.3.3.3. Program Yeterlilikleri.....	121
5.3.3.4. Program İçeriğine İlişkin Düzenlemeler.....	123
5.3.3.4.1. Armoni Dersine İlişkin Düzenlemeler	126
5.3.3.4.2. Pişano ile Eşlik Yapma Dersine İlişkin Düzenlemeler... ..	127
5.3.3.4.3. Bando Şefliği Dersine İlişkin Düzenlemeler.....	128
5.3.3.4.4. Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri Dersine İlişkin Düzenlemeler	131
5.3.3.4.5. Tören Uygulamaları Dersine İlişkin Düzenlemeler	133
5.3.3.4.6. Diğer Derslere İlişkin Düzenlemeler.....	135
5.3.3.4.7. Askeri Eğitim	135
5.3.3.5. Yurtdışı Eğitim.....	138
5.3.4. Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecinin Yönetimi	139
5.3.4.1. Staj Eğitimi	141
5.3.4.2. Lisansüstü Öğrenim	142
5.3.4.3. Eğitim-Öğretim Görevleri Kursu	142
5.3.4.4. Orta Düzey Yönetici Kursu	142
5.3.4.5. Üst Düzey Yönetici Kursu	143
5.3.4.6. Mesleki Değerlendirme	144
5.4. Tasarlanan Yeni Modelin Uzman Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirme Sonuçlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	144

5.4.1. Akademik Eğitim Öncesi Yeterlilik Düzeyine İlişkin Uzman Görüşleri	145
.....	
5.4.1.1. Akademik Eğitim Öncesi Yeterlilik Düzeyine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması	146
5.4.2. Öğrenci Kaynağına İlişkin Uzman Görüşleri	146
5.4.2.1. Öğrenci Kaynağına İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması	147
.....	
5.4.3. Akademik Eğitim Sürecinin Yönetimine İlişkin Uzman Görüşleri	148
5.4.3.1. Akademik Eğitim Sürecinin Yönetimine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması	152
5.4.3.1.1. Solfej Dersine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması	152
5.4.3.1.2. Piyano Dersine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması	153
5.4.3.1.3. Piyano ile Eşlik Yapma Dersine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması	153
5.4.3.1.4. Orkestrasyon Dersine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması	154
5.4.3.1.5. Bando Şefliği Dersine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması	154
5.4.3.1.6. Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri Dersine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması	155
5.4.3.1.7. Tören Uygulamaları Dersine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması	155
5.4.3.1.8. Yurt Dışı Eğitime İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması	156
5.4.3.1.9. Diğer Konulara Dair Uzman Görüşlerinin Yorumlanması	156
.....	
5.4.4. Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecine İlişkin Uzman Görüşleri	157
5.4.4.1. Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması	159
5.4.4.1.1. Staj Eğitimine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması	159
.....	

5.4.4.1.2. Lisansüstü Öğrenime İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması.....	160
5.4.4.1.3. Tasarlanan Hizmet İçi Eğitim Kurslarına İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması.....	161
5.4.4.1.4. Mesleki Değerlendirme Sürecine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması.....	162
5.4.5. Model Önerisine İlişkin Uzmanların Genel Değerlendirmeleri.....	163
5.4.5.1. Model Önerisine İlişkin Uzmanların Genel Değerlendirmelerinin Yorumlanması	164
5.5. Uzman Görüşleri Doğrultusunda Son Şekli Verilen Modelin Görünümüne İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	164
5.5.1. Akademik Eğitim Öncesi Yeterlilik Düzeyi.....	167
5.5.1.1. Müzikal Yeterlilikler:	167
5.5.1.2. Genel Kültür ve Genel Bilgi Düzeyine İlişkin Yeterlilikler	168
5.5.1.3. Kendini İfade Edebilme Becerisi	168
5.5.1.4. Fiziki ve Askeri Yeterlilikler:	168
5.5.2. Öğrenci Kaynağı	168
5.5.3. Akademik Eğitim Sürecinin Yönetimi	169
5.5.3.1. Program Hakkında Genel Bilgiler.....	169
5.5.3.2. Programın Amacı	170
5.5.3.3. Program Yeterlilikleri.....	170
5.5.3.4. Program İçeriğine İlişkin Düzenlemeler.....	172
5.5.3.4.1. Temel Şeflik Teknikleri Dersine İlişkin Düzenlemeler ...	174
5.5.3.4.2. Partisyon Okuma ve Çalma Dersine İlişkin Düzenlemeler	177
5.5.3.4.3. Piyano ile Eşlik Yapma Dersine İlişkin Düzenlemeler...	178
5.5.3.4.4. Bando Şefliği Dersine İlişkin Düzenlemeler.....	180
5.5.3.4.5. Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri Dersine İlişkin Düzenlemeler	183
5.5.3.4.6. Tören Uygulamaları Dersine İlişkin Düzenlemeler	186
5.5.3.4.7. Armoni Dersine İlişkin Düzenlemeler	189
5.5.3.4.8. Diğer Derslere İlişkin Düzenlemeler.....	190
5.5.3.4.9. Askeri Eğitim	190
5.5.3.5. Yurtdışı Eğitim.....	190

5.5.4. Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecinin Yönetimi	191
5.5.4.1. Staj Eğitimi	193
5.5.4.2. Lisansüstü Öğrenim	193
5.5.4.3. Eğitim-Öğretim Görevleri Kursu	194
5.5.4.4. Orta Düzey Yönetici Kursu	194
5.5.4.5. Üst Düzey Yönetici Kursu	195
5.5.4.6. Mesleki Değerlendirme	195
BÖLÜM 6	197
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	197
6.1. Sonuç	197
6.1.1. Türkiye'deki Mevcut Askeri Bando Şefi Yetiştirme Sürecine İlişkin Sonuçlar	197
6.1.2. Türkiye'deki Mevcut Askeri Bando Şefi Yetiştirme Sürecinin Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar	200
6.1.3. Türkiye'deki Askeri Bando Şefi Yetiştirme ve Geliştirme Sürecine Yönelik Yeni Bir Model Tasarlanmasına İlişkin Sonuçlar	201
6.1.4. Tasarlanan Modelin Uzman Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar	202
6.1.5. Uzman Görüşleri Doğrultusunda Son Şekli Verilen Modelin Görünümüne İlişkin Sonuçlar	205
6.2. Öneriler	205
KAYNAKLAR	209
EKLER.....	215
EK 1. Millî Savunma Üniversitesi ile Hacettepe Üniversitesi Arasında Düzenlenen Protokol.....	216
EK 2. Standartlaştırılmış Açık Uçlu Görüşme Formu	219
EK 3. Etik Kurul Kararı	229

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Askeri Bando Şeflerinin Mesleki Yeterlilikleri	26
Tablo 2. Katılımcıların Özellikleri.....	43
Tablo 3. Araştırmaya Katılan Uzmanların Özellikleri	47
Tablo 4. Görüşme Sorularının Güvenirlik Değerleri	53
Tablo 5. MSÜ Bnd. Asb. MYO Giriş Sınavı Puanlama Tablosu	57
Tablo 6. MSÜ Bnd. Asb. MYO 1. Sınıf Ders Çizelgesi	58
Tablo 7. Bando Şefliği Baraj Sınavı Puanlama Tablosu	59
Tablo 8. Bando Şefliği Kesin Kabul Sınavı Puanlama Tablosu	60
Tablo 9. Bando Yönetimi ve Repertuar Analizi Ders İçerikleri	73
Tablo 10. Bando Yönetimi ve Repertuar Analizi Dersi Birleştirilmiş Ders Çizelgesi	75
Tablo 11. Akademik Eğitim Sürecine İlişkin Öneriler	86
Tablo 12. Bando Şefliği Öğretim Programında Tespit Edilen Problem Sahaları.....	89
Tablo 13. Bando Şefliği Öğretim Programında Tespit Edilen Problem Sahalarına İlişkin Öneriler.....	90
Tablo 14. Bando Yönetimi ve Repertuar Analizi Dersiyle İlgili Olarak, Değişiklik Yapılması veya Geliştirilmesi Gereken Problem Sahalar	92
Tablo 15. Bando Yönetimi ve Repertuar Analizi Dersiyle İlgili Tespit Edilen Problem Sahalarına Yönelik Öneriler	94
Tablo 16. Bando Yönetimi ve Repertuar Analizi Dersinin İşleniş Şekline İlişkin Görüşler	96

Tablo 17. <i>Marş ve Eserlerin Bando ile Çalışılmasına İlişkin Öneriler</i>	97
Tablo 18. <i>Tören Uygulamaları Eğitime İlişkin Öneriler</i>	100
Tablo 19. <i>Korrepetitör veya Müzik Topluluklarıyla Çalışılma Yapılmasına İlişkin Görüşler</i>	102
Tablo 20. <i>Bando Şefliği Eğitimi Veren Eğitim Kurumu Hakkındaki Görüşler</i>	104
Tablo 21. <i>Bando Şefinin Mesleki Eğitim Süreciyle İlgili Tespit Edilen Eksiklikler ve Çözüm Önerileri</i>	105
Tablo 22. <i>Katılımcıların, Araştırma Konusu ile İlgili Eklemek İstedikleri Diğer Hususlar</i> ..	108
Tablo 23. <i>Bando Şefliği Lisans Programı Mevcut Ders Çizelgesi</i>	123
Tablo 24. <i>Bando Şefliği Lisans Programı Önerilen Ders Çizelgesi</i>	125
Tablo 25. <i>Alan Dersleri Bazında Hedeflenen Yeterlilik Düzeyleri</i>	136
Tablo 26. <i>Bando Şefliği Sanat Dalı Ders Çizelgesi</i>	172
Tablo 27. <i>Temel Şeflik Teknikleri Ders Çizelgesi</i>	176
Tablo 28. <i>Piyano ile Eşlik Yapma Ders Çizelgesi</i>	179
Tablo 29. <i>Bando Şefliği Ders Çizelgesi</i>	182
Tablo 30. <i>Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri Ders Çizelgesi</i>	185
Tablo 31. <i>Tören Uygulamaları Ders Çizelgesi</i>	188

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 1.</i> Eylem araştırma sürecinin aşamaları	38
<i>Şekil 2.</i> Araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin öğrenim durumları.....	83
<i>Şekil 3.</i> Araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin mesleki deneyimleri	84
<i>Şekil 4.</i> Askeri bando şefi adaylarının bando ile çalışma süreleri hakkındaki görüşler.....	99
<i>Şekil 5.</i> Askeri bando şefi yetiştirme modeli taslağı	112
<i>Şekil 6.</i> Hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme sürecinin yönetimi diyagramı	140
<i>Şekil 7.</i> Askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik hazırlanan modelin aşamaları ve yapılan düzenlemeler	165
<i>Şekil 8.</i> Hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme sürecinin aşamaları ve yapılan düzenlemeler	192

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AGSL	Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
Asb.	Astsubay
Bnd.	Bando
Dz.K.K.lığı	Deniz Kuvvetleri Komutanlığı
HÜADK	Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı
Hv.K.K.lığı	Hava Kuvvetleri Komutanlığı
J.Gn.K.lığı	Jandarma Genel Komutanlığı
K.K.K.lığı	Kara Kuvvetleri Komutanlığı
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
MSB	Millî Savunma Bakanlığı
MSSL	Müzik ve Sahne Sanatları Lisesi
MSÜ	Millî Savunma Üniversitesi
MYO	Meslek Yüksekokulu
TSK	Türk Silahlı Kuvvetleri
TYT	Temel Yeterlilik Testi

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Türkiye’de askeri bando şefi yetiştirme süreci; hâlihazırda, bando müzisyeni yetiştiren askeri müzik eğitim kurumu olan MSÜ Bnd. Asb. MYO’da başlayan ve Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Ana Sanat Dalı bünyesindeki Bando Şefliği Sanat Dalında 4 yıllık lisans eğitimi ile tamamlanan bir dönemi kapsamaktadır.

Ankara Devlet Konservatuvarındaki akademik eğitim süreci, Millî Savunma Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi arasında 28 Ağustos 2018 tarihinde imzalanan ve Ek 1’de sunulan Protokol kapsamında yürütülmektedir. Protokol (2018); konservatuvarın lisans programlarına gönderilecek askeri öğrencilerin seçimi ile konservatuvardaki eğitim sürecine ilişkin akademik ve idari konularla ilgili uygulama, usul ve esasları içermekte olup; akademik eğitim konservatuvar tarafından planlanmakta ve uygulanmaktadır.

Akademik eğitimlerini tamamlayan askeri bando şefleri; Türk Silahlı Kuvvetleri ve Jandarma Genel Komutanlığı bandolarında şef ve yardımcı şef olarak görev almakla birlikte, bando müzisyeni yetiştiren askeri müzik eğitim kurumunun öğretim elemanı kadrolarında da görevlendirilebilmektedir.

Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme sürecinin mevcut durumu bir bütün olarak değerlendirildiğinde;

- Öğrenci kaynağının, son yıllarda yapılan mevzuat düzenlemeleri nedeniyle değişime uğraması sonucu konservatuvardaki bando şefliği öğrenimi için gerekli hazırbulunuşluk düzeyini karşılayabilme niteliğini kaybettiği,
- Konservatuvar bünyesinde sürdürülen eğitim sürecinin, akademik anlamda nitelikli bir müzik eğitim programı içermekle birlikte bir askeri bando şefinin mesleki yaşantısındaki ihtiyaçlarına tam anlamıyla cevap verecek şekilde organize edilemediği,
- Askeri bando şeflerinin profesyonel meslek yaşantıları süresince mesleki yeterliliklerini ve sanatsal becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayacak düzeyde bir hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme sisteminin bulunmadığı görülmektedir.

Askeri bando şeflerinin idari ve sanatsal bakımdan lideri olduğu bandolar, üflemeli ve vurmali çalgılardan oluşan birer orkestra olmalarının yanı sıra, tören, konser ve koreografi gösterisi gibi görsel ve müzikal faaliyetler icra eden hareketli birer müzik topluluğudur. Söz konusu askeri müzik topluluklarının eğitimi, yönetimi ve sanatsal faaliyetlerinden sorumlu olan askeri bando şeflerinin; gerek akademik eğitimlerinin, gerekse de hizmet içi mesleki eğitimlerinin, tüm bu sorumluluklarına yönelik ihtiyaçları karşılayacak biçimde planlanması ve sürdürülmesi gerekmektedir.

Bu sebeple; Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme sürecinin, konunun uzmanları ve akademisyenler tarafından tüm yönleriyle yeniden değerlendirilmesine, belirlenen gereksinimler doğrultusunda askeri bando şeflerinin geleceğine yönelik idealize edilmiş bir yetiştirme ve geliştirme sürecini kapsayan yeni bir model geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu araştırmada; daha donanımlı, müzikalitesi yüksek, meslek hayatına tam anlamıyla hazır birer askeri bando şefi yetiştirilmesini sağlayacak bir akademik eğitim safhası ile askeri bando şeflerinin profesyonel meslek hayatları süresince kendilerini sürekli geliştirmelerine imkân sunacak bir mesleki eğitim ve değerlendirme sürecini içeren, kapsamlı ve çok yönlü bir yetiştirme modeli tasarlanması hedeflenmektedir.

1.1. Problem Durumu

Türkiye’deki askeri bando şefi adayları; bando müzisyeni yetiştiren askeri müzik eğitim kurumunda aldıkları eğitimin ardından, özel yetenek sınavı ile konservatuvara kabul edilmekte; Türkiye’de bando şefliği eğitimi verilen tek kurum olan HÜADK Kompozisyon ve Orkestra şefliği Ana Sanat Dalı bünyesindeki Bando şefliği Sanat Dalında 4 yıllık lisans öğrenimlerini tamamlamalarının ardından askeri bando şefi olarak mezun olmaktadır.

Bando şefliği Sanat Dalının öğrenci kaynağını teşkil eden askeri müzik eğitim kurumunun lise devresi 2016 yılında kapatılmıştır. Bu kurumdaki eğitim süreci; 4 yıl lise, 2 yıl yüksekokul öğrenimini içeren bir yapıya sahipken, 2016 yılında lise devresinin kapatılmasının ardından, askeri bando müzisyeni yetiştirme süreci yalnızca yüksekokul düzeyinde verilen 2 yıllık bir mesleki eğitimle sınırlı kalmıştır. “25/7/2016 tarihinde çıkarılan 669 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile tüm askeri ortaöğretim kurumları kapatılmıştır. Bu kararname ile bando eğitimi, Bando Meslek Yüksek Okulu olarak iki yıla indirgenmiş, Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu Millî Savunma Üniversitesi’ne bağlanmıştır” (Çakar, 2018, s. 57).

Bu değişiklik sonucu; askeri bando şefi adaylarının, Bando şefliği Sanat Dalı bünyesinde eğitim almalarına devam edilmesini sağlamak amacıyla birtakım düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler kapsamında; Hacettepe Üniversitesi ve MSÜ arasında imzalanan Protokol (2018) neticesinde MSÜ Bnd. Asb. MYO öğrenci kaynağı olarak belirlenmiş; yüksekokulun 1. sınıfını tamamlayan öğrencilere, Bando şefliği alanında lisans öğrenimi görmek üzere özel yetenek giriş sınavına girme hakkı tanınmıştır. Sınavla ilgili esaslar ise 25 Temmuz

2018 tarihinde revize edilen Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Ana Sanat Dalı Bando Şefliği Özel Yetenek Giriş Sınavı Yönergesine (2018) göre belirlenmiştir.

Yapılan bu düzenleme ile önceleri çok daha ileri düzeyde müzik ve çalgı eğitimi alan Bando Okulları öğrencileri yerine güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri ve diğer liselerin öğrencilerine açık hale gelen programa giriş için yapılan özel yetenek sınavlarında, yapılan değerlendirme başlıklarının zorluk derecesi biraz daha kolaylaştırılmıştır (Çakar, 2018, s. 72).

Düzenleme ile sınava giriş koşulları önceki yönergeye göre kolaylaştırılmış ve özellikle solfej ve dikte becerilerini ölçme düzeyleri basite indirgenmiştir. Öğrenci kaynağının askeri bando müzisyeni yetiştiren lise olduğu döneme kıyasla, yeni süreçte askeri bando şefi adaylarının gerekli yeterlilik ve hazırbulunuşluk düzeyine ulaşamadan konservatuvar öğrenimine başlamaları, program yeterliliklerine tam anlamıyla ulaşamamalarına ve akademik öğrenim hayatlarında zorluklarla karşılaşmalarına neden olmaktadır. Bu durumun, uzun vadede askeri bando şeflerinin niteliklerine etki edebilecek bir olumsuzluk olarak karşımıza çıkacağı aşikârdır.

Bu sorunun çözümüne yönelik olarak ya Bando Meslek Yüksek Okulu öncesindeki hazırlık lisesi yeniden açılmalı ya da bu amaçla sivil bir bando meslek lisesi kurulmalıdır. Böyle bir müzik lisesinin varlığı ile bando şefliği eğitimi ve Bando Meslek Yüksek Okulu için gerekli alt yapı da oluşturulmuş olacaktır (Çakar, 2018, s. 86).

Konservatuvar öğrenimleri süresince askeri bando şefi adayları; zorunlu ortak dersler ve seçmeli derslerin yanı sıra “Armoni, Pişano, Solfej, Müzik Formları, Koro, Müzik Tarihi ve Edebiyatı, Enstrümantasyon, Kompozisyon ve Müzikal Analiz, Orkestrasyon, Partisyon Okuma ve Çalma ile Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi” (“Bilgi Paketi”, t.y.) derslerini başarıyla tamamlamalarının ardından lisans derecesi alarak programdan mezun olmaktadır.

Askeri bando şefi adayları, Konservatuvardaki akademik eğitimleri süresince yoğun bir müzik eğitimi almakla birlikte, Bando Şefliği Öğretim Programının içeriğinde askeri bando şeflerinin profesyonel meslek hayatlarındaki gereksinimlerini karşılama noktasında birtakım eksiklikler olduğu görülmektedir.

Üflemeli ve vurmali çalgılardan oluşan askeri müzik topluluklarına liderlik yapacak olan askeri bando şefi adayları, mevcut uygulamada akademik eğitimleri süresince bando ile yeterince prova yapamadan ve etkileşime dayalı bir eğitim sürecini yaşayamadan mezun olmaktadır.

Orkestra, koro ve bando gibi müzik topluluklarını yöneten tüm şefler, bir çalgı icracısı gibi yöneteceği esere hazırlanmakta, partiyonu en ince ayrıntısına kadar inceleyip analiz ederek yönetecekleri müzik topluluğunun karşısına çıkmaktadır. Aynı zamanda birer yorumcu olan şefler, prova sürecinde kendi müzikal fikirlerini icracı müzisyenlere aktarmak suretiyle esere kendine özgü bir yorum getirmektedir. Bu safha, şef ile bandonun etkileşim içinde olduğu ve konser öncesi eserin vücut bulduğu en önemli aşamadır. Ancak akademik eğitim sürecinde bando ile yeterince çalışma fırsatı bulamayan askeri bando şefi adayları bu etkileşim sürecini yeterince yaşayamamakta, yöneteceği eserle ilgili kendi içindeki sanatsal fikirleri çalgı icracılarına yeterince aktarma fırsatı bulamamaktadır.

Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinde, başlangıçta temel vuruş tekniklerini öğrenen askeri bando şefi adayları, derslerde, ses kayıtları üzerinden konser düzenindeki bandonun nasıl yönetileceğine yönelik çalışmalar yapmaktadır. Ancak üflemeli ve vurmali çalgılardan oluşan bandolar, aynı zamanda hareketli müzik topluluklarıdır. Daha çok tören faaliyetleri yürüten bandoları diğer orkestralardan ayıran bu özelliğe yönelik olarak da askeri bando şefi adayları konservatuvar eğitimleri süresince herhangi bir eğitim almamakta, tören uygulamalarına yönelik bir eğitim süreci yaşamadan mezun olmaktadır.

Bando şefliği programı mezunları, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Jandarma Genel Komutanlığı bandolarının şef ve yardımcı şef kadrolarında görev almaktadır. Bando şefleri, mesleki kariyerlerinin ilerleyen dönemlerinde lisansüstü öğrenim durumlarına göre, Milli Savunma Üniversitesi Bando Astsubay Meslek Yüksek Okulunda öğretim elemanı olarak da görev alabilmektedir. (Çağlak & Albuz, 2021, s. 291)

Askeri bando şefleri her ne kadar müzikal anlamda yoğun ve kaliteli bir eğitim sürecinin ardından mezun olsalar da konservatuvar öğrenimleri sırasında, meslek hayatları boyunca daha çok ihtiyaç duyacakları uygulamaya dönük konularla ilgili, yeterli düzeyde ve amaca yönelik eğitim alamamakta; bu konudaki eksikliklerini göreve başladıktan sonra

tamamlamak zorunda kalmaktadırlar. Bu durum, askeri bando şefinin aynı zamanda lideri olduğu müzik topluluğunun karşısına meslekî açıdan eksik bir şekilde çıkmasına neden olmaktadır.

Askeri bando şeflerinin liderlik becerilerinin geliştirilmesi, şef ve komutan olarak mesleki anlamda tam donanımlı şekilde bandosunun karşısına çıkması son derece önemlidir. Ancak askeri bando şefleri, mezuniyetlerinin ardından akademik eğitimlerini bütünleyen programlı bir eğitim sürecinden geçmemektedir. TSK’da “Sınıf Okulu” olarak adlandırılan ve subay statüsündeki personelin sınıfı ile ilgili yoğunlaştırılmış eğitim aldığı -bir nevi görev başı staj eğitimi niteliğindeki- hizmet içi eğitim süreci, askeri bando şefleri için uygulanmamaktadır.

Ayrıca kariyerleri süresince şef yardımcılığı, şef, idareci, öğretim elemanı, aranjör gibi birbirinden farklı nitelikte görevlere atanmaları söz konusu olan askeri bando şeflerine yönelik, söz konusu görevlere hazırlayıcı programlı bir hizmet içi eğitim sürecinin varlığına da ihtiyaç duyulmaktadır. Böyle bir eğitim sürecinin planlanması, askeri bando şeflerinin, yeni atanacağı görevin gerekliliklerine hazırlanması ve mesleki gelişimlerinin sürekliliği bakımından önemli görülmektedir.

Bunların yanı sıra hızla gelişen ve değişen dünyada, çağın gerisinde kalmamanın ötesinde mesleki açıdan geleceğe yön verebilmeleri adına, askeri bando şeflerinin mesleki gelişimlerini izleyen, denetleyen, değerlendiren ve motivasyon sağlayan bir mesleki değerlendirme sürecine de ihtiyaç duyulmaktadır.

Tüm bu çerçevede askeri bando şefi yetiştirme sürecinin, öğrenci kaynağı ve akademik eğitim öncesi hazırbulunuşluk düzeyi başta olmak üzere akademik eğitim ve mesleki gelişimi bağlamında yeniden ele alınarak kapsamlı biçimde planlanması ve uygulanmasının gerekliliği ortaya çıkmakta; Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme sürecinin uzman görüşleri doğrultusunda yeniden değerlendirilerek, sürecin işleyişine yönelik daha etkin bir model geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu bağlamda araştırmada, “Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik nasıl bir model geliştirilebilir?” sorusuna yanıt aranacaktır.

Bu problem cümlesinden yola çıkılarak belirlenen alt problemler ise şöyledir:

1. Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme sürecine ilişkin mevcut durum nedir?
2. Mevcut yetiştirme sürecinin değerlendirilmesine ilişkin sonuçlar nasıldır?
3. Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik yeni bir model tasarlanabilir mi?
4. Tasarlanan modelin uzman görüşleri çerçevesindeki değerlendirme sonuçları nasıldır?
5. Uzman görüşleri doğrultusunda son şekli verilen modelin görünümü nasıldır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada; Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme süreci ile ilgili mevcut durumun askeri bando şefleri ve uzman görüşleri doğrultusunda değerlendirilerek, askeri bando şeflerinin gerek akademik gerekse de mesleki açıdan daha donanımlı biçimde yetiştirilmesine olanak sağlayacak, kapsamlı bir yetiştirme ve geliştirme modeli tasarlanması amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, Türkiye’deki askeri bando şeflerinin daha nitelikli ve mesleki gereksinimlerine cevap verecek şekilde yetiştirilmelerine yönelik; öğrenci kaynağı ve akademik eğitim öncesi yeterlilik ve hazırbulunuşluk düzeylerini yeniden belirleyen, akademik eğitim sürecini düzenleyen ve askeri bando şeflerinin mesleki gelişimlerinde süreklilik sağlayan, geniş kapsamlı bir model geliştirilmesi ve bir ‘Türk Askeri Bando Şefliği Ekolü’ oluşturulmasına öncü bir çalışma olması bakımından önemli görülmektedir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırma;

- Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme sürecinin, mevcut haliyle askeri bando şeflerini meslek hayatına yeterince hazırlayamadığı, bu sebeple sürecin geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğu,
- Belirlenen araştırma yönteminin, araştırmanın amacına, konusuna ve problem çözümüne uygun olduğu,
- Veri toplamada kullanılan araç ve tekniklerin, araştırma sürecinde gerekli olan bilgilere ulaşmayı sağlayacak nitelikte olduğu,
- Araştırma sırasında görüşlerine başvuru katılımcıların ve uzmanların, askeri bando şefi yetiştirme süreçlerinin geliştirilmesine katkı sağlayacak ölçüde fikir sahibi olduğu,
- Alınan görüşler doğrultusunda, Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik yeni ve kapsamlı bir model geliştirilebileceği,
- Söz konusu modelin, askeri bando şeflerinin akademik ve mesleki gereksinimlerini tam anlamıyla karşılayacağı ve mesleki gelişimlerine katkı sağlayacağı sayıtlarına dayanmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

- Türkiye’de askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme süreci,
- Türkiye’de askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme süreci içinde yer alan ve yer alması planlanan kurum ve kuruluşlar,
- Askeri bando şefi yetiştirme süreçlerinin dünyadaki örnekleri arasından seçilen ABD ve Rusya’daki askeri bando şefi yetiştirme süreçleri,
- Araştırmada kullanılan model ve istatistikî yöntemler,
- Alanında uzman askeri bando şefleri, orkestra şefleri, akademisyenlerin görüşleri ile sınırlıdır.

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Müzikte Şeflik Kavramı

Müzikte birlikteliği sağlamak için, topluluğu yönlendiren birine her zaman ihtiyaç duyulmuştur. En küçük müzik gruplarında bile müzisyenler, icra ettikleri eserin girişi başta olmak üzere, eserdeki yavaşlama, hızlanma, ritim ve nüans değişimlerini belirten ve yorumlamaya dair belirteçler içeren çeşitli çalgı hareketleri, fiziksel hareketler ve jestler vasıtasıyla birbirini yönlendirerek tempo ve duygu bütünlüğünü sağlamak zorundadır. “Küçük gruplar için, göz teması veya baş hareketleri hâlâ kullanılmakta ve çoğu zaman müzisyenler dışında kimse tarafından fark edilmemektedir” (Bowen, 2008, s. 94).

Şefliğin tarihsel gelişimi irdelendiğinde, tarih kaynakları bizi antik döneme kadar götürmektedir. Antik Yunanda müzik olgusu ile birlikte temsillerde vokal müziği yöneten şeflerin de var olduğuna dair bulgulara rastlanılmıştır. Kaynakların birinde; M.Ö. 709 tarihinde, etrafındaki 700 kişilik bir erkek korosunu oturduğu yüksek bir yerden altın asası ile eş zamanlı yukarı ve aşağı vuruşlar yaparak yöneten ‘ritim verici Patralı Pherekydes’ adlı bir şeften söz edilmektedir (Bowen, 2008, s. 94).

Ortaçağ korolarında da müziği idare eden bir şefin varlığından bahsetmek mümkündür. “Ortaçağda koro yöneticileri, görevlerinin sembolü olarak sol ellerinde bir asa tutmaktayken, sağ elleriyle koroyu yönetmişlerdir” (Bowen, 2008, s. 95).

“Rönesans’tan itibaren müzik, yaygın bir şekilde çalgı toplulukları tarafından sunulmaya başlanmıştır. Gelişen teknoloji, sanat ve estetik anlayışı, besteleme teknikleri, çeşitli ekoller, toplumsal olaylar ve insanda var olan duygu dünyasının gereksinimleri, senfonik orkestraların ortaya çıkmasına ve yapı bakımından büyümesine neden olmuştur” (Vural, 2010, s. 1). Meydana gelen bu gelişim, sayısı artan ve birbirleri ile doğrudan iletişim olanağı kalmayan müzisyenlerden oluşan orkestraları yönlendirecek, duygu ve yorum bütünlüğünü sağlayabilecek bir liderin varlığını zorunlu hale getirmiştir.

Orkestrada eşgüdümü sağlayan ve alımcıları müzikal anlatım bakımından yönlendirerek yöneten, eserin doğru performansı için onları çalıştırarak adeta öğretmenlik yapan müzik adamına orkestra şefi denilmektedir. Orkestra şefi, günümüzde bilinen şekliyle, orkestra ile birlikte ortaya çıkmamış, zaman içinde gelişen besteleme anlayışının gerektirdiğı geniş kadrolu orkestraların belirmeye başlamasıyla şimdiki halini almıştır. Orkestranın sanatsal sorumluluğunu yürüten orkestra şefi, vuruşlarıyla tempoları belirleyerek, alımcıların giriş yerlerini işaret ettiği gibi müzikal dinamiklerin uygulanmasını, seslendirme hatalarının çözümlemesini, tını dengelerini dikkate alarak yorumun açık, anlaşılır bir bütün içinde gerçekleşmesini sağlamaktadır (Yöndem, 2006, s. 146).

Her ne kadar Antik Yunan’da ritim verici bir şeften söz edilse de günümüzdeki orkestra yapısının temelleri 17. yüzyılda opera müziğinin ortaya çıkmasıyla atılmıştır. Bu nedenle, orkestra şefliğinin gelişimini 17. yüzyıla dayandırmak daha doğru olacaktır. Nitekim Khan’ın (1980) bu konudaki tespitleri şöyledir:

Günümüzde bilinen şekliyle orkestra şefliği kavramı, tarihsel açıdan orkestra ile birlikte ortaya çıkmamış, çok daha sonra belirmiştir. Ortaçağdan 17. yy.’a kadar gerçek anlamda orkestra şefi yoktur. Başlıca görevi birliğı sağlamak olan şef, el veya kol hareketleriyle topluluğun genel temposunu korumaya çalışırdı. Aynı zamanda besteci de olan bu dönemin şefleri, bu işi ellerindeki kağıt rulolar yardımıyla yaparlardı (Khan’dan aktaran Yöndem, 2006, s. 150).

Bu dönemlere, kimi zaman baş kemancı arşesini daha belirgin bir şekilde hareket ettirerek, kimi zaman ise klavsen icracısı avuç içini klavsenin üzerine vurarak orkestrayı yönlendirmiş; bu müzisyenler bir nevi şeflik rolünü üstlenmiştir.

19. yüzyıldan itibaren orkestraların sayı bakımından giderek hacim kazanması, şefin daha görünür biçimde orkestrayı idare etme ihtiyacını doğurmuştur. Değnek (baget) kullanarak orkestra yönetimi de bu dönemlere rastlamaktadır.

1820-1842 yıllarında görev yaptığı Berlin Operası'na katı ve sıkı bir disiplin getiren Gaspare Spontini, değnek kullanarak icrada kesinliği ve doğruluğu sağlamıştır. Şef değneğinin ilk olarak Ludwig Spohr tarafından 1820 yılında Londra'da kullanıldığı iddia edilmekte, ayrıca Viyana'da Haydn ve Franz von Mosel, Berlin'de de Reichardt'ın değnek kullandığı söylenmektedir (Bowen'dan aktaran Tura, 2010, s. 9).

Bu dönemlerden sonra bestelenen eserlerin tını, armoni ve ritim zenginliği ile birlikte, çalgı çeşitliliğinin de artması, ritim bütünlüğünü sağlamaktan ziyade, eserlerin yorumlanması bakımından orkestra şefini daha da önemli bir noktaya taşımıştır. Nitekim Hector Berlioz ve Richard Wagner gibi besteciler, şeflik sanatıyla ilgili olarak teknik ve yorumlama üzerine kitaplar yazmışlardır. Besteci ve müzisyenler için bir şefin ne derece önemli olduğunu ise Meier (2009) şöyle ifade etmektedir: “Şef, bestecinin sözcüsü ve müzisyenler için bir kolaylaştırıcıdır” (s. 5).

Vokal müzikle ortaya çıkan, operanın doğuşu, çalgı topluluklarının zaman içinde çeşitlenmesi ve orkestraların büyümesi sonucu olmazsa olmaz bir ihtiyaç haline gelen şeflik kavramı, günümüzde orkestralarla birlikte koro ve bando gibi müzik topluluklarının da önemli bir yapıtaşı, eğiticisi ve yöneticisi olarak kabul edilmektedir.

Müzik literatüründe şef sözcüğü günümüzde orkestra, koro ve bando gibi müzik toplulukları ile özdeşleşmiş birer kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. İngilizce ve İspanyolcada conductor, İtalyancada conduttore, Almancada der Kapellmeister veya der Dirigent olarak adlandırılan orkestra şefi, Fransızcada chef d'orchestre kavramı ile karşılık bulmaktadır (Stainer & Barret, 2009). Bu bağlamda; orkestranın lideri anlamına gelen şef kavramının, dilimize Fransızcadan geldiği düşünülmektedir.

2.2. Türkiye’de Askeri Bando Müziğinin Gelişimi

Türk müzik tarihine bakıldığında, senfoni orkestraları ve bandolar gibi günümüzdeki çok sesli müzik topluluklarının gelişiminin, Türk askeri müziğinin oluşum ve gelişim sürecine kadar dayandığı görülmektedir.

Tarihte bilinen ilk Türk devleti olan Hun İmparatorluğunun egemenlik alametlerinden olan Tuğ takımları, ilk Türk askeri müzik topluluğu olarak kabul edilmektedir (Gazimihal, 1955; Vural, 2013). Hun İmparatorluğunun ardından Kök Türkler ve Uygurlar döneminde de var olan ve başlangıçta boru, kös, davul, zil, bayrak ve sancaktan oluşan Tuğ takımlarına daha sonra zurna ve nakkare gibi yeni çalgılar eklenmiştir (Vural, 2013, s. 45).

Türklerin İslam dinini benimsediği Karahanlılar döneminde değişen kültür ve sanat anlayışı çerçevesinde Tabıl takımları adını alan askeri müzik toplulukları, Gazneliler ve Selçuklular döneminde de varlığını sürdürmüştür. Tabılhane olarak da anılan bu askeri müzik kurumunun, orduyu cesaterlendirme ve düşmana korku salma gibi savaş görevlerinin yanı sıra, günün belirli vakitlerinde halka yönelik dinletiler sunduğu ve sarayda konserler verdiği de bilinmektedir (Çağlak & Filiz, 2018, s. 47).

Selçuklu Sultanının, Osman Gazi'ye başarılarından dolayı bir tabıl takımı göndermesiyle, henüz daha beylik olan Osmanlı'ya taşınan askeri müzik geleneği, Osmanlı İmparatorluğu döneminde de sürdürülmüş ve bu askeri müzik kurumu daha sonra Mehterhane olarak anılmaya başlanmıştır (Güner, 2007, s. 101).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde de savaş meydanlarında etkin bir şekilde görev alan Mehterhane, aynı zamanda saray içinde hanedana, şehirde ise halka yönelik çeşitli müzik dinletileri sunmaya devam etmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nun batılılaşma hareketleri çerçevesinde II. Mahmut'un modern bir ordu kurmak maksadıyla Yeniçeri Ocağını lağvetmesi sonucu, 1826 yılında Mehterhanenin faaliyetlerine son verilmiş, aynı yıl II. Mahmut'un emriyle Avrupa'daki örneklerine uygun bir bando kurulması yönünde çalışmalara başlanmıştır.

“Bando; kamışlı, madeni ve vurma çalgılardan oluşan müzik topluluklarına denir. Çoğunlukla askeri kuruluşlarda kullanıldığı için yürürken çalınabilecek ve taşınabilecek çalgılar seçilmiştir” (Say, 1992, s. 155). Dünyanın farklı coğrafyalarında, geçmişten günümüze askerleri yüreklendirmek ve savaş meydanında düşmanı etki altına almak için müziğin gücünden faydalanılması ile ortaya çıkan askeri müzik, doğu ve batı kültürünün

etkileşimi ve çalgı endüstrisinde yaşanan gelişmeler sonucu gelişim göstererek bando müziğine evrilmiştir.

Mehter müziğinden bando müziğine geçiş, Türk askeri müziğinde yaşanan köklü bir değişiklik olmakla birlikte, Türk müzik tarihi bakımından da tek sesli müzikten çok sesli müziğe geçiş anlamında önemli bir dönüm noktası olarak görülmektedir.

Yeni kurulan ve Saray Bandosu anlamına gelen Mızıkâ-i Hümayun'un başına, 1828 yılında İtalyan şef Giuseppe Donizetti'nin getirilmesiyle, çok sesli bando müziği çalışmaları ivme kazanmıştır. "Donizetti, ilk olarak Enderun'da yetişen mehterlerden, padişahın müsaadesi ve teşvikiyle asilzade çocuklarından teşkil edilen bir bando kurarak işe başlamıştır. Abdülhamit döneminin bu ilk mızıkacıları, 'birinci nesil mızıkacılar' olarak kabul edilebilir" (Gazimihal, 1955 s. 84). O dönemlerde bünyesinde müzik eğitimi verilen tek resmi kurum olan Enderun henüz dağılmadığından, bando eğitimi alacak öğrenciler ilk etapta Enderun'dan seçilmiştir. "1831 yılında, Mızıkâ-i Hümayun bünyesinde bir okul kurularak, teşkil edilen diğer ordu bandolarına da personel yetiştirilmeye başlanmıştır. Böylece temelleri atılan bando müziğinin yurda yayılma süreci hız kazanmıştır" (Çağlak & Filiz 2018, s. 49).

Cumhuriyet dönemine kadar geçen sürede, İstanbul başta olmak üzere donanma ve ordu komutanlıkları bünyesinde birçok bando teşkil edilmiş, artan müzisyen ihtiyacı, birnevi usta-çırak usulü bir eğitimle yine bu bandolarda yetiştirilerek sağlanmıştır.

Mızıkâ-i Hümayun'un çevresinde İstanbul'dan başlayıp diğer alanlara doğru yaygınlaşarak gelişen Askeri Mızıkalar ve bandoların çevrelerine etkilerinin doğal sonucu olarak, askeri ve sivil kurumlarda benzer bandolar kurularak yaygınlaşmaya başlamış, eğitici/yönetici şeflerinden başka eleman verilmeyen bandolar, kendi çalıcı elemanlarını yetiştirebilmek için önceleri okul niteliğinde kurulmuşlardır. Deniz Kuvvetlerine alınan deniz araçlarında ve Deniz Kuvvetlerine ait merkezlerde kurulmuş olan ve kurulması düşünülen bandolara yönetici ve çalıcı eleman yetiştirmesi için eğitim öğretim amaçlı kurulan bandolar okul olarak kabul edilmiştir (Çakar, 1994, s. 49).

Devletin en büyük bandosu ve bando müzisyeni yetiştiren eğitim kurumu olan Mızıkâ-i Hümayun, 1922 yılında saltanatın kaldırılmasıyla Makam-ı Hilafet Mızıkası adını almıştır.

Bünyesinde bando, orkestra, fasıl heyeti ve müezzinan bulunan Makam-ı Hilafet Mızıkası, Cumhuriyet'in ilanının ardından, 1924 yılında Ankara'ya taşınarak 'Riyaseticumhur Musikî Heyeti' adını almış ve Cumhurbaşkanlığı makamına bağlanmıştır. Zaman içinde müezzinan ve fasıl takımları kapanan Riyaseticumhur Musikî Heyeti, bünyesindeki bando ve orkestra ile çalışmalarına devam etmiş, 1932 yılında çıkarılan kanunla, farklı görev özelliklerine sahip olmaları nedeniyle bando ve orkestra birbirinden ayrılmıştır. Bu değişiklikle orkestra Millî Eğitim Bakanlığına; bando ise 'Riyaseticumhur (Cumhurbaşkanlığı) Armoni Mızıkası' adıyla Millî Savunma Bakanlığına bağlanmıştır (Çağlak & Filiz, 2018, s. 50).

Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadar geçen sürede Türk askeri müziği, MSB bünyesindeki Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıkları kuruluşunda bulunan bandolar ile İçişleri Bakanlığı bünyesindeki J.Gn.K.lığı bandoları ile temsil edilmeye devam etmektedir. Bunun yanı sıra Mehteran Birliği, 1952 yılında aslına uygun olarak yeniden teşkil edilmiş; bu gelenek günümüzde MSB ve J.Gn.K.lığı başta olmak üzere birçok resmi kurum bünyesinde yaşatılmaya devam edilmektedir.

Türkiye'deki bahse konu askeri müzik kurumlarının çalgı icracısı kadroları halihazırda MSÜ Bnd. Asb. MYO tarafından; şef kadroları ise MSÜ ile yapılan protokol kapsamında Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı tarafından yetiştirilmektedir.

2.3. Askeri Bando Şefi Kavramı

Askeri bando şefi kavramsal olarak, “üflemeli ve vürmelî çalgılardan oluşan ve konser, tören, koreografi gösterisi gibi çeşitli müzikal faaliyetler icra eden askeri müzik topluluğunun lideri” şeklinde ifade edilebilir.

Askeri bando şefi, üzerinde taşıması gereken askeri liderlik ve yöneticilik vasıflarının yanı sıra, müzikal anlamda da bir orkestra şefinde bulunması gereken bütün teknik özelliklere sahip olmalıdır.

Orkestra şefinde bulunması gereken bu teknik özelliklerin başında; partiyon okuyup çalabilme, mükemmel işitme yeteneği, çok iyi orkestrasyon, form, kompozisyon, stil bilgisi, geniş bir müzik ve genel kültür alt yapısı ile eksiksiz müzik tarihi bilgisine sahip olma gelmektedir. Bunların yanı sıra kusursuz bir ritim ve tempo anlayışı ve bunları anlaşılır bir biçimde orkestraya aktarabilmek, çalgılara eser içerisindeki girişlerini verebilmek, gelişmiş bir ses belleği, ilk

bakışta olması gerekli müzikal yeterliliklerin bir kısmıdır (Munch'ten aktaran Vural, 2012, s. 293).

Askeri bando şefi; liderlik ettiği müzik topluluğunun idari yönetiminden, disiplininden ve müzikal yeterliliğini üst seviyede tutacak şekilde eğitilmesinden sorumludur. Bu sebeple, yetiştirme sürecinde askeri bando şeflerine tüm bu özelliklerin kazandırılması gerekmektedir.

2.4. Türkiye’de Askeri Bando Şefi Yetiştirme Süreci

1826 yılında Mehterhanenin kapatılıp yerine Mızıkâ-i Hümayun’un kurulmasının ardından Cumhuriyet’in ilanına kadar geçen süre zarfında yeni bandolar kurulmaya başlanmış ve bu bandolar çok sesli müziğin yurt çapında yaygınlaşmasına öncülük etmiştir.

Cumhuriyetimizin ilk yıllarında kurulu bulunan ve kurulmakta olan askeri müzik kurumlarında ve bandolarda yönetici/şef ve öğretmen olarak görevlendirilen müzikçilerin kaynağı Muzika-yı Hümayun (veya Musika-i Hümayun), Tophane Mızıkası, Deniz (Bahriye) Mızıkaları, diğer askeri mızıklar ve Sanayii Nefise Mektebi Bandoları olmuştur. Belirli bir birikime ulaşmış olan deneyimli astsubaylar, bando şefi olarak görevlendirilmişlerdir (Çakar, 2016, s. 33).

Dolayısıyla Mızıkâ-i Hümayun’un kuruluşundan Cumhuriyet dönemine kadar geçen sürede askeri bando şefi yetiştirmeye yönelik programlı bir eğitim sürecinden söz etmek mümkün değildir.

2.4.1. Musiki Muallim Mektebinde Askeri Bando Şefliği Eğitimi (1929-1936)

Cumhuriyetin ilan edilmesinin üzerinden henüz bir yıl geçmemişken, modern Türkiye Cumhuriyeti’nin benimsediği yeni müzik anlayışına uygun eserler ortaya koyacak ve bu doğrultuda yeni müzisyenler eğitecek öğretmenler yetiştirmek amacıyla, 1924 yılında Musiki Muallim Mektebi kurulmuştur.

“Kurulduğu ilk günden beri bu doğrultuda hizmet veren Musiki Muallim Mektebi’nde, bir yandan da Riyaset-i Cumhur Musiki Heyetinin orkestra ve bandosunun gereksinim duyduğu elemanlar yetiştirmeye çalışılmıştır” (Balkız’dan aktaran Akkaş, s. 101). Böylece Türk

müzik eğitim sistemi tam anlamıyla örgün eğitim yapısına kavuşurken, askeri bando şeflerinin de bu kapsamda yetiştirilmesi yolunda girişimlerde bulunulmuştur.

Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti ve Musiki Muallim Mektebi'ne ek olarak Türkiye Cumhuriyeti ordu bandolarına örgün eğitim verilerek öğretmen ve şef yetiştirmek amacı ile 27 Ağustos 1927'de Riyaset-i Cumhur Musiki Heyeti Şefliğince Askeri Mızıka Muallim Mektebi açılması teklifi hazırlanmış, bu teklif 12 Ocak 1928'de Askeri şura tarafından reddedilmiştir (Arman'dan aktaran Çakar, 2016, s. 35).

Bu karardan bir yıl sonra, kurulduğu günden beri Riyaset-i Cumhur Musiki Heyetinin orkestra ve bandosunun gereksinim duyduğu enstüman icracısı elemanları yetiştirmekte olan Musiki Muallim Mektebinde, askeri bando şeflerinin de yetiştirilmesi konusunda mevzuat değişikliği yapılmıştır. “1455 sayılı yasanın 1059 numaralı talimatnamesi gereğince 1929'dan itibaren Milli Savunma Bakanlığı adına Musiki Muallim Mektebi'nde bando şefi yetiştirilmeye başlanmıştır” (Çakar, 2016, s. 38). Bu bağlamda Musiki Muallim Mektebi, Cumhuriyet döneminde askeri bando şeflerinin yetiştirildiği ilk örgün eğitim kurumu olarak kabul edilmektedir.

2.4.2. Ankara Devlet Konservatuvarında Askeri Bando Şefliği Eğitimi (1936-1949)

Askeri bando şeflerinin yetiştirilmesine, 1936 yılından itibaren Ankara Devlet Konservatuvarı çatısı altında devam edilmiştir. “Ulusal müziği geliştirmek, yaymak ve sahne sanatlarının farklı türlerine yönelik eleman yetiştirmek amacıyla, 1936 yılında Musiki Muallim Mektebine bağlı olarak Ankara Devlet Konservatuvarı kurulmuştur” (Sazak, Akgül Barış, Öztosun Çaydere & Sevinç, 2014, s. 26-27).

Örgün olarak Musiki Muallim Mektebi ile başlayan askeri bando şefi yetiştirme süreci, her ne kadar 1936 yılında kurulan konservatuvar bünyesinde devam etse de mevcut kayıtlarda, mezun olan bando subaylarının, konservatuvar eğitimleri süresince şeflik eğitimi aldıklarına dair bir bulguya rastlanılmamıştır. “6 Mayıs 1936'da bakır çalgılar, kamışlı çalgılar, vurmali çalgılar ve piyano branşlarında, beş yıllık temel eğitimden sonra lise denkliğindeki yedi

yıllık öğretim süresi öngörülen bando subayları, şeflik eğitimi almamışlardır” (Çakar, 2003, s. 191).

2.4.3. Mızıka Meslek Okulunda Askeri Bando Şefliği Eğitimi (1949-1962)

Musiki Muallim Mektebi ile başlayıp Ankara Devlet Konservatuvarında devam eden süreçte, bu kurumlarda yetiştirilen bando müzisyenlerinin artan ihtiyacı karşılayamaması ve bandolarda eğiticilik ve şeflik yapabilecek yeterli personel yetiştirilememesi sebebiyle, 1949 yılında, konservatuvardaki lise eğitimine denk eğitim verilen Mızıka Meslek Okulu açılmıştır.

1939 yılında açılan Askeri Mızıka Ortaokulunun devamı niteliğinde olan ve Armoni Mızıkasına çalgı icracısı subay ve bandolara şef yetiştirilmesi amacıyla kurulan Mızıka Meslek Okulunda, şeflik derslerinin son sınıfta verildiği Çakar’ın (2016) tespitlerinden anlaşılmaktadır:

Bu okuldaki meslek dersleri öğretmenleri büyük ölçüde Cumhurbaşkanlığı Armoni Mızıkası’nda görevli olan müzikçilerdir. Ayrıca burada Ankara Devlet Konservatuvarı’ndan Mahmut Ragıp Gazimihal müzik tarihi öğretmenliği, Ferit Tüzün piyano öğretmenliği, Faik Canselen armoni öğretmenliği yapmışlardır. Son sınıftaki öğrencilere bando şefliği (drije) dersini, Cumhurbaşkanlığı Armoni Mızıkası şefi Albay İhsan Servet Küñçer vermiştir (Çakar, 2016, s. 39).

2.4.4. Ankara Devlet Konservatuvarında Askeri Bando Şefliği Eğitimi (1965 sonrası)

Lise dengi bir okul olan Mızıka Meslek Okulundan mezun olan askeri bando şefleri, o dönem yedek subay statüsüyle mezun olmakta iken, 1963 yılında Yedek Subay Kanununda yapılan değişiklikle bu kurumda askeri bando şefi yetiştirilmesi uygulamasına son verilmiştir.

Bu gelişme üzerine, Ankara Devlet Konservatuvarı bünyesinde programlı olarak askeri bando şefi yetiştirmek amacıyla Bando Şefliği bölümü teşkil edilmiştir. “Milli Savunma

Bakanlığı ile Ankara Devlet Konservatuvarı arasında hazırlanan protokolle, sonradan 20 Ağustos 1965 tarih ve 12080 sayılı resmi gazetede yayınlanan yönetmelik hükümlerine göre ilk defa Konservatuvar Bando Şefliği Bölümü'ne öğrenci alınmaya başlamıştır” (Çakar, 2016, s. 41).

Zaman içerisinde değişen mevzuat hükümleri ve öğrenci kaynağını teşkil eden Mızıka Okulunun yapısında meydana gelen değişiklikler sonucu bando şefliği eğitim sistemi sürekli olarak güncellenmiş; 1982 yılından itibaren Hacettepe Üniversitesi çatısı altında faaliyetlerini sürdüren Ankara Devlet Konservatuvarı, askeri bando şefi yetiştiren tek kurum olma özelliğini günümüze kadar sürdürmüştür.

Türkiye'deki askeri bando şefliği eğitimi hâlen HÜADK bünyesindeki Bando Şefliği Sanat Dalında uygulanan 4 yıllık lisans programı çerçevesinde verilmeye devam etmektedir.

2.5. Askeri Bando Şefi Yetiştirme Süreçlerinin Dünyadaki Örnekleri

Dünya üzerinde hemen her ülkenin askeri statülü bandoları bulunmaktadır. Devlet törenleri başta olmak üzere askeri gereksinimlere yönelik faaliyet sürdüren bandolar, farklı coğrafyalarda farklı şekilde gelişim göstermiştir. Zaman içinde gerçekleşen kültürel etkileşim, endüstriyel ve teknolojik gelişmeler sonucu, askeri bando müziğinin günümüzde ortak bir paydada buluştuğu söylenebilir.

Her ülke, bando müziğinde kendi kültürel mirasını yaşatmaya devam etmekle birlikte, tören ve gösteri türleri ile müzik repertuvarları evrensel öğeler barındırmaktadır. Bestecilerin eserlerinin uluslararası alanda seslendirilmesi ve müzisyenlerin farklı ülkelere giderek, kendi müzik kültürleri ile o ülkelerin müzik kültürlerini harmanlamaları, müzikte etkileşimi yaratmıştır. Kültürel etkileşimin bir sonucu olarak karşımıza çıkan bu duruma en somut örnek, günümüzdeki modern bandoların ilk temsilcisi olan Mızıka-i Hümayun'un başına Fransız Manguel'in ardından İtalyan şef Donizetti'nin getirilmesi ile Türk bando müziğini şekillendirmesi olarak gösterilebilir.

19. yüzyılın ikinci çeyreğinden Cumhuriyet döneminin ilk yıllarına kadar ülkemizdeki askeri bando şefleri usta-çırak usulü yetiştirilmekte iken; aynı dönemde dünya üzerindeki bazı ülkelerde askeri bando müzisyeni ve askeri bando şeflerini programlı bir eğitim sistemi dâhilinde yetiştirebilmek için çalışmalar yürütölmekteydi.

Bu bağlamda; gerek tarihsel gelişim, gerekse de uygulanmakta olan yetiştirme modellerinin irdelenmesi bakımından, dünyadaki örnekleri arasında askeri bando müzisyeni yetiştirme süreçlerini iyileştirmek için sürekli çaba sarf eden ve askeri bando şefi yetiştirme konusunda günümüzde birbirinden farklı yöntemler izleyen ABD ve Rusya'daki askeri bando şefi yetiştirme süreçleri incelenmiştir.

2.5.1. ABD'deki Askeri Bando Şefi Yetiştirme Süreci

ABD'de askeri müziğin ilk örneği, 18. yüzyılın sonlarında donanma bünyesinde gemilerde yer alan flüt ve davul kombinasyonlarıdır ("Early Navy Music", t.y.). Başlangıçta iki kişiden oluşan bu gruplardaki müzisyen sayısının giderek artması sonucu, bu müzik topluluklarını yönetecek bir şefe ihtiyaç duyulmuştur. 1826 yılında bu gruplardan birinin başına getirilen "John H. Page adlı denizci, Amerikan Deniz Kuvvetleri müzik tarihinde kaydedilen ilk askeri bando şefi olarak kabul edilmektedir ("Early Navy Music", t.y.). Kara ordularında ise 1800'lü yıllarda küçük yapıdaki bandolara rastlanmaktadır. "1832 yılında, her bir alayda en fazla 10 kişilik bir bando ve başlarında bir şef olacak şekilde düzenleme yapılmıştır. 1832 yönetmeliği, orduda bando şefi olarak bir pozisyon sağlayan ilk düzenleme olmuştur" ("Military Music in America", 2005, s. 20).

Sonraki yıllarda çalgı endüstrisinin gelişmesi sonucu büyüyen ve sayısı artan bandoların şef ihtiyacını karşılamak için bir okul kurulmuştur. "1911 yılında New York Governor's Island'da faaliyete geçen Fort Jay'deki Ordu Müzik Okulu, askeri bando şefleri yetiştirilmesi için Amerikan Kongresi tarafından yetkilendirilen ilk eğitim kurumu olmuştur" ("Military Music in America", 2005, s. 30).

Askeri müziğin donanma ve kara ordusu bünyesinde iki koldan gelişim gösterdiği ABD’de askeri bando müzisyeni yetiştiren bir diğer okul ise 1936 yılında Charles Benter’in girişimleriyle donanma bünyesinde kurulan Müzik Okuludur (“Early Navy Music”, t.y.).

Donanma Müzik Okulu ve Ordu Müzik Okulu, 1955 yılında aynı çatı altında birleşerek ABD Silahlı Kuvvetler Müzik Okulu adını almıştır. “Günümüzde ABD Silahlı Kuvvetler Müzik Okulu çatısı altında sürdürülmekte olan kurs programlarıyla, askeri bando müzisyenleri ve bando şeflerine yönelik eğitimler verilmeye devam edilmektedir” (Çağlak & Albuz, 2021, s. 293). Buradaki kurs programları bando müzisyeni kaynağından bando şefi olacak askerlere yönelik olduğu gibi, gerekli şartları taşıyan sivil müzisyenlere de açıktır. “ABD vatandaşı olmak, müzik alanında en az lisans derecesi ve üstün şeflik yeteneklerine sahip olmak, yaş ve fiziki özellikler vb. diğer kriterleri sağlamak” (“Conductor”, t.y.). gibi nitelikleri karşılayan şef adayları uygulama sınavına alınmaktadır. Sınavlarda; çalgı veya vokal performans, teori, armoni analizi, müziksel işitme, deşifre gibi müzikal yeterliliklerinin yanı sıra, adayların şeflik becerileri sınanmaktadır. Bu sınavlarda başarılı olan askeri bando şefi adayları, bir dizi kurs programına alınmaktadır.

İlk olarak sivil kaynaktan orduya katılan kişilere yönelik planlanan ve 10 hafta süren temel askerlik eğitimi alan bando şefi adayları, daha sonra Subay Aday Okulunda 12 hafta süreli bir kusa tabi tutulur. Buradaki eğitimlerini tamamlayan adaylar, ABD Silahlı Kuvvetler Müzik Okulundaki Ordu Bandoları Subay Temel Liderlik Kursuna katılmaktadır (A. L. Pena, kişisel iletişim, Nisan 08, 2020).

2.5.1.1. Ordu Bandoları Subay Temel Liderlik Kursu

ABD Silahlı Kuvvetler Müzik Okuluna kabul edilen şef adayları, 12 hafta süren Ordu Bandoları Subay Temel Liderlik Kursunda, bando şefliği ve idari/askeri yönetim anlamda ihtiyaç duyacakları liderlik becerilerini öğrenmeye yönelik eğitimler almaktadır (“Band Officer”, t.y.).

Askeri müzisyenlerin bando şefi olabilmeleri için ise gerekli fiziki ve askeri koşulları sağlaması ve görevli oldukları bandonun şefinin onay vermesi gerekmektedir. (“Senior Musician”, t.y.).

Donanma Komutanlığı ve Deniz Piyade birimlerine mensup askeri bando şefi adaylarına yönelik ise ABD Silahlı Kuvvetler Müzik Okulunda, Birim Lideri Kursu ve Kıdemli Müzisyen Kursu olmak üzere iki kademeli bir eğitim programı uygulanmaktadır.

2.5.1.2. Birim Lideri Kursu

Askeri bando şefliği eğitiminin birinci basamağı sayılan ve 30 hafta süren Birim Lideri Kursu, tören bandosu şefliği ile küçük müzik topluluklarına liderlik etme becerilerini geliştirmek üzere tasarlanmıştır. “Eğitimlerde tören bandosu ile prova tekniklerine de yer verilmektedir. Bu kapsamda program, öğrencilerin etkili bir şekilde müzikal anlam duygusu taşıyan temel hareketler geliştirmelerini, partiyon okumak ve yorumlamak için temel becerileri kazanmalarını, tören bandosuna liderlik etme becerisini geliştirmesini amaçlamaktadır (“Unit Leader”, t.y.).

Kurs programının sonunda şef adayları, “temel şeflik teknikleri ve sitiller, jestler ve duruş, tören programlama, partiyon çalışması, tören bandosu ile prova teknikleri, ulusal marş ve tören müziği, marşlar ve kahramanlık müzikleri, popüler müzik eserleri yönetme ve tören uygulamaları” (“Unit Leader”, t.y.) konularında değerlendirmeye tabi tutulmaktadır.

Bu kursu başarıyla tamamlayan şefler, öncelikle küçük müzik grupları ve küçük ölçekli tören bandolarına şef olarak görevlendirilmektedir.

2.5.1.3. Kıdemli Müzisyen Kursu

Askeri bando şefliği eğitiminin ikinci basamağı niteliğindeki Birim Lideri Kursu, 30 hafta süren ve bando şeflerini büyük ölçekli bandoların şef yardımcısı ve şef kadrolarına hazırlayan bir kurstur.

Şeflik ve prova teknikleri, enstrümantal performans, müzikal işitme eğitimi, teori, kontrpuan, tarih, form ve analiz ile bando için orkestrasyon derslerini içeren kurs, öğrenciyi ileri düzey çalışmalar, müzikal işitme eğitimi ve prova teknikleri yoluyla en yüksek sorumluluk seviyelerine hazırlar. İleri düzey akademik konulara ek olarak, bu kursta konser bandosu ve büyük caz topluluğunun yönetimi ve provası üzerine yoğunlaşmaktadır (“Naval Education”, 2019, s. 202).

Programın sonunda askeri bando şeflerinin, “partisyon çalışması, orkestra transkripsiyonları, temel, orta ve ileri düzey şeflik teknikleri, prova felsefesi, konser programlama, popüler müzik eserleri ve film müzikleri yönetme” (“Senior Musician”, t.y.) konularındaki yeterlilik düzeyleri ölçülerek değerlendirilmektedir.

2.5.2. Rusya’daki Askeri Bando Şefi Yetiştirme Süreci

“Rusya, askeri müzisyen ve orkestra şefliği eğitim sisteminin yüzyıllar boyunca sürekli olarak iyileştirildiği neredeyse dünyadaki tek ülkedir” (Kukartseva & Chertok, 2019, s. 159).

Rus İmparatoru I. Petro’nun, 18. yüzyılın başlarında yaklaşık 8 müzisyenden teşkil edilen askeri müzik gruplarını düzenli ordu birliklerine dâhil etmesi sonucu, Rus askeri müziği resmi bir kimlik kazanmıştır. Bu bandolarda eğitim, müzik gruplarının içinde yer alan yabancı müzisyenler tarafından verilmiştir. “Görevleri arasında Rus müzisyenlere nota öğretmek ve bir müzik aleti çalmak olan yabancı müzisyenler, Rusya’daki askeri bandolarda şeflerin ortaya çıkışının ilk adımı olarak kabul edilmektedir” (Proskurov & Kamysan, 2016, s. 156).

19. yüzyıla gelindiğinde, Rus Deniz Kuvvetleri bünyesinde bir müzik okulu kurulmuş, 11 yıl süreyle okulda görev alan ünlü Rus besteci Nikolay Rimsky-Korsakov, o dönem yürüttüğü bu görevi şöyle tanımlamıştır: “Benim görevim, Rusya genelindeki denizcilik

departmanının tüm müzik gruplarını incelemektir. Bando şeflerinin denetiminde ve bunların atanmasında; yeni eğitim programları için müfredatın hazırlanmasında; repertuvar ve çalgıların kalitesi gibi hususlarda, Donanma Bakanlığı ile Konservatuvar arasındaki koordinatörlük yapmaktaydım” (Rimsky-Korsakov’dan aktaran Akhmetshin, 2018, s. 20).

19. yüzyılın ikinci yarısında Korsakov önderliğinde bir askeri müzik eğitim sistemi geliştirilmiştir. Tasarlanan eğitim sistemi çerçevesinde konservatuvar mezunu düzeyinde yetişen askeri bando şefleri Korsakov’a göre, “müzik teorisi bilgisi, kompozisyon, partiyon okuma, genel ve askeri enstrümantasyon, nefesli çalgı (öğrencilere öğretmek için nefesli çalgılardan birini çalmak ve diğerlerini çok iyi bilmek), piyano (kolay solo, deşifre okuma ve transpoze etme), şeflik” (Rimsky-Korsakov’dan aktaran Akhmetshin, 2018, s. 21) konularında yeterliliğe ulaşmalıdır.

Bu sistemin benimsenmesi sonucu Moskova Konservatuvarında askeri bando şeflerinin eğitiminde uygulanmak üzere beş yıllık bir müfredat programı geliştirilmiştir. Sınıf düzeyinde uygulanmaya başlanan program 1930 yılında bölüme dönüştürülerek 1933 yılında Askeri Bando Şefliği Bölümü statüsünü almıştır (Gerasimova, 2011, s. 44).

1937 yılında, askeri bandolara ordu bünyesinde çalgı icracısı müzisyen yetiştirmek için, lise düzeyinde eğitim veren Moskova Askeri Müzik Okulu açılmıştır (“Московское”, t.y.). Bu okul, sonraki yıllarda askeri bando şefliği için de önemli bir öğrenci kaynağı olarak değerlendirilmiştir. Böylece gerek askeri bando şefi, gerek çalgı icracısı askeri bando müzisyeni yetiştirme konusunda, 20. yüzyılın ilk yarısında, Rusya’nın programlı bir askeri müzik eğitim sistemine sahip olduğundan söz edilebilmektedir.

Gerasimova (2011), Moskova devlet konservatuvarında 1939-40 akademik yılından itibaren eğitimsel ve metodolojik çalışmaların etkinliğini arttırmak için; şeflik, enstrümantasyon, askeri bando çalgıları, piyano, müzik tarihi ve teorisi olmak üzere 5 farklı bölümde öğrenci yetiştirildiğinden söz etmektedir (s. 44).

1944 yılında Kızıl Ordu Askeri Şefler Fakültesi adıyla bağımsız bir yüksek askeri müzik eğitim kurumuna dönüştürülen Askeri Şeflik Bölümü, 1960 yılından itibaren tekrar

Moskova Devlet Konservatuvarı bünyesinde faaliyet göstermeye başlamış (Akhmetshin, 2018, s. 28); 2001 yılında ise Tchaikovsky Moskova Askeri Konservatuvarına dönüştürülmüştür (Gerasimova, 2011, s. 45). Son olarak Moskova Askeri Konservatuvarı, 2006 yılında Askeri Enstitü (Askeri Şefler) adını alarak, Askeri Üniversitenin yapısal bir bölümü olmuştur (Akhmetshin, 2018, s. 32).

2.5.2.1. Askeri Enstitüsü (Askeri Şefler)

Rusya'daki askeri bando şefliği eğitimi, halen Askeri Enstitü bünyesinde 5 yıllık bir lisans programı çerçevesinde sürdürülmektedir. Programa; Moskova Askeri Müzik Okulu, sivil müzik eğitim kurumları, askeri bandolarda görev yapmakta olan askeri müzisyenler ve yabancı ülkelerden gelen şef adayları olmak üzere dört farklı kaynaktan öğrenci kabul edilmektedir (Akhmetshin, 2018, s. 74).

Giriş sınavında; edebiyat, tarih ve Rusça sınavlarının yanı sıra, iki aşamalı bir müzik testi uygulanmaktadır (“Общие положения” t.y.).

İlk aşama müzik sınavı olan profesyonel giriş testinde; adayların, icra ettikleri bando çalgısı ile ilgili teorik bilgisi, çalgı çalmadaki pratik beceri ve yetenek seviyeleri ölçülmektedir. “Askeri Üniversite bünyesindeki Askeri Şefler Enstitüsünde öğrenim görmek için kabul edilecek adaylar, bando çalgılarından birini çalma konusunda profesyonel becerilere sahip olmalıdır” (“Общие положения” t.y.). İkinci aşama olan kabul testinde ise adayların müziksel işitme, armoni, solfej ve teori konularında yeterlilik düzeyleri ölçülmektedir (Akhmetshin, 2018, s. 73).

Bireysel yaklaşım temelinde uygulanan programda (Akhmetshin, 2018, s. 71) askeri bando şefi adayları; çalgı, bando şefliği, derslerinin yanı sıra müzik teorisi, müzik tarihi, askeri tarih, piyano, askeri eğitim, savaş tatbikatı, yabancı dil, beden eğitimi başta olmak üzere farklı disiplinlerde eğitim almaktadır. Şeflik dersleri, iki korrepetitör ve ders öğretmeni eşliğinde bireysel olarak işlenmektedir (Trukhin, 2013).

“Bir askeri şefin eğitimi kişisel bir eğitim süreci olduğundan, her öğrenci için ayrı bir repertuvar planı hazırlanmaktadır. Öğretmen, öğrencinin kişiliğinin ve akademik başarılarının kapsamlı bir analizine dayanarak, her akademik dönem öncesinde bireysel bir repertuvar planı hazırlar” (Akhmetshin, 2018, s. 82).

Temel şeflik teknikleri ve şeflik becerilerinin geliştirilmesine yönelik eğitimler bu şekilde verilirken, tören uygulamalarına yönelik eğitimlerde ise farklı bir yaklaşım izlenmektedir. Askeri bando yönetimine ilişkin uygulamalar, her biri birer bando çalgısı da çalan şeflik öğrencilerinin oluşturduğu bando ile yapılmaktadır. Öğrenci, öğretmen gözetiminde bandoyu yönetme pratiği yaparken, bandonun içinde yer alan diğer öğrenciler aynı zamanda gözlem yapma, akran değerlendirme ve empati kurma imkânı bulmaktadır. Bu çalışmaların devamında, enstitüdeki diğer askeri öğrencilerin de içinde yer aldığı çeşitli tören senaryoları üzerine de provalar yapılmaktadır (Trukhin, 2013).

Askeri bando şefi adaylarının askeri eğitimleri de uygulanan program çerçevesinde Askeri Enstitü bünyesinde verilmektedir.

Askeri enstitüde 5 yıllık öğrenimlerini tamamlayan öğrenciler, Rusya Federal Devlet Eğitim Standartları çerçevesinde belirlenen ve Tablo 1’de sunulan mesleki yeterlilikleri (“Дирижирование”, 2017, s. 9) kazanmış birer askeri bando şefi olarak mezun olmaktadır.

Tablo 1

Askeri Bando Şeflerinin Mesleki Yeterlilikleri

Genel Mesleki Yeterlilik Kategorisi	Mezunun genel mesleki yeterliliğinin kodu ve adı
Müzik Tarihi ve Teorisi	OPK-1. Müzik teorisi ve müzik tarihi bilgilerini mesleki faaliyetlerde uygulayabilir, belirli bir tarihsel dönemin dini, felsefi ve estetik fikirleriyle yakın bağlantılı olarak geniş bir kültürel ve tarihi bağlamda bir müzik eserini kavrayabilir.
Müzik Notasyonu	OPK-2. Çeşitli notasyon türlerinde yazılmış müzik bestelerini yeniden üretebilir.
Müzikal Pedagoji	OPK-3. Eğitim sürecini planlayabilir, metodolojik çalışma yapabilir, eğitim sürecindeki problemlerin çözümünde etkili olan müzikal pedagojik metotları uygulayabilir, müzikal pedagoji alanında yeni teknolojiler geliştirebilir.
Bilgiyle Çalışma	OPK-4. Kendi araştırma çalışmasını planlayabilir, uygulanması için gerekli bilgileri seçebilir ve düzenleyebilir.
Bilgi İletişim Teknolojisi	OPK-5. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak ve bilgi güvenliğinin temel gereksinimlerini dikkate alarak mesleki faaliyetin standart görevlerini yerine getirebilir.
Müziksel İşitme	OPK-6. Müzik eserlerini iç kulak ile kavrayabilir ve duyduklarını ses ve müzik metninde somutlaştırabilir.
Devlet Kültür Politikası	OPK-7. Rusya Federasyonu'nun modern devlet politikasının kültür alanındaki sorunlarını çözebilir.

Дирижирование Военным Духовым Оркестром [Askeri Bando Şefliği], Федеральные Государственные Образовательные Стандарты [Federal Devlet Yükseköğretim Eğitim Standartları]. (2017). <https://classinform.ru/fgos/53.05.07-dirizhировanie-voennym-duhovym-orkestrom.html> sayfasından erişilmiştir.

Programı tamamlayan askeri bando şefleri, “eğitim ve bilim (mesleki eğitim ve bilimsel araştırma alanları); kültür-sanat faaliyetleri (Rusya Federasyonu Silahlı Kuvvetlerinin askeri personelinin resmi faaliyetleri ile ilgili müzik sanatı, kültürel ve eğitim faaliyetleri, konser faaliyetleri) ile eğitim seviyeleri ve yetkinliklerinin uygun olması koşuluyla, diğer alanlarda” mesleki faaliyetlerde bulunabilmektedir (“Дирижирование”, 2017, s. 4).

2.5.3. ABD ve Rusya'daki Askeri Bando Şefi Yetiştirme Sürecine Genel Bakış

Askeri bando müziği konusunda dünyada önemli bir konuma sahip olan ABD ve Rusya'da uygulanmakta olan askeri bando şefi yetiştirme süreçleri genel olarak incelendiğinde, her iki ülkenin de birbirinden farklı yöntemler tercih ettiği görülmektedir.

Askeri bando şefleri; ABD'de, müzik alanında lisans derecesine sahip ve daha önceden şeflik becerileri olan kişiler ile askeri bando müzisyenlerine yönelik tasarlanan kurs modeli ile yetiştirilmekte iken Rusya, ortaöğretim düzeyinde müzik eğitimi temeline dayanan ve sivil ve askeri müzisyen kaynağına açık olan 5 yıllık lisans düzeyinde akademik eğitim modeli ile askeri bando şefleri yetiştirmektedir.

Gerek kursiyer, gerek öğrenci kaynağı bakımından her iki ülkede de çalgı çalma becerileri başta olmak üzere armoni, solfej, işitme gibi ileri düzey müzikal becerilere sahip şef adayları eğitim programlarına kabul edilmektedir.

Her iki ülkedeki eğitim süreçlerinde; temel şeflik teknikleri, bando ile prova tekniklerinin geliştirilmesi ve tören uygulamaları gibi alanlara yoğunlaşmakta, özellikle bu alanlarda askeri bando şefi adaylarına yeterlilik kazandırılmaktadır.

Özetle ABD ve Rusya, ülkelerinde yürütülen genel eğitim politikaları çerçevesinde, askeri bando şeflerinin yetiştirilmesi konusunda ihtiyaç duyulan gereksinimlere yönelik, farklı modellere göre organize edilmiş programlı birer yetiştirme süreci izlemektedir.

2.6. Model Kavramı

Thierauf ve Grosse'a (1970) göre model, "gerçek bir durumun temsil edilmesidir" (aktaran Kısakürek, 1980, s. 147). Bir diğer tanıma göre model, "bir sistemin temsilcisidir ve temsil ettiği sisteme göre daha yalındır. İdeal bir ortamın temsilcisi olup, yalnızca önemli görülen değişiklikleri içine alacak şekilde gerçek durumun özetlenmiş halidir" (Karasar, 2012, s. 76).

Bu tanımlardan yola çıkarak, Türkiye'de sürdürülmekte olan askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme süreci 'gerçek durum' olarak nitelendirildiğinde, araştırma çerçevesinde

tasarlanan model, bu durumu temsil eden ve önemli değişiklikleri içine alan sadeleştirilmiş bir yapı olarak kabul edilmelidir. “Model, gerçeğin bir temsili olduğuna göre, gerçeğin kendisinden daha az karmaşık görünebilir. Model geliştirmenin temel nedenlerinden biri, hangi değişkenlerin önemli veya uygun olduğunu ortaya çıkarmaktır” (Kısakürek, 1980, s. 147).

Webster’in (2003), “ideal, tipik ya da standart bir örnek olarak hizmet eden şey, numune” (aktaran Ellis, 2015, s. v) olarak özetlediği tanımda olduğu gibi, araştırma sonunda tasarlanan model de Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme süreci için ideal oluşturacak bir örnek teşkil etmektedir.

BÖLÜM 3

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Yöndem (2005) tarafından hazırlanan “Orkestra Şefinin Eğitimcilik Yönü ve Orkestra Psikolojisi Üzerindeki Etkileri” başlıklı araştırmada, orkestra şefinin eğitimcilik yönünün orkestra üyeleri ve orkestranın bütünü üzerindeki psikolojik etkileri ile şefin bu özelliğinin orkestra performansını ne şekilde etkilediği incelenmiştir. Seçilen üç senfoni orkestrasının sanatçı üyeleri ile yapılan görüşmeler ve orkestralara uygulanan ölçekler sonucunda elde edilen bulgular, orkestra şefinin eğitimcilik özelliğinin, orkestra performansı ve psikolojisi üzerinde olumlu etki yaptığı yönünde olmuş, eğitimcilik özelliklerinin, orkestra üyelerinin orkestra şefinden beklentileri ile örtüştüğü görülmüştür.

Yöndem (2006) “Orkestra ve Orkestra Şefliği’nin Tarihsel Gelişimi” başlıklı makalesinde, orkestra ve orkestra şefliğinin günümüze kadar geçirdiği tarihsel süreci ortaya koymayı amaçlamıştır. Günümüzdeki tanımına uygun olarak ilk orkestraların yaklaşık 400 yıllık bir geçmişe dayandığına değinilen araştırmada, ilk orkestranın, İtalyan besteci Monteverdi’nin Orfeo adlı operasının sahnelendiği yıl olan 1607 yılında kullanıldığı ve 36 çalgıdan oluştuğu belirtilmiştir. Orkestra şefliğinin de irdelendiği araştırmada, 1700’lü yıllarda ortaya çıkan orkestra şefliğinin gelişiminin, orkestranın zaman içindeki gelişimi ve evrimi ile beraber gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tura (2010) “Opera Şefliği ve Senfonik Orkestra Şefliği Arasındaki Teknik Farklılıklar ve Güçlüklerin Karşılaştırmalı Analizi” adlı araştırmasında, senfonik orkestra yönetmek ile opera yönetmek arasındaki farkları teorik ve pratik açıdan ortaya çıkarıp inceleyerek, orkestra şefinin mesleki gelişimine yardımcı olmayı amaçlamıştır. Opera ve orkestra şefliğinin teknik açıdan incelendiği ve kuramsal sorunların ele alındığı araştırmada tespit edilen sorunlar ile ilgili olarak, alanında uzman opera ve orkestra şeflerinin görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmanın sonucunda opera şefliği ile orkestra şefliği arasında temel şeflik teknikleri bakımından farklılık bulunmadığı, uygulama açısından opera şefliğinin daha fazla nitelik gerektirdiği ve deneyim bakımından şefe daha öğretici bir kimlik kazandırdığı sonucuna varılmıştır.

Vural (2012) “Lider Olarak Orkestra Şefi” adlı araştırmasında, orkestra ruhunun oluşmasında orkestra şefinin liderlik özelliklerinin oldukça önemli olduğu belirtmiştir. İnsan ilişkileri ve iş alanında bir uzmanlık gerektiren etkin liderlik anlayışı, orkestra şefi için sanatsal ve idari bir liderlik demektir. Araştırmada, son 40-50 yıllık sürece kadar orkestra şeflerinin akademik bir eğitim almadan orkestra üyeliği veya piyanistlikten şefliğe geçiş yaptığı, günümüzde ise şef adaylarının formal bir eğitimin ardından orkestraların başına getirildiğine değinilmiştir. Araştırmada ayrıca bir şefin orkestra için ne denli gerekli olduğu deneysel araştırma sonuçları ile ortaya konmuş, şefsiz konser vermeyi hedefleyen senfoni orkestralarının ömürlerinin sadece birkaç ay sürebildiği belirtilmiştir. Büyük bir empati yeteneğine sahip olması gereken orkestra şefinin aynı zamanda çok iyi seviyede müziksel işitme yeteneğine, partiyon okuyup çalabilme kabiliyetine, kusursuz tempo ve ritim anlayışına, orkestralama, kompozisyon, form ve stil bilgisi ile geniş bir müzik ve genel kültür alt yapısına sahip olması gerektiği vurgulanmıştır. Araştırmada, iletişimci, öğretmen, lider ve bestecilerin adeta bir emanetçisi vasıflarını üzerinde taşıyan orkestra şeflerinin, eğitim süreçlerinde özellikle liderlik eğitimine yer verilmesi ve bu doğrultuda şeflik eğitim programları hazırlanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Tsupikov (2013), “Askeri Şeflerinin Mesleki Eğitimlerinin İyileştirilmesi” konulu doktora tezinde, Rusya’da askeri bando şefi eğitimi veren Askeri Şefler Enstitüsündeki eğitim faaliyetlerinin, yenilikçi ve yaratıcı bir ortam temelinde yürütülebilmesi için bir yöntem geliştirmesi amaçlanmıştır. Askeri bando şeflerinin eğitim sürecinin özünü, içeriğini ve pedagojik yapısını, teorik analiz ve deneysel çalışma yöntemiyle geliştirmenin yollarını araştıran çalışmada, askeri bando şeflerinin mesleki eğitimini geliştirmek maksadıyla, hedefli bir pedagojik program uygulanması için işlevsel bir model geliştirilmiş, incelenen sürecin etkinliğini ve spesifik göstergelerini değerlendirmek için kriterler belirlenmiştir. Belirlenen kriterler doğrultusunda ulaşılan sonuçlar incelendiğinde; askeri üniversitenin öğretim elemanlarının pedagojik eğitiminin geliştirilmesi, gelişimsel eğitim teknolojileri ile öğretmen eğitimi verilmesi, askeri müzik teorisi ve pratiğinin güncel konuları üzerine pedagojik teori ve uygulamanın gelişimini etkileyen disiplinler arası metodolojinin tasarlanması, öğretmenlerde öz tanı ve pedagojik aktivitenin içgözlem kültürünün oluşumu gibi yeniliklerin, tasarlanan modelin pedagojik temelini oluşturduğu görülmektedir.

Bayramoğulları (2014) tarafından hazırlanan “İlya Musin ve Rus Şefliği Okulu” adlı yüksek lisans tez çalışmasında, bir sanat dalı olarak ele alınan ve orkestra yönetkenliği şeklinde tanımlanan orkestra şefliğinin Rusya’daki eğitim süreci, deneyimli Rus şef İlya Musin’in kitapları ve yaşamı üzerinden araştırmaya konu edilmiştir. Araştırmanın ilk bölümünde orkestra şefliğinin tarihsel gelişimi ele alınmışken, ikinci ve üçüncü bölümünde İlya Musin’in kuramsal çalışmaları ışığında temel şeflik teknikleri ve uyguladığı ders müfredatı açıklanmıştır. Araştırmanın sonucunda, Çarlık Rusyası’nın ardından gelen Sovyet döneminde, devletin özellikle sanat kurumlarının gelişimine katkı sağlamasıyla birlikte müzik sanatında da gelişmeler yaşandığı, bununla birlikte konservatuvarlarda yetişen şeflerin, ilerleyen dönemlerde yine aynı okullarda eğitimci olarak görev almaları sonucu bir ekol oluşmasına yol açtığı vurgulanmıştır. Bu ekol çerçevesinde Musin’in “şefliğin iki bileşeni olan mekaniksel hareket ile duygu-ifadesel hareketlerin organik bir bütünlük içerisinde birleştirebilmesi” prensibini 70 yılı aşkın şeflik ve eğitimcilik kariyerinde ilke edindiği belirtilmiştir.

Çakar tarafından 2016 yılında yayımlanan “Türkiye’de Bando Şefliği Eğitim Süreçleri ve Günümüze Yansımaları” adlı makalede, geçmişten günümüze askeri bando şefliği eğitiminin geçirdiği aşamalar irdelenerek, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarında yürütülmekte olan Bando Şefliği Sanat Dalı Programı değerlendirilmiştir. Cumhuriyet döneminde başlayan askeri bando şefliği eğitim süreçlerinin günümüze kadar irdelendiği araştırmada, Musiki Muallim Mektebi ile başlayan, Ankara Devlet Konservatuarı, Mızıka Meslek Okulu ve yeniden Ankara Devlet Konservatuvarında devam eden bando şefliği eğitim süreçleri detaylı bir biçimde ortaya konmuştur.

Çakar ve Kuterdem (2016) tarafından hazırlanan “Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Anasanat Dalı Lisans Program Yeterliliklerinin İrdelenmesi” adlı makalede, Kompozisyon ve Bando Şefliği lisans programlarının geliştirilmesine katkı sağlanması amaçlanmış, 2013-2014 öğretim yılından itibaren Bologna süreci ilkelerine göre düzenlenen programlar ile önceki dönemlerde uygulanan bando şefliği öğretim programları tarihsel süreç içinde incelenmiştir. Bando Şefliği lisans öğretim programı yeterliliklerinin değerlendirildiği araştırmanın sonucunda, toplumumuzun kültürel kalkınması ve sanat yaşamının daha nitelikli hale getirilmesinde oldukça önemli görevleri olan askeri bando şeflerinin; müzik akımlarını tanıma ve belirli bir müzik dağarcığı oluşturma, bando çalgılarının teknik özelliklerini kavrama, armoni, kontrpuan ve temel kompozisyon ve müzik kuramları bilgilerine sahip olma, müzik formlarını armonik ve biçimsel olarak analiz edebilme, Batı Müziği, Geleneksel Türk müzikleri hakkında entelektüel, tarihsel ve kültürel bağlamda bilgi sahibi olma, bando şefliğinin tarihsel gelişimini ve günümüze yansımalarını kavrama, bando çalgılarından birini ve belirli düzeyde piyano çalabilme, yetkin bir deşifre, dikte yazma ve solfej becerisine sahip olma, alanlarına ilişkin konuları görsel, yazılı ve sözlü iletişim yöntemleri kullanarak, etkin ve doğru biçimde topluma sunabilme, orkestralama tekniklerini kavrayıp çeşitli müzik topluluklarına düzenleme yapabilme, askeri bando şefliğine ilişkin temel yöntem ve teknikleri kullanabilme, yaşam boyu öğrenme ve araştırmaya açık bir tutum sergileme, anadilin yanı sıra en az bir yabancı dil kullanarak ulusal ve uluslararası alanyazınını takip

edebilme, alanının gerektirdiği bilgisayar yazılımlarını, bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanabilme ve kaynak bulma, eleme, düzenleme ve bilgi aktarımı gibi çalışma basamaklarının tümünde sanat ve bilim etiğini gözetebilme yeterliklerine sahip olmaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Çakar ve Kuterdem (2017) tarafından yayımlanan “Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Güzel Sanatlar Enstitüsü Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Anasanat Dalı Lisansüstü Program Yeterliliklerinin İrdelenmesi” adlı makale, aynı yazarlar tarafından kaleme alınan bir önceki araştırmanın devamı niteliğindedir. Araştırmada, Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Anasanat Dalında yürütülen Orkestra Şefliği Yüksek Lisans Programının yeterlilikleri ve öğrenme çıktıları irdelenmiş, program yeterliliklerinin program dersleriyle ilişkilendirilmesi yapılarak derslerin program yeterliliklerine katkı düzeyleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda; programda yer alan dersler ve öğrenme çıktılarının irdelenmesi ve yapılan değerlendirmeler sonucunda söz konusu programa yönelik bazı önerilerde bulunulmuştur.

Akhmetshin’in (2017) “Askeri Bando Şeflerinde Mesleki Yetkinlik Oluşumu Sürecinin Pedagojik Yönü” konulu araştırmasında söz konusu eğitim sürecinin hedefleri tanımlanmıştır. Çalışmanın bütünü incelendiğinde, bir askeri bando şefi adayına yetkinlik kazandırmak için ideal bir akademik eğitim sürecinin ana hedefleri; barış ve savaş zamanında bir askeri orkestranın nasıl yönetileceğini öğretmek; yüksek muharebe ve seferberlik hazırlığını sürdürmek; yönetsel kararlar vermek; mezunların mesleki ve hizmet faaliyetleri için hazır olmalarını sağlamak; öğrencinin kişiliğinin bireysel ve yaratıcı potansiyelini ortaya koymak; görevi ile ilgili maddi varlıkların muhasebesini nasıl organize edeceğini öğretmek; askeri bandonun eğitim programı, prova süreci ve konser faaliyetlerini organize etmeyi öğretmek; askeri müziğin sosyal işlevinin uygulanmasını sağlamayı öğretmek; askeri bandonun repertuvarını oluşturmayı öğretmek; askeri bando ve çeşitli orkestralar için enstrümantasyon ve düzenleme becerileri kazandırmak; askeri

orquestra ve koro şefliği yetkinliği ve askeri birliklere marş öğretime becerisi kazandırmak gibi temeller üzerine inşaa edildiği görölmektedir.

“Türkiye’de Bando şefliği ve Bando Eğitimi ile İlgili Yapılan Son Düzenlemeler” adlı makalesinde Çakar (2018), 2016 yılında yapılan yasal düzenlemeler neticesinde, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarında yürütölen Bando şefliği programının, tek öğrenci kaynağını teşkil eden Bando Lisesi’nin kapatılması ile Bando şefliği Lisans Programının sürdürölebilirliğini sağlamak maksadıyla sivil kaynaktan gelen öğrencilere de açıldığı, bunun da programda birtakım düzenlemeler yapılmasını zorunlu kıldığı tespitinde bulunmuştur. Araştırmanın sonucunda ise Bando şefliği Lisans Programına daha nitelikli öğrenci kabul edilebilmesi için çeşitli öneriler sunulmuştur.

Çaęlak ve Filiz (2018) tarafından hazırlanan “Türk Devlet Geleneęinde Askeri Müzik ve Askeri Müzik Eğitimi” adlı makalede, ilk Türk devleti olan Hun İmparatorluğundan günümüze kadar süregelen Türk askeri müziğinin gelişim süreci irdelenmiş, bu süreç içerisinde tespit edilebilen eğitim süreçleri ele alınmıştır. Araştırmada, mehter müziğinden bando müziğine geçişin yaşandığı 1826 yılından sonra, bir bando řefi olan ve 1828 yılında davet üzerine İtalya’dan getirtilen Giuseppe Donizetti öncölüğünde, Mızıka-i Hümayun bünyesinde saray bandosuna ve daha sonra kurulan diğer bandolara çalgı icracısı yetiştirmeye yönelik bir eğitim çalışması yürütöldüğü ortaya konmuştur. Araştırmada ayrıca, Mızıka-i Hümayun’da yetişen nitelikli bandocuların, Cumhuriyetin ilanına kadar gečen sürede yeni kurulan bandolara řef olarak da atandıkları belirtilmiştir. Cumhuriyet dönemindeki askerî müzik ve askerî müzik eğitimi ile bandolara icracı ve řef yetiştirme süreçlerinin de ele alındığı araştırmanın sonucunda, Türkiye’de askeri bando müziğinin gelişmesi ve daha nitelikli bando icracıları ile askeri bando şefleri yetiştirilebilmesi konusunda öneriler sunulmuştur.

Akhmetshin (2018), “Askeri Bando şefliği Öğrencilerinin Mesleki Yeterliliklerinin Oluşumu” konulu doktora tezinde amaç; Askeri şefler Enstitüsünde uygulanan eğitim sistemini iyileştirmeye yönelik yaklaşımları modernize ederek, özel yeterliliklerin

geliştirilmesine yönelik bireysel ve farklılaştırılmış bir yaklaşımla, askeri şeflerin mesleki yeterliliğini oluşturma sürecini geliştirmektedir. Bu çerçevede araştırmada, askeri bando şeflerinin mesleki yeterliliğini oluşturma sürecinin etkinliğinin; öğrencinin seçtiği mesleğe hakim olma ve başarısızlıkların ve zorlukların üstesinden gelmeye hazır olma yetisinin değerlendirildiği motivasyon kriteri; meslekte ustalaşma ve yeniden üretme yeteneği çerçevesinde bilişsel, araştırma ve yaratıcı aktivite yeteneğinin değerlendirildiği bilişsel kriter; sosyal faaliyetlerinin bir değerlendirmesi olarak diğer insanları olumlu eylemler yapmaya motive etme yeteneği bağlamında iletişim kriteri; manuel yürütme tekniğinde ustalık, duygusal duyarlılık, müzikal sezgi gibi askeri idarecilik için öğrencinin profesyonel hazırlığını belirleyen ve özel beceriler kompleksini temsil eden operasyonel kriter olmak üzere 4 temel alanda değerlendirmek gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Akhmetshin (2020) “Askeri Orkestra Şefliği Öğrencileri ile Bireysel Yaklaşım Temelinde Sonuç Vadeden Eğitim Yöntemleri” konulu makalesinde; eğitim faaliyetlerinin, geleceğin askeri orkestra şefleri olacak öğrencilerin başarısında önemli bir faktör olan bilişsel yeteneklerinin ve kişisel niteliklerinin gelişimini sağlayacak biçimde nasıl organize edileceğini açıklamakta ve bireysel bir yaklaşım temelinde, askeri orkestra şefliği öğrencilerinin mesleki yeterliliklerini şekillendirmeyi hedefleyen eğitim yöntemlerini ortaya koymaktadır. Yazar, bireysel bir yaklaşımla organize ettiği şeflik eğitimini “sınıf çalışmalarının düzenlenmesi” ve “öğrencilerin bağımsız çalışma yönetimleri” olmak üzere iki ana başlıkta incelemiştir. Bu yöntemlerin başarılı bir şekilde uygulanması için, öğretim personelinin psikolojik ve pedagojik becerilerinin artırılması ve eğitim sürecinin organizasyonunun kuram ve uygulama pratiğinin geliştirilmesindeki modern eğilimlere sıkı bir şekilde uyulması gerektirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM 4

YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştıma; bir yönüyle alan araştırmasına dayalı ‘betimsel temelli’ bir çalışmaya, diğer bir yönüyle ise askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik örnek bir tasarım oluşturması bakımından, ‘eylem araştırması’ modeline dayanmaktadır.

Eylem araştırması, bizzat uygulamanın içinde olan bir uygulayıcının, doğrudan kendisinin ya da bir araştırmacı ile birlikte gerçekleştirdiği ve uygulama sürecine ilişkin sorunların ortaya çıkarılması ya da halihazırda ortaya çıkmış bir sorunu anlama ve çözmeye yönelik sistematik veri toplamayı ve analiz etmeyi içeren bir araştırma yaklaşımıdır (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 307).

Literatürde aksiyon araştırması olarak da tanımlanan eylem araştırması, “uzman araştırmacıların yürütücülüğünde, uygulayıcıların ve probleme taraf olanların katılmasıyla, var olan uygulamanın eleştirel bir değerlendirilmesini yaparak, durumu iyileştirmek için alınması gereken önlemleri belirlemeyi amaçlayan araştırmalardır” (Karasar, 2012, s. 27). Şimşek’e (2012) göre ise “eylem araştırması, uygulamada yaşanan sorunlara etkin çözümler üretmek amacıyla, uygulayıcıların kendi başlarına ya da araştırmacıların yardımıyla uygulama sürecini incelemelerine dayanmaktadır” (s. 99).

Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme süreçlerini konu alan bu çalışmada, mevcut yetiştirme sürecinin bizzat söz konusu süreci yaşamış olan askeri bando şeflerinin değerlendirmeleri ve uzman görüşleri doğrultusunda incelenerek, tespit edilen problem alanlarının çözümüne yönelik yeni bir model ortaya konulması hedeflenmektedir.

Bu kapsamda araştırmada, nitel veri toplama yöntemlerinden istifade edilmiştir. “Nitel araştırmada yaygın olarak kullanılan üç tür veri toplama yöntemi vardır: görüşme, gözlem ve yazılı dokümanların incelenmesi” (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 41). Araştırmada bu yöntemlerden; -alanyazın taraması olarak da ifade edilen- yazılı dokümanların incelenmesi ve görüşme yöntemleri kullanılmıştır.

4.2. Eylem Araştırma Sürecinin Aşamaları

Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme sürecinin incelendiği araştırmanın yürütülmesi için eylem araştırma sürecine uygun bir planlama yapılmıştır. “Eylem araştırma süreci; problem belirleme, veri toplama, veri analizi, eylem planı belirleme, eylemi gerçekleştirme ve alternatif ya da yeni bir eyleme karar verme aşamalarından oluşmaktadır” (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 309). Bu bağlamda araştırmada, problem durumu ile ilişkilendirilen ve Şekil 1’de sunulan aşamalar izlenmiş; elde edilen bulguların yorumlanması ve uzman değerlendirmesi sonucu tasarlanan modele son şekli verilerek raporlaştırılmıştır.

Şekil 1. Eylem araştırma sürecinin aşamaları

4.2.1. Problem Belirleme

Araştırmada ilk olarak, ‘Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme sürecinde; öğrenci kaynağının yeterlilik düzeyi ile akademik eğitim sürecinin planlanması ve uygulanmasına ilişkin sorunlar ve eksiklikler olduğu; bunun yanı sıra mevcut yetiştirme sürecinin askeri bando şeflerinin meslek hayatına hazırlanmaları konusunda yetersiz olduğu’ hipotezinden yola çıkılarak, söz konusu yetiştirme süreci problem alanı olarak tespit edilmiştir. Bu kapsamda “Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik nasıl bir model geliştirilebilir?” sorusu araştırmanın problem cümlesi olarak belirlenmiştir. Daha sonra, belirlenen problem doğrultusunda eylem araştırması sürecine uygun olarak alt problemler belirlenmiş ve araştırma konusu ile ilgili veri toplama aşamasına geçilmiştir.

4.2.2. Veri Toplama

4.2.2.1. Alanyazın Taraması

Veri toplama aşamasında, ilk olarak araştırmanın birinci alt problemine yönelik ‘alanyazın taraması’ yapılmıştır. Doküman incelemesi olarak da ifade edilen alanyazın taraması, “araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel araştırmada doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi, diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir” (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 189). Yapılan alanyazın taraması ile askeri bando şefi yetiştirme sürecinin Türkiye’deki gelişimi ve mevcut durumu incelenmiş, askeri bando şefi yetiştirme sürecine ilişkin dünyadaki çeşitli örnekler araştırılmıştır.

Araştırmaya kavramsal çerçeve oluşturma, araştırma sorularını netleştirme ve veri toplama araçlarının hazırlanmasında önemli bir rolü olan alanyazın taramasının, toplanan verilerin analizinde ve anlamlandırılmasında da önemli bir katkısı vardır. Bu nedenle veri toplama aşaması ile eş zamanlı olarak araştırmacının ilgili alanyazını taraması ve değerlendirmesi gerekir (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 313).

4.2.2.2. Görüşme Hazırlığı ve Örneklem Seçimi

Araştırma konusuna ilişkin alanyazının taranması ve değerlendirilmesinin ardından, araştırmadaki nitel veri toplama aşamasının ikinci basamağında ‘görüşme’ yönteminden istifade edilmiştir. “Araştırmacı ile veri kaynağı arasında etkileşimin söz konusu olduğu ve araştırmacıya topladığı verileri teyit etme, açıklama, ayrıntılı hale getirme konularında kolaylık sağladığı için, görüşme güçlü bir veri toplama yöntemidir” (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 312). Eylem araştırma modeline uygun olarak, askeri bando şefi yetiştirme sürecine ilişkin mevcut uygulamanın eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirilmesi ve sürecin iyileştirilmesi için yapılması gereken düzenlemelerin tartışılması maksadıyla, ilk etapta askeri bando şeflerinin görüşlerine başvurulması gerektiği değerlendirilmiştir.

Görüşme yapılacak askeri bando şefleri, ‘amaçlı örneklem’ yöntemlerinden biri olan ‘ölçüt örneklem’ yöntemi ile belirlenmiştir. “Bu örneklem yöntemindeki temel anlayış, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır”(Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 122). Görüşme yapılacak askeri bando şeflerinin seçimi öncesi ölçütlerin belirlenmesinde, hizmet süreleri, öğrenim düzeyleri ve öğrenim alanları esas alınmıştır. Hizmet sürelerinin, aktif görevde bulunan askeri bando şeflerinin sayısına oranla dengeli şekilde dağılım göstermesine özen gösterilmiştir. Öğrenim düzeyleri ve öğrenim alanları konusunda ise askeri bando şeflerinin müzik eğitimi ve orkestra şefliği alanları başta olmak üzere, tamamladıkları veya devam ettikleri lisansüstü öğrenim durumları dikkate alınmıştır. Bu bağlamda; mesleki deneyimleri, eğitim düzeyleri ve devam ettikleri akademik öğrenimleri gibi ölçütler değerlendirilerek, araştırma sürecine görüşlerine başvurulmak üzere 15 askeri bando şefi belirlenmiştir.

4.2.2.3. Görüşme Formunun Hazırlanması

Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik, Türkiye’de hâlihazırda uygulanmakta olan askeri bando şefi yetiştirme sürecini değerlendirmesi için seçilen 15 askeri bando şefi ile görüşme planlaması yapılmıştır.

Araştırma konusu ile ilgili farklı kişilerden aynı tür bilgileri almak amacıyla gerçekleştirilen görüşme yöntemi hakkında Patton (1987), üç farklı yaklaşımdan söz etmektedir: “sohbet tarzı görüşme, görüşme formu yaklaşımı ve standartlaştırılmış açık uçlu görüşme” (aktaran Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 131).

Araştırmada, askeri bando şefleri ile yapılan görüşmeler için ‘standartlaştırılmış açık uçlu görüşme yaklaşımı’ tercih edilmiştir. “Bu yaklaşım, dikkatlice yazılmış ve belirli bir sıraya konmuş bir dizi sorudan oluşur ve her görüşülen bireye bu sorular aynı tarzda ve sırada sorulur” (Patton’dan aktaran Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 132). Bu yaklaşımla yapılan görüşmelerde her katılımcıya aynı soruların sistematik biçimde sorulması, araştırmacının yanlılığını ve görüşülen kişiyi yönlendirme olasılığını önemli ölçüde azalttığı gibi, görüşmelerden elde edilen verilerin analizi ve yorumlanması için daha adilane bir ortam sağlamaktadır.

Bu çerçevede, standartlaştırılmış açık uçlu görüşme yaklaşımı esas alınarak bir görüşme formu hazırlanmıştır. Formun açıklama bölümünde; araştırmanın konusu, amacı, önemi ve görüşme sürecine ilişkin katılımcılara bilgilendirme yapılmıştır. Hazırlanan formda toplam 20 soruya yer verilmiştir. Birinci bölümde katılımcıların kişisel bilgilerine ilişkin 5 soru; ikinci bölümde ise katılımcıların askeri bando şefi yetiştirme süreciyle ilgili görüş ve önerilerine ilişkin 15 soru yer almaktadır. Araştırma için hazırlanan görüşme formu Ek 2’de, görüşmelerin gerçekleştirilebilmesi için alınan Etik Kurul Kararı Ek 3’te sunulmuştur.

4.2.2.4. Görüşmelerin Yapılması

Araştırmanın yapıldığı dönem tüm dünyayı etkisi altına alan ve öngörülemeyen bir seyir izleyen Covid-19 salgını, araştırma sürecine de etki etmiştir. Yüz yüze yapılması planlanan görüşmeler, tez izleme komitesinin de görüşü alınmak suretiyle, araştırmacının ve katılımcıların sağlığı öncelenerek çevrimiçi olarak yapılmıştır. ‘İnternet yoluyla nitel araştırma’ yönteminden istifade edilerek görüşme yapılan katılımcılardan, çevrimiçi forma dönüştürülen görüşme formunu elektronik ortamda yanıtlamaları istenmiştir.

Sözel verilerin yazıya aktarılarak analiz için metin haline dönüştürülmesi internet ortamında kendiliğinden gerçekleşir. E-posta, chat veya forum tarzı araçlarla yapılan bir araştırmada, görüşler doğrudan yazılı olarak ve dijital halde metin şekline dönüştüğü için küçük metin düzeltmeleriyle veriler analize hazır hale gelmiş olur. Bu yolla, örneğin kasetten veya videodan metinleştirme sürecinde karşılaşılan sorunlar kendiliğinden çözülmüş olur. Ses ve görüntülü görüşme seanslarının metinleştirilmesi sürecinde yorum veya ihmalden kaynaklanan veri kayıpları da internet araştırmasında sorun olmaktan çıkar (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 223).

Görüşme formunun hazırlanmasının ardından araştırmacının da dâhil olduğu 5 kişilik bir katılımcı grubu ile ‘öndeneme süreci’ gerçekleştirilmiştir. “Öndeneme, asıl araştırma için planlanana benzer koşullarda (onu temsil edebilecek daha küçük birimler üzerinde) ve araştırmacının da katılması ile yapılmalıdır. (...) Öndeneme sonunda aksayan yönler bulunursa bunlar düzeltilir ve gerekirse öndeneme yinelenir, değilse uygulamaya geçilir” (Karasar, 2012, s. 156). Yapılan öndenemenin ardından, görüşme formunda herhangi bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulmadığından görüşme sürecinin uygulanmasına geçilmiştir.

20 Ekim 2020 tarihinde başlayan görüşmeler, çevrimiçi hazırlanan form aracılığıyla ve ‘bireysel görüşme’ yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Öncesinde araştırma konusu ile ilgili ön görüşme yapılan katılımcılardan, kendilerine çevrimiçi olarak sunulan formda yer alan soruları yazılı olarak yanıtlamaları istenmiştir. Ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilen askeri bando şeflerinin tamamının katılımıyla gerçekleştirilen görüşmeler 8 Aralık 2020 tarihinde sonuçlandırılmıştır. Araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin özellikleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Katılımcıların Özellikleri

Kod	Öğrenim Düzeyi (Mezun Olduğu Son Program)		Devam Ettiği Lisansüstü Öğrenim ve Düzeyi		Mesleki Deneyimi (yıl)
ŞEF-1	Müzik Eğitimi	Yüksek Lisans	Müzik Eğitimi	Doktora	16-20
ŞEF-2	Diğer Müzik Bilimleri	Yüksek Lisans	-	-	16-20
ŞEF-3	Diğer Müzik Bilimleri	Yüksek Lisans	Diğer Müzik Bilimleri	Doktora	6-10
ŞEF-4	Müzik Eğitimi	Yüksek Lisans	Müzik Eğitimi	Doktora	21-25
ŞEF-5	Orkestra Şefliği	Yüksek Lisans	-	-	16-20
ŞEF-6	Orkestra Şefliği	Yüksek Lisans	Diğer Müzik Bilimleri	Sanatta Yeterlilik	11-15
ŞEF-7	Bando Şefliği	Lisans	-	-	6-10
ŞEF-8	Orkestra Şefliği	Yüksek Lisans	-	-	6-10
ŞEF-9	Bando Şefliği	Lisans	-	-	16-20
ŞEF-10	Orkestra Şefliği	Yüksek Lisans	Müzik Eğitimi	Doktora	16-20
ŞEF-11	Müzik Eğitimi	Yüksek Lisans	-	-	21-25
ŞEF-12	Müzik Eğitimi	Yüksek Lisans	Müzik Eğitimi	Doktora	16-20
ŞEF-13	Müzik Eğitimi	Yüksek Lisans	Diğer Müzik Bilimleri	Doktora	11-15
ŞEF-14	Orkestra Şefliği	Yüksek Lisans	Orkestra Şefliği	Sanatta Yeterlilik	11-15
ŞEF-15	Müzik Eğitimi	Yüksek Lisans	-	-	11-15

4.2.3. Veri Analizi

Nitel araştırmalarda elde edilen verilerin çözümlenmesinde, içerik analizi veya betimsel analiz yöntemi kullanılmaktadır. “Betimsel analiz, içerik analizine göre daha yüzeyseldir ve daha çok, araştırmanın kavramsal yapısının önceden açık biçimde belirlendiği araştırmalarda kullanılmaktadır. İçerik analizi, toplanan verilerin derinlemesine analiz edilmesini gerektirir ve önceden belirgin olmayan temaların ve boyutların ortaya çıkarılmasına olanak tanır” (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 239).

Askeri bando şefi yetiştirme sürecinin değerlendirilmesinde, katılımcıların araştırma konusu ile ilgili farklı yaklaşımlarını derinlemesine irdeleyebilmek için, görüşmelerden elde edilen veriler ‘içerik analizi’ yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. “İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve

betimsel bir yaklaşımla farkedilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir” (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 242).

İçerik analizine geçilmeden, görüşme formlarından elde edilen veriler, analiz edilmek üzere veri döküm formlarına kaydedilmiştir. Her bir katılımcı için ayrı ayrı oluşturulan formlarda, kişisel verilerinin gizli kalması sağlamak amacıyla görüşme yapılan her katılımcıya ‘ŞEF-1, ŞEF-2’ gibi bir kod verilmiştir.

Nitel araştırmada veriler; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması olmak üzere dört aşamada analiz edilir (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 243). Askeri bando şefleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin analizinde de bu aşamalar izlenmiştir.

4.2.3.1. Verilerin Kodlanması

Kodlama aşamasında, veri döküm formlarına aktarılan bilgiler araştırmacı tarafından incelenerek, yöneltilen her bir soru için anlamlı kısımlar tespit edilmiştir. “Bu tür araştırmalarda araştırmacı, verileri satır satır okur ve araştırmanın amacı çerçevesinde önemli olan boyutları saptamaya çalışır. Ortaya çıkan anlama göre araştırmacı, belirli kodlar üretir ya da doğrudan verilerden yola çıkarak kodlar oluşturur.” (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 246). Bu bağlamda, araştırmada yanlılığı azaltmak maksadıyla tümevarımcı bir kodlama yöntemi izlenmiş; kodlar, verilerden yola çıkılarak oluşturulmuştur. Veri döküm formlarının incelenmesi sonucu oluşturulan kodlar sıralanarak bir kod listesi hazırlanmıştır.

4.2.3.2. Temaların Bulunması

İkinci aşamada; elde edilen kodlar, konu bütünlüğü çerçevesinde değerlendirilerek kategorize edilmiştir. Bu işlemde amaç, oluşturulan kodlardan, aralarında anlamlı ilişkiler bulunanların bir araya getirilerek, verileri anlamlı bir şekilde açıklayabilecek tematik bütünlüğün sağlanmasıdır. Yıldırım ve Şimşek’e (2016) göre, ortaya çıkan temanın altında

yer alan verilerin anlamlı bir bütün oluşturup oluşturmadığı ‘iç tutarlılığı’, temaların tümünün araştırmada elde edilen verileri anlamlı bir biçimde açıklayabilmesi ise ‘dış tutarlılığı’ yansıtmaktadır (s. 250-251). Bununla ilgili olarak, kodlama güvenilirliğinin sağlanabilmesi için, araştırmacıdan bağımsız olarak, araştırma konusuna hakim bir analizciden faydalanılmıştır. Araştırmacı ve analizci tarafından rastgele seçilen veri döküm formları üzerinde kodlama ve tema oluşturma konusunda fikir birliği sağladıktan sonra, birbirinden bağımsız şekilde tüm formları incelenerek, tema bütünlüğü içerisinde uzlaşık bir kodlama listesi oluşturulmuştur.

4.2.3.3. Kodların ve Temaların Düzenlenmesi

Veri analizinin üçüncü aşamasında; görüşmelerden elde edilen veriler, oluşturulan kodlama listesi doğrultusunda hazırlanan temalar çerçevesinde düzenlenmiştir. Tematik bütünlüğü sağlayan nitel veriler, temaların altında gruplandırılarak sayısal olarak ifade edilebilir hale getirilmiştir. Nitel verinin sayısallaştırılmasındaki amaçlardan biri yanlılığı azaltmaktır. “Nitel verinin sayısallaştırılması, bir veri analiz biçimidir ve bunun sonucunda ortaya çıkacak yorumların daha adil bir biçimde yapılması sağlanabilir” (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 256).

4.2.3.4. Bulguların Tanımlanması ve Yorumlanması

Bulguların tanımlanması aşamasında; elde edilen verilerin, oluşturulan temalar çerçevesinde tekrar edilme sıklığı tespit edilmiştir. Tutty, Rothery ve Grinnell’e (1996) göre, “nitel verinin yüzdeler anlamında ifade edilmesi, nitel araştırmada en sık kullanılan veri analiz ve sunum yöntemlerinden birisidir. En basit tanımıyla; araştırmaya katılan bireylerin, araştırma verisi içinde saptanan tema veya kategorilere ne derecede katıldıklarını gösterir” (aktaran Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 257). Bu bağlamda, görüşmelerden elde edilen nitel veriler sayısal veriye dönüştürülerek, tema bütünlüğü çerçevesinde çizelgelerle ifade edilmiştir. Temaların tekrar

edilebilirliği, frekans ve yüzde ile sayısallaştırılmış; önemli görülen birtakım görüşlere doğrudan alıntı yapılmak suretiyle çizelge açıklamalarının ardından yer verilmiş; son olarak, elde edilen bulgular değerlendirilerek yorumlanmıştır.

4.2.4. Eylem Planı Belirleme ve Gerçekleştirme (Model Tasarısı Oluşturma)

Alanyazın taraması ve görüşmelerden elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda, Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme sürecinin mevcut durumu ortaya konulmuş; araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin görüşleri doğrultusunda, araştırmanın üçüncü alt problemine yönelik eylem planı gerçekleştirme aşamasına geçilmiştir.

Bu aşama; toplanan verilerin analizi ve yorumu çerçevesinde, araştırmacının ilgili uygulama ya da sürece ilişkin bir çözüm plânı ya da alternatif bir uygulama geliştirmesine ilişkindir. Bu anlamda eylem veya uygulama plânı geliştirme, eylem araştırmasının ayrılmaz bir parçasıdır. Yani diğer bilimsel araştırmalardan farklı olarak araştırmacı, bir problemin çözümüne yönelik olarak bulduklarını uygulamaya aktarma konusunda adım atar (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 314).

Elde edilen bulgular ışığında; Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme sürecine yönelik mevcut uygulamada tespit edilen problem sahaları ve buna neden olan etkenler belirlenerek, söz konusu sürecin sistematik ve amaca yönelik bir şekilde organize edilmesine olanak sağlayacağı değerlendirilen bir model tasarlanmıştır.

Tasarlanan model; bir askeri bando şefinin akademik eğitim öncesi hazırbulunuşluk düzeyinden başlamak üzere, akademik eğitim sürecini düzenleyen, hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme sürecini de içine alan, geniş kapsamlı bir süreçler bütünü kapsamaktadır.

Bu sebeple; model önerisinin uygulama düzeyinde değerlendirilmesi ve analiz edilmesi mümkün olmadığından, tasarlanan model hakkında değerlendirmeleri alınmak üzere uzman görüşlerine başvurulmuştur.

4.2.4.1. Uzman Görüşlerinin Alınması

Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik tasarlanan model; bando şefliği ve orkestra şefliği alanlarında uzman ve müzik eğitimcisi olarak hâlihazırda üniversite kadrolarında görev alan akademisyenlerin görüşlerine sunulmuştur.

İlk olarak, ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenen 5 akademisyenle iletişime geçilmiş, araştırma ve tasarlanan model hakkında kendilerine bilgilendirme yapılmıştır. Ön görüşme yapılan akademisyenlerin araştırmaya katkı sunabileceklerini beyan etmeleri üzerine, model tasarısı e-posta ile kendilerine gönderilmiştir. İncelemelerini tamamlayan akademisyenlerle yüzyüze ve çevrimiçi görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan uzmanlara ilişkin bilgiler Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

Araştırmaya Katılan Uzmanların Özellikleri

Kod	Uzmanlık Alanı	Akademik Unvanı
UZMAN-1	Orkestra Şefliği	Prof.
UZMAN-2	Orkestra Şefliği, Bando Şefliği, Müzik Eğitimi	Prof. Dr.
UZMAN-3	Bando Şefliği, Müzik Eğitimi, Müzikoloji	Dr. Öğr. Üyesi
UZMAN-4	Bando Şefliği, Müzik Eğitimi	San. Öğr. Elemanı
UZMAN-5	Bando Şefliği, Müzik Eğitimi	Öğr. Elemanı

Akademisyenlerle yapılan görüşmeler, ‘yapılandırılmamış görüşme yöntemi’ ile gerçekleştirilmiştir. “Bu görüşme yöntemi görüşmeciye büyük hareket ve yargı serbestisi veren, esnek, kişisel görüş ve yargıların kökenlerine inmeyi sağlayan bir görüşme şeklidir” (Karasar, 2012, s. 168). Bu görüşmeler sırasında model tasarısı; “Akademik Eğitim Öncesi Yeterlilik Düzeyi” “Öğrenci Kaynağının Tespiti” “Akademik Eğitim Sürecinin Yönetimi” ve “Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecinin Yönetimi” olmak üzere dört ana başlık altında incelenmiş, görüşme yönteminin esnekliğinden yararlanılarak, gerektiğinde model tasarısının alt maddeleri ile ilgili uzmanlardan spesifik görüş ve öneriler de alınmıştır.

Akademisyenlerin görüşmeler sırasında yapmış olduğu değerlendirmeler not almak suretiyle kaydedilmiş, alınan notlardan çıkarılan veriler görüşmenin ardından ilgili akademisyenin onayına sunularak teyit edilmiştir.

Görüşmelerde; tasarlanan modelin problem alanlarına ilişkin tespit edilen sorunlara ne derece çözüm getirebildiği, yeniden organize edilen sürecin gerçek hayatla uyum düzeyi ve uygulanabilirliği ile model tasarısına ilave edilmesi gerektiği düşünülen veya modelde yer almasında fayda görülmeyen hususlarla ilgili değerlendirmelere yer verilmiş; uzmanlar tarafından alternatif çözüm önerileri geliştirilmiştir.

4.2.5. Alternatif ya da Yeni Bir Eyleme Karar Verme (Modele Son Şeklinin Verilmesi)

Araştırmanın dördüncü alt problemi çerçevesinde görüşlerine başvurulmuş akademisyenlerin araştırmacı tarafından ölçüt örnekleme yöntemiyle farklı özelliklere göre seçilmiş olması, tasarlanan modelin farklı bakış açılarıyla değerlendirilmesine olanak sağlamıştır. Bu kapsamda, veri kaynağındaki çeşitlilikten yararlanılmak suretiyle model tasarısı çok boyutlu biçimde yeniden değerlendirilmiş, araştırmanın beşinci alt problemi çerçevesinde uzman görüşleri doğrultusunda revize edilen modele son şekli verilmiştir.

4.3. Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırma yöntemleri kullanılarak yürütülen bu çalışmada, geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanabilmesi için birtakım önlemler alınmıştır. Nitel araştırmanın doğasına uygun olarak alınan önlemler ve bu önlemlere ilişkin uygulamalar ayrı başlıklar altında sunulmuştur.

4.3.1. Geçerlik

Kirk ve Miller’a (1986) göre “nitel araştırmada geçerlik, araştırmacının araştırdığı olguyu, olduğu biçimiyle ve olabildiğince yansız gözlemlemesi” (aktaran Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 269) anlamına gelmektedir. “Araştırılan olgu ve olay hakkında bütüncül bir resim oluşturulabilmesi için, araştırmacının elde ettiği verileri ve ulaştığı sonuçları teyit etmesine yardımcı olacak bazı ek yöntemler (çeşitleme, katılımcı teyidi, meslektaş teyidi, vb.) kullanması gerekir” (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 269). Bu bağlamda araştırmada geçerliği sağlamak için ‘çeşitleme’ ve ‘katılımcı teyidi’ yöntemlerine başvurulmuştur.

4.3.1.1. Çeşitleme

“Veri kaynaklarının çeşitlendirilmesi, farklı özelliklere sahip katılımcıların araştırmaya dâhil edilmesi ve bu şekilde farklı algıların ve yaşantıların ortaya konularak çoklu gerçekliklere ulaşılması bakımından önemlidir” (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 279).

Araştırma konusunun farklı bakış açılarıyla irdelenmesi için görüşme yapılan askeri bando şefleri; hizmet süreleri, lisansüstü öğrenim düzeyleri ve lisansüstü öğrenim alanları bağlamında ölçüt örnekleme yöntemi ile seçilerek veri kaynağının çeşitlendirilmesi sağlanmıştır.

Ayrıca, tasarlanan modelin değerlendirilmesi için görüşlerine başvuru alan akademisyenler de uzmanlık alanları ve mesleki deneyimleri bağlamında ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenerek uzman kaynağında da çeşitleme sağlanmaya çalışılmıştır.

4.3.1.2. Katılımcı Teyidi

Bir diğer geçerlik yöntemi olan katılımcı teyidi için, Erlandson ve diğerleri (1993) tarafından bazı alternatiflerden söz edilmektedir. Bu alternatiflerden birine göre “veri toplamanın hemen sonunda araştırmacı, topladığı verileri özetleyebilir ve katılımcıdan bunların

doğruluğuna ilişkin düşüncelerini belirtmesini isteyebilir. Ayrıca araştırmacılar eklemek istedikleri algılar ya da deneyimleri de bu yolla ekleme fırsatı bulmuş olurlar” (aktaran Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 280).

Askeri bando şefleri ile yapılan görüşmelerde, yanıtlar katılımcılar tarafından bizzat yazılı olarak araştırmacıya iletiğinden, katılımcı teyidi doğrudan sağlanmıştır. Bunun yanı sıra görüşmenin sonunda askeri bando şeflerine araştırma konusu ile ilgili ilave görüşlerinin olup olmadığı da sorulmuş, böylece katılımcılara deneyimlerinden yola çıkarak ekleme yapma fırsatı sunulmuştur.

Uzman görüşlerinin alındığı model tarasırı değerlendirme sürecinde ise, akademisyenlerle yapılan görüşmelere ilişkin raporlar araştırmacı tarafından görüşme yapılan her bir uzmana ayrı ayrı sunularak görüşmelerden elde edilen verilerin doğruluğunun teyit edilmesi sağlanmıştır.

4.3.2. Güvenirlik

“Nitel araştırmada güvenilirlik konusu nicel araştırmalarda olduğu gibi ele alınmamaktadır. Bu iki araştırma geleneğinin farklı varsayımlardan çıktığını düşünecek olursak, güvenilirlik konusunda da bu iki geleneğin farklı önlemler alması gerektiği doğal karşılanmalıdır” (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 276).

Le Compte ve Goetz (1982); araştırmacının, araştırma sürecindeki kendi konumunu açık hale getirmesi, veri kaynağı olan bireyleri, verilerin elde edildiği sosyal ortamı, elde edilen verilerin analizinde kullanılan kavramsal çerçeve ve varsayımları açık biçimde tanımlaması, veri toplama ve analiz yöntemleri ile ilgili ayrıntılı açıklama yapması gibi önlemlerin, araştırmada güvenilirliğin sağlanması için önemli olduğunu savunmaktadır (aktaran Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 274).

Bu kapsamda çalışmanın bütününde; araştırmacının araştırma sürecindeki etkinliği, veri kaynağı olan katılımcıların özellikleri, verilerin hangi ortamda ve hangi yöntemle elde

edildiğine ilişkin bilgilerle birlikte, araştırma konusu ile ilgili kavramsal çerçeve ve varsayımlara yer verilerek, araştırmanın güvenilirliği artırılmaya çalışılmıştır.

Dholakia ve Zhang’a (2004) göre, internette nitel araştırma amacıyla kullanılabilecek başlıca görüşme yöntemleri arasında çevrimiçi görüntülü ve görüntüsüz bireysel görüşme, çevrimiçi ve çevrimdışı odak grup görüşmesi, çevrimiçi forum ve bloglar, chat veya anında mesaj sistemleri yer almaktadır (aktaran Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 226).

Veri toplama sürecinde yapılan görüşmelerde, internette nitel araştırma yöntemlerinden ‘çevrimiçi bireysel görüşme’ yönteminin kullanıldığı çalışmada, katılımcılar, görüşlerini çevrimiçi form aracılığıyla yazılı olarak belirtmiştir. Böylelikle verilerin kaydedilmesinde yaşanacak kayıpların ve olası hataların önüne geçilmiştir. Nitekim, internet yoluyla nitel araştırma yönteminin veri kayıplarının önüne geçilmesinin yanı sıra, araştırmanın güvenilirliği bakımından da elverişli bir yöntem olduğu kabul edilmektedir.

Seymour’a (2001) göre “internet yoluyla yapılan nitel çalışmada, katılımcılar metin temelli çalıştıkları için, yazdıkları metinleri araştırmacıya göndermeden önce tekrar gözden geçirme fırsatına sahip olurlar” (aktaran Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 222). “Dolayısıyla elde edilen veri, katılımcının denetimi ve süzgecinden geçmiş daha güvenilir veridir” (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 222).

4.3.2.1. Kodlama Güvenirliği

Veri döküm formlarına aktarılan görüşme verilerinin kodlandırılması aşamasında kontrol kodlaması yapılarak güvenirliliğin sağlanması için, araştırma konusuna hakim ikinci bir analizciden yararlanılmıştır. “Kontrol kodlaması, sadece tanımsal niteliğe yardımcı olmakla kalmaz, aynı zamanda iyi bir güvenirlilik kontrolüdür” (Miles & Huberman, 1994, s. 64).

Kodlama güvenirliliğinin sağlanabilmesi için, araştırmacı ve analizci birbirinden bağımsız olarak ilk etapta veri döküm formlarının % 20’sini kodlamışlardır. Bu kodlamanın ardından araştırmacı ve analizci biraraya gelerek, kodlama konusunda ortaya çıkan farklılıklar

üzerinde uzlaşılması için değerlendirmelerde bulunmuşlardır. “Bu farklılıkların açıklığa kavuşturulması oldukça faydalıdır. Analist, araştırmacının başlangıçta yalnızca tek bir şekilde kodlanabilir görünen veri vizyonunu özümsemiği için, sonraki kodlamalarda araştırmacıyla daha uzlaşık olma eğiliminde olacaktır” (Miles & Huberman, 1994, s. 64).

Yapılan değerlendirmenin ardından, tüm veri döküm formları, araştırmacı ve analizci tarafından birbirinden bağımsız olarak tekrar incelenerek kod listeleri hazırlanmıştır. Her iki kod listesinin değerlendirilmesinde, araştırmacı ve analizcinin bir soru için aynı temayı tercih etmesi ‘fikir birliği’, farklı bir temayı seçmesi ise ‘fikir ayrılığı’ olarak kabul edilmiştir.

Güvenirlilik katsayısının belirlenmesinde, Miles ve Huberman’ın (1994, s. 64) formüle ettiği
$$\text{Güvenirlilik} = \frac{\text{Görüş birliği sayısı}}{\text{Görüş birliği sayısı} + \text{Görüş ayrılığı sayısı}}$$
 hesaplamasından istifade edilmiştir. Bu hesaplama göre, güvenirlik çalışmasının sonucunda kodlama şemasının boyutuna ve aralığına bağlı olarak hem kod içi hem de kodlayıcı uyumunun % 90 ve üzerinde olması gerekmektedir (Miles & Huberman, 1994, s. 64).

Yapılan güvenirlik çalışmasının ardından, görüşme sorularının kodlandırılmasına ilişkin güvenirlik yüzdeleri Tablo 4’te sunulmuştur. Görüşme formundaki ilk 5 soru katılımcıların özellikleri ile ilgili olduğu için değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Tablo 4

Görüşme Sorularının Güvenirlik Değerleri

Soru	Güvenirlik Yüzdesi (%)
Soru 6	100
Soru 7	100
Soru 8	86
Soru 9	94
Soru 10	91
Soru 11	96
Soru 12	92
Soru 13	100
Soru 14	93
Soru 15	100
Soru 16	91
Soru 17	95
Soru 18	88
Soru 19	89
Soru 20	97

Tablo 4'teki veriler incelendiğinde, soru bazında güvenilirlik katsayılarının % 86 ile % 100 arasında değişim gösterdiği, görüşme sorularının tamamına ilişkin güvenilirlik katsayılarının aritmetik ortalamasının ise % 94 olduğu görülmektedir. Bu sonuç % 90'dan büyük olduğundan, araştırmanın güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

BÖLÜM 5

BULGULAR VE YORUM

‘Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik nasıl bir model geliştirilebilir?’ sorusuna yanıt aranan araştırmanın bu bölümünde, belirlenen alt problemlere ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmektedir.

Araştırmanın birinci alt problemi çerçevesinde, askeri bando şefi yetiştirme sürecinin Türkiye’deki mevcut durumu alanyazın taraması yapılarak incelenmiş, elde edilen bulgular “Türkiye’deki Mevcut Askeri Bando Şefi Yetiştirme Sürecine İlişkin Bulgular ve Yorumlar” başlığı altında yorumlanmıştır.

İkinci alt problemle ilgili olarak; standartlaştırılmış açık uçlu görüşme yaklaşımı ile yapılan görüşmelerle askeri bando şeflerinin Türkiye’deki mevcut askeri bando şefi yetiştirme süreci hakkındaki görüşlerine başvurulmuş, görüşmelerden elde edilen veriler, “Mevcut Yetiştirme Sürecinin Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar” başlığı altında yorumlanmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt problemi kapsamında, askeri bando şeflerinin mevcut yetiştirme süreci hakkındaki görüşleri ve yapılan alanyazın taramasından elde edilen veriler doğrultusunda “Türkiye’deki Askeri Bando Şefi Yetiştirme ve Geliştirme Sürecine Yönelik Model Tasarısına Dair Bulgular ve Yorumlar” başlığı altında bir yeni model önerilmiştir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi çerçevesinde, model önerisinin orkestra şefliği, bando şefliği ve müzik eğitimciliği alanında uzman akademisyenlerin görüşüne sunulması sonucunda elde edilen bulgular, “Tasarlanan Yeni Modelin Uzman Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirme Sonuçlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar” başlığı altında yorumlanmıştır. Burada, tasarlanan model önerisini inceleyen ve serbest görüşme yöntemi ile görüşlerine başvurulmuş akademisyenlerin, model hakkındaki değerlendirmelerine ve önerilerine yer verilmiştir.

Araştırmanın beşinci alt problemi kapsamında alınan uzman görüşleri doğrultusunda son şekli verilen model, “Uzman Görüşleri Doğrultusunda Son Şekli Verilen Modelin Görünümüne İlişkin Bulgular ve Yorumlar” başlığı altında sunulmuştur.

5.1. Türkiye’deki Mevcut Askeri Bando Şefi Yetiştirme Sürecine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Türkiye’de askeri bando şefliği eğitimi, HÜADK Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Ana Sanat Dalı bünyesindeki Bando Şefliği Sanat Dalında lisans düzeyinde verilmektedir. Araştırma konusu askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme süreci ile sınırlı olduğu için, araştırmanın bu bölümünde askeri bando şeflerinin yetiştirilmelerine ilişkin süreç incelenmektedir.

Türkiye’de askeri bando şefi yetiştirme süreci; hâlihazırda, bando müzisyeni yetiştiren askeri müzik eğitim kurumu olan MSÜ Bnd. Asb. MYO’da başlayan ve HÜADK Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Ana Sanat Dalı bünyesindeki Bando Şefliği Sanat Dalında 4 yıllık lisans eğitimi ile tamamlanan bir dönemi kapsamaktadır.

5.1.1. Akademik Eğitim Öncesi Mevcut Duruma İlişkin Bulgular

Akademik eğitim öncesi mevcut durum başlığı altında, askeri bando şeflerinin öğrenci kaynağı ve hazırbulunuşluk düzeylerine ilişkin bulgular incelenecektir.

5.1.1.1. Öğrenci Kaynağı

Bando Şefliği Sanat Dalında askeri bando şefi adayı olarak öğrenim gören öğrenciler, MSÜ Bnd. Asb. MYO kaynağından programa kabul edilmektedir. Hacettepe Üniversitesi ve MSÜ arasında imzalanan ve Konservatuvar lisans programlarına gönderilecek askeri öğrencilerin seçimi ile eğitim sürecine ilişkin akademik ve idari konularla ilgili uygulama, usul ve esasları kapsayan Protokol (2018) kapsamında, ihtiyaç duyulan kontenjan miktarları MSÜ tarafından Konservatuvara bildirilmektedir.

Protokole göre; MSÜ Bnd. Asb. MYO 1. sınıfı başarı ile bitiren öğrencilerden, Konservatuvara katılmaya uygun nitelikteki adaylar MSÜ tarafından belirlenmekte; Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu ikili askeri eğitim ilişkileri kapsamında ülkemize öğrenime gelen misafir askeri öğrenciler için de gerektiğinde ek kontenjan tahsis edilebilmektedir.

Söz konusu protokol gereği, Yönerge (2018) hükümlerine göre uygulanan ve adayların müzik yeteneklerinin tespit edildiği baraj ve kesin kabul sınavları öncesi, adayların Temel Yetenek Testi (TYT) vb. puanı olması şartı aranmamaktadır.

Bando Şefliği Sanat Dalında, askeri öğrencilerle birlikte sivil kaynaklı öğrenciler de öğrenim görmekle birlikte, protokole sivil kaynaklı öğrencilerle ilgili bir hüküm bulunmamaktadır.

Bando Şefliği Lisans Programının askeri öğrenci kaynağını teşkil eden tek eğitim kurum olması sebebiyle, MSÜ Bnd. Asb. MYO'daki eğitim süreci irdelenmiştir.

5.1.1.1.1. MSÜ Bnd. Asb. MYO'da Verilen Eğitim

“MSÜ Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu; ön lisans düzeyinde akademik eğitim ve askeri eğitimle Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına ve Jandarma Genel Komutanlığına bando sınıfı astsubay yetiştiren yatılı bir askeri eğitim-öğretim kurumudur” (“Genel Bilgi”, t.y.). Öğrenci kaynağını sivil lise mezunu öğrencilerin oluşturduğu MSÜ Bnd. Asb. MYO'da 2 yıllık Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar ile Çalgı Bakım Onarım ön lisans programları bulunmaktadır. Burada ön lisans düzeyindeki 1. sınıf öğrenimlerini tamamlayan

öğrencilerden gerekli şartları taşıyanlar, Bando Şefliği Sanat Dalında öğrenim görmek üzere Özel Yetenek Giriş Sınavına girmeye hak kazanmaktadır.

MSÜ Bnd. Asb. MYO, sivil kaynaklı liselerden mezun olan ve belirlenen müzikal yeterlilik düzeyine sahip öğrencileri, yazılı ve uygulamalı sınav sonuçlarına göre kabul etmektedir. Kabul koşulları, 2021 yılı temin dönemi için hazırlanan Kılavuz'da (2021) yer almaktadır.

Milli Savunma Üniversitesi Askeri Öğrenci Aday Belirleme Sınavı ve TYT sınavından yeterli puanı alan adaylardan MSÜ Bnd. Asb. MYO'da öğrenim görecekler, Kişilik Değerlendirme Testi, Fiziki Değerlendirme, Fiziki Yeterlilik Testi, mülakat sınavları ile Müzik Yeteneği ve Müzik Bilgisi Seviye Tespit Sınavına tabi tutulmaktadır.

Müzik Yeteneği ve Müzik Bilgisi Seviye Tespit Sınavı, Teori ve Çalgı Performansı olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Teori sınavında Muammer SUN'un solfej kitabından bir adet parça ve komisyonun belirleyeceği bir adet deşifre okuması gereken adaylardan, 8 ölçülük bir adet tek sesli dikte yazmaları ve iki veya üç sesli akor seslerini A" ya da "NA" şeklinde vermeleri istenmektedir. Çalgı performansında ise adayların; üflemeli, vürmeli, telli, yaylı ve tuşlu çalgı gruplarından herhangi bir çalgı ile 1 etüt, 1 eser seslendirmeleri gerekmektedir ("Kılavuz", 2021). Değerlendirmeye ilişkin puanlama ölçütleri Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5

MSÜ Bnd. Asb. MYO Giriş Sınavı Puanlama Tablosu

Alan	Açıklama	Toplam Puan
Solfej	Muammer Sun'un solfej kitabından 1 adet parça, Sınav komisyonunun belirleyeceği 1 adet deşifre	40
Dikte	8 ölçülük bir adet tek sesli dikte Tercihen iki ve üç sesli akor duyma	20
Çalgı Performansı	Teknik Çalgıya hâkimiyet ve eserin gerektirdiği teknik performansın değerlendirilmesi	20
	Müzikalite Müzikal duyarlılık ve eserlerin stillerine göre müzikal yaklaşımın değerlendirilmesi	20
Toplam		100

"Kılavuz", (2021). https://www.kkk.tsk.tr/Okullar/BAMYO/myo/okul_tanitim/basvuru_kilavuz.pdf sayfasından erişilmiştir.

Tablo 5’teki puanlama sistemine göre 100 puan üzerinden en az 60 puan alan adaylar, ilan edilen kontenjan çerçevesinde sıralamaya dâhil edilerek başarılı sayılmakta, Çalgı Bakım ve Onarım ile Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar programlarında öğrenim görmek üzere okula kabul edilmektedir.

Söz konusu Kılavuz’a (2021) göre öğrencilerin çalgı sınıflandırma işlemleri, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçları doğrultusunda yapılmaktadır. Programa kabul edilen öğrenciler, askeri bandolarda çalgı icracısı ve çalgı bakım onarımcısı olarak görev almak üzere 2 yıllık ön lisans öğrenimine hak kazanmaktadır.

Askeri bando müzisyeni yetiştiren MSÜ Bnd. Asb. MYO’nun, aynı zamanda Bando Şefliği lisans programının da askeri öğrenci kaynağını teşkil eden 1. sınıf ön lisans programına ilişkin dersler Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6

MSÜ Bnd. Asb. MYO 1. Sınıf Ders Çizelgesi

Dersin Adı	Ders Saati	
	1. Dönem	2. Dönem
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	2	2
Türk Dili	2	2
İngilizce	2	2
Askeri Bilimler	2	2
Müzik Tarihi	1	-
Çalgı Bilgisi	-	1
Müzik Teorisi	1	1
Çalgı (Çalgı Bakım Onarım programında Çalgı Bakım Onarım dersleri)	10	10
Solfej	4	4
Nota Okuma	2	2
Piyano	1	1
Müzik Teknolojileri	1	1
Toplam	28	28

“Kurs Kataloğu”, (t.y.).

https://www.kkk.tsk.tr/Okullar/BAMYO/myo/erasmus/Prgm_Drs_%C4%B0cerik/Uf_Vur_Clg_TUR.html sayfasından erişilmiştir.

Tablo 6'daki dersler incelendiğinde, programda Çalgı dersinin her iki dönem de 10'ar saat, Solfej dersinin 4'er saat, Piyano ve Müzik Teorisi derslerinin 1'er saat yer aldığı görülmektedir. Araştırma kapsamında incelenen Bnd. Asb. MYO Ön Lisans Program Yeterlilikleri genel ifadelerle açıklandığından, Bando Şefliği Lisans Programına geçiş için yapılan sınavlarda yeterlilik aranan bu alanlarla ilgili olarak, öğrencilerin, 1 yıllık öğrenimlerini hangi seviyede tamamladıklarına ilişkin bir bulguya ulaşılamamıştır.

5.1.1.2. Hazırbulunuşluk Düzeyi

HÜADK Bando Şefliği Sanat Dalında lisans öğrenimi görmek üzere başvuran adaylara uygulanan özel yetenek giriş sınavı ile ilgili esaslar Yönerge (2018) ile belirlenmiştir.

Bando Şefliği Sanat Dalında öğrenim görecektir adayların lisans öğrenimi öncesi hazırbulunuşluk düzeylerinin ölçüldüğü özel yetenek sınavı, “Baraj Sınavı ve Kesin Kabul Sınavı olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır” (Yönerge, 2018, s. 2).

Adayların “dikte, deşifre, solfej okuma ve müzik teorisi düzeylerinin belirlenmesi amacıyla uygulanan” (Yönerge, 2018, s. 2) Baraj Sınavına ilişkin puanlama Tablo 7’de; “dikte, deşifre, çalgı icra düzeyleri ile yazma becerileri ve sanatsal/kültürel birikimlerinin belirlenmesi amacıyla uygulanan” (Yönerge, 2018, s. 3) Kesin Kabul Sınavına ilişkin puanlama ise Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 7

Bando Şefliği Baraj Sınavı Puanlama Tablosu

Soru Kategorisi	Açıklama	Puan
Tek Sesli Dikte	16 ölçülük tek sesli dikte yazımı-	15
İki Sesli Dikte	16 ölçülük iki sesli dikte yazımı-	15
Deşifre	Lavignac 2A düzeyinde	30
Solfej Okuma	Lavignac 2A ve eşdeğeri düzeyinde	20
Akor Diktesi	Tek dizek üzerinde 3 sesli akor diktesi	10
Müzik Teorisi	Müzik teorisi ve temel müzik eğitimi konuları	10
Toplam		100

Yönerge. (2018). “Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Anasanat Dalı Bando Şefliği Özel Yetenek Giriş Sınavı Yönergesi” <http://www.konser.hacettepe.edu.tr/yonergeler/BandoSefligi.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Tablo 8

Bando Şefliği Kesin Kabul Sınavı Puanlama Tablosu

Soru Kategorisi	Açıklama	Puan
Tek Sesli Dikte	16 ölçülük tek sesli dikte yazımı	15
İki Sesli Dikte	16 ölçülük iki sesli dikte yazımı	15
Akor Diktesi	Tek dizek üzerinde 3 sesli akor diktesi	10
Deşifre	Lavignac 2A düzeyinde	30
Piyano	Adayın kendi seçtiği bir eserin seslendirilmesi	10
Enstrüman	Adayın kendi seçtiği 1 gam, 1 etüt ve 1 eserin seslendirilmesi	10
Türkçe Kompozisyon	Müzikle ilgili bir konu üzerinde, 50 dakikalık süre ile sınırlı Türkçe kompozisyon yazımı	10
Toplam		100

Yönerge. (2018). “Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Anasanat Dalı Bando Şefliği Özel Yetenek Giriş Sınavı Yönergesi” <http://www.konser.hacettepe.edu.tr/yonergeler/BandoSefligi.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Yönergeye (2018) göre her iki sınavda da baraj puanı 70 puan olarak belirlenmiştir.

Sınavlarda başarılı olan ve MSÜ tarafından talep edilen kontenjana giren askeri bando şefi adayları, Bando Şefliği Sanat Dalında 4 yıllık lisans öğrenimi görmek üzere Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarına kabul edilmektedir.

2016 yılında lise düzeyinde bando müzisyeni yetiştiren askeri müzik eğitim kurumunun kapatılması sonucu, Bando Şefliği Sanat Dalına kabul koşullarında da birtakım düzenlemeler yapılmıştır.

Yapılan bu düzenleme ile önceleri çok daha ileri düzeyde müzik ve çalgı eğitimi alan Bando Okulları öğrencileri yerine güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri ve diğer liselerin öğrencilerine açık hale gelen programa giriş için yapılan özel yetenek sınavlarında yapılan değerlendirme başlıklarının zorluk derecesi biraz daha kolaylaştırılmıştır (Çakar, 2018, s. 72).

Programın askeri öğrenci kaynağının; 4 yıllık lise öğrenimini tamamlayan askeri müzisyenlerin yerine, genel lise kaynağından da öğrenci kabul eden MSÜ Bnd. Asb. MYO 1. sınıfına dayandırılması, özellikle solfej ve dikte alanında aranan hazırbulunuşluk düzeyinin daha aşağı seviyeye çekilmesine yol açmıştır. Bunun yanı sıra, Bando Şefliği lisans programının Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri müzik bölümleri ve diğer liselerin öğrencilerine de açık hale gelmesi sonucu; “önceden Albert Lavignac 2-C ve 3-A Solfej

Kitabı düzeyinde yapılan solfej okuma, deşifre ve dikte sınavları, Albert Lavignac 2-A Solfej Kitabı düzeyine indirgenmiştir. Bando Şefliği Sanat Dalı Özel Yetenek Giriş Sınavı Yönergesi değiştirildikten sonra zorunlu olarak sorular biraz daha kolaylaştırılmıştır” (Çakar, 2018, s. 80).

Yapılan bu düzenlemeler, bando şefliği eğitimi için gerekli olan ve daha önce yıllarca deneyimlenen hazırbulunuşluk seviyesinin düşürülmesine neden olmuş, bu durum da Bando Şefliği Lisans Programında yürütülen akademik eğitim sürecini olumsuz etkilemiştir.

Bando Şefliği Sanat Dalı programında da bu doğrultuda bir program revizyonu yapılmasının zorunlu hale geldiğini değerlendiren Çakar (2018, s. 85) ayrıca, “bandolara çalıcı ve yönetici yetiştirme programlarına öğrenci alımlarının, günümüz Türkiye koşullarına göre yeniden yapılandırılması, daha nitelikli, yetenekli öğrencilerin bu programlara alınma yol ve yöntemlerinin araştırılması” (Çakar, 2018, s. 86) gerektiğini savunmaktadır.

Bu tespit de belirtildiği üzere, askeri bandolara yönetici yetiştiren Bando Şefliği lisans programının revize edilebilmesi ve programa daha nitelikli öğrencilerin alınabilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenebilmesi amacıyla, mevcut askeri bando şefi yetiştirme sürecinin baştan sona yeniden değerlendirilmesine ihtiyaç duyulmuştur.

5.1.2. Akademik Eğitim Sürecine İlişkin Bulgular

HÜADK Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Ana Sanat Dalı bünyesindeki, Bando Şefliği Sanat Dalında uygulanan 4 yıllık lisans programı, aynı zamanda askeri bando şefliği alanında eğitim veren Türkiye’deki tek lisans programıdır.

MSÜ Bnd. Asb. MYO’daki 1. sınıf öğrenimlerinin ardından, Özel Yetenek Giriş Sınavını başarıyla geçen askeri bando şefi adayları, Bando Şefliği Sanat Dalında öğrenim görmeye hak kazanmaktadır.

Askeri bando şefi yetiştirme sürecinin akademik eğitim safhasını teşkil eden Bando Şefliği Sanat Dalında eğitim-öğretim faaliyetleri, Bando Şefliği Lisans Öğretim Programında (“Bilgi Paketi”, t.y.) belirtilen esaslar doğrultusunda sürdürülmektedir.

Programda okutulan dersler; zorunlu dersler, ortak zorunlu dersler, seçmeli dersler ve önkoşullu seçmeli dersler olmak üzere dörde ayrılmaktadır.

5.1.2.1. Zorunlu Dersler

Bando Şefliği lisans öğretim programında yer alan zorunlu dersler; Solfej, Armoni, Müzik Formları, Koro, Müzik Tarihi ve Edebiyatı, Piyano, Enstrümantasyon, Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi, Kompozisyon ve Müzikal Analiz, Orkestrasyon, Kontrpuan, Partisyon Okuma ve Çalma ve Bitirme Projesi dersleridir.

Bilgi Paketinde (t.y.) yer alan Bando Şefliği lisans programı dersleri ile bu derslere ilişkin öğretim programında belirtilen ders detaylarına ilişkin bulgular şöyledir:

5.1.2.1.1. Solfej

Ders süresi : 4 yarıyıl / 4 saat

Uygulanış biçimi : Sınıf ortamında / Yüz yüze

Dersin amacı : Öğrencilerin yönetecekleri eserleri kavramaları ve okuyabilmeleri için gerekli becerileri kazandırmaktır.

Öğrenme çıktıları : Öğrenciler, müzikal bir şekilde solfej parçası okur; okudukları solfej parçaları düzeyinde deşifre yapar ve dikte yazar; beş anahtarda yazılmış solfej parçalarını okur; okudukları solfej parçalarının içerdiği tüm teorik bilgileri kavrar ve edindikleri müzikal bilgiyi mesleklerinde kullanma becerisi kazanırlar.

Bir müzik topluluğunu yöneten şef ile o topluluğun icracı müzisyenleri arasındaki iletişimin en önemli unsurlarından biri müzik dilidir. Şef, gerektiği zaman bazı partilerle ilgili

yorumunu solfej yoluyla icracılara aktarabilmektedir. Bunu yaparken, farklı aktarımlara sahip çalgıların (si bemol trompet, fa korno, mi bemol klarnet gibi) partilerindeki notaları, o çalgının aktarımına göre okuyabilmeli ve duyabilmelidir.

Bunun yanı sıra askeri bando şefleri, yönetecekleri eser partisyonunu analiz ederken aktarımlı çalgıların transpozisini yapabilmek için anahtar bilgisinden de istifade etmektedir. Bu yetkinliğe ulaşmak için askeri bando şefi adaylarının farklı anahtarlarla nota okuma becerilerini kazanmaları ve solfej parçalarının içerdiği teorik bilgileri kavrayarak, müzik diline hâkim olmaları gerekmektedir.

Bilgi paketi (t.y.) incelendiğinde, öğrencilerin anahtar bilgisi ve teori bilgisine yönelik beceri kazanmalarını sağlamak için Bando Şefliği programında yer alan Solfej derslerinde Lavignac 3-A ve Lavignac 4-A gibi eğitim materyallerinin kullanıldığı görülmektedir.

Netice itibarıyla programda yer alan Solfej dersinin, askeri bando şefi adaylarının gelecekte yönetecekleri eserleri kavramaları ve okuyabilmeleri için gerekli becerileri kazandırma amacına uygun şekilde planlandığı görülmektedir.

5.1.2.1.2. Armoni

Ders süresi : 4 yarıyıl / 4 saat, 2 yarıyıl / 2 saat

Uygulanış biçimi : Sınıf ortamında / Yüz yüze

Dersin amacı : Öğrencilere, yorumladıkları eserlerin armonik yapısını kavrama becerisi kazandırmaktır.

Öğrenme çıktıları : Öğrenciler, majör ve minör tonlarda farklı derecelerde beşli ve yedili akorlar ve çevrimleri ile bu akorları ve napoliten akorları kullanarak modülasyon yapma konularında yetkinleşirler.

Bir şef, aynı zamanda yönettiği eserin yorumcusudur. Besteci tarafından yazılan bir eser, birçok farklı yorumla dinleyicilerin karşısına çıkabilmektedir. Bu da eseri icra eden müzik topluluğunu yöneten şeflerin müzikal yorumlarındaki farklılıklardan kaynaklanmaktadır.

Askeri bando şeflerinin de bando için yazılan bir müzik eserini yorumlayabilecek düzeyde teori ve armoni bilgisine sahip olması gerekmektedir. “Bir şef, eserin armonik yapısını ilk bakışta çözümleyebilmeli ve analiz edebilmelidir” (İ. Yazıcı, kişisel iletişim, Ağustos 19, 2020).

Bando şefliği lisans programı incelendiğinde, armoni ders içeriklerinin yedili akorlar ve modülasyon konularına kadar planlandığı görülmektedir. Günümüzde askeri bandolar, marşların yanı sıra caz müzik, popüler müzik gibi farklı tür ve stillerde de eserler icra etmekle birlikte; geleneksel Türk müziğine dayalı Türk sanat müziği ve Türk halk müziği türlerinde de eserler seslendirmektedir.

Bu bağlamda askeri bando şeflerinin bando ile seslendirdikleri eserleri daha doğru biçimde analiz edip yorumlayabilmeleri için armoni bilgisi konusunda daha donanımlı bir altyapıya sahip olmaları gerekmektedir. Dersin amacı da göz önüne alındığında, askeri bando şeflerinin yorumladıkları her tür eserin armonik yapısını kavrama becerisi kazanabilmeleri için, Türk müziği armonisi ve caz armonisi gibi alanlarda da yetkinleşmelerinin gerektiği düşünülmektedir.

5.1.2.1.3. Kontrpuan

Ders süresi : 2 yarıyıl / 2 saat

Uygulanış biçimi : Sınıf ortamında / Yüz yüze

Dersin amacı : Öğrencilere 3 sesli kontrpuana kadar, sıkı kontrpuan kurallarına göre, anlamı, bütünlüğü, belli bir seyri olan, verilen Cantus Firmus’tan bağımsız, değişik ve güzel ezgi çizgileri yazma becerisi kazandırmaktır.

Öğrenme çıktıları : Öğrenciler; üç sesli, birinci çeşit (notaya karşı nota), ikinci çeşit (notaya karşı iki nota) ve üçüncü çeşit (notaya karşı dört nota) kontrpuan ile üç sesli, senkoplu, karma ve nakışlı kontrpuanda güzel ezgiler yazma becerisi kazanırlar.

Askeri bando şeflerinin besteleme ve orkestrasyon becerileri kazanmaları için armoni bilgilerinin kontrpuan bilgileri ile desteklenmesi gerekmektedir. Bu sebeple, dersin askeri bando şeflerine farklı ve güzel ezgiler yaratma becerisi kazandırabilecek şekilde, amacına uygun olarak organize edildiği değerlendirilmektedir.

5.1.2.1.4. Müzik Formları

Ders süresi : 4 yarıyıl / 2 saat

Uygulanış biçimi : Sınıf ortamında / Yüz yüze

Dersin amacı : Öğrencilerin, klasik müzik literatüründe karşılaşılan müzik formları ve ilgili formları oluşturan alt müzik gereçleri ile yapıtın tanımlanmasını sağlamaktır.

Öğrenme çıktıları : Öğrenciler; müzik yapıtını bileşenlerine ayırıştırma; yaratım dinamiklerini saptayarak yapıtın yorumuna ilişkin bir yol haritası elde etme; bir müzik eserinin ortaya çıkış dinamiklerine ilişkin fikir sahibi olma; müzik yapıtlarının pratik olarak değerlendirildiği aşamalarda yapıtın formuna ilişkin bilgi verebilme konularında gerekli donanıma sahip olur.

Bilgi paketi (t.y.) incelendiğinde Bando Şefliği Lisans Programında yer alan Müzik Formları ders içeriğinin, klasik müzik formlarına yönelik planlandığı görülmekte; dersin öğrenme çıktılarına göre, müzik eserinin bileşenlerine ayrılması ve eserin yorumuna ilişkin bir yol haritası elde edilmesi konusunda askeri bando şefi adaylarına yetkinlik kazandırılması hedeflenmektedir.

Bandoların farklı dönem, tür ve stillerde eserler icra ettiği göz önüne alındığında, askeri bando şefi adaylarının, dersin amaçları doğrultusunda yönettikleri eserleri daha doğru

yorumlayabilmesi için, ders içeriğinin askeri bandoların icra ettiği farklı müzik türlerine yönelik formları kapsayacak şekilde organize edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

5.1.2.1.5. Kompozisyon ve Müzikal Analiz

Ders süresi : 4 yarıyıl / 2 saat

Uygulanış biçimi : Sınıf ortamında / Yüz yüze

Dersin amacı : Öğrencilere; çeşitli formlarda, türlerde ve stillerde çalgı ya da çalgı toplulukları veya insan sesi ya da koro için kompozisyonlar yaratma becerileri kazandırmaktır.

Öğrenme çıktıları : Öğrenciler; besteleyecekleri yapıtlarda bölümlerin, bölmelerin, cümlelerin, dengeli ve anlamlı olmasını gözetir; tutarlı bir armoni anlayışına sahip olur; ezgilerin anlamlı bir seyri olmasına özen gösterir; tematik bütünlük ve açıklığa dikkat eder; ezgisel ve ritimsel açıdan motifsel denetim kurar; yazacağı müziğe uygun bir müzik ölçüsü seçer; eşlik kalıplarının uygun ve tutarlı olmasına dikkat eder; müzik örgüsünün, yapıt boyunca anlamlı ve tutarlı olması için çaba gösterir.

Askeri bando şefi adayları; Armoni, Kontrpuan ve Müzik Formları derslerinde edindikleri kazanımları Kompozisyon ve Müzikal Analiz dersinde edindikleri becerilerle sentezleyerek, çeşitli form, tür ve stillerde eser üretme becerisi kazanmaktadır. Askeri bando şeflerinin besteleme becerileri kazanmaları, orkestrasyon becerilerini geliştirmekle birlikte, Türk askeri müziği dağarcığı başta olmak üzere müzik literatürüne yeni eser katma bakımından önemli görülmektedir.

Bu açıdan, dersin amacı ve öğrenme çıktılarının askeri bando şeflerinin gereksinimlerini karşılayacak şekilde planlandığı değerlendirilmektedir.

5.1.2.1.6. Koro

Ders süresi : 4 yarıyıl / 4 saat

Uygulanış biçimi : Sınıf ortamında / Yüz yüze

Dersin amacı : Birlikte şarkı söylemenin gerektirdiği teorik ve pratik birikimi kazandırmaktır.

Öğrenme çıktıları : Öğrenciler; koroda kendini, kendi bulunduğu ses partisi ve tüm diğer partileri dinleyerek söyleyebilme; kendi partisini söylerken diğer partileri takip etme alışkanlığı ve becerisi kazanma; seslendirdikleri yapıtların stil ve yorum özelliklerini tanıma; eşlikli ve eşiksiz söyleyebilme ve birlikte müzik yapmanın gerekliliklerini kavrama konularında beceri kazanırlar.

Öğrenme çıktıları incelendiğinde Koro dersinin, bir askeri bando şefinin eser yönetirken uyguladığı, tüm partileri dinleme ve takip etme becerileri geliştirmeye yönelik kazanımları içerdiği görülmektedir. Bunun yanı sıra, askeri bando şefi aday, bir müzik topluluğu içinde yer alarak, koroyu yöneten şefi gözlemleme, prova tekniklerini izleme ve değerlendirme olanağı bulmaktadır.

Ayrıca askeri bandoların sözlü marşlar başta olmak üzere, farklı türden eserleri icra etmek üzere korolar ile birlikte müzikal etkinlikler düzenlediği göz önüne alındığında, Koro derslerinde edinilen kazanımların, askeri bando şeflerinin profesyonel yaşamlarına büyük ölçüde katkı sağladığı değerlendirilmektedir. Bu sebeple koro dersleri, amaçları ve öğrenme çıktıları bağlamında askeri bando şefi adaylarının müzikal gelişimlerine katkı sunması bakımından önemli görülmektedir.

5.1.2.1.7. Müzik Tarihi ve Edebiyatı

Ders süresi : 4 yarıyıl / 2 saat

Uygulanış biçimi : Sınıf ortamında / Yüz yüze

Dersin amacı : Öğrencilere; Barok öncesi, Barok, Klasik, Romantik, Empresyonist ve Çağdaş Dönemin müzik tarihi içindeki yerini kavramak; bu dönem müziklerini genel özellikleri, besteciler ve eserler yoluyla incelemek ve dönem müziklerinin diğer sanat dalları üzerindeki etkilerini ayırt edebilmek için gerekli bilgiyi kazandırmaktır.

Öğrenme çıktıları : Öğrenciler; Barok öncesi, Barok, Klasik, Romantik, Empresyonist ve Çağdaş Dönem müziklerinin temel stil özellikleri, önemli bestecileri ve diğer sanat dallarıyla ilişkileri ile dönemlere yönelik sanatsal, tarihsel, sosyal ve kültürel bağlamda genel bilgi sahibi olur; dönem eserlerini ve çalgılarını duyarak ayırt etme becerisi kazanırlar.

Askeri bando şeflerinin müzik kültürü bakımından gelişimlerini sağlamak için Müzik Tarihi ve Edebiyatı dersi önemli bir yere sahiptir. Bilgi paketi (t.y.) incelendiğinde ders içeriklerinin; Barok öncesi, Barok, Klasik, Romantik, Empresyonist ve Çağdaş Dönem müzik ve sanat akımlarına ilişkin bilgiler içerdiği görülmektedir.

Müzik Tarihi ve Edebiyatı dersinde, Türk müziği başta olmak üzere, dünyadaki diğer müzik türlerinin gelişimlerine ilişkin tarihsel süreçlerin de ders içeriklerine ilave edilmesinin, askeri bando şeflerinin çok yönlü bir müzik kültürüne sahip olmaları bakımından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

5.1.2.1.8. Piyano

Ders süresi : 6 yarıyıl / 2 saat

Uygulanış biçimi : Bireysel / Yüz yüze

Dersin amacı : Piyanoda el pozisyonun öğretilmesi, parmak egzersizleri yoluyla tekniğin geliştirilmesi ve seçilen eserlerin performans çalışmalarının yaptırılmasıdır.

Öğrenme çıktıları : Öğrenciler; nota, ritim ve parmak numarası gibi teknik konular ile seçilen eserlerin müzik dili, formu hakkında bilgi sahibi olur; iki el arasındaki melodi-eşlik dengesini kavrayarak, eser üzerinde uygulama becerisini gösterir ve seçilen eserleri bu beceriler doğrultusunda baştan sona çalma yetkinliğine sahip olurlar.

Bilgi paketi (t.y.) incelendiğinde Piyano ders içeriğinin; öğrencilerin, piyano ile yedi diyezli ve yedi bemollü egzersiz, etüt ve gam çalışması yapabilme, sonat ve romantik eser çalabilme düzeyine ulaşmalarını sağlayacak şekilde planlandığı görülmektedir.

Armoni, Kompozisyon, Kontrapuan, Partisyon Okuma ve Çalma gibi diğer alan dersleriyle de ilişkisi olan Piyano dersi, askeri bando şeflerinin akademik eğitim süreçlerinde önemli bir yere sahiptir. Bir şef, piyano ile yöneteceği eserin partisyonunu çalabilecek düzeyde ve bir soliste piyano ile eşlik yapabilecek yeterlilikte piyano çalabilmelidir. Bu nedenle Piyano ders içerikleri, askeri bando şefi adaylarının bu gereksinimlerini karşılayabilecek düzeyde ve teknik beceri geliştirmelerini sağlayacak şekilde planlanması önemli görülmektedir.

5.1.2.1.9. Partisyon Okuma ve Çalma

Ders süresi : 3 yarıyıl / 2 saat

Uygulanış biçimi : Sınıf ortamında / Yüz yüze

Dersin amacı : Öğrencilerin; orkestra, oda müziği ve çeşitli çalgı toplulukları için yazılmış olan eserleri, piyanoda seslendirebilecek düzeyde teknik beceri kazanmalarını sağlamaktır.

Öğrenme çıktıları : Öğrenciler; orkestrada yer alan çalgılar ve çalgı gruplarına ait temel kavramları tanımlayabilme; orkestra için yazılmış müzik eserlerine ait partileri partisyon üzerinde okuyabilme; orkestra için yazılmış müzik eserlerini partisyonla bakarak piyanoda çalabilme; orkestra partisyonundan piyano indirgemesi yapabilme ve orkestrada yer alan transpozeli çalgılara ait partileri ilk bakışta okuyarak piyanoda çalınabilecek düzeye indirgeyebilme becerisi kazanırlar.

Bir şef, yöneteceği eseri özgün bir biçimde yorumlayabilmek için, o eseri kendi müzikal fikrine göre seslendirebilmelidir. Bunun için en uygun çalgı ise piyanodur. Şef, bando ile prova yapmadan önce eserin form ve armonik analizini yaptığı gibi, duyumuna yönelik piyano üzerinde de çalışmalar yapmalıdır.

Partisyon Okuma ve Çalma dersinin; askeri bando şefi adaylarının Solfej dersinde edindikleri teori ve anahtar bilgisi kazanımları ile Piyano dersinde edindikleri piyano çalma becerilerini sentezleyerek, yönetecekleri eseri partisyonla bakarak piyanoda çalma becerisi kazandırabilecek şekilde planlandığı görülmektedir. Uygulama düzeyinde, öğrencilere şeflik derslerinde hazırladıkları eserlere yönelik çalışmalar da yaptırılmasının, askeri bando şefi adayının Bando Şefliği dersindeki başarısına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

5.1.2.1.10. Enstrümantasyon

Ders süresi : 2 yarıyıl / 2 saat

Uygulanış biçimi : Sınıf ortamında / Yüz yüze

Dersin amacı : Orkestra ve bandolarda kullanılan bakır üflemeli ve vurmali çalgılar ile yaylı çalgıların teknik özellikleri ve notasyonlarını kavramak, transpozisyon çalışmaları ile bu çalgılar hakkında teorik ve pratik bilgiler kazanmaktır.

Öğrenme çıktıları : Öğrenciler; orkestra ve bandolarda kullanılan üflemeli ve vurmali çalgılar ile yaylı çalgılar hakkında temel bilgilere sahibi olur; bu çalgıların teknik özelliklerini, orkestra ve bando içerisindeki rolünü ayırt ederek bu çalgılarda kullanılan özel teknikleri kavrar; diya-pazona göre duyuluşları farklı olan çalgıların teknik yapılarının farkında olurlar ve bir müzik parçasını çeşitli çalgılara değişik bileşimlerde uyarlayabilme yetkinliğine ulaşırlar.

Enstrümantasyon dersi, Orkestrasyon dersinin temelini oluşturan, çalgılarla ilgili teorik ve teknik bilgileri içeren, bu bilgileri kullanarak, müzik yapıtlarının küçük çalgı gruplarına uyarlanmasını konu alan bir derstir.

Askeri bando şefi adayları, bu derste Orkestrasyon dersi öncesi çeşitli müzik yapıtlarını küçük çalgı gruplarına uyarlayarak, temel düzeyde orkestralama becerisi kazanmakta, üfleme, yaylı ve vurmali çalgıların kendi grupları içindeki dinamiklerini kavramaktadır. Öğrencilerin gerek orkestralama becerileri kazanmaları, gerekse de çalgıların kendi grupları içindeki rollerini kavramaları bakımından Enstrümantasyon dersinin programda yer alması önemli görülmektedir.

5.1.2.1.11. Orkestrasyon

Ders süresi : 4 yarıyıl / 2 saat

Uygulanış biçimi : Sınıf ortamında / Yüz yüze

Dersin amacı : Öğrencilere; bando partiyonu oluşturabilme, senfonik müzik repertuarındaki uygun eserleri ve çeşitli müzik parçalarını bando için düzenleyebilme becerileri kazandırmaktır.

Öğrenme çıktıları : Öğrenciler; piyano yazısından bando partiyonuna yapılan transkripsiyonlarda temel prensipleri kavrama ve müziğin yapısına uygun çalgıları seçebilme; solo, grup ve tutti için tını dengesini gözeterek bu gruplar için ayrı ayrı düzenlemeler yapabilme; partisyondaki çalgı grupları arasında nüans, ses rengi, balans vb. öğeler arası karşıtlıkları çalışmalarına yansıtabilme; senfonik müzik repertuarındaki uygun eserleri bando için düzenleyebilme; yerel müziklerden yararlanarak bando için düzenlemeler yapabilme ve bando için müzik yazabilme yetkinliğine ulaşırlar.

Askeri bando şefleri, meslek yaşantılarının birçok evresinde orkestralama becerilerinden istifade etmektedir.

Bunlardan biri, askeri bandoların çalgı dengesi ile ilgili zaman zaman karşılaşılan sorunlardan çözümüyle ilgilidir. Askeri bandoların kadro yapıları büyüklüklerine göre sınıflandırılmış olsa da özellikle küçük ölçekli bandolarda çalgı icracılarının mevcutları, bandoların kadrolarını her zaman karşılayamamaktadır. Bu da bandodaki çalgı dengesinin

sürekli değişken bir yapıya sahip olmasına neden olmaktadır. Bu gibi durumlar, seslendirilecek eserin mevcut yapıya göre yeniden düzenlenmesini gerektirmektedir.

Bir diğer durum ise bandoların, bando müziği dağarcığında bulunmayan güncel eserler seslendirmesidir. Bunu yanı sıra bandolar, icra ettikleri konserlerde zaman zaman popüler müzik türünde eserler seslendirebildiği gibi, senfoni orkestrası için yazılmış eserleri de icra edebilmektedir. Bu tür eserlerin seslendirilmesi için bandoya uyarlanması gerekmektedir.

Bu nedenlerle bandolarda bu konuda en eğitimli ve yetkin kişi olan askeri bando şefinin çok iyi seviyede orkestralama bilgisine sahip olması gerekmektedir. Bu sebeple Orkestrasyon dersi askeri bando şeflerinin akademik eğitim sürecinde aldıkları en önemli derslerden biri olarak görülmektedir. Bilgi paketi (t.y.) incelendiğinde Orkestrasyon dersinin amacı ve öğrenme çıktılarına uygun şekilde, askeri bando şeflerinin mesleki gereksinimlerine cevap verecek ölçüde planlandığı görülmektedir.

5.1.2.1.12. Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi

Ders süresi : 4 yarıyıl / 6 saat

Uygulanış biçimi : Sınıf ortamında / Yüz yüze

Dersin amacı : Öğrencilere; müzikte nüans, hız, ritim ve kontrast yapılarıdaki farklılıkları kavrama, baget kullanılarak karma ölçülerde vuruş becerilerini geliştirilme ve temel vuruş tekniklerini kullanarak çeşitli ölçülerde yazılmış bazı eserleri yönetme becerileri kazandırmaktır.

Öğrenme çıktıları : Öğrenciler; karma ölçülerde vuruş tekniklerini kavrar; baget kullanma becerisi kazanır; seçilmiş eserler üzerinde vuruş analizleri yapabilir; temel vuruş tekniklerini kullanır; seçilmiş çeşitli ölçülerde yazılmış bazı eserleri yönetme becerisi kazanır ve bu anlamda yetkinleşir.

Bir askeri bando şefinin akademik eğitim sürecinde aldığı en önemli ders olan Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersi, 5, 6, 7 ve 8. yarıyıllarda sınıf ortamında altışar saat süreyle verilmektedir. Dersin öğrenme öğretme teknikleri ve ders içeriğine ilişkin bilgileri Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9

Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi Ders İçerikleri

Öğrenme ve öğretme teknikleri		Dersin içeriği
5. Yarıyıl	Anlatım Gözlem Gösteri Uygulama-Araştırma Analiz	Bando Şefinin genel ve özel nitelikleri, şeflik duruşu; basit ölçülerde vuruş teknikleri. Nüanslar ve auftaktlar. Sağ ve sol elin rolleri, basit ölçülerde yazılmış marşlarla uygulama çalışmaları.
6. Yarıyıl	Anlatım Gözlem Gösteri Uygulama-Araştırma Analiz	Bileşik ölçülerde vuruş teknikleri, Teknik ayrıntıların yer aldığı marşlar, polkalar ve rondolardan oluşan uygun repertuvar seçimi, kaset, CD, DVD gibi görsel ve işitsel gereçlerle çalışmalardan sonra canlı olarak bandolarla uygulamalar yapma.
7. Yarıyıl	Anlatım Gözlem Uygulama-Araştırma Analiz	Bagetle vuruş çalışmaları, Estetik duruş ve karma ölçülerde vuruş teknikleri, kondüktör ve Partisyonlarla repertuvar tanıma. Teknik ve müzikal ayrıntılar içeren süit, rapsodi, senfonik şiir ve üvertür gibi seçilmiş eserler üzerinde vuruş analizleri. Ayna karşısında vuruş çalışmaları. Görsel ve işitsel gereçlerle uygulama çalışmaları.
8. Yarıyıl	Anlatım Gözlem Uygulama-Araştırma Analiz	Müzikte nüans, hız, ritim ve kontrast yapılarıdaki farklılıklar üzerinde vuruş çalışmaları, kondüktör ve partisyonlarla repertuvar tanıma. Teknik ve müzikal ayrıntılar içeren süit, rapsodi, senfonik şiir ve uvertürlerden oluşan uygun repertuvar seçimi, kaset, CD, DVD gibi görsel ve işitsel gereçlerle çalışmalardan sonra canlı olarak bandolarla provalar yapma.

“Bilgi Paketi” (t.y.).

<https://bilsis.hacettepe.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=470&curSunit=473#>) kaynağından uyarlanmıştır.

Tablo 9’da sunulan ders içerikleri incelendiğinde basit ölçülerde temel vuruş tekniklerine ilişkin çalışmaların 5. yarıyılta yapıldığı; 6. yarıyılta, bileşik ölçülerde vuruş teknikleri ile marş, polka ve rondo formundaki eser çalışmalarının kaset, CD, DVD gibi görsel ve işitsel gereçlerle yapıldığı; bandolarla uygulamaların bu çalışmaların ardından yapıldığı görülmektedir.

7. yarıyılıda teknik çalışmaların ardından karma ölçülerde vuruş teknikleri, süit, rapsodi, senfonik şiir ve uvertür formunda yazılmış eserler üzerinde vuruş analizleri ve ayna karşısında vuruş çalışmalarının yapıldığı, uygulamalı çalışmaların ise görsel ve işitsel gereçlerle yapıldığı görülmektedir.

8. yarıyılıda ise ders içeriğinin bir önceki yarıyılla benzerlik gösterdiği; kaset, CD, DVD gibi görsel ve işitsel gereçlerle yapılan repertuvar çalışmalarının ardından bandolarla uygulamalar yapıldığı görülmektedir.

Ders içeriklerine göre hazırlanan birleştirilmiş haftalık ders çizelgesi Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10

Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi Dersi Birleştirilmiş Ders Çizelgesi

Hafta	5. Yarıyıl	6. Yarıyıl	7. Yarıyıl	8. Yarıyıl
1	Bando ve Orkestraların yapılanmaları hakkında teorik bilgiler	Müzikte ölçüler	Baget kullanılarak karma ölçülerde vuruş çalışmaları.	Baget kullanılarak karma ölçülerde vuruş çalışmaları.
2	Bando ve orkestraların tarihsel süreci hakkında teorik bilgiler	Basit ve bileşik ölçülerde bölünmeler	Baget kullanılarak karma ölçülerde vuruş çalışmaları.	Baget kullanılarak karma ölçülerde vuruş çalışmaları.
3	Müzik toplulukları ile ilgili yapılanmalar ve şablonlar	Basit ve bileşik ölçülerde vuruş teknikleri	Kondüktör ve Partisyonlarla repertuvar tanıma.	Kondüktör ve Partisyonlarla repertuvar tanıma.
4	Partisyonadaki enstruman sırası, Duyuluşu farklı olan enstrumanlardaki transpozisyon	Nüanslar ve auftaktlar ile bileşik ölçülerde vuruş çalışmaları	Kondüktör ve Partisyonlarla repertuvar tanıma.	Kondüktör ve Partisyonlarla repertuvar tanıma.
5	Basit ölçülerde vuruş ve şeflik çalışmaları.	Basit ve bileşik ölçülerde vuruş çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlar üzerinde analiz çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlar üzerinde analiz çalışmaları.
6	Basit ölçülerde vuruş ve şeflik çalışmaları.	Basit ve bileşik ölçülerde vuruş çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlar üzerinde analiz çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlar üzerinde analiz çalışmaları.
7	Basit ölçülerde vuruş ve şeflik çalışmaları.	Seçilmiş marşlar üzerinde vuruş çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
8	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş marşlar üzerinde vuruş çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
9	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş marşlar üzerinde vuruş çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
10	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş marşlar üzerinde vuruş çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
11	Ara sınav	Ara sınav	Ara sınav	Ara sınav
12	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
13	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
14	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
15	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
16	Genel sınav	Genel sınav	Genel sınav	Genel sınav

“Bilgi Paketi” (t.y.). <https://bilsis.hacettepe.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=470&curSunit=473#>) kaynağından uyarlanmıştır.

Bilgi paketinde (t.y.) yer alan bilgilerin güncelliğinin teyidi, Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinin işlenişi ile ilgili detaylı bilgi edinilmesi maksadıyla, program sorumlusu ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

Program sorumlusu ile gerçekleştirilen görüşme sonucu elde edilen bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

Soru: Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersi Haftalık Ders Çizelgesine göre VI. ve VIII. yarıyıl da bandolarla canlı olarak yapılan provalar, hâlihazırda hangi bando ile icra edilmektedir? Bu konuda herhangi bir protokol bulunmakta mıdır?

Program Sorumlusu: Herhangi bir protokol olmamakla birlikte, VI. ve VIII. yarıyıl da bando ile yapılan provalar, MSÜ Bnd. Asb. MYO öğrenci bandosu ile icra edilecek şekilde planlanmıştır.

Soru: Bando ile yapılan provalar için nasıl bir zaman planlaması yapılmıştır? Bu plana göre bir öğrenci bando ile ne kadar süre çalışma fırsatı bulmaktadır?

Program Sorumlusu: Bando ile yapılan provalar her yarıyıl için 3 gün süreyle planlanmıştır. Bu plana göre bir öğrenci VI. yarıyıl da icra edilen 3 provada 15'er dakika, VIII. yarıyıl da icra edilen 3 provada ise 30'ar dakika, bando ile bire bir çalışma fırsatı bulmaktadır.

Soru: Askeri bando şefi adayları, yapılan provalarda kendi yorumları aktarabilme noktasında bandonun esere hazırlanması sürecinde aktif olarak yer almakta mıdır?

Program Sorumlusu: Öğrenciler, kendilerine ayrılan zaman dilimi içerisinde bandonun daha önce hazırlanmış olduğu esere mümkün olduğunca katkı sağlamaya ve eserle ilgili yorumlarını bandoya aktarmaya çalışmaktadır.

Soru: Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi ders içeriğinde yer almamakla birlikte, bando ile icra edilen provalarda tören uygulamalarına yönelik eğitimler veya provalar yapılmakta mıdır?

Program Sorumlusu: Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi ders içeriğinde ve dersin işlenişinde tören uygulamalarına yönelik herhangi bir çalışma yapılmamaktadır.

Soru: Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinde, Konservatuvar bünyesindeki oda orkestrası, nefesli çalgılar orkestrası, akademik orkestra gibi çalgı toplulukları ile veya korrepetitör eşliğinde çalışmalar veya provalar yapılmakta mıdır?

Program Sorumlusu: Konservatuvar bünyesindeki orkestraların mevcut müfredat programları nedeniyle Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinde söz konusu orkestralarla çalışmalar yapılamamaktadır. Öte yandan, şeflik eğitiminde korrepitör eşliğinde çalışma yapılması gerektiği bir gerçektir. Ancak, mevzuat gereği bir derse aynı anda iki öğretim elemanı atanamaması, bölümün kadrosunda yeterli sayıda korrepitör araştırma görevlisi bulunmaması gibi bürokratik engeller sebebiyle derslerde korrepitör ile çalışmalar yapılamamaktadır.

Soru: Hâlihazırda yürütülmekte olan Bando Şefliği Lisans Öğretim Programında düzenleme yapılması konusunda bir çalışma var mıdır? Varsa içeriği hakkında bilgi verir misiniz?

Program Sorumlusu: Programın öğrenci kaynağında meydana gelen değişiklik sebebiyle Bando Şefliği Lisans Öğretim Programında yer alan derslerde birtakım düzenlemeler yapılmasına ilişkin çalışmalar sürmektedir. Bunlardan biri Solfej derslerinin artırılması yönündeki çalışmalardır. Ayrıca lisans düzeyinde Orkestra Şefliği programı oluşturulmasına ilişkin çalışmalar da sürmektedir. İlerleyen dönemlerde Bando Şefliği programı ile Orkestra Şefliği programının tek çatı altına alınması hususu da değerlendirilebilir.

Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersi ile ilgili program sorumlusu ile yapılan görüşmeden elde edilen bulgular incelendiğinde;

- Bando ile yapılan provaların, MSÜ Bnd. Asb. MYO öğrenci bandosu ile icra edilecek şekilde planlandığı görülmektedir. Ancak söz konusu bandoyu teşkil eden öğrencilerin yeterlilik düzeyleri ile ilgili, özellikle 8. yarıyıl da çalışılacak eserlerin zorluk derecesini karşılama konusunda sorunlarla karşılaşılabilceği değerlendirilmektedir.
- Bando ile gerçekleştirilen prova gün sayısının ve provalarda her bir öğrenciye ayrılan zaman dilimi irdelendiğinde, planlamaya göre bir öğrencinin 6. yarıyıl sonunda toplam 45 dakika, 8. yarıyıl sonunda ise toplam 90 dakika bando ile prova yapma fırsatı bulduğu anlaşılmaktadır. Bu sürelerin, bir askeri bando şefi adayının yöneteceği eseri kendi yorumuna göre hazırlaması, esere katkı sağlaması, kendine özgü prova teknikleri geliştirmesi ve şeflik tecrübesi edinmesi bakımından yetersiz olduğu değerlendirilmektedir.
- Öğretim programında ayrı bir ders olarak yer almayan tören uygulamalarına yönelik eğitime dair, Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi ders içeriğinde ve dersin

uygulanışında da herhangi bir eğitim içeriği olmadığı görülmektedir. Bu husus, meslek yaşamının büyük bir kısmı tören icrası ile geçmekte olan askeri bando şefleri için büyük bir eksikliklerdir.

- Bir şef adayının, yöneteceği eserin form ve armonik analizini yaptıktan sonra, birçok şeflik eğitimi uygulamasında olduğu gibi, kendi tekniğini ve yorumunu geliştirebilmesi için, orkestra karşısına çıkmadan önce korrepitörle çalışma yapması gerekmektedir. Ancak program sorumlusundan alınan bilgi doğrultusunda bürokratik engeller nedeniyle Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi derslerinde korrepitör ile çalışma yapılamadığı anlaşılmaktadır. Buna alternatif olarak düşünülen Konservatuvar bünyesindeki küçük çalgı toplulukları veya orkestraların da kendi müfredat programları sebebiyle Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi derslerine entegre edilemediği görülmektedir.
- Program yürütücüleri tarafından Bando Şefliği lisans öğretim programının geliştirilmesi için düzenleme yapılması konusunda Solfej dersinin sayısının artırılması yönünde çalışmalar yapıldığı anlaşılmaktadır.

Görüşme sonucu elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, mevcut programda yer alan Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersi kapsamına giren problem alanlarının çözümüne yönelik tedbirler alınmasına ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

5.1.2.1.13. Bitirme Projesi

Ders süresi : 2 yarıyıl / 3 saat

Uygulanış biçimi : Sınıf ortamında / Yüz yüze

Dersin amacı : Öğrencilere; kendi eserlerinden ve/veya yaptıkları orkestrasyon çalışmalarından bir örneği, tercihen kendi yönetimlerindeki bir müzik topluluğuyla sergileyebilme becerileri kazandırmaktır.

Öğrenme çıktıları : Öğrenciler, alanına ilişkin müzik topluluklarının yapısı hakkında bilgi sahibi olur ve müzik toplulukları oluşturabilir; kendi başlarına müzik topluluklarını çalıştırabilir; kendi eserlerini veya yaptıkları uyarlama ve orkestrasyon örneklerini bir müzik topluluğuyla sergileyebilir ve yardım almaksızın bir müzik projesini sergileyebilme konusunda yetkinleşirler.

Bilgi paketinde (t.y.) yer alan verilere göre Bitirme Projesi dersinin; askeri bando şeflerinin akademik eğitimleri süresince edindikleri bilgi birikimi ve becerilerini kullanarak ortaya çıkardıkları beste, düzenleme gibi eserlerini, yine bu kazanımlar yoluyla edindikleri becerileri kullanarak çalıştırdıkları müzik topluluğu ile sergiledikleri bir ders olduğu görülmektedir.

Bu dersin teoride planlandığı gibi yürütülmesi için; bando, koro ve orkestra gibi müzik topluluğuyla çalışma yapmak ve konser vermek için öğrencilere gerekli koşulların sağlanmasının önem arz ettiği düşünülmektedir.

5.1.2.2. Ortak Zorunlu Dersler

Hacettepe Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğine (2018) göre ortak zorunlu dersler, “2547 sayılı Kanunun 5. maddesinde belirlenen Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili, (...) Yabancı Dil dersleri ile Temel Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımı, Üniversite Yaşamına Giriş ve ilgili bölümler için İş Sağlığı ve Güvenliği” şeklinde belirlenmiştir.

Öğretim programına göre bu derslerden Temel Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımı 1. yarıyıl; Yabancı Dil (Temel İngilizce) ve Türk Dili 1. ve 2. yarıyıl; Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi ise 3. ve 4. yarıyıl dersleri arasında yer almaktadır.

5.1.2.3. Seçmeli Dersler

Bilgi paketindeki ders listesine göre Bilgisayarla Nota Yazım (Finale), Bilgisayarla Nota Yazım (Sibeliu), Askeri Mızıkalar Tarihi ve Literatürü ve Enstrüman dersleri, alan içi seçmeli ders olarak tanımlanmıştır.

5.1.2.4. Önkoşullu Seçmeli Dersler

Bilgi paketinde belirtilen seçmeli dersler haricinde, alan dışı seçmeli ders havuzunda yer alan dersler, önkoşullu seçmeli ders olarak tanımlanmıştır. Bu dersler Bando Şefliği lisans öğretim programında yer almayıp, farklı akademik birimler tarafından açılan derslerdir.

5.1.2.5. Askeri Eğitim

Askeri bando şefi adayları, TSK ve J.Gn.K.lığı bünyesinde görev almak üzere yetiştirildiklerinden, Protokol (2018) gereği MSÜ sorumluluğunda HÜADK bünyesinde öğrenim görmektedir.

Birer askeri öğrenci olarak akademik eğitimlerini Konservatuvar'ın yaptığı eğitim-öğretim planı doğrultusunda sürdüren askeri bando şefi adayları, askeri eğitimlerini MSÜ tarafından planlanan eğitim programına göre almaktadır.

Askeri bando şefi yetiştirme sürecinde akademik ve askeri eğitim, birbirinden bağımsız şekilde planlanıp uygulanmaktadır. Askeri eğitim süreci gizlilik dereceli bilgiler ihtiva ettiğinden, çalışmada askeri eğitim içeriğine ilişkin bilgilere yer verilmemiştir.

5.1.2.6. Akademik Eğitim Süreciyle İlgili Genel Değerlendirme

Bando Şefliği lisans programında yürütülen akademik eğitim süreci, yapılan alanyazın taraması ve program sorumlusu ile gerçekleştirilen görüşmeden elde edilen bulgular bağlamında incelenmiştir.

Bulgular analitik bir yaklaşımla değerlendirildiğinde; akademik eğitim süreci revize edilmeden önce, bu süreç içerisinde öğrenim görecektir askeri bando şefi adaylarında olması gereken niteliklerin yeniden belirlenmesi ve bu niteliklere göre öğrenci yetiştirme potansiyeli olan ortaöğretim kurumlarının Bando Şefliği Sanat Dalına öğrenci kaynağı teşkil etme boyutunda değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir

Bunun yanı sıra; Bando Şefliği Lisans Programında yürütülen akademik eğitim düzeyine uygun adayların programa kabul edilebilmesini sağlamak amacıyla, öğrenci kaynağı ve adayların hazırbulunuşluk düzeyine yönelik çözüme muhtaç sorunlar olduğu da görülmektedir.

Bu çerçevede, çözüm odaklı bir yaklaşımla Konservatuvar bünyesindeki 4 yıllık lisans öğrenimlerini tamamlayan askeri bando şeflerinin, profesyonel meslek yaşamlarına tam donanımlı şekilde hazırlanabilmeleri için, bando şefliği eğitimine dair hususlar başta olmak üzere, askeri bando şefi adaylarının içinden geçtikleri akademik eğitim sürecinin, bir askeri bando şefinin gelecekte ihtiyaç duyacağı tüm gereksinimleri karşılayacak şekilde yeniden planlanmasının gerektiği ortaya çıkmaktadır.

5.1.3. Mesleki Eğitim Sürecine İlişkin Bulgular

Askeri bando şeflerinin, profesyonel meslek hayatları süresince askeri ve idari anlamda mesleki gelişimleri ile ilgili kurslar ve eğitim programları, yönetmelik ve yönergelerle düzenlenmektedir. İlgili mevzuat incelendiğinde, askeri bando şeflerinin müzik bilimleri ile ilgili alanlarda gerek kendileri adına, gerek mensubu olduğu kurum nam ve hesabına

lisansüstü öğrenim yapmalarına imkân tanındığı görülmekte; bu eğitimlerini başarıyla tamamlayan kişiler belirlenen kontenjan nispetinde terfi ettirilerek ödüllendirilmektedir.

Lisansüstü öğrenim dışında, askeri bando şeflerinin alanları ile ilgili mesleki bilgi ve becerilerini artırmalarına yönelik veya atanacakları görevlere müzikal anlamda hazırlayıcı mahiyette tasarlanan bir hizmet içi eğitim programına ilişkin herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

Askeri bando şeflerinin müzik bilimi ile ilgili alanlarda uzmanlaşmasını sağlayarak mesleki gelişimlerine katkı sunulması ve bu sayede askeri bando şeflerinin edinecekleri bilgi birikiminden istifade edilebilmesi bakımından lisansüstü öğrenim imkânının varlığı önemli görülmektedir. Ancak askeri bando şeflerinin icra ettikleri mesleğe ve görev alanlarına yönelik programlı bir hizmet içi eğitim sisteminin olmayışı, alanındaki bilimsel ve teknolojik gelişmelere mesleki açıdan kendini adapte etmesi ve meslek hayatının ilerleyen dönemlerinde üst görevlere hazırlanabilmesi bakımından eksiklik olarak görülmektedir.

Bu nedenle; askerlik mesleği ile müzik sanatını icra ettiği meslekte bütünleştiren ve müzikal anlamda lideri olduğu bandonun aynı zamanda yöneticisi ve eğiticisi olan askeri bando şeflerinin mesleki gelişimleri için, programlı bir hizmet içi mesleki eğitim sürecinin planlanması gerektiği düşünülmektedir.

Hizmet içi eğitimin yanı sıra, askeri bando şeflerinin meslek hayatları boyunca performanslarını ve motivasyonlarını üst seviyede tutacak bir mesleki değerlendirme sisteminin varlığına ihtiyaç duyulduğu değerlendirilmektedir.

5.2. Türkiye’deki Mevcut Askeri Bando Şefi Yetiştirme Sürecinin Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme sürecinin mevcut durumu, yapılan alanyazın taraması ve program sorumlusu ile gerçekleştirilen görüşmeden elde edilen bulgular bağlamında incelenmiştir. Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında söz konusu sürecin

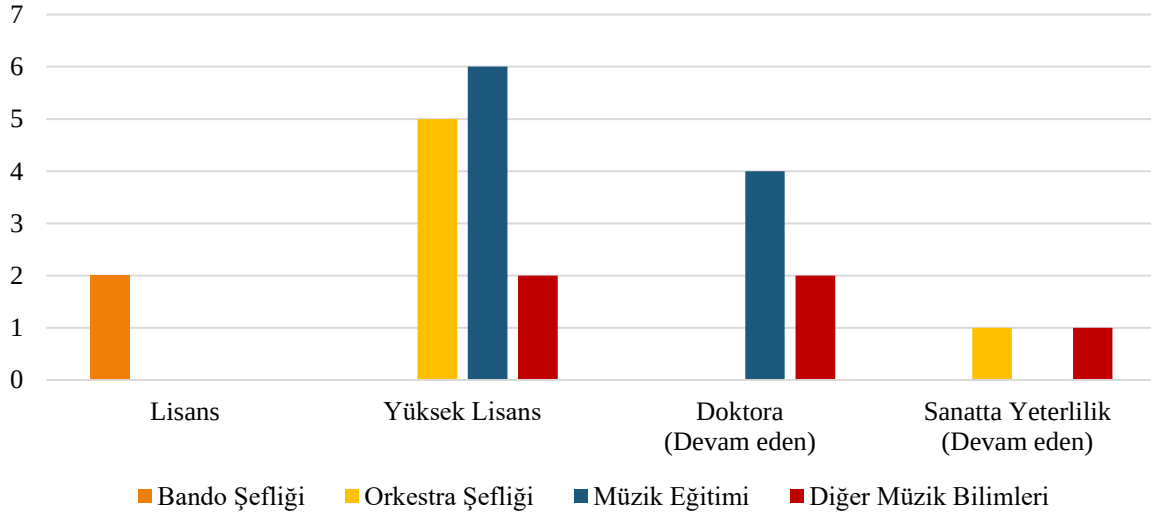
değerlendirilmesi için askeri bando şefleri ile yapılacak görüşmelerde kullanılmak üzere standartlaştırılmış açık uçlu görüşme yaklaşımıyla bir form hazırlanmıştır.

Görüşme formu; katılımcıların ‘kişisel özellikleri’ ile ilgili 5 sorunun yer aldığı bölüm ve araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin ‘mevcut askeri bando şefi yetiştirme sürecinin değerlendirilmesine ilişkin görüşleri’ ile ilgili 15 sorudan oluşan bölüm olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

Görüşmelerden elde edilen bulgular, ‘Araştırmaya Katılan Askeri Bando Şeflerinin Özellikleri’ ve ‘Araştırmaya Katılan Bando Şeflerinin Mevcut Askeri Bando Şefi Yetiştirme Sürecinin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri’ başlıkları altında sunulmuştur.

5.2.1. Araştırmaya Katılan Askeri Bando Şeflerinin Özellikleri

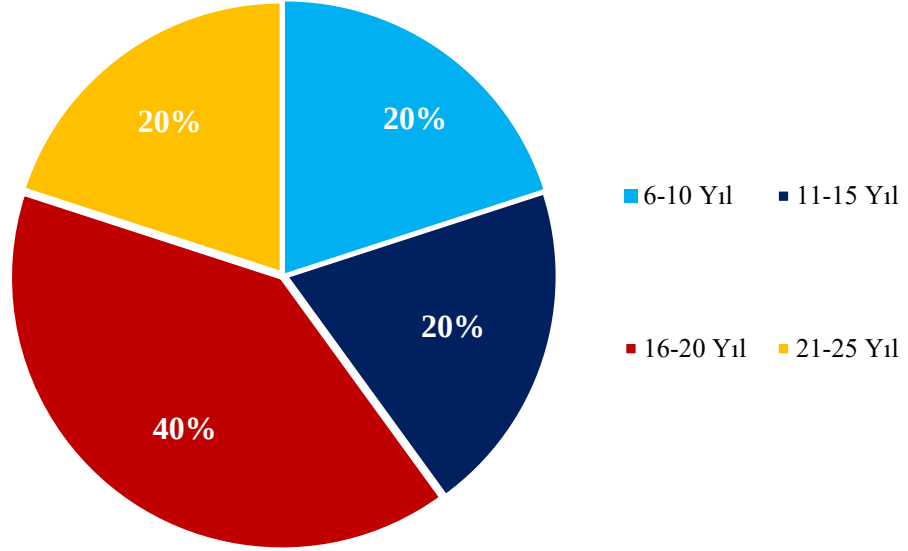
Araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin öğrenim durumları Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2. Araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin öğrenim durumları

Grafikteki verilere göre, araştırmaya katılan askeri bando şeflerinden 2’si ise lisans derecesine; 13’ü yüksek lisans derecesine sahiptir. Bunlardan 5’i orkestra şefliği, 6’sı müzik eğitimi, 2’si ise diğer müzik bilimleri alanında yüksek lisans öğrenimini tamamlamıştır. Katılımcılardan doktora ve sanatta yeterlilik düzeyinde lisansüstü öğrenimi devam eden 8 askeri bando şefi bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin mesleki deneyimlerine ilişkin bulgular ise Şekil 3'te gösterilmiştir.

Şekil 3. Araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin mesleki deneyimleri

Araştırma kapsamında görüşme yapılan katılımcıların mesleki deneyimleri incelendiğinde; 3 bando şefinin 6-10 yıl, 3 bando şefinin 11-15 yıl, 6 bando şefinin 16-20 yıl, 3 bando şefinin ise 21-25 yıl arasında mesleki deneyime sahip olduğu görülmektedir.

5.2.2. Araştırmaya Katılan Askeri Bando Şeflerinin Mevcut Askeri Bando Şefi Yetiştirme Sürecinin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşleri

Görüşme formunun ikinci bölümünde; görüşme yapılan askeri bando şeflerinin Türkiye'deki mevcut askeri bando şefi yetiştirme süreci hakkındaki değerlendirmeleri ve tespit edilen problem alanlarının çözümüne yönelik görüş ve önerileri alınmıştır.

Katılımcıların bu çerçevede verdikleri yanıtlardan elde edilen veriler, nitel veri analizi yöntemlerinden istifade edilerek çözümlenmiştir. İçerik analizi yapılarak elde edilen bulgular ise tema bütünlüğü çerçevesinde gruplandırılarak tekrarlanma sıklığına göre sayısallaştırılarak yorumlanmıştır. Tablo açıklamalarının ardından, önemli görülen katılımcı görüşlerine doğrudan alıntı yapılmak suretiyle yer verilmiştir.

5.2.2.1. Görüşme Formunun 6. Sorusuna İlişkin Bulgular

Soru 6: Bir askeri bando şefi adayının akademik eğitim sürecinde (eğitim kurumu, öğrenci kaynağı, kayıt kabul koşulları, programın amacı, program yeterlilikleri, programda yer alan dersler, ders içeriği, derslerin uygulanış biçimi, vb. konularda) değişiklik yapılması veya sürecin geliştirilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?

Araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin %80'i (n=12) bu soruya *Evet*, %20'si (n=3) ise *Hayır* cevabı vermiştir.

Hayır cevabı veren katılımcıların (ŞEF-6, ŞEF-13, ŞEF-14) mesleki deneyimleri ve öğrenim durumları incelendiğinde; 3 katılımcının da mesleki deneyiminin 11-15 yıl arasında olduğu, 1 bando şefinin (ŞEF-14) orkestra şefliği alanında sanatta yeterlilik, 2 bando şefinin (ŞEF-6, ŞEF-13) ise diğer müzik bilimleri alanlarında doktora ve sanatta yeterlilik öğrenimine devam ettiği görülmektedir.

Verilen yanıtlardan, araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin büyük bir kısmının bando şefi adaylarının akademik eğitim sürecinde değişiklik yapılması veya sürecin geliştirilmesi gerektiğini düşündükleri anlaşılmaktadır.

5.2.2.2. Görüşme Formunun 7. Sorusuna İlişkin Bulgular

Soru 7: Bir askeri bando şefi adayının akademik eğitim sürecinde değişiklik yapılması veya sürecin geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorsanız, bu konu hakkında yenilikçi veya geliştirilebilir önerileriniz bulunmakta mıdır?

Araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin %87'sinin (n=13) bu soruya *Evet* yanıtı verdiği, %13'ünün (n=2) ise bu soruyu "bir askeri bando şefi adayının mesleki eğitim sürecinde değişiklik yapılması gerektiğini düşünmüyorum." şeklinde yanıtladığı görülmektedir.

Araştırma sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde; 6. soru ile 7. soruya verilen cevap dağılımındaki n=1 farkın, bir önceki soruya *hayır* cevabı veren katılımcının (ŞEF-14) bu

soruda *evet* cevabı vermesinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Bir önceki soruya *evet* cevabı veren tüm katılımcıların “*akademik eğitim sürecinde değişiklik yapılması veya sürecin geliştirilmesi hususunda yenilikçi veya geliştirilebilir önerisi olduğu*” görülmektedir.

5.2.2.3. Görüşme Formunun 8. Sorusuna İlişkin Bulgular

Soru 8: Bir askeri bando şefi adayının akademik eğitim süreciyle ilgili yenilikçi veya geliştirilebilir önerileriniz nelerdir?

Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgular Tablo 11’de sunulmuştur. Bazı katılımcıların birden fazla öneri sunması sebebiyle *f* değeri katılımcı sayısından fazladır.

Tablo 11

Akademik Eğitim Sürecine İlişkin Öneriler

Öneriler	<i>f</i>	%
Öğretim programı revize edilmelidir.	6	22
Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersi yeniden yapılandırılmalıdır.	11	41
Öğrenci Kaynağı ve/veya Kayıt Kabul Koşulları yeniden değerlendirilmelidir.	6	22
Diğer	4	15
<i>Diğer ülkelerdeki askeri bando şefi eğitim modelleri incelenmelidir.</i>	(1)	
<i>Askeri bando şefi adaylarına yurt dışında da eğitim olanakları sağlanmalıdır.</i>	(1)	
<i>Askeri bando şefi adaylarına çift anadal eğitimi alma imkânı tanınmalıdır.</i>	(1)	
<i>Askeri bando şefi yetiştirme süreci; akademik süreçle birlikte, profesyonel meslek hayatını da içine alacak şekilde değerlendirilmeli ve çözüm önerileri bu çerçevede geliştirilmelidir.</i>	(1)	
Toplam	27	100

Tablo 11’deki verilere göre, katılımcı yanıtlarının %41’i programda yer alan derslerden *Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinin yeniden yapılandırılması gerektiği*

yönündedir. Araştırma sorusuna verilen yanıtların %22'si *öğretim programı revize edilmelidir*, diğer %22'si ise *öğrenci kaynağı ve/veya kayıt kabul koşulları yeniden değerlendirilmelidir* şeklindedir. Diğer teması altında sunulan yanıtlara ise Tablo 13'te yer verilmiştir. Konu ile ilgili bazı katılımcıların verdiği yanıtlar aşağıda sunulmuştur.

ŞEF-1: Bando şefliği eğitiminin; bandolarla eşgüdüm içerisinde, tören uygulamalarını da içerecek şekilde planlanması, Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinin daha çok çalgı toplulukları veya korrepetitör eşliğinde uygulama düzeyinde icra edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

ŞEF-3: Ülkelerin yetiştirdiği askeri bando şeflerinin mesleki eğitim süreçleri incelenmelidir. Askeri bando şefi adaylarının mesleki bilgi ve becerilerinin artırılması maksadıyla lisans eğitiminin son iki döneminde askeri bandolarda staj icra etmeleri sağlanmalıdır. Bu uygulama Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersi içerisinde de yapılabilir. Askeri bando şefliği alanında yurt dışı eğitim seçeneklerinin değerlendirilmesinin, askeri bando şefi adayının mesleki eğitim süreçlerine katkı sağlayacağını düşünmekteyim.

ŞEF-4: Bando şefliği programına alınan öğrencilerin bir yıl MYO eğitiminden sonra lisans eğitimine başlaması meslek kültürünü öğrenmeleri konusunda sıkıntılar yaşatmaktadır. Lisans eğitime başlayan öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerine göre ders içerikleri düzenlenmelidir. Şeflik dersinin geliştirilmesi, içeriğinin zenginleştirilmesi ve daha yoğun biçimde verilmesi gerekmektedir.

ŞEF-5: Mevcut bando şefliği lisans programına kaynak olan Bnd. Asb. MYO 1. sınıfını bitiren öğrenci grubunun yetersiz olduğunu düşünmekteyim. Bu konudaki teklifim, ilk ve ortaöğretim seviyesinde mesleki müzik eğitimi (çalgı eğitimi) almış öğrencilerin kaynak olarak değerlendirilmesinin daha uygun olacağı yönündedir. Sorunun kaynak öğrenci grubunda olduğunu değerlendirmekteyim.

ŞEF-6: Korrepetisyon dersinin zorunlu olarak verilmesi ve şeflik eğitiminde sadece marş ve eserler üzerinden konserlere değil, törenlere de ilişkin çalışmalar yapılmasını öneririm.

ŞEF-8: Bölümün adı her ne kadar Bando Şefliği olsa da lisans eğitimim süresince bando ile birkaç kere çalışma fırsatım oldu. Neredeyse tüm meslek yaşıntım boyunca uygulamam beklenen tören uygulamalarının lisans eğitimi boyunca adı bile geçmedi. Bunun yanı sıra, bando şefliği okuyan öğrencilere diğer bölümlerde okuyan öğrenciler gibi çift ana dal eğitim fırsatı tanınmalıdır. Bölümün mevcut eğitim anlayışından ziyade, branşlaşma önem kazanmalı ve öğrencilerin kabul sınavlarında ve lisans eğitimi süresince çalgı dersi zorunlu hale getirilmelidir.

ŞEF-10: Askeri bando şefi adaylarının; bir orkestra şefi olmanın yanı sıra askeri bandoların şefliğini yapacağı düşünüldüğünde, öğrencilerin bando müziği, bando tören ve konser konseptleri ile klasik batı müziğinin yanı sıra geleneksel müzikler ve güncel müzikler ile ilgili de eğitimler alması gerekmektedir.

Bir askeri bando şefi adayının akademik eğitim sürecinde değişiklik yapılması veya sürecin geliştirilmesi gerektiğini düşünmeyen; ancak, akademik eğitim süreciyle ilgili yenilikçi veya geliştirilebilir önerisi bulunduğunu ifade eden askeri bando şefinin konu ile ilgili görüşleri ise şöyledir:

ŞEF-14: Ankara Devlet Konservatuvarındaki akademik süreç, eğitim programı anlamında oldukça temel ve gerekliliği kaçınılmaz dersleri barındırmaktadır. Bu programın içeriği ve işlenişi düşünüldüğünde, niteliği yüksek akademik kadro ile profesyonel yaşamı için değerli ve yeterli bir lisans süreci olduğu aşikârdır. (...) Mesleği yerine getirecek kişi/kişiler için, motivasyonunu her daim yenileyebileceği, kendisini ve orkestrasını, bünyesinde çalıştığı kurum/kurumlar ile en iyi adaptasyonu sağlayabileceği ‘doktrin’ ya da ‘konsept’ çalışmalarına önem verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu bakış açısı ile akilane bir görüş paylaşımı ve yol haritası planlanması, sadece lisans eğitiminin tartışıldığı değil, sürecin bütüncül bir anlayışla değerlendirilmesinin ve çalışılmasının, askeri bando şeflerinin ‘mesleki eğitime’ derinlemesine bir katkı sağlayacağı kanaatindeyim. Dolayısıyla bu adım sayesinde lisans eğitimini yeniden şekillendirip yeterliliğini tartışmak yerinde olacaktır.

Bando şeflerinin görüşlerine göre, bir askeri bando şefi adayının akademik eğitim süreciyle ilgili geliştirilmesi gereken en önemli problem sahasının Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersi ile ilgili olduğu, onu takiben Öğrenci Kaynağı ve Kayıt Kabul Koşulları ile Öğretim programının revize edilmesi konuları üzerinde çalışılmasının gerektiği anlaşılmaktadır.

5.2.2.4. Görüşme Formunun 9. Sorusuna İlişkin Bulgular

Soru 9: Bando Şefliği Öğretim Programında değişiklik yapılması veya geliştirilmesi gereken problem sahaları hangileridir?

Görüşme öncesinde Bando Şefliği Öğretim Programı, incelemeleri için katılımcılara verilmiştir. Programı inceleyen katılımcıların, bir askeri bando şefi adayının akademik eğitim süreciyle ilgili soruya verdikleri yanıtlara ilişkin bulgular Tablo 12’de sunulmuştur.

Bazı katılımcıların birden fazla problem sahası belirtmiş olması sebebiyle f değeri katılımcı sayısından fazladır.

Tablo 12

Bando Şefliği Öğretim Programında Tespit Edilen Problem Sahaları

Problem Sahaları	f	%
Bando Şefliği Öğretim Programında herhangi bir problem sahası bulunmamaktadır.	1	3
Öğrenci Kaynağı / Kayıt kabul koşulları	8	23
Bando Şefliği Öğretim Programının amacı	4	11,5
Bando Şefliği Öğretim Programı yeterlilikleri	5	14
Bando Şefliği Öğretim Programında yer alan dersler	5	14
Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi ders içeriği ve/veya dersin uygulanışı	8	23
Diğer	4	11,5
<i>Staj uygulamasının akademik eğitim sürecine dâhil edilmesi</i>	(2)	
<i>Öğrenci kaynağının program koşullarını sağlama konusunda yetersiz olması sebebiyle yeniden değerlendirilmesi</i>	(1)	
<i>Programa, bando tören düzenleri ve koreografik düzen eğitimleri dersleri eklenmesi</i>	(1)	
Toplam	35	100

Araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin verdiği yanıtlardan elde edilen bulgular incelendiğinde; katılımcı yanıtlarının % 23'ünün *Öğrenci kaynağı / Kayıt kabul koşulları*, diğer % 23'lük kısmının ise *Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi ders içeriği ve/veya dersin uygulanışını* temaları altında kümelendiği görülmektedir.

Katılımcıların görüşüne göre, *Bando Şefliği Öğretim Programı yeterlilikleri* ile *Bando Şefliği Öğretim Programında yer alan dersler*, % 14'er oranla bir başka problem sahası olarak tanımlanmışken, *Diğer* yanıtı altında kümelenen problem sahasları Tablo 14'te sunulmuştur.

Önemli görülen katılımcı yanıtlarına ilişkin bulgular ise şöyledir:

ŞEF-1: Mevcut öğrenci kaynağının, askeri bando şefi adaylarının akademik eğitimleri öncesi gereklilikleri karşılama konusunda oldukça yetersiz olduğunu düşünüyorum. Askeri müzik eğitimi veren lisenin öğrenci kaynağı olduğu dönem, programa daha nitelikli öğrenci kabul edilmekte olduğu bilimsel araştırmalarla da kanıtlanmış bir gerçektir. Hal böyleyken yapılması gerekenin, öncelikle programda öğrenim görece aday öğrencilerin sahip olması gereken hazırbulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi, daha sonra mevcut öğrenci kaynağına alternatif olarak bu düzeyi karşılayacak seviyede eğitim veren ortaöğretim kurumlarının belirlenmesi gerektiğini düşünüyorum.

ŞEF-2: Özellikle kaynak olarak 1 yıllık MYO sürecinin eski sistemdeki hazırlama kısmının eğitim sürecine göre yetersiz olduğu kanaatindeyim. Bando Şefliği öğretim programının temel amacı askeri ve müzikal liderlik özellikleri gelişmiş askeri bando şefleri yetiştirmek olmalıdır. Bu nedenle Bando Şefliği bölümünde öğrenim gören adayların sadece orkestra şefi değil aynı zamanda askeri bir orkestra şefi oldukları bilincine varmaları sağlanmalıdır. Bu nedenle müfredatta yer alan derslere ek olarak bando tören düzenleri ve koreografik düzen eğitimleri derslerinin eklenmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bando gibi dinamik olarak yürüyerek müzik icra edebilen bir topluluğun müzik liderinin, tören düzenleri ve koreografik düzenleri bilmemesi, ilerideki mesleki yaşantısında problem yaşamasına sebep olacaktır.

ŞEF-10: Öğrenci kaynağından başlamak üzere güncel koşullara uyum sağlayan bir program ve ders içeriği oluşturulmalıdır.

5.2.2.5. Görüşme Formunun 10. Sorusuna İlişkin Bulgular

Soru 10: Bir askeri bando şefi adayının akademik eğitim süreciyle ilgili olarak Bando Şefliği Öğretim Programında değişiklik yapılması veya geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz problem sahalarıyla ilgili önerileriniz nelerdir?

Görüşme yapılan askeri bando şeflerinin araştırma sorusuna verdikleri yanıtlara ilişkin elde edilen bulgular Tablo 13'te gösterilmiştir. Bazı katılımcıların birden fazla öneri sunması sebebiyle f değeri katılımcı sayısından fazladır.

Tablo 13

Bando Şefliği Öğretim Programında Tespit Edilen Problem Sahalarına İlişkin Öneriler

Öneriler	f	%
Öğretim programındaki dersler yeniden yapılandırılmalıdır.	11	44
Bando Yönetimi ve Repertuar Analizi ders içeriği zenginleştirilmelidir.	6	24
Öğrenci kaynağına yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.	5	20
Öğretim Programında değişiklik yapılması veya geliştirilmesi gereken problem sahası bulunmamaktadır.	1	4
Diğer	2	8
Öğrencilerin masterclass, workshop gibi eğitim etkinliklerine katılımları sağlanmalıdır.	(1)	
Bando müziği repertuarına ilişkin öğrencilerde bilinç oluşturulmalıdır.	(1)	
Toplam	25	100

Tablo 13'e göre, araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin verdikleri yanıtların %44'ü *öğretim programındaki derslerin yeniden yapılandırılması gerektiği* şeklindedir. Katılımcıların sunduğu diğer önerilere bakıldığında, yanıtların % 24'ünün *Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi ders içeriğinin zenginleştirilmesi*, %20'sinin ise *öğrenci kaynağına yönelik düzenlemeler yapılması gerektiği* şeklindedir. Bir katılımcı *öğretim programında değişiklik yapılması veya geliştirilmesi gereken problem sahası bulunmadığı* şeklinde görüş beyan etmişken; *Diğer* teması altında yer alan yanıtlar Tablo 15'te gösterilmiştir.

Önem arz ettiği düşünülen bulgular aşağıda sunulmuştur.

ŞEF-1: Askeri bando şeflerinin yorumladıkları eserleri doğru şekilde analiz edebilmesi bakımından, Armoni, Kompozisyon, Müzik Formları gibi derslerin Türk müziği başta olmak üzere farklı müzik türlerini de kapsayıcı şekilde yapılandırılması gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinin yeniden yapılandırılarak bandolarla uygulamaya dönük ders içeriğinin zenginleştirilmesi, askeri bando şeflerinin prova teknikleri geliştirmeleri bakımından faydalı olacaktır.

ŞEF-2: Özellikle kaynak olarak Bnd. Asb. MYO'daki 1 yıllık eğitim sürecinin, eski sistemdeki hazırlama kısmının eğitim sürecine göre yetersiz olduğu kanaatindeyim. (...) Ayrıca müfredatta yer alan derslere ek olarak, bando tören düzenleri ve koreografik düzen eğitimleri derslerinin de programa eklenmesi gerektiğini düşünüyorum.

ŞEF-3: Öğrenci kaynağı en önemli problemidir. 2016 yılı itibarıyla Bando Okulları K.lığının lise kısmının kapanması, Bando Şefliği Sanat Dalına girecek adayların hazırbulunuşluk seviyesini son derece düşürmüştür. Bu kapsamda gerek icracı gerekse askeri bando şeflerinin iyi şekilde yetiştirilmesi için önerim, hâlihazırda var olan Meslek Yüksek Okulu öncesinde lise seviyesindeki Hazırlama Okulunun yeniden açılmasıdır. Askeri bando şefi adaylarının 4 yıllık bir lise eğitiminden sonra Bando Şefliği sanat dalına gelmesinin daha sağlıklı olacağını düşünüyorum.

ŞEF-5: Orkestrasyon, partiyon okuma ve korrepitasyon derslerinin ileri seviyede verilmesi gerekir.

ŞEF-6: Hâlihazırda Bnd. Asb. MYO 1. sınıf öğrencilerinden yeterli koşulları sağlayanların seçildiği Bando Şefliği Sanat Dalına, lise düzeyinde eğitim veren diğer sivil eğitim kurumlarından da yeterli koşulları sağlamak kaydıyla öğrenci alınabilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bando yönetiminde, derslerin korrepitör eşliğinde yapılması ve bando ile çalışmaların daha çok yapılması, bando repertuvarında yer alan marşların törenlerde kullanımı, eser çalışırken klasik müziğin (Çok sesli Türk Müziği eserleri dâhil) yanı sıra caz gibi çok sesli müzik türlerine de yer verilmesini öneririm.

ŞEF-8: Öğrencilerin mesleki gelişimi açısından workshop, masterclass çalışmalarına katılımları bağlı bulundukları kurumca sağlanmalıdır. Ayrıca Korrepetisyon, Koro Şefliği, Modern Dans gibi dersler de mevcut programa seçmeli olarak eklenebilir.

ŞEF-10: Öğrenci kaynağına bağlı olarak adayların seviyelerine uygun bir başlangıç programı ve daha çok bando faaliyetlerine yönelik uygulamalı eğitimlere yer verilebilir.

ŞEF-11: Program içeriğinde Tören Uygulamaları dersi mutlaka olmalıdır.

5.2.2.6. Görüşme Formunun 11. Sorusuna İlişkin Bulgular

Soru 11: Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi ders içeriği ve ders konuları hakkında değişiklik yapılması veya geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz problem sahaları hangileridir?

Araştırmaya katılan askeri bando şeflerine görüşme öncesi Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersiyle ilgili Bilgi Paketinden (t.y.) elde edilen verilerden oluşturulan çizelgeler sunulmuş ve inceleme yaptıktan sonra soruyu yanıtlamaları istenmiştir. Katılımcıların verdikleri yanıtlara ilişkin bulgulara Tablo 14’te yer verilmiş olup, bazı katılımcıların birden fazla problem sahası tespit etmiş olması sebebiyle *f* değeri katılımcı sayısından fazladır.

Tablo 14

Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi Dersiyle İlgili Olarak, Değişiklik Yapılması veya Geliştirilmesi Gereken Problem Sahaları

Problem Sahaları	<i>f</i>	%
Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersiyle ilgili herhangi bir problem sahası bulunmamaktadır.	3	7
Dersin verilme şekli (uygulanışı)	9	21
Dersin öğrenme ve öğretme teknikleri	8	19
Dersin amacı	5	11
Dersin öğrenme çıktıları	6	14
Dersin içeriği	6	14
Diğer	6	14
Toplam	43	100

Tablo 14'e göre görüşme öncesi kendilerine sunulan Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi ders içeriği ve ders konuları hakkında görüşlerine başvurulmuş katılımcıların verdikleri yanıtlar incelendiğinde, yanıtların % 21'inin *dersin verilme şekli (uygulanışı)*, % 19'unun *dersin öğrenme ve öğretme teknikleri*, % 11'inin ise *dersin amacı* temaları altında kümelendiği görülmektedir. *Dersin öğrenme çıktıları* ve *dersin içeriğine* ilişkin bulgular, verilen yanıtlar arasında % 14'erlik paya sahiptir. Üç katılımcı (% 7) ise Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersiyle ilgili herhangi bir problem sahası bulunmadığını düşünmektedir. Yanıtlarına kişisel yorumlarını da ekleyen ve *diğer* yanıt veren katılımcılara ilişkin bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

ŞEF-2: Özellikle dersin verilme şeklinin hiç uygun olmadığı kanaatindeyim. Çünkü meslek yaşantısı orkestra çalıştırmakla geçecek olan bir askeri bando şefi adayının dersleri hazır müzik kayıtları üzerinden yapması ve hiçbir şekilde bir orkestra çalıştırmadan, hazır kusursuz bir orkestrayı yönetmesi hiçbir tecrübe kazanmadan mezun olmasına, bir orkestranın nasıl çalıştığını bilememesine, pratik yapmadan mezun olmasına ve karşısına çıkan orkestranın müzikal olarak nasıl geliştirilmesi gerektiğini bilememesine neden olmaktadır. Çünkü dünyanın hiçbir yerinde küçük bir kuartet ya da oda müziği orkestrası bile yönetmeden mezun olan bir orkestra ya da bando şefi bulunmamaktadır. Bu nedenle dersin öğrenme çıktılarına direkt olarak olumsuz yönde etki eden bu sistemin sonuçlarının genellikle olumsuz olduğu kanaatindeyim. Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinde uygulamalı olmayan, icracı sanatçıların karşısına sadece sınav günü çıkan askeri bando şefi adaylarının bu konuda etkin ve yetkin bir süreci takip etmedikleri kanaatindeyim.

ŞEF-4: Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersi, benim hafızamda 'basit amaçlarla basitçe işlenen neredeyse hiç prova yapılmayan bir anda bando karşısına çıkılan ve ne yapacağınızı öğrenmeden geçirilen iki yıl ve bir ders olarak yer almaktadır.

ŞEF-13: Dersin amacı ve öğrenme çıktıları kısmında genel olarak bazı marşlar veya bazı eserler gibi ibareler yerine bandoların gelişimine etki edebilecek önemli marş ve eserlerin kataloglanarak, öğrencilerin bu eserlerden sorumlu olması istenebilir. Bu bağlamda gelişen bir repertuvar sistemi olduğundan, yaşayan ve kendini geliştiren bir repertuvar katalogu çalışmasının uygun olacağını değerlendiriyorum.

Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersiyle ilgili herhangi bir problem sahası bulunmadığını düşünen katılımcılardan birinin konu ile ilgili değerlendirmesi ise şöyledir:

ŞEF-14: Öncelikle bir ders; öğretim programı, uygulayıcısı ve öğrenci üçgeninde şekillenir. Buradaki sıralamam da dersin kazanımlarını belirlediği için önem arz etmektedir. Bahse konu ders için paylaştığınız program, belirtilen amaç-çıktı-içerik anlamında 4 dönem için yeterli

görülmektedir. Dersin uygulayıcısı ve uygulayışı açısından yorum getirmenin yerinde gözlem ve inceleme olmadan sağlıklı olmayacağı kanaatindeyim.

5.2.2.7. Görüşme Formunun 12. Sorusuna İlişkin Bulgular

Soru 12: Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersiyle ilgili olarak değişiklik yapılması veya geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz problem sahaları konusunda önerileriniz nelerdir?

Görüşme yapılan bando şeflerinin kendilerine yöneltilen soruya verdikleri yanıtlara ilişkin bulgular Tablo 15’te sunulmuştur. Bazı katılımcıların birden fazla öneri sunması sebebiyle *f* değeri katılımcı sayısından yüksektir.

Tablo 15

Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi Dersiyle İlgili Tespit Edilen Problem Sahalarına Yönelik Öneriler

Öneriler	<i>f</i>	%
Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi ders içeriği geliştirilmelidir.	10	50
<i>Staj uygulaması, eğitim sürecine dâhil edilmelidir.</i>	(1)	
<i>Derslerde, korrepitörle çalışma imkânı yaratılmalıdır.</i>	(1)	
<i>Bando ile tören uygulamaları ders içeriğine dâhil edilmelidir.</i>	(3)	
<i>Derslerde, koreografik bando şefliği stillerine yer verilmelidir.</i>	(1)	
<i>Derslerde, popüler caz müziği (big band) stillerinin temel vuruş ilkelerine yer verilmelidir.</i>	(1)	
<i>Bando ile çalışma süreci artırılmalıdır.</i>	(3)	
Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi ders içeriğinde yer alan repertuvar yeniden değerlendirilmelidir.	6	30
Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersi uzman askeri bando şefleri ile asiste edilmelidir.	1	5
Bu konuya ilişkin önerim yoktur.	3	15
Toplam	20	100

Tablo 15'teki bulgular incelendiğinde, verilen yanıtların %50'si, *Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi ders içeriğinin geliştirilmesi* yönündedir. Yanıt oranı yüksek olduğu için alt temalar oluşturulmuş ve tabloda gösterilmiştir. Buna göre yanıtlar ağırlıklı olarak, *bando ile tören uygulamalarının ders içeriğine dâhil edilmesi* ve *bando ile çalışma sürecinin artırılması* başlıkları altında kümelendiği görülmektedir.

Ayrıca katılımcıların verdikleri yanıtların %30'luk bir kısmı *Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi ders içeriğinde yer alan repertuvarın yeniden değerlendirilmesi* yönündedir. Bir katılımcı (%5) *Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersi, uzman askeri bando şefleri ile asiste edilmelidir* şeklinde görüş bildirmişken, 3 katılımcının (% 15) ise *herhangi bir görüş beyan etmediği* görülmektedir.

Önemli görülen bazı katılımcı görüşleri ise şöyledir:

ŞEF-2: Bando Şefliği derslerinde öncelikle dersler tamamen uygulamalı olmalıdır. Derslerde sadece orkestra yönetimi değil, askeri törenlerin yönetim esasları ve koreografik dış alan (marching band) bando şefliği stilleri ve popüler caz müziği (big band) stillerinin temel vuruş ilkelerinin de öğretilmesi gerektiği kanaatindeyim.

ŞEF-3: Askeri bando şefi adayları lisans eğitiminin son iki döneminde mutlak surette törenlerde bandonun yönetimi vb. konulardaki eğitimlerini uygulamalı olarak görmelidir.

ŞEF-7: Bir askeri bando şefi meslek hayatı boyunca sadece marş yönetme durumunda olsa bile, kendini tekrar eden ritmik yapıdaki bu formun çalışma süresi bence klasik eser çalışmalarıyla hemen hemen eşit olmak yerine klasik eserler üzerinde öğrenciye daha fazla vakit ayrılmalı diye düşünüyorum.

ŞEF-10: Uygulama mutlaka gerçekçi bir repertuvar üzerinden yapılmalı ve en kısa zamanda adaylar bandolarda eserleri deşifre etme ve çalıştırmaya başlamalıdır.

ŞEF-12: Bu dersin özellikle 7. ve 8. yarıyıllarda uygulamalı olarak bandolarda veya orkestralarda verilmesi gerektiğini düşünüyorum.

5.2.2.8. Görüşme Formunun 13. Sorusuna İlişkin Bulgular

Soru 13: Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinin işleniş şekli nasıl olmalıdır?

Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlara ilişkin bulgulara Tablo 16'da yer verilmiştir.

Tablo 16

Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi Dersinin İşleniş Şekline İlişkin Görüşler

Görüşler	f	%
Bireysel	5	33
Sınıf ortamında	7	47
Diğer	3	20
Toplam	15	100

Tablo 16'daki bulgular incelendiğinde, görüşme yapılan askeri bando şeflerinin verdiği yanıtların % 47'sinin *derslerin sınıf ortamında işlenmesi*, %33'ünün ise *derslerin bireysel olarak işlenmesi* gerektiği yönünde olduğu görülmektedir.

Katılımcıların; derslerin sınıf ortamında işlenmesi ile tüm sınıfın bir arada ve etkileşim içinde olduğu bir çalışma ortamının, askeri bando şefliği eğitimi için daha verimli olacağını düşündükleri anlaşılmaktadır.

Konu ile ilgili bazı katılımcı görüşleri ise şöyledir:

ŞEF-1: Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinin, temel şeflik tekniklerinin sınıf ortamında toplu olarak öğretildiği, marş ve eser çalışmalarının bireysel olarak yapıldığı, bando ile yapılan çalışmaların ise bireysel çalışma yapan öğrenciyi diğer öğrencilerin izleyip değerlendirdiği karma bir sistemde işlenebileceğini düşünüyorum.

ŞEF-14: Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersi ile ilgili en önemli noktanın, dersi alan öğrencilerin yeterlik ve profillerinin uygulayıcı tarafından belirlenmesinin gerektiğidir. Öğretim anlamında literatürde bulunan birçok yöntemden hangisini seçeceğine bu şekilde karar vermenin ve yorum getirmenin anlamlı olacağı kanaatindeyim.

ŞEF-15: Şefliğin kayıt yöneterek değil, yönetilecek eserin canlı bir veya birden çok çalgı (piyano, kuartet vb.) ile çalışılmasının daha faydalı olacağına inanıyorum.

5.2.2.9. Görüşme Formunun 14. Sorusuna İlişkin Bulgular

Soru 14: *Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinin VI. ve VIII. yarıyıl ders içeriğinde: "...uygun repertuvar seçiminin ardından kaset, CD, DVD gibi görsel ve işitsel gereçlerle yapılan çalışmalardan sonra canlı olarak bandolarla uygulamalar yapma..." ifadeleri yer almaktadır. Buna göre marş ve eser çalışmalarının dönem içinde ses/görüntü kaydı*

üzerinden yapıldığı, bando ile çalışmaların ise yarıyıl sonunda sınava yönelik prova şeklinde uygulandığı anlaşılmaktadır.

Bu açıklama doğrultusunda, Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinde marş ve eserlerin bando ile çalışılması konusunda düşünceleriniz nelerdir?

Katılımcıların araştırma sorusuna verdikleri yanıtlara ilişkin bulgulara Tablo 17’de yer verilmiştir. Bazı katılımcıların birden fazla öneri sunması sebebiyle *f* değeri katılımcı sayısından fazladır.

Tablo 17

Marş ve Eserlerin Bando ile Çalışılmasına İlişkin Öneriler

Öneriler	<i>f</i>	%
Öncelikle eserin/marşın form, orkestrasyon ve armonik analizinin yapıldığı, ardından önce korrepetitör eşliğinde, daha sonra bando veya orkestra ile uygulama düzeyinde çalışıldığı bir yöntem geliştirilmelidir.	5	27
Askeri törenlerin yönetim esasları ders içeriğine dâhil edilmelidir.	1	5
Koreografik bando şefliği stillerinin öğretilmesi ders içeriğine dâhil edilmelidir.	1	5
Popüler müzik, caz müziği gibi stillerin temel vuruş ilkelerinin öğretilmesi ders içeriğine dâhil edilmelidir.	1	5
Bando ile prova sürecinin artırılması gerektiğini düşünüyorum.	7	37
Askeri bando şefi adayının sadece bando ile değil, senfoni orkestrası ile de çalışması gerekmektedir.	3	16
Mevcut uygulama yeterlidir.	1	5
Toplam	19	100

Tablo 17’deki veriler incelendiğinde, araştırmaya katılan askeri bando şeflerinden *mevcut uygulama yeterlidir* diyen 1 kişi haricinde diğer askeri bando şeflerinin tamamı *marş ve eserlerin bando ile çalışılmasına ilişkin* çeşitli öneriler getirdiği görülmektedir.

Bu önerilere bakıldığında, katılımcıların verdikleri yanıtların %37’sinin *bando ile prova sürecinin artırılması*, %27’sinin *öncelikle eserin/marşın form, orkestrasyon ve armonik analizinin yapıldığı, daha sonra önce korrepetitör eşliğinde, ardından bando veya küçük orkestra ile uygulama düzeyinde çalışıldığı bir yöntem geliştirilmesi* teması altında

kümelendiği görülmektedir. Yanıtların %16'sının ise *askeri bando şefi adayının sadece bando ile değil, senfoni orkestra ile de çalışması gerektiği* yönündedir.

Öneri sunan diğer katılımcılardan biri *askeri törenlerin yönetim esaslarının ders içeriğine dâhil edilmesi*, diğeri *koreografik bando şefliği stillerinin öğretilmesinin ders içeriğine dâhil edilmesi*, bir diğeri ise *popüler müzik, caz müziği (big band) gibi stillerin temel vuruş ilkelerinin öğretilmesi* yönünde görüş beyan etmiştir.

Önemli görülen bazı katılımcı görüşleri aşağıda sunulmuştur.

ŞEF-1: Temel şeflik teknikleri öğrenildikten sonra eserin/marşın önce eşlikçi ile daha sonra bando veya küçük çalgı grupları ile çalışma süreçlerini de içine alan bir uygulama metodu geliştirilmeli, öğrenci bando veya küçük de olsa bir orkestra karşısına daha sık çıkmalıdır.

ŞEF-3: Özellikle eser çalışmalarının büyük bölümünün bando ile icra edilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

ŞEF-6: Eserlerin form, armoni ve orkestrasyon gibi konuları içeren analizlerinin yapılarak çalışmaların öncelikle piyano eşliğinde sonrasında ise aylık periyodlarla bandolarla aktif olarak yapılması gerektiğini düşünüyorum.

ŞEF-7: Bando şefliği öğrencisinin ana dalı olan şeflik icrasını sadece derslerde kayıt üzerine çalışma, sınav zamanları ise çalışmış hazır bir bandoda şeflik icra etmesi yerine, öğrenim yılı boyunca aynı ildeki kuvvet bandoları ile görüşülüp adayların bu bandolara en azından haftada 1 veya 2 kere olacak şekilde çalışma yaptırmaya gelebilmesi, hazır eseri yönetmek yerine bandonun da ilk defa o öğrenci ile çalışacağı eserleri beraber çalışmasının faydalı olacağını düşünüyorum.

ŞEF-11: Çalışmalar canlı ve sürekli olarak bir bando veya öğrenci orkestrası ile yapılmalıdır.

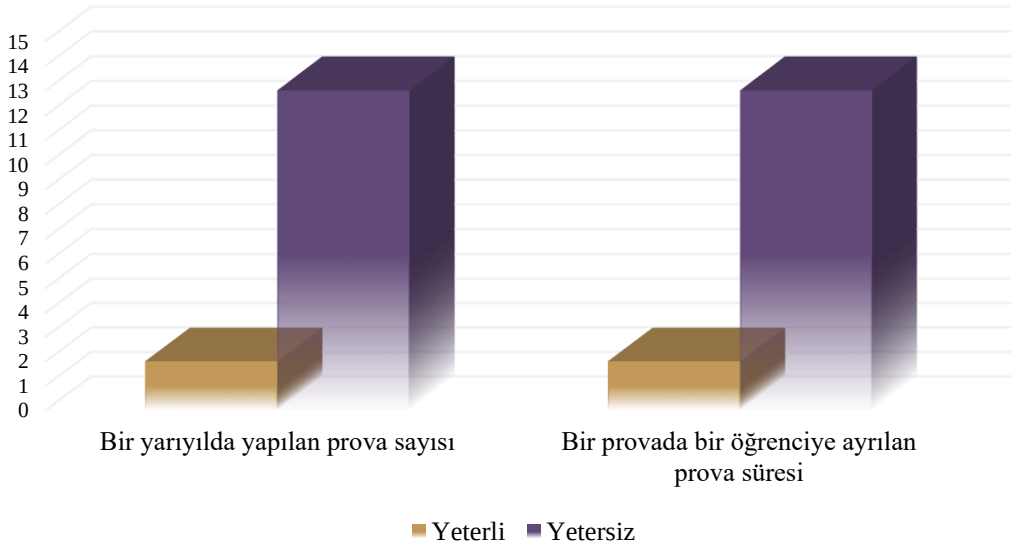
ŞEF-14: Şeflik eğitiminin uluslararası yaklaşım ve yöntemleri değerlendirildiğinde dersin işlenişi için seçilen eserler, piyano eşliğinde seslendirilerek çalışılmalıdır. Buradaki amaç şefin etkileşimde bulunduğu faktörün "icracı"(insan) olması ve canlı bir şekilde çok sesli duyabilmesine imkân tanıyor olmasıdır. Bu anlamda dersin işlenişinde yetersiz bir durum sergilendiği aşikârdır. Konservatuvarın imkân ve kabiliyetlerini daha etkin bir şekilde bu ders için yönlendirmesi gerektiğini düşünüyorum.

ŞEF-15: Asla kayıt yönetilmemelidir. Kayıt farklı şeflerin yorumları hakkında fikir sahibi olmak için dinlenmelidir. Tüm dünyada şeflik tekniği, vuruş vb. çalışılacak eserin piyano düzenlemesini çalan bir piyanist ile çalışılır. Teknik detaylar öğrenci tarafından algılandıktan sonra bando ile çalışılmalıdır.

5.2.2.10. Görüşme Formunun 15. Sorusuna İlişkin Bulgular

Soru 15: Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinde, bando ile yapılan çalışmaları, bir dönemde yapılan prova sayısı ve bir öğrenciye ayrılan çalışma süresi bakımından değerlendiriniz.

Araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin verdikleri yanıtlara ilişkin bulgular Şekil 4'teki grafikte sunulmuştur.

Şekil 4. Askeri bando şefi adaylarının bando ile çalışma süreleri hakkındaki görüşler

Grafikteki veriler incelendiğinde; araştırmaya katılan askeri bando şeflerinden 13'ünün bir yarıyılta yapılan prova sayısı ve bu provalarda bir öğrenciye ayrılan prova süresinin *yetersiz* olduğunu, 2 katılımcının ise bu sürelerin *yeterli* olduğunu düşündüğü görülmektedir.

Bu sonuçlardan, mevcut uygulamada oldukça yetersiz görülen bando ile çalışma süresinin, tasarlanacak model kapsamında artırılmasına yönelik çalışma yapılması gerektiği anlaşılmaktadır.

5.2.2.11. Görüşme Formunun 16. Sorusuna İlişkin Bulgular

Soru 16: *Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi* ders içeriği ve öğrenme çıktılarında yer almayan tören uygulamaları eğitiminin nasıl yapılması gerektiğine yönelik önerileriniz nelerdir?

Görüşme yapılan askeri bando şeflerinin verdikleri yanıtlara ilişkin bulgular Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18

Tören Uygulamaları Eğitimine İlişkin Öneriler

Öneriler	f	%
Staj eğitimi şeklinde yapılmalıdır.	6	40
8. yarıyıl 1 dönem süresince bandolarda uygulanmalıdır.	(2)	
MSÜ Bnd. Asb. MYO Öğrenci Bandosuyla, Bando Subaylarının gözetiminde uygulanmalıdır.	(1)	
6. ve 8. yarıyıl 2 dönem süresince bandolarda uygulanmalıdır.	(1)	
Mezun olduktan sonra, mensubu olduğu kuvvet komutanlığı bandosunda uygulanmalıdır.	(2)	
Ayrı bir ders olarak programa ilave edilmelidir.	4	27
Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi ders içeriğine ilave edilmelidir.	3	20
Alanında uzman bando subayları vasıtasıyla bu eğitim verilmelidir.	2	13
Toplam	15	100

Tablo 18’deki veriler incelendiğinde, araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin %40’ının tören uygulamaları eğitiminin *staj eğitimi* şeklinde yapılması gerektiği yönünde, %27’sinin ise *ayrı bir ders olarak programa ilave edilmesi* şeklinde görüş bildirdiği görülmektedir.

Katılımcıların %20’si tören uygulamaları eğitiminin *Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi* ders içeriğine ilave edilmesi, %13’ü ise *alanında uzman bando subayları vasıtasıyla bu eğitimin verilmesi* gerektiğini düşünmektedir.

Tören uygulamaları eğitimine ilişkin önemli görülen bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

ŞEF-1: Bandoların icra ettiği tören çeşitleri ve bu tören çeşitlerine yönelik öğrencilere yeterli düzeyde uygulama yapma olanağı sağlanabilmesi bakımından, tören uygulamalarının ayrı bir ders olarak öğretim programına dâhil edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

ŞEF-3: Programa mutlak surette eklenmeli ve lisans eğitiminin son iki döneminde uygulamalı olarak verilmelidir.

ŞEF-6: Tören uygulamalarına yönelik bir yarıyıl da olsa ders eklenmesi gerektiğini düşünüyorum.

ŞEF-7: Tören uygulamaları eğitiminin kesinlikle ciddi bir eğitim saati içererek programda bulunması gerektiğini düşünüyorum.

ŞEF-11: Konservatuvar, bu eğitimle ilgili olarak, alanında uzman Bando Subaylarından destek alabilir.

ŞEF-14: Askeri bando şefleri, lisans eğitimini müteakip askeri personel olarak bağlı oldukları kurumlardaki profesyonel yaşamlarında müzikal etkinliklerin yanı sıra askeri törenler icra etmektedirler. Lisans eğitimini aldıkları kurum sivil bir kuruluş olduğundan bu imkânı doğrudan tanıyamayabilir. Ancak belirli eğitim destek protokolleri ile Bnd. Asb. MYO ya da mevcut Komutanlık Bandoları bu konuya dâhil edilebilir. Kendi kanaatime göre tören uygulamasına yönelik eğitimin bağlı oldukları kurumlardaki planlayıcı ya da temsilcilerin girişimi ile sağlanmasının daha etkili ve verimli bir girişim olacağı kanaatindeyim.

5.2.2.12. Görüşme Formunun 17. Sorusuna İlişkin Bulgular

Soru 17: Askeri bando şefi adayının kendini gerçekleştirme ve özgün bir teknik geliştirmesi bakımından, Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinde, Konservatuvar bünyesindeki orkestralar ile (oda orkestrası, nefesli çalgılar orkestrası, akademik orkestra gibi çalgı grupları) veya korrepetitör eşliğinde provalar yapması konusunda düşünceleriniz nelerdir?

Araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin verdikleri yanıtlara ilişkin bulgulara Tablo 19’da yer verilmiştir.

Tablo 19

Korrepetitör veya Müzik Topluluklarıyla Çalışılma Yapılmasına İlişkin Görüşler

Görüşler	f	%
Çalışmalar; önce korrepetitör eşliğinde, daha sonra bando ile yapılmalıdır.	2	13
Çalışma düzeni kademelendirilmelidir: Korrepetitör, Kuartet/Oda orkestrası, Bando.	4	27
Çok faydalı olacağını düşünüyorum.	6	40
Oda orkestrası, Senfoni orkestrası, Koro, Bando gibi farklı müzik topluluklarıyla çalışmalar yapılmalıdır.	3	20
Toplam	15	100

Tablo 19 incelendiğinde; verilen yanıtların tamamının, askeri bando şefi adaylarının Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinin işlenişinde, *korrepetitör ve/veya çeşitli müzik topluluklarıyla çalışmalar yapması* gerektiği yönünde olduğu görülmektedir. Katılımcıların %40'ı bu çalışmaların *çok faydalı olacağı* yönünde görüş bildirmişken, %27'si ise *çalışma düzeninin korrepetitör, kuartet/oda orkestrası gibi küçük müzik toplulukları ve bando ile çalışma şeklinde kademelendirilmesi* gerektiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan 3 bando şefi; *oda orkestrası, senfoni orkestrası, koro, bando gibi farklı müzik topluluklarıyla çalışmalar yapılması gerektiğini*; 2 bando şefi ise *çalışmaların, önce korrepetitör eşliğinde, daha sonra bando ile yapılması gerektiğini* düşünmektedir.

Konu ile ilgili önemli görülen katılımcı yorumları ise şöyledir:

ŞEF-1: Kesinlikle katılıyorum. Seçilen marş ve eserlere yönelik çalışmalar, önce korrepetitör eşliğinde çalışılmalı, daha sonra bando ile yoğun bir çalışma programı uygulanarak öğrencilerin prova teknikleri geliştirmeleri sağlanmalıdır.

ŞEF-2: Kesinlikle uygulamalı olarak basitten karmaşığa doğru (korrepetitör, oda orkestrası, bando) yapılmalıdır. Çünkü öğrenci, çok sesli müzik içerisindeki temel dinamikleri bu şekilde çok iyi algılayabilir, çalgıların rollerini daha iyi kavrayabilir.

ŞEF-5: Dersler CD veya DVD kayıt ortamında değil, piyano eşlikleri ile yapılmalıdır. Eserler sadece marş veya bando eserleri olarak değerlendirilmemelidir. Vuruş tekniklerinin ve orkestra hâkimiyetinin gelişimi için küçük oda müziği grupları ile belli dönemlerde çalışmalar yapılabilir. Bu çalışmalar daha sonra bando çalışmaları açısından bir hazırlık olarak değerlendirilebilir.

ŞEF-6: Şeflik; adı ne olursa olsun koro, orkestra, bando bir topluluk yönetme sanatıdır. Bu nedenle konservatuvar bünyesindeki topluluk ya da orkestraları yönetmenin son derece faydalı olacağını düşünüyorum.

ŞEF-7: Askeri bando şefi adayının, öğrencilik dönemi boyunca gerek bandolarla gerek çeşitli korolarla ne kadar çok yüz yüze çalışma olanağı bulursa, adayın o kadar heyecanını yenip tecrübesini artırıp kaliteli bir bando şefi olacağına inanıyorum. Kesinlikle sadece bandolarla sınırlı kalmayıp çeşitli korolar, yaylı orkestralar, akademik orkestralarla da çalışmasını sürdürmelidir.

ŞEF-10: Eserler; mutlaka önce piyano eşliğinde, imkân varsa küçük gruplarla çalışılmalıdır.

ŞEF-11: Söz konusu uygulama, öğrencinin kişisel gelişimi ve özgüveni bakımından çok faydalı olur.

ŞEF-14: Ankara Devlet Konservatuvarının mevcut lisans öğretim programında sunduğu derslerin öğrencilerini kabul ettikleri liselerdeki müzik eğitimlerini geliştirmek ve pekiştirmek üzere olduğunu düşünmekteyim. Programın ilk 4 dönemindeki dersler bunun göstergesidir. Programın son 4 döneminde şeflik uygulamalarına başlandığından (öğrencilerin gerekli yeterliğe ulaşması anlamında idarenin kararıdır) profesyonel yaşamlarına hazırlamak adına en hızlı ve etkin bir yol olarak seçildiği kanaatindeyim. Ankara Devlet Konservatuvarında bahsettiğiniz orkestra ya da topluluklar diğer bölümlerde bir ders olarak işlenmek üzere kurulurlar ve doğal olarak derslerin sorumluları vardır. Pek tabidir ki Bando Şefliği Bölümü öğrencilerinin dâhil olduğu entegre ya da özgün bir program ile işlenebilir. Ancak bu karar, konservatuvardaki öğretim kadrosunun çalışma şartlarını sağlayabilmeleri ile doğru orantılı olacaktır.

5.2.2.13. Görüşme Formunun 18. Sorusuna İlişkin Bulgular

Soru 18: Askeri bando şefliği eğitiminin; Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı bünyesinde veriliyor olması ile ilgili düşünceleriniz nedir? Başka bir eğitim kurumunda veya başka bir eğitim modeliyle (kurs, görev başı eğitim vb.) verilmesi gerektiğini düşünüyorsanız lütfen açıklayınız.

Katılımcıların bu soruya verdikleri yanıtlar Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20

Askeri Bando Şefliği Eğitimi Veren Eğitim Kurumu Hakkındaki Görüşler

Görüşler	f	%
Askeri Bando Şefliği eğitimi Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarında verilmeye devam edilmelidir.	10	67
Askeri Bando Şefliği eğitimi başka üniversiteler bünyesinde de verilebilir.	3	20
Gerekli araştırmalar yapıp, ilgili kurum ve kuruluşlardan görüş alınmak suretiyle bu konuda karar verilmelidir.	2	13
Toplam	15	100

Tablo 20'ye göre, katılımcıların % 67'si *askeri bando şefliği eğitiminin Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarında verilmeye devam edilmesi* yönünde görüş bildirmiştir. Araştırmaya katılan bando şeflerinin % 20'si *askeri bando şefliği eğitiminin diğer üniversiteler bünyesinde de verilebileceğini* düşünüyorken, 2 bando şefi ise *gerekli araştırmalar yapıp, ilgili kurum ve kuruluşlardan görüş alınmak suretiyle bu konuda karar verilmesi gerektiğini* düşündüğünü ifade etmiştir.

Önem arz ettiği değerlendirilen katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

ŞEF-1: Askeri bando şefliği eğitimi; Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı bünyesinde verilmeye devam etmelidir. Ancak bu eğitim bandolarla daha koordineli ve eşgüdüm içerisinde yapılacak şekilde yapılandırılmalıdır.

ŞEF-4: Askeri bando şefliği eğitimi Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarında verilmeye devam edilmelidir. ABD'de uygulanmakta olan kurs sistemiyle bando şefi yetiştirme modelinin ülkemizde uygulanabilir olduğunu düşünmüyorum.

ŞEF-10: Askeri bando şefliği eğitimi Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarında verilmeye devam etmelidir. Bunun yanı sıra, Ankara ilinde bulunan bandolar ile staj niteliğinde uygulamalar da yapılmalıdır.

ŞEF-13: Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarında verilen öğretim ve eğitim programlarının tartışılmayacak derecede iyi bulmaktayım. Bu soruda kastedilen ve tespit edilmiş durumun "mesleğimizin yaşayan ve gelişen bir organizma gibi" olması sebebiyle öğrencilerin meslek yaşantısında yaşadıkları uygulama zorlukları olduğunu değerlendiriyorum. Bu kapsamda öğretim programından bağımsız veya bağımlı bir şekilde öğrencilere yönelik staj programlandırılmasını öneriyorum.

ŞEF-15: Farklı konservatuvarlarda da bu bölümün olması, bölüm açısında yeni bir enerji ve bakış açısı getirecektir. Ayrıca mezuniyetten sonra gidilecek kursların askeri bando şefliği anlamında okuldan daha faydalı olacağı düşüncesindeyim.

Elde edilen bulgular doğrultusunda, askeri bando şefliği eğitiminin mevcut uygulamada olduğu gibi Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı bünyesinde verilmeye devam edilmesinin daha uygun olacağı, bununla birlikte eğitim sürecinin bandolarla eşgüdüm içerisinde yürütülmesi ve akademik eğitimin staj ve kurs gibi uygulamalarla desteklenmesinin faydalı olacağı sonucuna ulaşılmaktadır.

5.2.2.14. Görüşme Formunun 19. Sorusuna İlişkin Bulgular

Soru 19: Bir askeri bando şefinin mesleki eğitim süreciyle ilgili sizin tespit ettiğiniz eksiklikler ve yetersizlikler var mıdır? Varsa çözüm önerileriniz nelerdir?

Görüşme yapılan askeri bando şefleri tarafından verilen yanıtlar Tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 21

Bir Askeri Bando Şefinin Mesleki Eğitim Süreciyle İlgili Tespit Edilen Eksiklikler ve Çözüm Önerileri

Tespit edilen diğer eksiklikler ve çözüm önerileri	f	%
Bu konuda tespit ettiğim başka bir eksiklik veya yetersizlik yoktur.	5	33
Diğer	10	67
Toplam	15	100

Tablo 21 incelendiğinde, araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin %33’ünün *herhangi bir tespit ve çözüm önerisinde bulunmadığı* görülmektedir. Bir askeri bando şefi adayının mesleki eğitim süreciyle ilgili eksiklik ve yetersizlik tespit eden katılımcıların sundukları çözüm önerilerine ilişkin bulgular ise şu şekildedir:

ŞEF-4: Staj uygulamasının olmaması önemli bir eksikliktir. Bir askeri bando şefi adaylarının mezuniyet sonrası 1 yıl süreli bir staj eğitimi almaları, hem askeri yöneticilik becerilerinin geliştirilmesi, hem de Bando Komutanlığı tecrübesi edinmeleri bakımından katkı sağlayacaktır.

ŞEF-5: Bando şefliği ile orkestra şefliği eğitimleri ayrı düşünülmemelidir. Eğitim programlarının birbirine paralel değerlendirilmesi uygun olacaktır. Şeflik programına alınacak öğrencilerin çalgı yeterliliklerinin çok üst düzeyde değerlendirilmesi gerekmektedir.

ŞEF-8: Bir askeri bando şefi adayının sosyal yönü, yabancı dil bilgisi ve hitabet yeteneğini geliştirici düzenlemeler yapılmalıdır.

ŞEF-9: “Mezun olan kişi şef mi, idareci mi, öğretmen mi, idari kadroda mı daha verimli olur?” hususu tespit edilerek mesleki branşlaşmaya gidilmelidir.

ŞEF-10: Mesleki gereksinimlere yönelik bir yetiştirme programı oluşturulmalı, şef olmanın yanı sıra birer lider olacak aday için gerekli eğitimler verilmelidir.

ŞEF-11: Askeri bando şefi adayları, daha fazla araştırmacı olabilmeleri için akademik eğitimleri sırasında öğretim elemanları tarafından yönlendirilmelidirler.

ŞEF-12: Son zamanlardaki Bando subaylarının temel müzik eğitimlerinin yetersiz olması nedeniyle konservatuardaki eğitim programına uyum sağlayamadıklarını, kendilerine yönelik geliştirmeleri gereken vizyon ve müzikal ilgilerinin oluşmadığını gözlemlemekteyim. Konservatuar eğitimi, lisans düzeyinde orta öğretimden farklı olarak öğretmenin yol gösterici olduğu, öğrencinin ise daha aktif, araştırmacı ve kendini geliştirmek amacıyla eğitim ortamından ve öğretim üyelerinin bilgi ve vizyonundan üst düzeyde istifade etmek için mücadele etmesi gereken bir süreçtir. (...) En temel husus, konservatuar eğitiminin yapısı itibarıyla özel bir eğitim olmasından hareketle bando subay kaynağının gözden geçirilmesinin ve daha harfleri öğrenmemiş bireylerden kompozisyon yazmalarını beklemek gibi bir süreç olmasından dolayı tüm boyutları ile yeniden yapılandırılmasının zorunlu olduğunu değerlendiriyorum.

ŞEF-13: Öğrencilerin akademik eğitim sürecinde tespit ettiğim herhangi bir yetersizlik yoktur. Bazı öğrencilerin bu eğitim sisteminde beklenen üstün başarılı seviyesini gösteremiyor olması; spesifik olarak bu öğrencilerin üniversiteyi kazandıktan sonraki motivasyon kaynaklarını kaybettiklerinden kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda mevcut öğretim sisteminin geliştirilmesi yerine önerim, öğrencilerin derslerdeki başarı düzeylerinin nasıl artırılacağı konusunda çalışmalar yapılması olabilir.

ŞEF-14: Askeri bando şeflerinin aldığı eğitimin akademik mi yoksa mesleki mi olduğu tanımına karar vermenin, alandaki aksaklıkları iyileştirmede önemli olacağını; Lisans eğitiminin askeri bando şeflerinin eğitiminin önemli ancak çok kısa bir parçası olduğunu; Bando Şefliği Sanat Dalına kaynak olan Bnd. Asb. MYO'daki eğitim dinamikleri ile lisans eğitimdeki aksaklıkların ortaya koyulmasının; en önemlisi ise askeri bando şeflerinin profesyonel yaşamında çalışacağı kurum/kurumlardaki "geleceğine" ve "motivasyonuna" dair bir konsept ya da doktrin oluşturularak askeri bando şefliği kaynak ve eğitiminin değerlendirilmesinin uygun olacağını değerlendiriyorum.

ŞEF-15: Öğrencilerin yöneteceği ciddi bir müzik topluluğu olmadığından dolayı, motivasyon eksikliği olmaktadır. Bu da öğrencileri hedefsizlik ve tembelliğe sürüklemektedir.

Araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin, mesleki eğitim süreciyle ilgili tespit ettikleri eksiklikler ve yetersizliklere yönelik geliştirdikleri çözüm önerileri genel olarak değerlendirildiğinde hem akademik hem mesleki eğitim süreci ile ilgili değerlendirmeler yapıldığı görülmektedir.

Mesleki eğitim süreci ile akademik eğitim sonrası hizmet içi eğitim süreci kastedilse de yetiştirme sürecine geniş bir perspektifle bakıldığında, akademik eğitim süreci içindeki askeri bando şefliği eğitimine yönelik ana öğeler de mesleki eğitim çatısı altında değerlendirilebilmektedir.

Bu bağlamda araştırma konusuna önemli ölçüde katkı sunan ve yön veren bu görüşlerin tamamı değerlendirmeye alınmış ve çözüm önerileri maddeler halinde aşağıda özetlenmiştir.

- Öğrenci kaynağının gözden geçirilmesi gerekmektedir.
- Programına kabul edilecek öğrencilerin çalgı yeterliliklerinin üst düzeyde değerlendirilmesi gerekmektedir.
- Eğitim süreci tüm boyutları ile yeniden yapılandırılmalıdır.
- Mesleki gereksinimlere yönelik bir yetiştirme programı oluşturulmalıdır.
- Mesleki branşlaşmaya gidilmesini sağlayacak program geliştirilmelidir.
- Öğrencilerin derslerdeki başarı düzeylerini artırıcı çalışmalar yapılmalıdır.
- Şeflik eğitiminde yüksek nitelikli müzik toplulukları ile çalışılması sağlanmalıdır.
- Bir askeri bando şefi adayının sosyal yönü, yabancı dil bilgisi ve hitabet yeteneğinin geliştirilmesine yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.
- Mezuniyet sonrası staj eğitimi yetiştirme sürecine dâhil edilmelidir.
- Akademik süreçle birlikte, meslek yaşamını da içine alan bir yaklaşımla soruna çözüm aranmalı; askeri bando şeflerinin meslek hayatlarında, mesleki motivasyonlarını artırıcı düzenlemeler yapılmalıdır.

5.2.2.15. Görüşme Formunun 20. Sorusuna İlişkin Bulgular

Soru 20: Araştırma konusuyla ilgili ilave edeceğiniz görüş ve öneriniz var mı?

Araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin, verdikleri yanıtlara ilişkin bulgular Tablo 22’de sunulmuştur.

Tablo 22

Katılımcıların, Araştırma Konusu ile İlgili Eklemek İstedikleri Diğer Hususlar

Görüş ve Öneriler	f	%
Araştırma konusuyla ilgili olarak ilave edeceğim görüş ve öneri yoktur.	8	53
Öğrenci kaynağı ve kayıt-kabul koşullarının yeniden değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	4	27
Diğer	3	20
Toplam	15	100

Tablo 22 incelendiğinde, katılımcılarının % 53’ünün ilave edeceği *herhangi bir görüş ve önerisinin bulunmadığı* görülmektedir.

Araştırmaya katılan 4 askeri bando şefi *öğrenci kaynağı ve kayıt-kabul koşullarının yeniden değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum* teması çerçevesinde yanıt vermiştir.

Bu yanıtı veren askeri bando şeflerinin görüşleri şöyledir:

ŞEF-1: Basit düzeye indirgenen Bando Şefliği lisans programına giriş koşullarının yeniden değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bir askeri bando şefi adayı akademik eğitime başlamadan önce asgari konçerto çalabilecek düzeyde çalgı bilgisine, sonatin çalabilecek düzeyde piyano çalma becerisine sahip olmalıdır. Solfej ve dikte düzeyi, sınav yönergesinde düzenleme yapılmadan önce olduğu gibi en az Lavignac 2-C seviyesini karşılayabilmelidir. Bunların yanı sıra genel müzik bilgisi ve genel kültür düzeyi emsallerinden ayırt edilebilir seviyede olmalıdır. Öğrenci kaynağı da çeşitlendirilerek, bu koşulları sağlayabilecek düzeyde müzik eğitim veren tüm ortaöğretim kurumlarına açık hale getirilmelidir.

ŞEF-5: Bando şefliği eğitimi için seçilecek olan öğrenci kaynağının değiştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

ŞEF-6: Bnd. Asb. MYO öğrencileri arasından seçim yapılırken öğrencinin solfej, dikte gibi müzikal beceri ve yeterliliklerinin yanı sıra, genel müzik kültürü, genel kültür vb. bilgi

düzeylerini sınav modelini uygulamasının yararlı bir tespit yöntemi olacağı kanaatindeyim.

ŞEF-8: Mızıka Okulunun (Bnd. Asb. MYO) geldiği son durum itibariyle Bando Şefliği Sanat Dalına kabul edilen askeri bando şefi adaylarının geçmişe kıyasla müzikal beceri, birikim ve uygulama yönlerinin çok zayıf olduğu bir gerçektir. Bando şefliği okuyan öğrencilerinin okula kayıt sınavında en iyi olduğu solfej-dikte aşamalarının ne derece basit seviyelere çekildiği bilimsel araştırmalarla saptanmıştır. Bu bağlamda mevcut adayların, askeri bando şefliği profilini yükseltmekten ziyade aşağı çekeceği aşikârdır. Mevcut düzende konservatuvara bando subayı olmak üzere kabul edilen öğrencilerin kaynağının yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir.

Araştırmaya katılan diğer üç bando şefi ise farklı yaklaşımlarla değerlendirmelerde bulunmuş olup, verdikleri yanıtları aşağıda sunulmuştur.

ŞEF-2: Yurt dışındaki eğitim modellerinin görülebilmesi maksadıyla Bando Şefliği lisans programı ERASMUS programına dâhil edilebilir.

ŞEF-4: Bando Şefliği Sanat Dalına, yetişmiş ve istekli öğrencilerin kabul edilmesi, eğitim-öğretimin daha yetkin bir öğretim kadrosu ile yürütülmesi ve daha çok uygulamaya dayalı bir program planlaması yapılmasının askeri bando şefi eğitimi için oldukça faydalı olacağını düşünüyorum.

ŞEF-7: Askeri bando şeflerinin eğitim seviyesinin artırılması gerektiğini düşünüyorum.

Yukarıda sunulan katılımcı görüşlerinden de anlaşılacağı üzere önemli bir problem alanı olarak görülen öğrenci kaynağı ve kabul koşulları ile ilgili düzenlemeler yapılmasına ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Bununla birlikte lisans öğrenimi için yaparak yaşayarak öğrenme modelinde olduğu gibi daha çok uygulamaya dayalı bir program geliştirilmesi, Bando Şefliği Sanat Dalında öğrenim gören öğrencilere yurt dışında da eğitim alma olanağı sağlanması ve bu gibi düzenlemelerle askeri bando şefi adaylarının aldıkları eğitimin üst seviyeye çıkarabileceğinin katılımcılar tarafından değerlendirilmekte olduğu anlaşılmaktadır.

5.3. Türkiye’deki Askeri Bando Şefi Yetiştirme ve Geliştirme Sürecine Yönelik Model Tasarısına Dair Bulgular ve Yorumlar

“Türkiye’deki Askeri Bando Şefi Yetiştirme ve Geliştirme Sürecine Yönelik Bir Model Önerisi” konulu doktora çalışmasına ilişkin yapılan alanyazın taraması ve araştırma konusu

ile ilgili alınan görüşler doğrultusunda, mevcut yetiştirme sürecinin genel değerlendirmesi yapılmıştır.

Yapılan değerlendirme sonucunda, araştırmacı tarafından belirlenen problem alanlarının yanı sıra, görüşlerine başvurulmuş askeri bando şefleri tarafından da çeşitli problem alanları tespit edilmiştir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan *“Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik nasıl bir model tasarlanabilir?”* sorusuna yanıt olarak, söz konusu yetiştirme ve geliştirme süreci ile ilgili, öğrenci kaynağı ve niteliklerinin belirlenmesinden başlamak suretiyle, akademik eğitim sürecini düzenleyen ve profesyonel meslek yaşantısını da içine alan geniş kapsamlı bir model tasarlanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

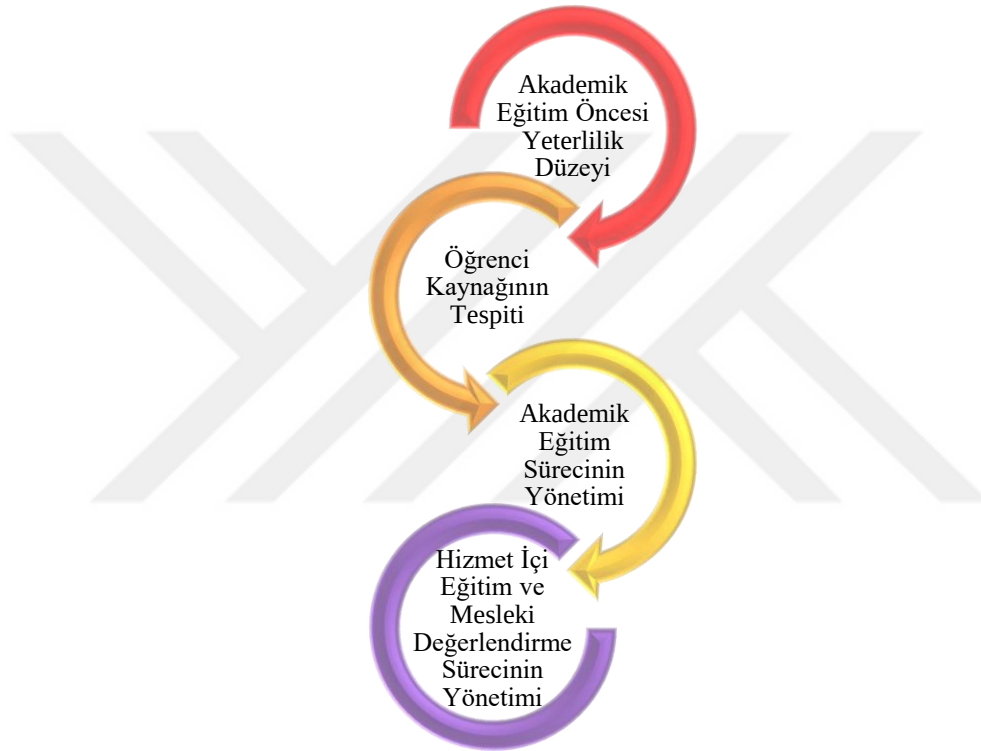
Bu kapsamda; görüşmelerden elde edilen bulgular ışığında, model önerisi taslağının çerçevesini oluşturan ana unsurlar şöyle belirlenmiştir:

- Askeri bando şefi adayı olabilmek için akademik eğitim öncesi gereken yeterlilik ve hazırbulunuşluk düzeyinin belirlenmesi,
- Öğrenci kaynağının ve kayıt-kabul koşullarının, belirlenen yeterlilik ve hazırbulunuşluk düzeyi doğrultusunda tespit edilmesi,
- Akademik eğitim sürecinin yeniden değerlendirilmesi kapsamında, Konservatuvar bünyesindeki Bando Şefliği Sanat Dalında verilen eğitimle ilgili olarak;
 - Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersi başta olmak üzere, öğretim programında yer alan derslerin, bir askeri bando şefinin mesleki gereksinimlerini karşılayacak şekilde planlanması,
 - Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinin, askeri bando şefi adayının kendine özgü teknik geliştirebilmesi bakımından kendini gerçekleştirebileceği bir ortam sunacak şekilde planlanması,

- Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinin işlenişinde; öncelikle eserin/marşın form, orkestrasyon ve armonik analizinin yapıldığı, daha sonra askeri bando şefi adayının eser yorumlama ve prova teknikleri geliştirebilme gereksinimlerini karşılayacak şekilde önce korrepetitör eşliğinde, ardından çalgı grupları veya bando ile uygulama düzeyinde çalışıldığı bir yöntem geliştirilmesi,
- Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinin, askeri bando şefi adayının bando ile daha çok prova yapabilmesine olanak sağlayacak şekilde yapılandırılması,
- Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinde şeflik çalışmalarına yönelik hazırlanan repertuvarın, farklı müzik türlerinde şeflik tekniği geliştirebilecek şekilde revize edilmesi,
- İlgili kurumlarla protokol yapılarak, tören uygulamaları eğitimi ve lider eğitime yönelik bandolarla koordineli ve eşgüdüm içerisinde çalışılmasına olanak sağlanması,
- Askeri bando şefi adayının sosyal, kültürel ve akademik anlamda gelişim göstermesine katkı sağlayacak eğitim aktivitelerine katılımlarının sağlanması,
- Askeri bando şefi adayının akademik gelişimine katkı sunması bakımından, öğrencilere alanında yurtdışı eğitim olanaklarının sağlanması,
- Askeri bando şeflerinin mesleki eğitim süreciyle ilgili olarak;
 - Akademik eğitimini tamamlayan askeri bando şeflerinin, profesyonel meslek hayatının ilk yılında, göreve yönelik staj eğitimi almasına yönelik eğitim süreci planlanması,
 - Askeri bando şeflerinin profesyonel meslek hayatının değişik aşamalarında, yeterlilik düzeylerini sınav ve kendini geliştirmesini sağlayan ve alacakları görevlere yönelik eğitimleri içeren bir hizmet içi eğitim programı ve mesleki değerlendirme sistemi oluşturulmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Belirlenen bu ögeler doğrultusunda oluşturulan taslak model, “Akademik Eğitim Öncesi Yeterlilik Düzeyi” “Öğrenci Kaynağının Tespiti” “Akademik Eğitim Sürecinin Yönetimi” ile “Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecinin Yönetimi” olmak üzere akademik eğitim öncesinden başlayan ve profesyonel meslek yaşamını da içine alan 4 aşamalı geniş kapsamlı bir süreç olarak tasarlanmıştır.

Taslak model Şekil 5’te ana hatlarıyla sunulmuştur.

Şekil 5. Askeri bando şefi yetiştirme modeli taslağı

Model taslağının üçüncü aşaması olan ve Türkiye’deki askeri bando şeflerinin meslek hayatına hazırlandıkları akademik eğitim süreci, ‘yaparak-yaşayarak öğrenme modeli’ ilkelerine göre yeniden organize edilmeye çalışılmıştır. Arslan’a (2007) göre yaparak-yaşayarak öğrenmede daha çok sayıda duyu organının öğretim sürecine katılması söz konusudur. Bu durum eğitim sürecini olumlu yönde etkiler ve öğrenilenleri daha kalıcı hale getirir. Schank’e (1995) göre öğrenmeyi kolaylaştırmanın bir yolu da yaparak öğrenmektir ve tüm eğitim süreçlerinin gerçek hayatta olduğu gibi gözükmesine, hissedilmesine ve yapılmasına ihtiyaç vardır (aktaran Akay, 2013, s. 227). Bakır’a (2005) göre ise “yaparak-

yaşayarak öğrenme modelinde, bilgiye ulaşmak için doğrudan doğruya edinilen maksatlı yaşantılar büyük önem taşır. Bu yaşantılar öğrenmeyi kolaylaştırarak, bilginin kalıcı ve kullanışlı olmasını sağlar” (s. 372). Bu bağlamda model tasarısındaki akademik eğitim süreci; gerçek yaşamdaki uygulamaların modellenerek daha çok pratiğe yansıtıldığı; bu yolla öğrenilen teorik bilginin daha kalıcı hale geldiği; şeflik becerileri başta olmak üzere, askeri bando şeflerinin meslek yaşantısında ihtiyaç duyacağı donanımın yaparak ve yaşayarak öğrenme ilkeleri doğrultusunda kazandırıldığı bir yaklaşımla yeniden ele alınmıştır.

Model taslağının son aşaması olan ve askeri bando şeflerinin profesyonel kariyerleri süresince mesleki gelişimlerinde sürekliliği amaçlayan hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme süreci, ‘yaşam boyu öğrenme yaklaşımı’ temelinde organize edilmiştir. “Yaşam boyu öğrenme; resmi bir özellik taşıyan ya da taşımanın iş ile ilgili, bireysel ya da toplumsal açıdan bilgi ve beceri geliştirme amaçlı yaşam boyunca gerçekleştirilen öğrenme etkinliklerinin tümü olarak bilinmektedir” (Ersoy & Yılmaz, 2009, s. 806). Günümüzde her alanda olduğu gibi müzik alanında da yaşanan gelişmelere ve yeniliklere askeri bando şeflerinin ayak uydurmaları ve bunun ötesinde geleceğe yön verebilecek bir vizyona ulaşabilmeleri adına, öğrenimin akademik eğitimle sonlanmaması, meslek yaşamında da devam etmesi hedeflenmiştir. Bu bağlamda hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme süreci, yaşam boyu öğrenme ilkeleri doğrultusunda, askeri bando şeflerinin meslek hayatları boyunca kişisel ve mesleki gelişmelerini sağlamak, verimliliklerini artırmak ve alacakları üst görevlere çağın gereklerine uygun şekilde hazırlanmalarını sağlamak amacıyla tasarlanmıştır.

Tasarlanan modelin ilk aşaması; askeri bando şefliği lisans programında öğrenim görebilmek için akademik eğitim öncesi askeri bando şefi adayında bulunması gereken yeterlilik ve hazırbulunuşluk düzeylerini içermektedir.

Söz konusu yeterlilik ve hazırbulunuşluk düzeyleri ile ilgili ölçütler, araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin görüşleri ve alanyazın taraması ile elde edilen veriler, askeri bando

şefliği eğitimi ile ilgili dünya üzerindeki çeşitli uygulamalar ve Konservatuvara öğrenci kabulü için daha önce uygulanan Özel Yetenek Giriş Sınavları esas alınarak belirlenmiştir.

Model tasarısının ikinci aşaması, öğrenci kaynağının tespiti ile ilgili hususları içermektedir.

Askeri bando şefliği eğitimi için gerekli hazırbulunuşluk düzeyine sahip öğrenci yetiştiren eğitim kurumları belirlenmeden önce, söz konusu yeterlilik düzeyinin ortaya konularak, öğrenci kaynağının bu ölçütleri karşılama göre tespit edilmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Bu sebeple model önerisinde öğrenci kaynağının tespiti, akademik eğitim öncesi yeterlilik düzeyinin belirlenmesinden sonra yer almaktadır.

Türkiye’de mesleki müzik eğitimi farklı ortaöğretim kurumları bulunmaktadır. Bunlar; Konservatuvarların bünyesinde eğitim veren MSSL’ler ile MEB’e bağlı AGSL’lerdir. Mesleki -askeri- müzik eğitimi veren bir diğer eğitim kurumu olan Bando Okullar Komutanlığının lise kısmı ise 2016 yılında kapatılmıştır. Bu düzenlemenin ardından askeri müzik eğitimi, MSÜ Bnd. Asb. MYO bünyesinde verilen 2 yıllık yüksekokul eğitimiyle sınırlı kalmıştır.

Tasarlanan modelde Bando Şefliği Sanat Dalının öğrenci kaynağı konusunda; söz konusu müzik eğitim kurumlarının, belirlenen akademik eğitim öncesi yeterlilik düzeylerini karşılama durumları değerlendirilmek suretiyle öneride bulunulmuştur.

Model tasarısının üçüncü aşaması, akademik eğitim sürecinin yönetimi ile ilgili düzenlemeleri içermektedir.

Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı, Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Ana Sanat Dalı bünyesindeki Bando Şefliği Sanat Dalında sürdürülen akademik eğitim süreci, askeri bando şeflerinin görüşleri ve alanyazın taraması sonucu elde edilen veriler ile dünyada askeri bando şefi yetiştiren bazı eğitim kurumlarındaki eğitim modellerine ilişkin bulgular doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenlemelerle, yaparak-yaşayarak öğrenme modeli ilkeleri esas alınarak askeri bando şeflerinin profesyonel meslek

hayatlarında ihtiyaç duyacakları gereksinimleri karşılayacak bir akademik altyapı oluşturulması amaçlanmış, dersler ve ders içerikleri bu doğrultuda yeniden ele alınmıştır.

Tasarlanan modelin son aşaması; askeri bando şeflerinin hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme sürecinin yönetimi ile ilgili düzenlemeleri içermektedir.

Askeri bando şefleri, her ne kadar 4 yıllık bir akademik eğitim sonrası lisans derecesi ile mezun olarak mesleklerini icra etme ehliyeti alsalar da meslek hayatlarının ilerleyen aşamalarında, lisans öğrenimlerinde edindiklerinin üzerinde bir birikime ihtiyaç duyacakları seviyedeki görevlere atanabilmektedir. Bunu yanı sıra; askeri bando şefleri, alanları ile ilgili bilimsel ve teknolojik gelişmelere uyum sağlama, yenilikleri özümseme ve bunları meslek yaşamında etkin biçimde kullanabilme yetkinliğine sahip olmalı; bu anlamda kendini sürekli geliştirmelidir. Bu nedenle yaşam boyu öğrenme modeli ilkeleri çerçevesinde, askeri bando şeflerinin sanatsal ve müzikal anlamda bilgi ve becerilerini tazeleyen; bir plan dâhilinde mesleki gelişimlerini organize eden ve icra edecekleri görevlere yönelik eğitimler ihtiva eden bir hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme sürecine ihtiyaç duyulmakta olduğu değerlendirilmiştir. Bu kapsamda model önerisinin son aşaması, askeri bando şeflerinin mesleki gelişimlerini sağlamayı amaçlayan bir süreç olarak tasarlanmıştır.

5.3.1. Akademik Eğitim Öncesi Yeterlilik Düzeyi

Askeri bando şefi adaylarının akademik eğitim öncesi yeterlilik düzeyi, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Anasanat Dalı Bando Şefliği Özel Yetenek Giriş Sınavı Yönergesi (2018) ile belirlenen sınav içeriğine göre değerlendirilmektedir.

Mevcut uygulamada adayların yeterlilik düzeyleri; iki aşamalı yapılan özel yetenek sınavının ilk aşamasında Lavignac 2-A düzeyinde solfej okuma, deşifre, tek sesli ve iki sesli dikte yazma, tek dizek üzerinde 3 sesli akor diktesi, müzik teorisi ve temel müzik eğitimi konuları; ikinci aşamasında ise Lavignac 2-A düzeyinde solfej okuma, deşifre, tek sesli ve

iki sesli dikte yazma, tek dizek üzerinde 3 sesli akor diktesi, piyano ile bir eser seslendirme, çalgısı ile 1 gam, 1 etüt ve 1 eser seslendirme, Türkçe kompozisyon yazma uygulamaları ile ölçülmektedir (Yönerge, 2018, s. 2-3).

Model önerisinde, askeri bando şefi adaylarının, akademik eğitim öncesi sahip olmaları gereken yeterlilik düzeyleri dört madde hâlinde incelenmiştir.

5.3.1.1.Müzikal Yeterlilikler:

Askeri bando şefi adayları, alanında lisans düzeyinde konservatuvar öğrenimi görmeye hazır bir yeterliliğe sahip olmalıdır. Bu da öğrenim göreceği sanat dalı ile ilgili sahip olunması gereken müzikal yeterliliklere ilişkin ölçütlerin belirlenmesini gerektirmektedir.

Bir askeri bando şefi adayı, lisans öğreniminden önce şu yeterliliklere sahip olmalıdır:

Çalgı çalma: Çalgı çalma seviyesi, adayın lise öğreniminde ana çalgı olarak eğitimini aldığı piyano, üfleli veya vurmali çalgılardan biri ile konçerto/sonat çalabilecek düzeyde olmalıdır.

Genel müzik kültürü: Müzik temalı bir konu üzerine, kavram ve anlam bütünlüğü içinde akademik bir metin veya kompozisyon yazabilecek düzeyde, ulusal ve uluslararası müzik tarihi, müzik kültürü ve teori bilgisine sahip olmalıdır.

Form, armoni ve kompozisyon bilgisi: Barok üslupta yazılmış şarkı formundaki bir eserin, form ve armonik analizini yapabilecek düzeyde bilgi sahibi olmalı; temel armonik akor bağlantılarını 4 partili yazıda çözümleyebilmelidir.

Solfej-Dikte: Lavignac 2-C düzeyinde solfej parçası okuyabilme, deşifre yapabilme ve dikte kabiliyetine sahip olmalı; piyano ile seslendirilen tek sesli ve iki sesli eserlerin notalarını dizek üzerine yazabilme, piyanoda aynı anda çalınan iki ve üç notayı söyleyebilme, piyanoda seslendirilen majör ve minör akorları adlandırabilme düzeyinde müzikal işitme yeteneğine sahip olmalıdır.

Piyano çalma: Ana çalgısı üflemeli veya vurmali çalgılardan biri olan adaylar, piyano ile üç oktavlık bir majör veya minör dizi, bir etüt ve bir sonatin çalabilmelidir.

5.3.1.2. Genel Kültür ve Genel Bilgi Düzeyine İlişkin Yeterlilikler

Bir askeri bando şefi adayı; çok iyi seviyede Türkçe dil bilgisi, Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi, Türk tarihi ve genel tarih bilgisi ile genel kültür bilgisine sahip olmalıdır.

5.3.1.3. Kendisini İfade Edebilme Becerisi

Genel kültür ve genel bilgi düzeyine ilişkin sahip olduğu bilgileri aktarırken, kendini açık ve net biçimde ifade edebilmelidir.

5.3.1.4. Fiziki Yeterlilikler:

Askeri bando şefleri TSK ve J.Gn.K.lığında subay statüsünde görev yaptığında, askeri bando şefi adayları, statü olarak emsali oldukları diğer subay adaylarının öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumu olan MSÜ Harp Okullarının öğrenci kabulünde aradıkları fiziki yeterliliklere sahip olmalıdır.

5.3.2. Öğrenci Kaynağı

Mevcut uygulamada; HÜADK Bando Şefliği lisans programına kabul edilebilmek için lise mezunu (Müzik) olmak gerekmektedir (“Kabul Koşulları”, t.y.). Bununla birlikte MSÜ ile yapılan Protokol (2018) gereği, MSÜ Bnd. Asb. MYO’nun 1. sınıfını başarıyla bitiren ve gerekli koşulları sağlayan adaylar, Bando Şefliği Özel Yetenek Giriş Sınavına kabul edilmektedir. Buna göre, hâlihazırda Bando Şefliği Lisans Programının askeri öğrenci kaynağını, MSÜ Bnd. Asb. MYO 1. sınıfını bitiren öğrenciler teşkil etmektedir.

Askeri bando şefleriyle yapılan görüşmelerde, mevcut öğrenci kaynağından yetişen öğrencilerin Bando Şefliği Sanat Dalında yürütülen programın gerekliliklerini karşılama bakımından yetersiz olduğu yönündeki görüşlerden hareketle, tasarlanan modelde öğrenci kaynağının tespiti için Türkiye’de lisans öncesi mesleki müzik eğitimi veren eğitim-öğretim kurumları incelenmiştir. Yapılan inceleme neticesinde, Bando Şefliği Sanat Dalına kaynak teşkil etmekte olan MSÜ Bnd. Asb. MYO ile birlikte, AGSL Müzik Bölümleri ve Konservatuvar bünyesindeki MSSL’lerin Müzik Bölümleri, potansiyel öğrenci kaynağı olarak değerlendirmeye alınmıştır.

Gerek AGSL Müzik Bölümleri (bando çalgılarından, yalnızca flüt ve klarnet ile vurmali çalgılar eğitimi verilmektedir) 12. sınıf kazanımları, gerekse de -mevcut uygulamada öğrenci kaynağını teşkil eden- MSÜ Bnd. Asb. MYO 1. sınıf program yeterlilikleri incelendiğinde, söz konusu kazanım ve yeterliliklerin Bando Şefliği Ana Sanat Dalında öğrenim görebilmek için tasarlanan model önerisinde belirlenen hazırbulunuşluk düzeyini karşılayamadığı görülmüştür.

Konservatuvar bünyesindeki MSSL 12. sınıf (Piyano, Üflemeli ve Vurma Çalgılar bölümleri) kazanımlarının ise belirlenen hazırbulunuşluk düzeyini karşılama bakımından bu iki eğitim kurumuna oranla daha yeterli olduğu görülmüştür.

Bunun yanı sıra; geçmiş 1930 yılına uzanan ve 2016 yılına kadar askeri bando müzisyeni yetiştiren lisenin, bu tarihe kadar aynı zamanda konservatuvarın Bando Şefliği Sanat Dalının öğrenci kaynağını teşkil ettiği de bilinmektedir. Hâlihazırda eğitim-öğretim faaliyeti göstermeyen bu okulda 2015-2016 yılı itibarıyla uygulanan öğretim programının 12. sınıf kazanımları incelendiğinde ise lise düzeyinde askeri bando müzisyeni yetiştiren söz konusu müzik eğitim kurumunun, belirlenen hazırbulunuşluk düzeyini karşılama bakımından en ideal eğitim kurumu olduğu değerlendirilmektedir.

Nitekim askeri bando müzisyeni yetiştirme konusunda ileri düzeyde eğitim faaliyetleri yürütülen Rusya’daki askeri müzisyen yetiştirme süreci incelendiğinde, 1937 yılında kurulan Moskova Askeri Müzik Okulunun, askeri bandolara enstrüman icracısı müzisyen

yetiştiren ve 3 yıl 10 ay süreli eğitim veren bir mesleki ortaöğretim kurumu olduğu (“Московское”, t.y.), bu okulun aynı zamanda askeri bando şefi yetiştiren yükseköğretim kurumuna da kaynak teşkil ettiği (Akhmetshin, 2018, s. 74) görölmektedir.

Rusya’daki askeri bando şefi eğitim süreci incelendiğinde ise 5 yıllık süreyle lisans öğrenimi alan askeri bando şefi adaylarının, dört farklı kaynaktan programa kabul edildiği görölmektedir. Bunlar: Moskova Askeri Müzik Okulundan mezun olan askeri müzisyenler (% 44), sivil müzik eğitim kurumlarından mezun olan müzisyenler (% 32), askeri bandolarda görev yapmakta olan askeri müzisyenler (% 19) ve yabancı ölkelerden kabul edilen öğrencilerdir (% 5) (Akhmetshin, 2018, s. 74).

Rusya’daki Askeri Şefler Enstitüsünün öğrenci kaynağının önemli bir bölümünü askeri müzisyen yetiştiren Moskova Askeri Müzik Okulunun sağladığı, bunun yanı sıra, farklı öğrenci kaynaklarından da programa öğrenci kabul edildiği görölmektedir. Bu bağlamda kaynak çeşitliliğinin, aranan niteliklerde öğrenci temin edilebilmesi ve farklı altyapılardan yetişen öğrencilerin etkileşimi sonucu başarı seviyesine olumlu katkı sağlayan rekabetçi bir öğrenim ortamı yaratması bakımından eğitim sürecini olumlu yönde etkileyeceği düşünölmektedir.

Bu verilerden hareketle; belirlenen yeterlilik ve hazırbulunuşluk düzeyini karşılayacak düzeyde öğrenci yetiştirme potansiyeline sahip aşağıda belirtilen eğitim kurumlarından mezun olan öğrenciler, tasarlanan model çerçevesinde, Türkiye’de askeri bando şefi yetiştiren Bando Şefliği Sanat Dalının öğrenci kaynağı olarak değeriendirilmiştir.

- Bando müzisyeni yetiştiren lise: Konservatuvar bünyesindeki MSSSL modelinde olduğu gibi MSÜ bünyesinde *askeri bando müzisyeni yetiştiren lisenin tekrar eğitim-öğretime başlaması* veya MEB AGSL modeline benzer *bando müzisyeni yetiştiren bir bando lisesinin açılması* halinde söz konusu öğrenci kaynağının değeriendirilebileceği düşünölmektedir.

- Müzik ve Sahne Sanatları Liseleri : Konservatuvarların bünyesinde yer alan MSSL’lerin Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Bölümü ile Piyano Bölümünden mezun olan öğrencilerin Bando Şefliği Sanat Dalına kaynak teşkil edebileceği değerlendirilmektedir.

5.3.3. Akademik Eğitim Sürecinin Yönetimi

Model önerisinde askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecinin akademik eğitim safhası, mevcut uygulamada olduğu gibi HÜADK, Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Ana Sanat Dalı bünyesindeki Bando Şefliği Sanat Dalında sürdürülecek şekilde tasarlanmıştır.

Model önerisi çerçevesinde Bando Şefliği Lisans Programında yapılan düzenlemeler, “Program Hakkında Genel Bilgiler” “Programın Amacı” “Program Yeterlilikleri” “Program İçeriğine İlişkin Düzenlemeler” ve “Yurt Dışı Eğitim” başlıkları altında sunulmuştur.

5.3.3.1. Program Hakkında Genel Bilgiler

Programın Adı : Bando Şefliği Sanat Dalı

Programın Dili : Türkçe

Eğitim Süresi : 4 yıl

Kontenjanı : Sınıf ortamında uygulamalı olarak yapılan derslerde, öğrencilere planlanan ölçüde uygulama imkânı sağlanabilmesi için, programa her yıl *en fazla 6 öğrenci* kabul edilecek şekilde kontenjan planlanmıştır.

Kazanılan Derece : Lisans

Kabul Koşulları : 5.3.1. ve 5.3.2. maddelerinde detaylı olarak açıklanan koşullar çerçevesinde yapılan Özel Yetenek ve Giriş Sınavı ile programa öğrenci kabul edilir.

Mezuniyet Koşulları : Hacettepe Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde (2018) belirtilen ulusal ve uluslararası kredi miktarlarını elde eden öğrenciler, lisans derecesi ile mezun olur.

Mezunların Mesleki Profili : Program mezunları; TSK ve J.Gn.K.lığı bandolarının şef ve yardımcı şef kadrolarda görev almakta; mesleki kariyerlerinin ilerleyen dönemlerinde lisansüstü öğrenim durumlarına göre, MSÜ Bnd. Asb. MYO’da öğretim elemanı olarak da görev alabilmektedir. Ayrıca askeri bando şefleri -istisnai olarak- çeşitli idari kadrolarda da görevlendirilebilmektedir.

5.3.3.2. Programın Amacı

Bando Şefliği lisans programının amacı, Bilgi Paketinde (t.y.) yer aldığı şekliyle aşağıda sunulmuştur.

Çağdaş Türkiye Cumhuriyeti’nin ve ordumuzun moral kaynağı ve coşkulu sesi bandolarımızın eğitici ve yönetici kadrosunu oluşturan bando şeflerini yetiştirmektir. Bu anlamda kendisi ile barışık, sanat ve bilim etiği ile Cumhuriyet değerlerini özümsemiş, çağdaş dünya ile uyumlu, güler yüzlü ve programlı, çalışmaktan mutluluk duyan, her gün yeteneklerini geliştirme, bilgi ve becerilerini, deneyimlerini artırma çabalarını sürdüren, bilim, teknik ve sanatta, özellikle müzikteki konu alanı ile ilgili yenilikleri izleyerek uzmanlık alanındaki becerilerini, niteliklerini daima geliştirme arzusu duyan, alanında yürüttüğü, ürettiği sanatsal ve bilimsel çalışmalarla kültürel çevreye katkıda bulunan bando şefleri yetiştirmektir (“Hedefler”, t.y.).

5.3.3.3. Program Yeterlilikleri

Bando Şefliği Sanat Dalı programında öğrenim gören öğrenciler, zorunlu ortak derslerin yanı sıra, alan derslerinden *Solfej, Armoni, Kontrpuan, Müzik Formları, Kompozisyon ve Müzikal Analiz, Koro, Müzik Tarihi ve Edebiyatı, Piyano, Partisyon Okuma ve Çalma, Piyano ile Eşlik Yapma, Enstrümantasyon, Orkestrasyon, Bando Şefliği, Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri, Tören Uygulamaları, Askeri Bandolar Tarihi ve Literatürü, Bitirme Projesi* ile alan içi seçmeli derslerden *Enstüman, Oda Müziği, Koro Şefliği, Bilgisayarla*

Nota Yazım, Müzik Teknolojilerinin Kullanımı ve alan dışı seçmeli dersler havuzundan seçtikleri derslerde, askeri bando şefi olmanın gerektirdiği ileri düzey beceri ve donanımına erişecek seviyede akademik eğitim alır.

Bu kapsamda, programdan mezun olan askeri bando şefleri şu yeterliliklere sahip olur:

- Müzik sanatı hakkında çok boyutlu bilgi sahibi olur ve farklı müzik dönemleri ve formlarına ilişkin çok yönlü analiz yapabilir.
- Bando başta olmak üzere çeşitli çalgı grupları ve çalgılar için besteleme ve düzenleme yapabilecek düzeyde armoni, kompozisyon, kontrpuan, orkestrasyon ve form bilgisine sahip olur.
- Bando müziği repertuvarına ilişkin eserlerin konsere hazırlanması konusunda; eserin form ve armonik analizini yapar, partisiyonu piyano ile çalar, bir çalgı ya da soliste piyano ile eşlik yapar, öğrendiği prova tekniklerini pedagojik bir yaklaşımla prova ve çalışmalarda uygular, kendine özgü bir şeflik tekniği geliştirir ve sahnede uygular.
- Bando ile yapılan tören çeşitlerini kavrar ve farklı tören türlerine göre bir bandoyu sevk ve idare eder.
- Besteleme ve düzenleme gibi çalışmalarını dijital ortamda yazabilecek ve seslendirebilecek düzeyde müzik teknolojisi bilgi ve becerisine sahip olur, temel düzeyde stüdyo ve ses kayıt tekniklerini bilir.
- Bando veya senfoni orkestrası için yazılan bir eserin partisiyonunu bilgisayarda yazabilir.
- Bireysel olarak ya da bir müzik topluluğunun üyesi olarak konser verebilecek düzeyde üflemeli ya da vurmalı çalgı çalabilir.
- Çok sesli bir koroyu a capella veya piyano ve çalgı grubu eşliğinde yönetebilecek düzeyde koro şefliği donanımına sahip olur.

- Askeri bir müzik topluluğunun lideri olarak, müzik sanatı ile askerlik mesleğini bütünleyecek bir anlayışla temel düzeyde askeri liderlik ve yöneticilik vasıflarını kazanır.

5.3.3.4. Program İçeriğine İlişkin Düzenlemeler

Mevcut lisans programında yer alan dersleri içeren çizelge Tablo 23'te gösterilmiştir.

Tablo 23

Bando Şefliği Lisans Programı Mevcut Ders Çizelgesi

1. Yarıyıl		2. Yarıyıl	
Ders	Ders Saati	Ders	Ders Saati
Temel Bilgi ve İletişim Tekn. Kullanımı	2	Temel İngilizce II	3
Temel İngilizce I	3	Türk Dili II	2
Türk Dili I	2	Solfej II	4
Solfej I	4	Armoni II	4
Armoni I	4	Müzik Formları II	2
Müzik Formları I	2	Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Klasik	2
Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Barok ve Öncesi	2	Piyano II	2
Piyano I	2	Koro II	4
Koro I	4	Seçmeli Dersler *	
Seçmeli Dersler *		Askeri Eğitim **	
Askeri Eğitim **		Toplam	23
Toplam	25		
3. Yarıyıl		4. Yarıyıl	
Ders	Ders Saati	Ders	Ders Saati
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2
Solfej III	4	Solfej IV	4
Armoni III	4	Armoni IV	4
Müzik Formları III	2	Müzik Formları IV	2
Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Romantik	2	Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Empr.-Çağdaş	2
Piyano III	2	Piyano IV	2
Enstrümantasyon I	2	Enstrümantasyon II	2
Koro III	4	Koro IV	4
Seçmeli Dersler *		Seçmeli Dersler *	
Askeri Eğitim **		Askeri Eğitim **	
Toplam	22	Toplam	22

5. Yarıyıl

Ders	Ders Saati
Armoni V	2
Kompozisyon ve Müzikal Analiz I	2
Kontrpuan I	2
Piyano V	2
Partisyon Okuma ve Çalma I	2
Orkestrasyon I	2
Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi I	6
Seçmeli Dersler *	
Askeri Eğitim **	
Toplam	18

6. Yarıyıl

Ders	Ders Saati
Armoni VI	2
Kompozisyon ve Müzikal Analiz II	2
Kontrpuan II	2
Piyano VI	2
Partisyon Okuma ve Çalma II	2
Orkestrasyon II	2
Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi II	6
Seçmeli Dersler *	
Askeri Eğitim **	
Toplam	18

7. Yarıyıl

Ders	Ders Saati
Kompozisyon ve Müzikal Analiz III	2
Partisyon Okuma ve Çalma III	2
Orkestrasyon III	2
Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi III	6
Bitirme Projesi I	3
Seçmeli Dersler *	
Askeri Eğitim **	
Toplam	15

8. Yarıyıl

Ders	Ders Saati
Kompozisyon ve Müzikal Analiz IV	2
Orkestrasyon IV	2
Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi IV	2
Bitirme Projesi II	6
Seçmeli Dersler *	
Askeri Eğitim **	
Toplam	13

* Seçmeli dersler, Bilgi Paketindeki (t.y.) alan içi ve alan dışı dersler arasından seçilmektedir.

** Askeri Eğitim, MSÜ tarafından planlanan eğitim programına uygun olarak MSÜ sorumluluğunda yürütülür. “Bilgi Paketi”, (t.y.). <https://bilsis.hacettepe.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&cur-Unit=470&curSunit=473#>) kaynağından uyarlanmıştır.

Bir askeri bando şefi adayının lisans öğrenimi süresince alacağı bando şefliği eğitimi başta olmak üzere, bu eğitimi tamamlayan diğer öğeler, askeri bando şeflerinin gelecekteki meslek yaşamlarının temellerini oluşturması bakımından büyük bir öneme sahiptir.

Hâlihazırda uygulanmakta olan Bando Şefliği Lisans Programında yer alan derslerin, araştırmaya katılan bazı askeri bando şeflerinin görüşlerinde de belirtildiği üzere genel olarak iyi seviyede planlandığı görülmektedir. Ancak, araştırmacı tarafından tespit edilen ve katılımcıların görüşleri doğrultusunda belirlenen problem sahalarına yönelik, model önerisi çerçevesinde program içeriğinde çeşitli düzenlemeler yapılmış olup, bu kapsamda önerilen ders çizelgesi Tablo 24’te gösterilmiştir.

Tablo 24

Bando Şefliği Lisans Programı Önerilen Ders Çizelgesi

1. Yarıyıl		2. Yarıyıl	
Ders	Ders Saati	Ders	Ders Saati
Temel Bilgi ve İletişim Tekn. Kullanımı	2	Temel İngilizce II	3
Temel İngilizce I	3	Türk Dili II	2
Türk Dili I	2	Solfej II	4
Solfej I	4	Armoni II	4
Armoni I	4	Müzik Formları II	2
Müzik Formları I	2	Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Klasik	2
Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Barok ve Öncesi	2	Piyano II	2
Piyano I	2	Koro II	4
Koro I	4	Askeri Bandolar Tarihi ve Literatürü II	2
Askeri Bandolar Tarihi ve Literatürü I	2	Seçmeli Dersler *	
Seçmeli Dersler *		Askeri Eğitim **	
Askeri Eğitim **		Toplam	25
Toplam	27		
3. Yarıyıl		4. Yarıyıl	
Ders	Ders Saati	Ders	Ders Saati
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2
Solfej III	4	Solfej IV	4
Armoni III	4	Armoni IV	4
Müzik Formları III	2	Müzik Formları IV	2
Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Romantik	2	Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Empr.-Çağdaş	2
Piyano III	2	Piyano IV	2
Enstrümantasyon I	2	Enstrümantasyon II	2
Koro III	4	Koro IV	4
Bando Şefliği I	2	Bando Şefliği II	2
Seçmeli Dersler *		Seçmeli Dersler *	
Askeri Eğitim **		Askeri Eğitim **	
Toplam	24	Toplam	24
5. Yarıyıl		6. Yarıyıl	
Ders	Ders Saati	Ders	Ders Saati
Armoni V	2	Armoni VI	2
Kompozisyon ve Müzikal Analiz I	2	Kompozisyon ve Müzikal Analiz II	2
Kontrpuan I	2	Kontrpuan II	2
Piyano V	2	Piyano VI	2
Partisyon Okuma ve Çalma I	2	Partisyon Okuma ve Çalma II	2
Orkestrasyon I	2	Orkestrasyon II	2
Bando Şefliği III	6	Bando Şefliği IV	6
Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri I-II	2	Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri I	2
Seçmeli Dersler *		Seçmeli Dersler *	
Askeri Eğitim **		Askeri Eğitim **	
Toplam	20	Toplam	20

7. Yarıyıl		8. Yarıyıl	
Ders	Ders Saati	Ders	Ders Saati
Armoni VII	2	Armoni VIII	2
Kompozisyon ve Müzikal Analiz III	2	Kompozisyon ve Müzikal Analiz IV	2
Partisyon Okuma ve Çalma III	2	Partisyon Okuma ve Çalma IV	2
Piyano ile Eşlik Yapma I	2	Piyano ile Eşlik Yapma II	2
Orkestrasyon III	2	Orkestrasyon IV	2
Bando Şefliği V	6	Bando Şefliği VI	6
Tören Uygulamaları I	3	Tören Uygulamaları II	3
Bitirme Projesi I	3	Bitirme Projesi II	3
Seçmeli Dersler *		Seçmeli Dersler *	
Askeri Eğitim **		Askeri Eğitim **	
Toplam	22	Toplam	22

* Seçmeli dersler, alan içi ve alan dışı dersler arasından seçilir.

** Askeri Eğitim, MSÜ tarafından planlanan eğitim programına uygun olarak MSÜ sorumluluğunda yürütülür.

Model tasarısı çerçevesinde program derslerinde yapılan düzenlemeler maddeler halinde sunulmuş olup; ders bazında yapılan düzenlemeler ve gerekçeleri, dersin amacı, uygulanış biçimi, ölçme-değerlendirme ve ders ile ilgili genel bilgiler hakkında açıklamalara yer verilmiştir.

5.3.3.4.1. Armoni Dersine İlişkin Düzenlemeler

Yapılan Düzenleme ve Gerekçesi:

Askeri bando şefi adaylarının, mevcut programda aldıkları klasik armoni eğitimine ek olarak, temel düzeyde Türk müziği ve caz müziği armonisi eğitimi de almalarına olanak sağlamak amacıyla, mevcut programda 6 yarıyıl olarak planlanan Armoni dersine, 7. ve 8. yarıyıllarda 2'şer ders saat eklenmek suretiyle, dersin 8 yarıyıla çıkarılması öngörülmüştür. Buna göre ilk 6 yarıyılta uygulanan ders içeriğinde herhangi bir değişiklik yapılmamış, 7. ve 8. yarıyıllarda, ders içeriklerinin temel düzeyde Türk müziği ve caz müziği armonisi konuları içerecek şekilde planlanması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda dersin amacı, uygulanışı ve ders hakkındaki diğer bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

Dersin Amacı:

Armoni dersinin amacı; öğrencilere, yorumladıkları eserlerin armonik yapısını kavrama, analiz etme becerileri ile dikey çok seslendirme becerisi kazandırmaktır.

Uygulanış Biçimi:

Dersin uygulanış biçimi, sınıf ortamında yüz yüze eğitim şeklindedir.

Dersin öğrenme ve öğretme teknikleri: Anlatım, gözlem, gösteri, uygulama ve alıştırmadır.

Dersler, dersin sorumlusu öğretim elemanı tarafından yürütülür.

Ölçme ve Değerlendirme:

Ara sınav ve sınavlar, armoni çözümlemelerinin yapıldığı yazılı sınav şeklinde uygulanır.

Ders Hakkında Genel Bilgiler:

Haftalık ders saati ilk 4 yarıyıl 4 saat, sonraki 4 yarıyıl 2 saattir.

Birer askeri bando şefi adayı olan öğrenciler, bando müziği repertuvarında yer alan eserleri yorumlarken, yönettiği eserin armonik yapısını kavrayabilecek düzeyde armoni bilgisine sahip olur.

5.3.3.4.2. Piyano ile Eşlik Yapma Dersine İlişkin Düzenlemeler

Yapılan Düzenleme ve Gerekçesi:

Yedinci ve sekizinci yarıyıllara Piyano ile Eşlik Yapma dersi eklenmiş; öğrencilerin 6 yarıyıl süreyle Piyano derslerinde edindikleri kazanımlardan faydalanılarak askeri bando şefi adaylarına eşlik yapma becerilerlerinin kazandırılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda dersin amacı, uygulanışı ve ders hakkındaki diğer bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

Dersin Amacı:

Piyano ile Eşlik Yapma dersinin amacı; öğrenciye öğretilen eşlik yapma teknikleri ile bir çalgıya ya da insan sesine piyano ile eşlik ederek solist performansına olumlu katkı sağlama,

solistli eser çalışmalarında prova öncesi solistin yorumu ile şef olarak kendi yorumunu bütünleştirebilme, çok sesli koro ile piyano eşlikli çalışmalar yapabilme becerileri kazandırmaktır.

Uygulanış Biçimi:

Dersin uygulanış biçimi, bireysel eğitim şeklindedir.

Dersin öğrenme ve öğretme teknikleri: Anlatım, gözlem, gösteri, uygulama ve alıştırmadır.

Dersler, dersin sorumlusu piyanist (korrepetitör) öğretim elemanı tarafından yürütülür.

Eşlik yapılacak çalgı ve şan icracıları ile ilgili Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar, Yaylı Çalgılar ve Şan Ana Sanat Dalları ile eşgüdüm sağlanması için gerekli düzenlemeler, idare tarafından yapılır.

Ölçme ve Değerlendirme:

Ara sınav ve sınavlar, uygulamalı sınav şeklinde yapılır.

Ders Hakkında Genel Bilgiler:

Haftalık ders saati her iki dönem için 2 saattir.

Öğrenciler; farklı dönemlerde yazılmış eserlerde, farklı çalgı türleri ve insan sesine piyano ile eşlik yapma teknikleri konusunda bilgi sahibi olur ve bu teknikleri uygular.

Eşlik yapılacak solistler; yaylı çalgılar, üflemeli çalgılar ve şan ana sanat dalında öğrenim gören öğrencilerden seçilebilir.

5.3.3.4.3. Bando Şefliği Dersine İlişkin Düzenlemeler

Yapılan Düzenleme ve Gerekçesi:

Halihazırda uygulanan Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinin içeriği ve uygulanış şekli ile ilgili düzenlemeler yapılmış; dersin adı, sanat dalı ile ödzeş olması ve terminolojiye uyum sağlaması bakımından Bando Şefliği olarak değiştirilmiştir.

Bando Şefliği dersi 3. ve 4. yarıyıldan başlatılarak, öğrencilerin bu derslerde doğru duruş, baget kullanımı, basit, bileşik, aksak, bölünmüş ve karma vuruş stilleri, temel şeflik teknikleri ve partiyon analizi konularında öncül bir eğitim almaları amaçlanmıştır. Böylece, sonraki yarıyıllarda ders içeriğinin daha çok uygulama ve prova yapmaya olanak sağlayacak şekilde planlaması için imkân yaratılmıştır.

Yeniden organize edilen 5, 6, 7 ve 8. yarıyıldaki Bando Şefliği ders içeriğinde ise çalışılacak marş ve eserlerin belirlenmesi ve partiyon analizinin yapılmasının ardından, önce korrepitör ile daha sonra bando ile provalar yapılmasına imkân sağlayacak şekilde düzenlemeler yapılmıştır.

Bu doğrultuda dersin amacı, uygulanışı ve ders hakkındaki diğer bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

Dersin Amacı:

Bando Şefliği dersinin amacı; öğrencilere, çeşitli müzik türlerinde yazılmış eserlerin repertuvar analizlerini yapma becerisi kazandırmak ve askeri bando şefi adayının kendine özgü bir şeflik tekniği geliştirmesini sağlayarak, bando ile bu eserleri konserde yönetebilecek düzeye erişebilmek için ihtiyaç duyacağı şeflik donanımını edinmesini sağlamaktır.

Uygulanış Biçimi:

Dersin uygulanış biçimi, yüz yüze eğitim şeklindedir.

Dersler, dersin sorumlusu öğretim elemanı tarafından yürütülür.

Dersler, sınıf ortamında (provalarda bandonun prova salonunda) toplu olarak uygulanır.

Dersin öğrenme ve öğretme teknikleri: Anlatım, analiz, gözlem, gösteri, uygulama ve alıştırmadır.

Ölçme ve Değerlendirme:

Ara sınav ve sınavlar, öğrencilerin bandoyu yönettiği uygulamalı sınav şeklinde yapılır.

Ders Hakkında Genel Bilgiler:

3. ve 4. Yarıyıl:

- Haftalık ders saati 3. ve 4. yarıyıllar için 2 saattir.
- Bu derslerde; doğru duruş, sağ el ve sol elin kullanımı, baget kullanımı, auftakt (hazırlık vuruşu), fermata (uzatma) ve bitiriş teknikleri, basit, bileşik, aksak, karma ve bölünmüş vuruş teknikleri sınıf ortamında toplu olarak öğrenilir ve uygulanır. Ayrıca bando müziği repertuarı irdelenir ve eser örnekleri incelenerek partiyon analizinin nasıl yapılması gerektiği öğrenilir ve uygulanır.

5, 6, 7 ve 8. Yarıyıl:

- Haftalık ders saati 5, 6, 7 ve 8. yarıyıllar için 6 saattir.
- 5, 6, 7 ve 8. yarıyıllarda her yarıyılın ilk haftası, dersin öğretim elemanı tarafından öğrencilerin seviyelerine uygun marş ve eserler belirlenir.
- Marş ve eserlerin partiyon çalışmaları ve analizleri yapılır, marş ve eserler korrepetitör eşliğinde çalışılır, bando ile provalar yapılır.
- 5 ve 6. yarıyıllarda; bando için yazılmış Türk ve yabancı marşlar ile çeşitli müzik türlerinde basit ve bileşik ölçüde yazılmış şarkı, polka, rondo, vals gibi eserler seçilir.
- 7 ve 8. yarıyıllarda; çeşitli müzik türlerinde basit, bileşik, aksak ve karma ölçülerde yazılmış uvertür, süit, konçerto, senfonik şiir, senfoni (1 bölüm) gibi eser türlerine yer verilir.

Korrepetitör ile Yapılacak Dersler:

- İdare tarafından, ders planı doğrultusunda ilgili haftalarda piyano ile eşlik yapmak üzere korrepetitör öğretim elemanı atanacak şekilde düzenleme yapılır.
- Korrepetitörün katıldığı dersler, Bando Şefliği dersinin sorumlusu öğretim elemanı sorumluluğunda yürütülür.

- Korrepetitörle yapılacak çalışmalarda, her bir öğrenciye bireysel olarak en az 30 dk. çalışma süresi planlanır.

Bando ile Prova Şeklinde Yapılacak Dersler:

- Bando ile prova şeklinde yapılacak derslerin, MSÜ Kara Harp Okulu Bandosu ile yürütülmesi için Hacettepe Üniversitesi ve MSÜ arasında protokol yapılır.

- MSÜ tarafından Kara Harp Okulu Bandosunun görev tanımının bu doğrultuda güncellenmesi ve bandonun görevlerinin ders planını aksatmayacak şekilde planlanması esas alınır.

- Dersler MSÜ Kara Harp Okulu Bandosu yerleşkesinde, dersin sorumlusu öğretim elemanı sorumluluğunda, Kara Harp Okulu Bando Komutanı gözetiminde yürütülür.

- Bando ile yapılacak çalışmalarda her bir öğrenciye bireysel olarak en az 30 dk. prova süresi planlanır.

Öğrencinin korrepetitör ve bando ile çalışma/prova yaptığı derslerde diğer öğrenciler, bireysel çalışma/prova yapan öğrenciyi izleyerek gözlem, analiz ve akran değerlendirmesi yaparlar.

*5.3.3.4.4. Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri Dersine İlişkin
Düzenlemeler*

Yapılan Düzenleme ve Gerekçesi:

5. ve 6. yarıyıllara Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri dersi ilave edilmiştir. “Şef adayları şeflik tekniğini, orkestra ile kullanılan dili, orkestra ile iletişim kurmanın püf noktalarını mutlaka öğrenmelidirler” (Vural, 2012, s. 301). Bando Şefliği dersinde bando ile provaların yapılmaya başlandığı süreci bütünleyen ve değerlendiren bir yapıda tasarlanan bu derste, öğrencilerin, karşısındaki müzik topluluğu ile iletişimi başta olmak üzere, provalardaki

tutum ve davranışlarını pedagojik bir yaklaşımla sergilemeleri ve bu çerçevede kendine özgü bir prova tekniği geliştirmeleri amaçlanmıştır. Bu doğrultuda dersin amacı, uygulanışı ve ders hakkındaki diğer bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

Dersin Amacı:

Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri dersinin amacı; öğrenciye, bir askeri bando şefi olarak yapacağı çalışma ve provalarda, öğrendiği öğretme tekniklerini kullanarak, çalgı icracıları ile iletişiminde pedagojik bir yaklaşım sergilemesine katkı sunacak duyarlılığı kazandırmak ve bu çerçevede kendine has prova teknikleri geliştirmesini sağlamaktır.

Uygulanış Biçimi

Dersin uygulanış biçimi, yüz yüze eğitim şeklindedir.

Dersler, Bando Şefliği dersinin sorumlusu öğretim elemanı tarafından yürütülür.

Dersler sınıf ortamında toplu olarak yapılır. Öğrenci bireysel olarak değerlendirilir, diğer öğrenciler gözlem ve analiz yapar.

Dersin öğrenme ve öğretme teknikleri: Anlatım, analiz, gözlem, değerlendirmedir.

Ölçme ve Değerlendirme:

Ara sınav ve sınavlar, Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri dersinde edinilen kazanımların, Bando Şefliği dersinde korrepitör ve bando ile yapılan çalışma ve provalarda uygulanışının değerlendirilmesi şeklinde yapılır.

Ders Hakkında Genel Bilgiler:

Haftalık ders saati her iki dönem için 2 saattir.

Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri dersi; Bando Şefliği dersi ile bağlantılı bir ders olup, dersler Bando Şefliği dersi için hazırlanan repertuar, çalışma ve provalara koşut olarak işlenir.

Öğrenciler, Bando Şefliği dersinde bando ile çalışmalara başlamadan önce prova teknikleri, şeflik pedagojisi, öğretme teknikleri ile eser üzerine yapılan nüans, stil ve yorum çalışmalarının provaya aktarımı konusunda bilgi sahibi olur.

Derste öğrenilen teorik bilgiler, Bando Şefliği dersinde korrepitör ve bando ile yapılan çalışma ve provalarda uygulamaya geçirilir ve öğrenci, öğretim elemanı tarafından gözlemlenir. Ayrıca prova sırasında öğrencinin video kaydı yapılır.

Önceki hafta Bando Şefliği dersinde yapılan provalarda kaydedilen ve ders öncesi analiz edilen görüntüler incelenir ve yorumlanır, bir sonraki provaya yönelik olarak değerlendirmeler yapılır.

Her öğrencinin teknik becerileri ve kişilik yapısı göz önünde bulundurularak; eğitici, anlaşılır, duyarlı, saygılı ve kendine özgü bir prova tekniği geliştirmesi sağlanır.

5.3.3.4.5. Tören Uygulamaları Dersine İlişkin Düzenlemeler

Yapılan Düzenleme ve Gerekçesi:

7 ve 8. yarıyıllara Tören Uygulamaları dersi eklenerek, öğrencilerin bu derslerde bando ile yapılan tüm tören çeşitlerini öğrenmeleri, kavramaları ve tören senaryolarını bando ile uygulama becerileri kazanmaları amaçlanmıştır. Bu doğrultuda dersin amacı, uygulandığı ve ders hakkındaki diğer bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

Dersin Amacı:

Tören Uygulamaları dersinin amacı; öğrenciye, bandonun tören düzenleri, bando ile yapılan tüm askeri tören türleri ile askeri törenlerde bandonun hareket tarzlarını kavrama ve uygulama düzeyinde, uygun yönetme biçimi ve işaretlerle bandoyu sevk-idare etme, temel düzeyde bandoya koreografi yaptırma becerileri kazandırmaktır.

Uygulanış Biçimi:

Dersin uygulanış biçimi, yüz yüze uygulamalı eğitim şeklindedir.

Dersin öğrenme ve öğretme teknikleri: Anlatım, gözlem, gösteri, uygulama ve alıştırmadır.

Dersler, dersin sorumlusu öğretim elemanı Bando Şefi tarafından yürütülür.

Ölçme ve Değerlendirme:

Ara sınav ve sınavlar, öğrencilerin çeşitli tören senaryoları içinde yer alan bandoyu yönettiği uygulamalı sınav şeklinde yapılır.

Ders Hakkında Genel Bilgiler:

Haftalık ders saati her iki dönem için 3 saattir.

Bandonun tören düzenleri, tören çeşitleri ve bandonun törenlerde sevk ve idaresine ilişkin teorik eğitim sınıf ortamında toplu olarak, uygulamalı eğitim ise bando ile yapılır.

Bando ile yapılacak dersler:

- Tören Uygulamaları dersine öğretim elemanı askeri bando şefi atanması ve dersin MSÜ Kara Harp Okulu Bandosu ile yürütülmesi konularında Hacettepe Üniversitesi ve MSÜ arasında protokol yapılır.

- MSÜ tarafından, Kara Harp Okulu Bandosunun görev tanımının bu doğrultuda güncellenmesi ve bandonun planlı görevlerinin ders planını aksatmayacak şekilde planlanması esas alınır.

- Dersler, Kara Harp Okulu Bandosu yerleşkesinde yapılır.

- Derste kullanılmak üzere ihtiyaç duyulan tören materyalleri, araç, gereç ve (gerektiğinde) personel, MSÜ Kara Harp Okulu tarafından sağlanır. (Bu hususla ilgili detaylar, protokolde belirtilir.)

- Uygulamalı dersler, dersin sorumlusu öğretim elemanı Askeri Bando Şefi sorumluluğunda, Kara Harp Okulu Bando Komutanı gözetiminde yürütülür.

- Bireysel olarak her bir öğrenciye, bando ile tören uygulaması yapılan her hafta için en az 15 dk. prova süresi planlanır.

Tören Uygulamaları dersinde aktif olarak uygulama yapmayan öğrenciler, gözlem ve analiz yapar, gerektiğinde figüratif katkı sağlayacak şekilde tören senaryosu içinde yer alır.

5.3.3.4.6. Diğer Derslere İlişkin Düzenlemeler

Bir askeri bando şefinin, icra ettiği mesleğin tarihsel gelişimi hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmasının bir zorunluluk olduğu değerlendirildiğinden, mevcut programda seçmeli ders olan Askeri Mızıkalar Tarihi ve Literatürü dersinin, tasarlanan modeldeki akademik eğitim sürecinde, Askeri Bandolar Tarihi ve Literatürü adıyla programa zorunlu ders olarak dâhil edilmesi önerilmiştir.

Programda yer alan ortak zorunlu dersler ve seçmeli dersler ile Solfej, Kontrpuan, Kompozisyon ve Müzikal Analiz, Müzik Formları, Müzik Tarihi ve Edebiyatı, Koro, Piyano, Partisyon Okuma ve Çalma, Enstrümantasyon ve Orkestrasyon ders içerikleri ile ilgili, tasarlanan model önerisi çerçevesinde herhangi bir düzenleme yapılmamıştır.

5.3.3.4.7. Askeri Eğitim

Bir askeri bando şefinin; sanatçı ve müzisyen olarak akademik gelişimi kadar, askeri liderlik boyutundaki gelişimi de profesyonel meslek hayatı için son derece önemlidir. Bu nedenle, askeri bando şefi adaylarının akademik eğitim süreci içinde, askeri liderlik ve yöneticilik başta olmak üzere, gelecekteki mesleki gereksinimlerini temel düzeyde karşılayacak programlı bir askeri eğitim almaları gerekmektedir. Bu bağlamda; akademik eğitim süreci içinde verilmesi gereken askeri eğitim, doğası gereği MSÜ tarafından programlanıp uygulanması gereken bir süreç olduğundan, model tasarısında eğitim içeriğine ilişkin düzenlemelere yer verilmemiştir.

Tasarlanan model çerçevesinde yeniden düzenlenen program içerikleri doğrultusunda, lisans öğrenimi sonunda alan dersleri bazında hedeflenen yeterlilik düzeyleri Tablo 25’te sunulmuştur.

Tablo 25

Alan Dersleri Bazında Hedeflenen Yeterlilik Düzeyleri

Dersler	Lisans Öğrenimi Sonunda Ulaşılması Gereken Yeterlilik Düzeyi
Solfej	Öğrendiği teorik bilgileri meslek hayatında kullanır. Yöneteceği eserin partiyonundaki notaları okur. Öğrendiği anahtar bilgisini kullanarak partiyon üzerinde aktarım yapmak için kullanır. Provalarda çalgı icracıları ile iletişimde ilgili pasajların solfejini doğru şekilde okur. İcra edilen eserlerde bandodaki her çalgıyı doğru şekilde duyar, olası hataları fark etmede müzikal işitme becerisinden faydalanır.
Armoni	Batı müziği armonisini kavrar. Türk müziği armonisi hakkında temel düzeyde bilgi sahibi olur. Caz müziği armonisi hakkında temel düzeyde bilgi sahibi olur. Armoni bilgisini, yorumladığı eserin armonik yapısını analiz etmede kullanır. Besteleme ve düzenleme çalışmalarında armoni bilgisinden faydalanır.
Kontrpuan	İki ve üç sesli sıkı kontrpuan kurallarına göre, anlamlı, bütünlük içinde, belli bir seyri olan, uyumlu ezgi çizgileri yazma becerisi kazanır. Besteleme ve düzenleme çalışmalarında kontrpuan ilkelerinden faydalanır.
Müzik Formları	Bir müzik eserini oluşturan bileşenleri ayırt eder. Dinlediği ya da analiz ettiği bir müzik eserinin müzikal form yapısını bilir. Bir müzik eserinin formuna ilişkin, karşısındakini bilgilendirebilecek düzeyde donanıma sahip olur. Partiyon analizinde form bilgisinden istifade eder.
Kompozisyon ve Müzikal Analiz	Çeşitli form, tür ve stillerde çalgı, çalgı toplulukları, insan sesi ya da koro için kompozisyonlar yaratır. Bir eserin müzikal analizini ve form analizini yapar. Çalgı, çalgı toplulukları, insan sesi ya da koro için eser düzenleme çalışmalarında kompozisyon bilgisinden faydalanır.
Koro	Birlikte şarkı söylemenin gerektirdiği teorik ve pratik birikimi kazanır. İnsan sesinin müzik eserlerinde kullanımı konusunda bilgi sahibi olur. Koroda kendini ve tüm diğer partileri dinleyerek söyleyebilmenin önemini kavrar. Partiyon takip etme alışkanlığı ve becerisi kazanır. Eşlikli ve eşiksiz söyleyebilme becerisi kazanır, bu becerisini meslek hayatında kullanır.
Müzik Tarihi ve Edebiyatı	Barok öncesi, Barok, Klasik, Romantik, Empresyonist ve çağdaş dönemin müzik tarihi içindeki yerini kavrar. Türk müzik tarihi hakkında bilgi sahibi olur. Yirminci yüzyıl sanat akımlarının genel özelliklerini bilir.

Piyano	Piyano çalmak için gerekli teknik ve müzikal becerileri kazanır. Sonat ve romantik eser çalabilme düzeyinde piyano çalma becerisine sahip olur. Partisyonu piyanoda çalmak ve piyano ile eşlik yapmak için gerekli teknik beceri düzeyine ulaşır.
Partisyon Okuma ve Çalma	Partisyonadaki aktarımlı çalgıların notalarını okur ve diğer çalgılarla bütünleştirebilir. Partisyonadaki çalgı partilerini piyano ile çalabilecek şekilde indirgeme yapar. Bando, orkestra, ve çeşitli çalgı toplulukları için yazılmış eserleri, piyanoda seslendirir.
Piyano İle Eşlik Yapma	Bir çalgıya ya da insan sesine piyano ile eşlik ederek solist performansına olumlu katkı sağlar. Solistle yapılan eser çalışmalarında, prova öncesi solistin yorumu ile şef olarak kendi yorumunu bütünleştirir. Korolu eser provalarından önce, koro ile piyano eşlikli çalışmalar yapar.
Enstrümantasyon	Orkestra ve bandolarda kullanılan üflemeli ve vurmali çalgılar ile yaylı çalgıların teknik özelliklerini bilir ve kavrar. Bir müzik eserini çeşitli çalgı topluluklarına ve oda orkestrasına uyarlayabilir.
Orkestrasyon	Farklı dönem, tür ve formlara ait müzik eserini bando için düzenleme becerisi kazanır. Transkripsiyon çalışmalarında müziğin yapısına uygun çalgıları seçer. Senfoni orkestrası için yazılmış eserleri bando için düzenleyebilir. Türk müziği, popüler müzik ve caz müziği türlerinde yazılmış eserleri bando için düzenleyebilir. Bando için eser besteleyebilme düzeyinde yetkinliğine ulaşır.
Bando Şefliği	Tüm vuruş stillerini bilir ve uygular. Yöneteceği eserin form ve armonik analizini yapar. Bir bando konseri için uygun repertuvar hazırlar. Kendine özgü bir şeflik tekniği geliştirerek farklı dönem, tür, form ve ritimlerde yazılmış eserleri bando ile hazırlar ve konser verir. Bando eserlerinin form ve dönem özelliklerine uygun bir stilde yorumlar.
Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri	Alanına uygun öğretme teknikleri ile ilgili bilgi sahibi olurlar. Bando ile yapılan çalışma ve provalarda duyarlı ve pedagojik bir yaklaşım sergiler. Prova tekniklerini özümseyip kendine özgü prova teknikleri geliştirir ve uygular. Evrensel normlar çerçevesinde kendine özgü şeflik teknikleri geliştirir.
Tören Uygulamaları	Bando ile yapılan tüm askeri tören türlerini bilir ve uygular. Askeri törenlerde bandonun hareket tarzlarını bilir ve uygun yönetme biçimi ve işaretlerde bandoyu sevk ve idare eder. Farklı saha koşulları ve olumsuz şartlarda en uygun şekilde karar verme ve çözüm üretme kabiliyetine sahip olur. Temel düzeyde bandoya koreografi yaptırma becerisine sahip olur.
Askeri Bandolar Tarihi ve Literatürü	Türklerde askeri müziğin ilk dönemlerinden günümüze gelişim sürecini kavrar. Dünya ölçeğinde askeri müziğin gelişim süreci hakkında bilgi sahibi olur. Bando müziği hakkında literatüre hâkim olacak düzeyde bilgi sahibi olur.
Bitirme Projesi	Akademik eğitimi süresince edindiği birikimi yansıtacak bir proje geliştirir. Bando için kendi bestelediği veya düzenlediği bir eseri, şefliğini kendi yaptığı bir müzik topluluğu ile seslendirir.
Çalgı (Seçmeli Alan)	Bandoda kullanılan üflemeli ya da vurmali çalgılardan birini çok iyi seviyede çalmak için gerekli teknik ve müzikal becerileri kazanır.
Oda Müziği (Seçmeli Alan)	Üflemeli ve/veya vurmali çalgılardan oluşan bir müzik topluluğunda, diğer çalgılarla birlikte ve uyum içinde çalma becerisini geliştirir.

Koro Şefliği (Seçmeli Alan)	Eşlikli ve eşiksiz olarak çok sesli bir koronun şefliğini yapar. Koro şefliğine özgü yönetme tekniklerini bilir ve uygular. Koro eserlerinin dönem özelliklerine göre seslendirme stillerini bilir ve uygular.
Bilgisayarla Nota Yazım (Seçmeli Alan)	Nota yazım programları aracılığıyla koro, bando ve orkestra partisiyonu yazabilecek düzeyde bilgisayarda nota yazım becerisine sahip olur.
Müzik Teknolojilerinin Kullanımı (Seçmeli Alan)	Temel seviyede ses kayıt programları kullanır. Ses kayıt programları aracılığıyla temel düzeyde çalgı, çalgı grupları ve vokal ses kaydı yapar.
Askeri Eğitim	Bando Komutanlığı yapabilecek düzeyde askeri bilgi ve donanıma sahip olur. (Askeri Eğitim, MSÜ tarafından planlanır ve uygulanır.)

Tasarlanan modelin “Akademik Eğitim Sürecinin Yönetimi” aşamasında, lisans düzeyindeki akademik eğitimlerini başarıyla tamamlayan öğrencilerin, Tablo 25’te sunulan yeterlilik düzeylerine ulaşarak profesyonel meslek hayatında ihtiyaç duyacağı temel donanıma sahip birer askeri bando şefi olarak mezun olmaları hedeflenmiştir.

5.3.3.5. Yurtdışı Eğitim

Askeri bando şefi adaylarının alanları ile ilgili akademik gelişimlerine katkı sağlaması amacıyla, Bando Şefliği Sanat Dalının, ERASMUS gibi uluslararası düzeyde eğitim olanağı sunan öğrenci değişim programlarına dâhil edilmesi konusunda gerekli düzenlemeler, MSÜ ile koordineli olarak Ankara Devlet Konservatuvarı Müdürlüğü ve Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü tarafından yapılabilir.

Ayrıca, öğrencinin akademik eğitimi süresince sorumluluğu altında bulunduğu MSÜ tarafından, askeri bando şefi adaylarının yurt dışında geçici süreli öğrenim görebilmeleri ve kurs, seminer, master-class (ustalık sınıfı) gibi eğitim faaliyetlerine katılabilmeleri konusunda ilgili mevzuatta gerekli düzenlemeler yapılabilir ve bu hususta öğrenciler teşvik edilebilir.

5.3.4. Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecinin Yönetimi

Model nerisinin “Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecinin Yönetimi” aşamasında, Bando şefliği lisans programından mezun olarak akademik eğitimlerini tamamlayan askeri bando şefleri için, profesyonel meslek yaşamlarının çeşitli kademelerinde mesleki bilgi ve birikimlerini artırmayı amaçlayan ve askeri bando şeflerinin alacakları yeni görevlere hazırlanmalarına yönelik eğitim programları içeren bir hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme süreci tasarlanmıştır.

Hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme süreci; askeri liderlik, idari ve akademik konuları içerdiği gibi, askeri bando şeflerinin müzikal becerilerini geliştirmelerini sağlayan öğeleri de barındırmaktadır.

Planlanan bu süreçte askeri bando şefleri ayrıca, edindikleri mesleki birikimlerinin takibi ve bu birikimlerin geliştirilmesi için, -fiziki ve askeri ölçekte var olan denetleme ve değerlendirme sistemine ek olarak- meslek yaşamının çeşitli kademelerinde alanıyla ilgili hususlarda lme ve değerlendirme yöntemiyle sınanmaları hedeflenmiştir.

Bu çerçevede, tasarlanan hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme sürecine yönelik oluşturulan diyagram şekil 6’da, “Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecinin Yönetimi” ile ilgili açıklamalar ise müteakip maddelerde sunulmuştur.

Lisansüstü Öğrenim

Meslek hayatı
süresince yapılabilir

İlgili Kuvvet K.lığı veya
Kendi nam ve hesabına

YL
DR

Staj Eğitimi

İlgili Kuvvet K.lığı
Bando Komutanlığı
1 Yıl

S

Mesleki
Değerlendirme

Rütbe bekleme
süresi sonu

Eğitim Öğretim Görevleri Kursu

Öğretim kadrolarına
atanacaklar
4 hafta

EÖG

Mesleki
Değerlendirme

Rütbe bekleme
süresi sonu

Orta Düzey Yönetici Kursu

K.Yrd., Blg.Bnd.K.
kadrolarına atanacaklar

Kd.Yzb-Kd.Bnb.

4 hafta

ODY

Mesleki
Değerlendirme

Rütbe bekleme
süresi sonu

Üst Düzey Yönetici Kursu

Kuvvet Bnd.K. ve eşidi
kadrolara atanacaklar

Yarbay-Albay

4 hafta

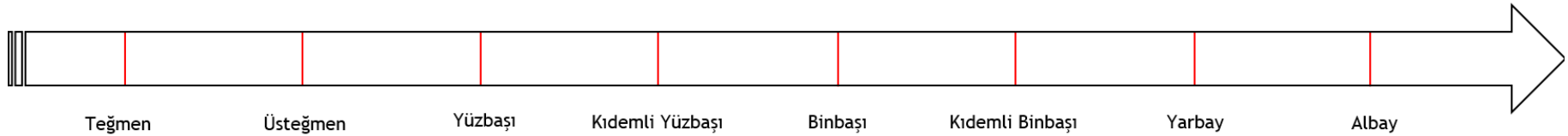
ÜDY

Mesleki
Değerlendirme

Rütbe bekleme
süresi sonu

Mesleki
Değerlendirme

Rütbe bekleme
süresi sonu

Şekil 6. Hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme sürecinin yönetimi diyagramı

5.3.4.1. Staj Eğitimi

Bando şefliği programından mezun olan askeri bando şefleri, mensubu oldukları kuvvet komutanlığı bandosu (K.K.K.lığı Bandosu, Dz.K.K.lığı Bandosu, Hv.K.K.lığı Bandosu, J.Gn.K.lığı Bandosu) emrinde bir yıllık staj eğitime tabi tutulur.

Staj eğitiminde amaç; akademik eğitimini tamamlamış olan askeri bando şeflerinin, bir bandonun sanatsal, idari ve askeri işleyişini kavramalarını sağlamak ve kurum kültürü çerçevesinde gereksinim duyacağı mesleki ve askeri nitelikleri genç askeri bando şeflerine kazandırmaktır.

Staj programları; kazandırılması hedeflenen mesleki beceriler çerçevesinde, ilgili kuvvet komutanlığınca belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda planlanır.

Staj eğitime katılan askeri bando şefleri; bandonun günlük toplu çalışmalarının yaptırılması, tören hazırlıkları, törenin icrası, konser repertuvarının belirlenmesi, konser hazırlıkları, konserin icrası gibi mesleki yetkinliklerin yanı sıra, birlik komutanı olmanın gerektirdiği askeri ve idari becerileri kazanmak maksadıyla görev başı eğitime tabi tutulurlar.

Ayrıca askeri bando şefleri, kıta tecrübesi kazanmaları için, mensubu olduğu kuvvet komutanlığının kıta bandolarına staj eğitimi kapsamında geçici olarak görevlendirilebilir.

Staj eğitimini tamamlayan askeri bando şefinin değerlendirmesi, Kuvvet Komutanlığı Bando Komutanı tarafından yapılır.

Staj eğitimi başarıyla tamamlayan askeri bando şefleri, bandolarda Hafif Müzik ve Caz Orkestrası Komutanı, Tören ve Konser Ekip Komutanı/Bando Komutan Yardımcısı gibi görevler ile kıta bandolarında Bando Komutanı olarak müstakil görev yapabilme yeterliliğine ulaşırlar.

5.3.4.2. Lisansüstü Öğrenim

Askeri bando şefleri, müzik alanında lisans öğreniminde kazandıkları bilgi ve becerilerini geliştirmek ve seçtiği alanda uzmanlaşmak için kendi nam ve hesabına lisansüstü öğrenim yapabilirler. Bu hususta mensubu olduğu kuvvet komutanlığı, personeli üst öğrenime teşvik eder ve mevzuatta gerekli düzenlemeleri yapar.

İlgili kuvvet komutanlığının ihtiyaçları doğrultusunda askeri bando şefleri mensubu olduğu kuvvet nam ve hesabına da lisansüstü öğrenime gönderilebilir.

Lisansüstü öğrenimlerini tamamlayan askeri bando şeflerinin, öncelikle uzmanlık alanlarına yönelik görevlere atanmaları sağlanır.

5.3.4.3. Eğitim-Öğretim Görevleri Kursu

Askeri bando şefleri; mesleki deneyimleri, lisansüstü öğrenim durumları ve uzmanlık alanlarına göre MSÜ Bnd. Asb. MYO'daki öğretim kadrolarında da görevlendirilebilir.

Öğretim kadrolarında ilk kez görev alacak askeri bando şefleri, MSÜ tarafından planlanan 4 hafta süreli Eğitim-Öğretim Görevleri Kursuna tefrik edilir. Kursu kabul edilmek için rütbe şartı aranmaz.

Askeri bando şeflerinin bu kursta; eğitim psikolojisi, eğitim sosyolojisi, eğitim felsefesi, öğretim ilke ve yöntemleri, eğitimde ölçme ve değerlendirme, öğretim programları gibi konular başta olmak üzere, eğitim-öğretim alanında temel yeterlilik kazanmaları amaçlanır.

5.3.4.4. Orta Düzey Yönetici Kursu

Orta Düzey Yönetici Kursu; askeri bando şeflerini Kuvvet Bando Komutan Yardımcılığı ve eşidi kadrolar ile Bölge Bando Komutanı ve eşidi kadrolara hazırlayan bir kurstur.

MSÜ tarafından 4 hafta süreyle uygulanması planlanan kursa, bu görevlere atanma potansiyeli olan askeri bando şefleri tefrik edilir. Kursa kabul edilmek için Kıdemli Yüzbaşı-Kıdemli Binbaşı rütbe aralığında olmak gerekir.

Bu kursta askeri bando şeflerine; bilimsel çalışmalara açık, niteliksel ve nesnel bir algıya sahip olma, teknolojiyi iyi derecede kullanabilme, çalışma ortamında insan odaklı yaklaşım sergileme gibi idari yetkinlikler kazandırılarak, askeri bando şeflerinin atanacakları göreve yönelik yöneticilik vasıflarının artırılması amaçlanır.

İlgili kurumlarla (Kültür ve Turizm Bakanlığı, Konservatuvarlar vb.) eşgüdüm sağlanarak, kursa tefrik edilen askeri bando şeflerine yönelik master-class (ustalık sınıfı) çalışmaları organize edilir.

Üst düzey yönetici konumundaki askeri bando şefleri tarafından, kursa tefrik edilen askeri bando şeflerine yönelik tecrübe aktarımı faaliyetleri düzenlenir.

5.3.4.5. Üst Düzey Yönetici Kursu

Üst Düzey Yönetici Kursu; askeri bando şeflerini Kuvvet Bando Komutanı ve eşidi kadrolara hazırlayan bir kurstur.

MSÜ tarafından 4 hafta süreyle planlanan kursa, bu görevlere atanma potansiyeli olan askeri bando şefleri tefrik edilir. Kursa kabul edilmek için Yarbay-Albay rütbe aralığında olmak gerekir.

Bu kursta askeri bando şeflerinin; Orta Düzey Yönetici Kursunda kazandıkları idari yetkinliklerinin geliştirilerek, atanacakları göreve yönelik üst düzey yöneticilik vasıfları kazanmaları amaçlanır.

Üst Düzey Yönetici Kursuna tefrik edilen askeri bando şeflerinin mesleki bilgi ve donanımlarını artırmaları ve yabancı ülke askeri bandolarının çalışma sistemlerini gözlemlemeleri amacıyla yurt dışı araştırma gezisi düzenlenir.

5.3.4.6. Mesleki Değerlendirme

Her rütbe bekleme süresinin sonunda askeri bando şeflerinin yeterliliklerin sınanması, alanıyla ilgili bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip düzeyleri ve bu gelişmeleri özümseyerek meslek yaşamına adapte etme durumu ile mesleğinin gerektirdiği teorik ve pratik becerilerinin sınanması gibi hususların değerlendirildiği bir süreçtir.

Bu süreç, mevcut uygulamada fiziki ve askeri ölçekte var olan denetleme ve değerlendirme sisteminden ayrı olarak tasarlanmış bir mesleki değerlendirme sistemidir. Değerlendirme ölçütleri MSB, MSÜ, ve ilgili Kuvvet Komutanlıklarının koordinesi ile belirlenir, değerlendirme süreçleri ilgili Kuvvet Komutanlıklarınca yürütülür.

5.4. Tasarlanan Yeni Modelin Uzman Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirme

Sonuçlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “*Tasarlanan modelin uzman görüşleri çerçevesindeki değerlendirme sonuçları nasıldır?*” sorusuna yanıt aramak maksadıyla, Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik tasarlanan model önerisi, değerlendirmeleri alınmak üzere uzman görüşüne sunulmuştur.

Hazırlanan model önerisi öncelikle, araştırmacı tarafından belirlenen ve Orkestra Şefliği, Bando Şefliği, Müzikoloji ve Müzik Eğitimi alanlarında uzman 5 akademisyene incelemeleri için gönderilmiştir. Ardından, incelemesini tamamlayan uzmanların her biriyle ayrı ayrı bireysel görüşme yapılmıştır. Yapılandırılmamış görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen görüşme sırasında uzmanların görüşleri not almak suretiyle kaydedilmiş, görüşme sonrasında veri döküm formuna işlenen görüşme verileri, her bir uzmana gönderilerek teyitleri alınmıştır.

Uzmanlar tarafından teyit edilen veri döküm formlarında yer alan görüşler, tüm detaylarıyla doğrudan alıntı yapılarak model önerisini oluşturan ana başlıklar altında sunulularak yorumlanmıştır.

5.4.1. Akademik Eğitim Öncesi Yeterlilik Düzeyine İlişkin Uzman Görüşleri

Bando Şefliği Sanat Dalında uygulanmakta olan akademik eğitimin öncesinde, askeri bando şefi adaylarının sahip olması gereken yeterlilik ve hazırbulunuşluk düzeyleri, model önerisinde yeniden belirlenmiştir.

Bu bağlamda model önerisini inceleyen uzmanların konu ile ilgili görüşleri şöyledir:

UZMAN-1 : Mevcut durumda öğrenci kaynağının yetersiz olduğunu düşünüyorum. Bu durum özellikle son yıllarda yapılan giriş sınavlarında açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple giriş sınavlarının daha doğru sonuçlar elde edebilecek bir şekilde yeniden planlanması gerekmektedir. Giriş sınavı planlanırken, bando sınıfının ihtiyaçları nedir, hem askeri hem de sanatçı olarak bir bando şefinden beklenenler neler olacaktır önce onun belirlenmesi gerekir. Sınav da bu ihtiyaçlara göre planlanır. Giriş sınavları, doğru kaynağı doğru ihtiyaçlara göre tespit edebilecek bir komisyon ile yeterli bir süreçte yapılmalıdır. Gelecekte bandolara şef olacak öğrenci adaylarının; müzikal bilgilerinin, kendi çalgısı ve piyano çalma ile yorum, duyuş, liderlik ve şeflik becerileri gibi yeteneklerinin ilgili uzmanlar tarafından derinlemesine ölçüldüğü bir sınav modeli uygulanabilir. Model önerisinde belirlenen yeterlilik düzeylerinde, çalgı çalma konusundaki yeterlilik değerlendirilirken, teknik yeterliliğin yanı sıra adayın eseri nasıl yorumladığı da öncelikli değerlendirme noktalarından biri olmalıdır. Müzikal işitme konusunda, aday duyduğu akorun seslerini ayrı ayrı vermek yerine, o akoru armonik olarak adlandırabilecek ileri bir donanıma erişmiş olmalıdır. Genel kültür ve genel bilgi düzeyine ilişkin değerlendirme yapılırken, adayların yabancı dil yeterlilikleri de ölçülmelidir. Özellikle mesleki yabancı dil bilgisinin ölçülmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.

UZMAN-2 : Model önerisinde belirlenen hazırbulunuşluk ve yeterlilik düzeyi ile ilgili ölçütlerin seviyesinin yüksek olduğunu düşünüyorum. Bu seviyedeki bir öğrenci tipini model olarak sunmak, programa hiçbir kaynaktan aday öğrenci gelmemesine de neden olabilir.

UZMAN-3 : Armoni, form bilgisi gibi konularda hazırbulunuşluğu yeterli düzeyde olmayan öğrenciler, şeflik eğitiminde eser analizi vb. konularda zorluk yaşıyorlar. Bu sebeple bando şefliği eğitimi alacak öğrenci adaylarının hazırbulunuşluk düzeylerinin akademik eğitimde sürekliliği sağlayacak seviyede olması ve öğrenci kabul sınavındaki değerlendirme ölçütlerinin gerekli yeterlilik düzeyini karşılayacak şekilde belirlenmesi gerekmektedir.

UZMAN-4 : Bando Şefliği Sanat Dalı Lisans Programına girecek öğrenciler; en az Lavignac 2-A kitabı düzeyinde solfej ve deşifre okuyabilmeli, söz konusu kitap düzeyinde tek sesli ve iki sesli dikteler ile üç sesli akor dikteleri yazabilmelidir. Adayların kendi düzeylerine göre belirledikleri eserlerden seçkilerle belirli bir düzeyde piyano ve çalgı çalabilmelidir. Ayrıca temel müzik eğitimi konularını içeren müzik teorisi bilgilerine sahip olmalıdır.

UZMAN-5 : Belirlenen yeterlilik düzeylerinin şeflik eğitimi öncesi hazırbulunuşluğu sağlaması bakımından uygun olduğunu düşünüyorum. Ancak MSÜ Bnd. Asb. MYO'nun Bando

Şefliği Sanat Dalına kaynak teşkil etmeye devam etmesi durumunda bu yeterlilik düzeyine erişebilecek öğrenci yetiştirebilme konusunda yetersiz kalabileceğini değerlendiriyorum.

5.4.1.1. Akademik Eğitim Öncesi Yeterlilik Düzeyine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Araştırmaya katılan uzmanların görüşleri değerlendirildiğinde, 2 uzmanın akademik eğitim öncesi yeterlilik düzeyine ilişkin belirlenen ölçütlerin düzeyinin yüksek olduğu yönünde 2 uzmanın ise söz konusu ölçütlerin düzeyinin yeterli olduğu yönünde görüş bildirdiği görülmektedir. Bunun yanı sıra 1 uzman, aday değerlendirmesinin yapıldığı sınav şekline ilişkin geliştirici önerilerde bulunmuştur.

5.4.2. Öğrenci Kaynağına İlişkin Uzman Görüşleri

Model önerisi çerçevesinde, askeri bando şefi adayları için belirlenen yeterlilik düzeyinde öğrenci yetiştirme potansiyeli olduğu değerlendirilen eğitim kurumları, Bando Şefliği Sanat Dalının öğrenci kaynağı olarak tespit edilmiştir.

Model önerisini inceleyen uzmanların, Bando Şefliği Sanat Dalının öğrenci kaynağı ile ilgili görüşleri aşağıda sunulmuştur.

UZMAN-1 : Mevcut öğrenci kaynağının yetersiz olduğundan az önce bahsetmiştim. Bando müzisyeni eğitimi kesinlikle lise seviyesinden başlamalıdır. Bando müzisyeni yetiştirmek için 2 yıllık yükseköğrenim süreci tek başına yeterli bir süreç değildir. Bununla birlikte, söz konusu 2 yıllık yüksekokul öğreniminin 1. yılını tamamlayan öğrencilerin de Bando Şefliği Sanat Dalında öğrenim görebilecek düzeye erişmemiş olduğunu, katılmış olduğum giriş sınavlarındaki gözlemlerime dayanarak söyleyebilirim. Çözüm olarak, bando eğitimi veren bir lise, eğitim sistemine dâhil edilmelidir. Bu bağlamda; MSÜ ile Konservatuvarın koordineli bir şekilde çalışarak bu lisenin öğretim kadrosunun Konservatuvar tarafından desteklenmesi gerektiğini ve bu okulun öğretim kadrolarında görev yapacak askeri müzisyenlerin de mutlaka seçilerek görevlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

UZMAN-2 : Bando Şefliği Sanat Dalının öğrenci kaynağının öncelikli olarak bando eğitimi veren bir liseye dayandırılması gerektiğini düşünüyorum.

UZMAN-3 : Bir yıllık yükseköğretim sonrası Bando Şefliği Sanat Dalına kabul edilen öğrencilerin seviyesi ne yazık ki arzu edilen seviyede değil. Öncelikli olarak askeri bando müzisyeni yetiştiren lisesinin yeniden açılması gerekir. Buna alternatif olarak Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi bünyesinde açılacak bir bando lisesi de kaynak olarak değerlendirilebilir. Bir diğer alternatif de AGSL’lerde bando müzisyeni yetiştirilmesi konusunda MEB ile protokol yapmak olabilir. Tüm AGSL’lerde bando çalgısı eğitimi verilebileceği gibi; Ankara, İstanbul, İzmir gibi merkezlerdeki AGSL’lerde de çalgı öğretmenliği bakımından ildeki bandolardan destek alınarak bando müzisyeni yetiştirilebilir. Temel ve teorik müzik eğitimi ile çalgı eğitimlerini bu kurumlarda alan öğrenciler, bandoculuk eğitimine MSÜ Bnd. Asb. MYO’da devam edebileceği gibi, askeri bando şefi olmak üzere Konservatuvarın yapacağı sınava girmek suretiyle Bando Şefliği bölümüne de kaynak teşkil edebilir. MSSL’ler konusunda gerekli tanıtım faaliyetleri yapıldığı takdirde, bu okullarda öğrenim gören öğrencilerin, askeri bando müzisyeni veya askeri bando şefi olmayı tercih etmeleri sağlanabilir.

UZMAN-4 : Bando Şefliği Sanat Dalının öğrenci kaynağının çeşitlendirilmesi bağlamında, AGSL’lerin Müzik Bölümlerinde bandolarda kullanılan çalgıların da eğitiminin verilmesi sağlanabilir. İlgili çalgının öğretmen ihtiyacı, AGSL’nin bulunduğu ildeki bando personeli tarafından veya varsa Konservatuvardaki öğretim elemanları tarafından karşılanabilir. Bu sorunun birinci öncelikli çözümü lise düzeyinde bando müzisyeni yetiştiren askeri müzik eğitim kurumunun yeniden açılmasıdır. Bu sayede eğitim öğretim faaliyetleri dışında da öğrencilerin kurum kültürü almaları sağlanabilir. MSSL’lerin kaynak teşkil etme durumu dikkatli değerlendirilmeleridir. Özellikle nitelikli konservatuvarların bünyesindeki liselere yönelik tanıtım programları düzenlendiği takdirde arzu edilen seviyede öğrenciye ulaşılabileceğini düşünüyorum.

UZMAN-5 : Öncelikle askeri bando personeli yetiştiren lisenin tekrar eğitim-öğretim faaliyetine başlaması gerektiğini düşünüyorum. Gerek bando müzisyenlerinin, gerekse bando şeflerinin temelde askeri müzik kültürü olarak yetişmelerini önemli görüyorum. Model önerisinde belirlenen öğrenci kaynakları arasında, MSSL’lerin üflemeli ve vurmali çalgılar ile piyano bölümlerinin yanı sıra yaylı çalgılar bölümlerine de yer verilebileceğini düşünüyorum.

5.4.2.1. Öğrenci Kaynağına İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Uzman değerlendirmelerine ilişkin bulgular incelendiğinde, Bando Şefliği Sanat Dalının öğrenci kaynağının, lise düzeyinde bando müzisyeni yetiştiren bir mesleki müzik eğitim kurumuna dayandırılması gerektiği görüşünün hâkim olduğu görülmektedir. Burada birinci önceliğin bando müzisyeni yetiştiren askeri okulun tekrar eğitim-öğretim faaliyetlerine başlatılması, ikinci bir alternatifin ise sivil bir bando lisesi kurulması olduğu anlaşılmaktadır.

MSSL'lerin Yaylı Çalgılar bölümü (UZMAN-5) ile AGSL'lerin de öğrenci kaynağı olarak değerlendirilebileceğini (UZMAN-3 & UZMAN-4) düşünen akademisyenlerin olduğu da görülmektedir.

Bu okulların eğitim kadrolarının da alanında yetkin ve seçilmiş personelden teşkil edilmesi veya söz konusu kadroların Konservatuvar tarafından desteklenmesi gerektiğini düşünen bir uzman görüşü mevcuttur.

5.4.3. Akademik Eğitim Sürecinin Yönetimine İlişkin Uzman Görüşleri

Model önerisinde askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecinin akademik eğitim safhası, mevcut uygulamada olduğu gibi Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı, Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Ana Sanat Dalı bünyesindeki Bando Şefliği Sanat Dalında sürdürülecek şekilde tasarlanmıştır.

Tasarlanan model kapsamında, Bando Şefliği Sanat Dalında yürütülen akademik eğitim süreciyle ilgili yapılan düzenlemelere ilişkin uzman görüşleri şöyledir:

UZMAN-1 : Şeflik eğitimi için 4 yıllık lisans eğitimi uzun bir eğitim süreci olarak görülmemelidir. Bu süre, icra edilecek mesleğin kavrandığı bir süreçtir. Bu bağlamda; lisans öğrenimi sırasında orkestra şefliği, bando şefliği ve koro şefliği eğitimi tek çatı altında verilip, ilgili alanda uzmanlaşma için üst öğrenime geçilmesi bir alternatif olarak düşünülmelidir. Bando şefleri de bu sistem çerçevesinde kendi alanlarında uzmanlaşmadan önce temel şeflik teknik becerilerini eksiksiz kazanarak bando şefliği alanında uzmanlaşacakları üst öğrenime geçebilir. Yapılacak iyi bir planlama ile Türk Bando Şefliği ekolü oluşturulabilir. Şeflik eğitimi için öğrencilerde hazırbulunuşluğu sağlamak adına hazırlık sınıfı açmak da başka bir alternatif olarak düşünülebilir. Bando şefliği eğitimine olabildiğince erken başlamak gerekmektedir. Model önerisinde bu süreç 5. yarıyıldan 3. yarıyıla çekilse de bence temel şeflik teknikleri eğitime 1. yarıyıldan itibaren başlanılmalıdır. Bando şeflerinin temel düzeyde Türk müziği makamlarını öğrenmeleri bakımından Armoni dersinde yapılan düzenlemeyi olumlu görüyorum. Ancak makam öğrenme sürecinin, Türk müziği çalgılarını başlangıç düzeyinde çalmak suretiyle bile desteklendiği takdirde daha iyi sonuç vereceğini değerlendiriyorum. Koro müziği ve koro şefliği eğitimi, bir şef için önemli bir yere sahiptir. Bu anlamda koro müziğine ve şan eğitimine önem verilmesi gerektiğini değerlendiriyorum. Bando şefliği dersiyle ilgili daha önce söylediğim gibi, temel şeflik teknikleri 1. yarıyıldan başlanarak öğretilmelidir. Bu derslerde öğrenilecek vuruş teknikleri ve stilleri, 'Beethoven'ın 1. Senfonisi' gibi başlangıç seviyesine uygun eserler

üzerinde çalışılmalıdır. Model önerisinde planlanan Bando Şefliği ders çizelgesinde, sınav öncesi bando ile yapılan 3-4 haftalık provaların çok fazla ve maliyetli olduğunu düşünüyorum. Öğrenci eğitilirken aynı zamanda pratik hayata da hazırlanmalıdır. Eğer bu provalar için bir bando tahsis edilebiliyorsa neden olmasın? Zaman ve maliyet bakımından, bando ile yapılan provaların bir kısmı korrepitör ile çalışmaya ayrılabilir. Zira korrepitörle yapılan çalışmalar, şeflik öğrencisi için son derece önemlidir. Mevcut uygulamada olmayan ‘şeflik derslerinde korrepitörle yapılan çalışmalara’ model tasarısında yer verilmesini de bu anlamda önemli buluyorum. Orkestrasyon dersinin, bando için eser yazan ve düzenleme yapan bando şeflerine melodi zenginliği kullanabilme becerisi ve yeniliklere açık bir orkestrasyon mantığı kazandırması bakımından önemli bir ders olduğunu düşünüyorum. Bir şef, yöneteceği eserin partiyonunu piyano ile çalabilmelidir. Bunu yapabilmesi için piyano çalma becerilerinin yeterli seviyede olması gerekmektedir. Evrensel standartlara göre şeflik öğrenimine başlayacak bir müzisyen Beethoven’ın erken dönem piyano sonatlarını çalabilecek bir yeterlilik düzeyine sahip olmalıdır. Piyano ile Eşlik Yapma dersinin varlığı, bando şefinin eşlik yapma becerileri kazanması bakımından önemlidir. Bu ders içeriğinde üflemeli ve yaylı çalgılar ile vokal ve koro eşlikçiliğinin yanı sıra, dans eşlikçiliğine yönelik konulara da yer verilebilir. Ayrıca bu dersin, öğretim programında daha erken dönemlerde planlanmasının daha yararlı olacağını düşünüyorum. Model önerisinde yer alan Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri dersine benzer bir dersin Sibelius Akademisinde uygulandığını biliyorum. Ancak şeflik gibi kişisel özelliklerin öne çıktığı çok spesifik bir alanın prova tekniklerinin de çok farklılıklar barındırdığını göz önüne alarak, dersin barındıracağı içerik sınırlarının dikkatlice çizilmesi gereğine inanıyorum. Yurt dışı eğitim, her alanda olduğu gibi bando şefliği alanı için de önemlidir. Bando şeflerinin, öğrencilik döneminde ya da meslek yaşamlarında, alanları ile ilgili yurt dışında eğitim almalarını mesleki gelişimleri için son derece faydalı olacağını düşünüyorum. Bunların yanı sıra bir şef, entelektüel bir kişiliğe de sahip olmalıdır. Bu sebeple lider olan askeri bando şefinin fikri anlamda dik bir duruş sergileyebilmesi için; edebiyat, sanat estetiği ve düşünce felsefesi gibi disiplinlerde de kendisini yetiştirmesi gerekmektedir. Ayrıca askeri bando şeflerinin mesleki yabancı dil gelişimleri üzerine de eğilinmesi gerektiğini düşünüyorum.

UZMAN-2 : Model önerisinde 3. sınıf düzeyinde planlanan Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri dersinin, prova tekniklerinin öğrenilmesini sağlamak adına, bando ile prova sürecine geçilmeden 2. sınıf düzeyinden başlatılması konusu değerlendirilebilir. Bando Şefliği dersi için yapılan planlamada bandoyla çalışma yapmak için ayrılan süre, dünyadaki diğer örnekleri incelenerek yeniden değerlendirilebilir. Bir eser veya marş çalışması için 3 hafta bando ile çalışma yapmak uzun bir süreç. Bunun yerine genel prova mahiyetinde bir tam günlük prova daha verimli olabilir. Bahsettiğim bu prova haftasından önceki haftalarda bando ile çalışma yapmak gerekiyorsa, bu süreçte bando şefi adayı tahta üflemeli çalgılar ve bakır üflemeli çalgılar grubuyla ayrı ayrı çalışmalar yapabilir. Böylece şef adayı bandonun içindeki küçük çalgı gruplarına daha rahat yoğunlaşabilir ve nüfuz edebilir. Şeflik derslerine korrepitör öğretim elemanı görevlendirilmesi bir sorun olarak görülmemelidir. Bir dersin sorumlu öğretim elemanının yanı sıra, o derse eşlikçi öğretim elemanı da atanabilir. Bu uygulandığı takdirde Bando Şefliği dersinde korrepitörle çalışma konusunda herhangi bir sıkıntı yaşanacağını

düşünmüyorum. Piyano ile Eşlik Yapma dersi, kesinlikle piyanist öğretim elemanı sorumluluğunda yürütülmesi gereken bir derstir. Dersin daha uygulanabilir olması için, yapılacak bir protokolle MSÜ Bnd. Asb. MYO'da öğrenim gören öğrencilerin derse çalgı icracısı olarak katılımları sağlanabilir. Böyle bir uygulama, Bnd. Asb. MYO'da öğrenim gören öğrenciler için de faydalı olacaktır. Bu dersin yanı sıra Partisyon Okuma ve Çalma dersi de şef adayı için oldukça önemli bir derstir. ERASMUS'un yanı sıra Mevlana programıyla da yurt dışına öğrenci gönderilebilmektedir. Askeri bando şefliği koşulu aranmaksızın, Bando Şefliği öğrencileri, dünya üzerindeki bando şefliği eğitimi veren üniversitelere öğrenci değişim programları aracılığıyla gönderilebilir.

UZMAN-3 : Şeflik dersinin 2. sınıftan başlatılmasını uygun buluyorum. Mevcut uygulamada 3 ve 4. sınıfta zaman kaybedildiğini söyleyebilirim. Model önerisinde yapılan bu düzenleme ile şeflik teknikleri 2. sınıfta öğrenilip 3 ve 4. sınıfta tekniğin yanı sıra müzikaliteye yönelik çalışmalar yapılmasına fırsat tanınmış olduğunu söyleyebilirim. Şeflik dersinde mevcut uygulamada; eser analizinin yeterince yapılmamasının ve şeflik çalışmalarının ses kaydı üzerinden yapılmasının önemli bir eksiklik olduğunu düşünüyorum. Bir şefin eseri anlayabilmesi için onu analiz etmesi gerekir. Ayrıca hiç bando karşısına çıkmayan askeri bando şefi adayları, bu nedenden ötürü meslek hayatlarına başladıklarında sıkıntı yaşayabiliyorlar. Orkestrasyon eğitiminde bando şefliği öğrencileri ağırlıklı olarak üflemeli çalgılar üzerine motive olmalıdır. Çünkü askeri bando şefleri meslek hayatları süresince üflemeli ve vurmali çalgılardan oluşan bir orkestranın şefi olarak görev yapmaktadır. Buna ilave olarak askeri bando şeflerine yaylı çalgılarla ilgili de orkestrasyon becerisi kazandırılması gerektiğini düşünüyorum. Armoni ders içeriğine Türk müziği armonisinin eklenmesini önemli görüyorum. Ancak bu içeriğin amacına ulaşabilmesi için Makam Müziği Teorisi dersinin de programda yer alması gerekmektedir. Bando şefliği dersi için MSÜ Kara Harp Okulu Bandosunun kullanılması uygun olur, ancak bölümde öğrenim gören sivil öğrenciler de düşünülerek düzenleme yapılmalıdır. Bando Şefliği dersiyle ilgili hazırlanan ders planı mantıklı görünüyor. Uygulanabilirse olumlu etkisi olur. Bir askeri bando şefi adayı bando ile ne kadar prova yaparsa o kadar faydalı olur. Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri dersinden önce öğrencilerin bando çalgılarını iyi tanıyıp, orkestrasyon bilgisi ile partilemeyi iyi öğrenmeleri gerekir. Askeri bando şefinin; çalgıların teknik bilgileri, rejistirleri, transpozeleri hakkında yeterli bilgi sahibi olması ve provalarda çalgı icracılarıyla aynı dilden konuşabileceği aktif bir müzik dili kullanması gerekir. Bir başka deyişle prova tekniği geliştirmeden önce, şefin, karşısındaki grupla doğru iletişim kurabilecek bir müzik dili geliştirmesi gerekir. Bunun yanı sıra bir şefin provaya çıktığında yöneteceği eseri tüm boyutlarıyla karşısındaki gruptan daha iyi bilmesi ve özümsemesi gerekir. Şef, özgüvenli bir şekilde provaya çıkmazsa orkestra onu yönetir. Bunu yaşamaması için de şef, provaya her yönüyle hazırlanmış olarak çıkmalıdır. Askeri bandolar, gerek profesyonel gerek amatör korolarla konser faaliyetleri icra etmektedir. Bu sebeple askeri bando şeflerinin koro şefliği alanında da yetkinlik kazanmalarının gerekli olduğuna inanıyorum. Tören Uygulamaları dersi, bando ile uygulamalı olarak yapılan bir ders olduğundan, güz dönemindeki hava koşullarının, açık alanda yapılması gereken derslerin işlenişine olumsuz etki yapabileceği düşünüldüğünde, ilk dönem Tören Uygulamaları dersinin teorik olarak işlenmesi hususu değerlendirilmelidir.

Teorik eğitim yapılan derslerde, nazari bilgilerin yanı sıra görüntü kayıtlarından da istifade edilecek şekilde ders içerikleri planlanabilir. Böylece törenlerde yer alan diğer birliklerin fonksiyonunun ve tören alanlarındaki konumlanmaların da öğrenci tarafından kavranması sağlanabilir. Uygulamalı eğitimin yapılacağı dönemde ise farklı tören türlerinin bir arada uygulandığı kombinasyonlarla uygulama düzeyinde provalar yapılabilir. Piyano ile Eşlik Yapma dersi ile ilgili düzenlemelerin de yerinde ve mantıklı olduğunu düşünüyorum.

UZMAN-4 : Şu anda uygulanmakta olan Bando Şefliği Lisans Programı, ilk iki yılı bilgiye dayalı, teorik ve kavramsal, son iki yılı meslek alanına yönelik derslerden oluşmaktadır. Ders planlaması da bu sistematik doğrultusunda yapılmaktadır. Solfej ders süreleri, mevcut öğrenci kaynağının gelecekte de programa kaynak teşkil etmesi durumunda yeniden değerlendirilebilir. Mevcut uygulamada ve model tasarısında 1 ve 2. yıl dörder saat olarak planlanan Solfej dersi, yoğunlaştırılmış bir program anlayışıyla ilk yıl 8, ikinci yıl 6 saat süreyle planlanabilir. Model tasarısında 3 ve 4. yarıyılı ilave edilen Bando Şefliği dersinin adı, içeriğine uygun olarak Temel Şeflik Teknikleri olarak değiştirilebilir. 5, 6, 7 ve 8. yarıyıldaki dersin adının ise değiştirilmeyerek Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi olarak adlandırılmasının uygun olacağını düşünüyorum. Bando Şefliği ders içeriğinde korrepitörle çalışma konusuyla ilgili olarak daha önce de bahsettiğim gibi, bir derse iki öğretim elemanı atanması ne yazık ki mevcut mevzuata göre mümkün olmamaktadır. Bununla birlikte Konservatuvar bünyesinde yeterli sayıda korrepitör araştırma görevlisi de bulunmadığından derslerde düzenli olarak korrepitör ile çalışılması her ne kadar gerekli olsa da bürokratik engeller nedeniyle uygulanamamaktadır. Piyano ile Eşlik Yapma dersi 4 dönemde kurgulanıp, eşlik yapılacak çalgı ve ses grupları her yarıyıl ayrı ayrı gruplandırılırsa, dersin sorumlusu ile ilgili sorun ortadan kalkabilir. Örneğin Piyano ile Eşlik Yapma dersleri; bir yarıyıl Yaylı Çalgılar, bir yarıyıl Üflemeli Çalgılar, bir yarıyıl Şan, bir yarıyıl Koro Eşliği dersi şeklinde planlanıp dersin sorumlusu olarak ilgili sanat dallarından öğretim elemanlarının atanması sağlanabilir. Yurt dışı eğitim ile ilgili olarak, ERASMUS gibi öğrenci değişim programlarına Bando Şefliği Sanat Dalının da dâhil edilebilmesi için, söz konusu bölümün, ilgili programa dâhil olan bir üniversitede karşılığının olması gerekmektedir. Bunun yerine uluslararası düzeyde düzenlenen master-class (ustalık sınıfı) etkinliklerine askeri bando şefi adaylarının gönderilmesinin, yurt dışı eğitimi konusunda daha pratik bir yöntem olacağını düşünüyorum.

UZMAN-5 : Şeflik eğitimi için önemli bir unsur olan korrepitör ile yapılması öngörülen çalışmalar arasında marş formundaki eserler de bulunmaktadır. Diğer eserlerin piyano redüksiyonlarına erişmek nispeten daha kolay iken birçok marşın piyano partisi bulunmamaktadır. Bu ihtiyaç, bando şefliği öğrencilerinin almakta olduğu enstrümantasyon, orkestrasyon gibi derslerde yapılacak çalışmalarla karşılanabilir.

5.4.3.1. Akademik Eğitim Sürecinin Yönetimine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Akademik eğitim sürecinin yönetimi ile ilgili uzman görüşlerine ilişkin elde edilen bulgular incelendiğinde; programın profili, amacı ve yeterlilikleri hakkında uzmanların olumlu veya olumsuz herhangi bir görüş bildirmediği görülmektedir.

Yalnızca bir akademisyen (UZMAN-4) “mevcut Bando Şefliği Lisans Programının; ilk iki yılının bilgiye dayalı, teorik ve kavramsal, son iki yılının ise meslek alanına yönelik derslerden oluştuğu; mevcut ders planlamasının da bu sistematik doğrultusunda yapıldığı” yönünde bilgilendirmede bulunmuştur.

Model önerisinde , ‘Program İçeriğine İlişkin Düzenlemeler’ başlığı altında yer alan ders içerikleri hakkında önem arz eden değerlendirmeler ile model tasarısında değişiklik gerektiren hususlarla ilgili görüşlerden elde edilen bulgular ise konu bazında aşağıda maddeler halinde sunulmuştur.

5.4.3.1.1. Solfej Dersine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Model önerisindeki Solfej dersinin süresi ile ilgili olarak 1 akademisyen (UZMAN-4), yoğunlaştırılmış bir program anlayışıyla dersin ilk iki yarıyıl 8 ders saati, 3 ve 4. yarıyıl ise 6 ders saati olmak üzere planlanabileceğini belirtmiştir.

İlgili akademisyen tarafından getirilen bu öneri, mevcut haliyle devam edeceği öngörülen öğrenci kaynağının neden olduğu eğitim eksikliklerinin ivedilikle giderilmesi için sunulduğu anlaşılmaktadır. Ancak model önerisinde, öğrenci kaynağının solfej ve dikte becerilerine dair yeterlilikler, bando şefliği eğitimi için gerekli hazırbulunuşluk düzeyine göre planlandığından, Solfej dersinin süresinin bu bakımdan yeterli olduğu ve yoğunlaştırılmış bir programa ihtiyaç duyulmayacağı değerlendirilmektedir.

5.4.3.1.2. Piyano Dersine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Piyano dersinin şeflik öğrenimine katkısı bağlamında bir akademisyen (UZMAN-1), değerlendirmede bulunmuştur. Bir şefin yöneteceği eserin partiyonunu piyano ile çalabilmesi gerektiğini ve bunu yapabilmesi için piyano çalma becerilerinin yeterli seviyede olması gerektiğini belirten uzman, evrensel standartlara göre şeflik öğrenimine başlayacak bir müzisyenin Beethoven'ın erken dönem piyano sonatlarını çalabilecek bir yeterlilik düzeyine sahip olması gerektiğine değinmiştir.

İlgili uzman tarafından bahsedilen piyano yeterlilik düzeyinin şeflik öğrenimi için gerekli olduğu kabul edilmekle birlikte; model önerisinde belirlenen hazırbulunuşluk düzeyi, uygulanabilirliği sağlamak adına, şeflik eğitiminde ihtiyaç duyulan yeterliliklerle birlikte ülkemizdeki mevcut mesleki müzik eğitim kurumlarının programları da dikkate alınarak planlanmaya çalışılmıştır. Model önerisi, söz konusu piyano yeterliliklerinin, öğrencilerin akademik eğitim süreci içinde arzu edilen seviyeye ulaştırılacağı şekilde tasarlanmıştır.

5.4.3.1.3. Piyano ile Eşlik Yapma Dersine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Piyano ile Eşlik Yapma dersini değerlendiren 1 akademisyen (UZMAN-1), bu dersin programda yer almasını askeri bando şefine eşlik yapma becerileri kazandırması bakımından önemli görmektedir. Uzman, ders içeriğinde üflemeli ve yaylı çalgılar ile vokal ve koro eşlikçiliğinin yanı sıra dans eşlikçiliğine yönelik konulara da yer verilebileceği, ayrıca bu dersin, programda daha erken dönemlerde planlanmasının daha yararlı olacağı konusunda öneride bulunmuştur.

5.4.3.1.4. Orkestrasyon Dersine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Yapılan görüşmelerde araştırmaya katılan uzmanlar, Orkestrasyon dersinin bir şef için önemini vurgulamıştır. Bu dersle ilgili 1 akademisyen (UZMAN-3), bandoların üflemeli ve vurmali çalgılardan oluşan birer orkestra olması sebebiyle, askeri bando şefi adaylarının Orkestrasyon derslerinde ağırlıklı olarak üflemeli çalgılar üzerine motive olmaları gerektiği yönünde görüş beyan etmiştir.

5.4.3.1.5. Bando Şefliği Dersine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Bando şefliği ile ilgili bir akademisyen (UZMAN-1), şeflik eğitimine 1. yarıyıldan itibaren temel şeflik teknikleri eğitimi ile başlanması gerektiğini belirtmişken, 1 akademisyen de (UZMAN-4) programa eklenen Bando Şefliği dersinin adının, içeriğine uygun olarak Temel Şeflik Teknikleri olarak değiştirilebileceği yönünde görüş bildirmiştir.

Bando Şefliği dersinin işlenişinde korrepitörle çalışmalara yer verilmesinin gerekliliği konusunda akademisyenlerin görüş birliği sağladığı, ancak uygulamada yaşanan veya yaşanması muhtemel aksaklıklar ve bu aksaklıkların giderilme yöntemleri konusunda fikir ayrılıkları olduğu görülmektedir. Bu konuda idari ve bürokratik engellerin ilgili mevzuatta yapılacak düzenlemeler veya idari tedbirlerle aşılabileceği değerlendirilmektedir.

Bando Şefliği dersinin işlenişinde bando ile prova yapılması konusunda farklı görüşler mevcuttur. Bir akademisyen (UZMAN-1), bando ile yapılan çalışmalara ayrılan 3-4 haftalık provaların çok fazla ve maliyetli olduğunu bunun yerine öğrencileri pratik hayata da hazırlamak adına bando ile yapılan provaların bir kısmının korrepitör ile çalışmaya ayrılabilirliğini belirtmiştir. Bir başka akademisyen ise (UZMAN-2) uzun olduğunu değerlendirdiği bando ile çalışma sürelerinin, dünyadaki diğer örneklerin incelenerek yeniden değerlendirilebileceğini, bando çalışmaların gerekli olduğu düşünülüyorsa bando

ile planlanan bazı provaların, çalgı gruplarının çalıştırılması şeklinde yapılandırılabilirliğini söylemiştir. Bu iki görüşe karşın bir akademisyen (UZMAN-3) ise askeri bando şefi adaylarının bando ile ne kadar prova yaparsa bu durumun öğrenciler için o kadar faydalı olacağını düşündüğünü belirtmiştir.

Bando ile yapılması planlanan provaların, şef adayının çeşitli teknikleri öğrenmesi, uygulaması ve geliştirmesi bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Yapılacak protokol ile askeri bir üniversitede konuşlu bulunan MSÜ Kara Harp Okulu Bandosunun, askeri bando şeflerinin eğitimleri için de değerlendirilmesi durumunda zaman ve maliyet sorunu yaşanmaksızın söz konusu provaların verimli bir şekilde yapılabilirliği değerlendirilmektedir. Bu provalarda bakır ve tahta üflemeli çalgı gruplarının ayrı ayrı çalıştırılması yönünde de planlama yapılabilirliği düşünülmektedir.

5.4.3.1.6. Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri Dersine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Araştırmaya katılan 1 akademisyen (UZMAN-2), prova tekniklerinin bando ile prova sürecine geçilmeden önce öğrenilmesini sağlamak adına, Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri dersinin 2. yarıyıldan başlatılabileceğini belirtmiştir. Diğer bir akademisyen (UZMAN-1) ise kişisel özelliklerin öne çıktığı çok spesifik bir alan olan şeflik ile ilgili prova tekniklerinin de birçok farklılık barındırdığını, bu sebeple ders içeriğinin sınırlarının dikkatlice çizilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

5.4.3.1.7. Tören Uygulamaları Dersine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Tören Uygulamaları dersi ile ilgili öneride bulunan 1 akademisyen (UZMAN-3), güz dönemindeki hava koşullarının açık alanda uygulamalı olarak yapılması gereken derslerin işlenişine olumsuz etki yapabileceğini belirtmiştir. Bu sebeple Tören Uygulamaları dersinin

güz döneminde teorik olarak işlenmesini öneren uzman, teorik derslerde nazari bilgilerin yanı sıra görüntü kayıtlarından da istifade edilecek şekilde ders içeriklerinin planlanabileceğini, böylece törenlerde yer alan diğer birliklerin fonksiyonunun ve tören alanlarındaki konumlanmaların da öğrenci tarafından kavranmasının sağlanabileceğini düşündüğünü söylemiştir. Uygulamalı eğitimin yapılacağı bahar döneminde ise farklı tören türlerinin bir arada uygulandığı kombinasyonlarla uygulama düzeyinde bando ile provalar yapılabileceğini belirtmiştir.

5.4.3.1.8. Yurt Dışı Eğitime İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Araştırmaya katılan uzmanlar, askeri bando şeflerinin alanları ile ilgili yurt dışı eğitim olanaklarından faydalanmalarının oldukça önemli olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Bu konuda bir akademisyen (UZMAN-4), askeri bando şefi adaylarının ERASMUS gibi öğrenci değişim programları yerine uluslararası düzeyde düzenlenen master-class (ustalık sınıfı) etkinliklerine gönderilmesinin daha pratik bir yöntem olacağını düşündüğünü belirtmiştir. Buna karşın başka bir akademisyen (UZMAN-2) ise modelde önerilen ERASMUS programının yanı sıra Mevlana programıyla da yurt dışına öğrenci gönderilebildiğini, bu tür programların ve diğer eğitim etkinliklerinin öğrencinin gelişimi için değerlendirilmesinin önemli olduğunu söylemiştir.

5.4.3.1.9. Diğer Konulara Dair Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Programla ilgili genel değerlendirmede bulunan bir akademisyen (UZMAN-1) bir şefin, entelektüel bir kişiliğe de sahip olması gerektiğini, bu sebeple lider olan askeri bando şefinin dik bir duruş sergileyebilmesi için edebiyat, sanat estetiği ve düşünce felsefesi gibi disiplinlerde de kendisini yetiştirmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu husus, bir müzik topluluğunun hem askeri hem sanatsal lideri olan askeri bando şeflerinin kişisel gelişimleri

için oldukça önemlidir. Askeri bando şefi adaylarının bu alanlarda kendilerini yetiştirmeleri ve geliştirmeleri adına alan dışı seçmeli derslere yönelmeleri, özellikle şeflik eğitiminden sorumlu öğretim elemanları tarafından teşvik edilmelidir.

Armoni dersiyle ilgili değerlendirmede bulunan UZMAN-3, Armoni ders içeriğine Türk müziği armonisinin eklenmesini önemli gördüğünü, ancak bu düzenlemenin tam anlamıyla amacına ulaşabilmesi için Makam Müziği Teorisi dersinin de programda yer alması gerektiğini belirtmiştir.

Koro Şefliği eğitimi konusunda görüş belirten iki akademisyen (UZMAN-1 & UZMAN-3), askeri bando şeflerinin koro şefliği alanında da yetkinlik kazanması gerektiğini belirtmişlerdir.

5.4.4. Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecine İlişkin Uzman Görüşleri

Akademik eğitimlerini tamamlamalarının ardından profesyonel meslek hayatına başlayan askeri bando şeflerine yönelik, mesleki gelişimlerinde sürekliliği sağlamayı amaçlayan bir hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme süreci tasarlanmıştır.

Önerilen modelin son aşaması olan ve askeri bando şeflerinin meslek yaşamlarını kapsayan bu süreçle ilgili uzmanların görüşleri şöyledir:

UZMAN-1 : Bir askeri bando şefinin özellikle şeflik alanında lisansüstü öğrenim görmesini, şefliğin bir alanı üzerinde uzmanlaşmasını, alanı ile ilgili yetkinliğini artırması bakımından çok önemli görüyorum. Bunun yanı sıra bir şefin, yaptığı işi tanıtmaya ve bilişim teknolojilerinden yararlanma konusunda da kendini geliştirmesi gerektiğini düşünüyorum.

UZMAN-2 : Lisansüstü öğrenim konusunda, Bando Şefliği yüksek lisans programı açılması şu an için bürokratik olarak pek mümkün görünmemektedir. Bunun için gereken alan uzmanı öğretim üyesi sayısının yeterli olmadığını düşünüyorum. Model önerisinde yer alan kurslar yüzbaşı rütbesine kadar planlanmalı, tazeleme eğitimleri gibi eğitim süreçlerinin aralıkları çok uzun olmamalıdır. Kurs, master-class vb. eğitimler, genç rütbedeki personel için daha verimli olur. Binbaşı ve sonrası için düzenlenecek kursların çok verimli olacağını düşünmüyorum. Modelde planlanan mesleki değerlendirme sürecinin ise Silahlı Kuvvetlerin homojen yapısıyla örtüşmemesi sebebiyle uygulanabilir olduğunu düşünmüyorum. Bunun

yerine askeri bando şeflerinin motivasyonunu yükseltecek düzenlemelere yönelmek gerekir. Örnek vermek gerekirse; şeflik yarışmaları, şeflik festivalleri, bölgesel bando yarışmaları, beste yarışmaları, koreografi yarışmaları gibi etkinlikler düzenlenerek, hem askeri bando şeflerinin hem de bandoların motivasyonları yükseltilebilir. Bu etkinliklere ilişkin ödenek aktarımı, yapılacak protokolle Kültür Bakanlığınca kolaylıkla sağlanabilir. Bunun yanı sıra askeri bando şefleri ödüllendirme anlamında master-class eğitimlerine gönderilerek mesleğe yönelik motivasyonları artırılabilir. Böylece, özellikle genç askeri bando şeflerinin sisteme angaje edilmeleri sağlanabilir. Özetle; hizmet içi eğitimde özellikle genç rütbedeki askeri bando şeflerinin kalibrasyonunun iyi tutularak verimli bir şekilde sistem içinde kalmalarının sağlanmasının, daha sonra askeri bando şeflerinin motivasyonlarını yüksek tutacak uygulamalar ve sivil toplumla da bağlantılarını güçlü tutacak etkinlikler yapılmasının, mesleki değerlendirmeye kıyasla daha faydalı olacağını değerlendiriyorum.

UZMAN-3 : Model önerisinin hizmet içi eğitim bölümünde yer alan lisansüstü öğrenim ile ilgili bir eksikliğe değinmek istiyorum. Lisansüstü öğrenim konusunda kendi alanında yüksek lisans programı olmayan nadir programlardan biri de ne yazık ki Bando Şefliği programıdır. Bando şeflerinin kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı sunmanın yanı sıra, kurumsal bir fayda da sağlaması bakımından Bando Şefliği Yüksek Lisans Programı önemli bir ihtiyaçtır. Bu durum tasarlanan model çerçevesinde değerlendirilebilir. Mesleki değerlendirme süreci ise çok iyi analiz edilmelidir. Bando şefleri değişik koşullarda çalıştıkları için mesleki değerlendirmede rütbe bekleme süreleri sonunda yapılacak sınavlar objektif olmayabilir. Örneğin öğretim görevlisi olarak görev yapan bir askeri bando şefi ile kıtada aktif olarak askeri bando şefliği yapan iki bireyin sınavları aynı şartlarda yapılmamalıdır. Bunun yerine mesleki değerlendirme için askeri bando şeflerinin aktif görevlerine yönelik belirlenen kriterleri yerine getirmeleri koşulu getirilebilir. Örneğin öğretim kadrolarında görev yapan bando şefleri; akademik yayın yapma, kongre, seminer, sempozyuma katılma gibi yaptıkları akademik çalışmalar bağlamında puanlama yöntemiyle değerlendirilebilir. Bandolarda görev yapan askeri bando şefleri ise yaptıkları beste, eser düzenlemesi, konser, gösteri gibi etkinlikler bağlamında değerlendirilebilir. Mesleki değerlendirme konusu bu çerçevede yeniden düşünülebilir. Hizmet içi eğitim sürecinde tasarlanan kursların da iyi planlandığını düşünüyorum. Bir askeri bando şefinin, atanacağı görevle ilgili eğitim alması, görevin gereklerini yerine getirmesi bakımından oldukça önemlidir.

UZMAN-4 : Staj eğitiminin mezuniyetten sonraki ilk yıla planlanması, bu eğitime yönelik yönerge, yönetmelik gibi yeni mevzuat hazırlanması bakımından ilave yük getirebilir. Bunun yerine askeri bando şefi adayları lisans 3 ve 4. sınıfta bandolara gönderilerek, staj eğitimleri akademik eğitim süreci içinde tamamlanabilir. Mezuniyet sonrası ise TSK'daki diğer sınıfların uyguladığı Sınıf Okulu modeli, Bando sınıfı için de hayata geçirilebilir. Bu okulda uygulanacak programla, yeni mezun olan askeri bando şefleri bando sınıfı subaylığı ve Bando Komutanlığı görevine hazırlanabilir.

UZMAN-5 : Model önerisinde tasarlanan hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme sürecinin ihtiyaca uygun biçimde planlanmış olduğunu düşünüyorum.

5.4.4.1. Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Araştırmaya katılan uzmanların Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecine ilişkin görüşleri; 'staj eğitimi' 'lisansüstü öğrenim' 'hizmet içi eğitim kursları' ve 'mesleki değerlendirme' süreçleri bağlamında incelenmiş ve yorumlanmıştır.

5.4.4.1.1. Staj Eğitimine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Program mezunlarına yönelik planlanan staj eğitimi hakkında 1 akademisyenin (UZMAN-4) görüş beyan ettiği görülmektedir. Söz konusu staj eğitiminin mezuniyetten sonraki ilk yıla planlanmasının, bu eğitime yönelik yeni mevzuat hazırlanması bakımından ilave yük getirebileceğini değerlendiren uzman, bunun yerine askeri bando şefi adaylarının lisans 3 ve 4. sınıfta bandolara gönderilerek, staj eğitimlerinin akademik eğitim süreci içinde icra edilebileceği önerisi getirmiştir. Buna ek olarak, mezuniyet sonrası -TSK'daki diğer sınıflar için uygulanan- Sınıf Okulu modelinin Bando sınıfı için de hayata geçirilebileceğini değerlendiren uzman, Sınıf Okulunda uygulanacak programla, yeni mezun olan askeri bando şeflerinin bando sınıfı subaylığı ve Bando Komutanlığı görevine hazırlanabileceğini belirtmiştir.

Model önerisinde akademik programa ilave edilen Tören Uygulamaları dersi, her ne kadar törenlerin icrasına yönelik eğitim içeriği barındıran bir ders olsa da uygulama bakımından bir nevi staj eğitimi niteliği de taşımaktadır. Bununla birlikte, staj süresince hiyerarşik ve hukuki bir sorun yaşanmaması ve askeri bando şeflerinin stajyer de olsa verecekleri kararların uygulayıcısı olan astları tarafından bağlayıcılığını sağlamak adına, tasarlanan modelde staj eğitiminin mezuniyet sonrasına planlanmasının daha uygun olacağı değerlendirilmiştir.

Model önerisinde akademik eğitim sürecinin kontenjanı 6 öğrenci ile sınırlandırılmıştır. Bu sayının bir okul kurmak için oldukça az olması nedeniyle, TSK'da birçok sınıf için

uygulanmakta olan Sınıf Okulu eğitiminin bando sınıfı için de uygulanması pek mümkün görülmemektedir. Yine de söz konusu eğitim sürecinin staj ya da Sınıf Okulu adı altında yürütülmesinin, modeli uygulayacak olan kurumun nihai kararına bağlı olduğu değerlendirilmektedir. TSK çatısı altında olsa da farklı kuvvet komutanlıklarının farklı kurum kültürlerine sahip olduğu hususu da göz önüne alındığında, bahse konu eğitim sürecinin, ilgili Kuvvet Komutanlığı bandolarının bünyesinde yapılacak staj eğitimi ile sürdürülmesinin daha yerinde bir uygulama olacağı değerlendirilmektedir.

5.4.4.1.2. Lisansüstü Öğrenime İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Askeri bando şeflerinin mesleki gelişimlerine katkı sunması bakımından model önerisinde yer verilen lisansüstü öğrenim hakkında 3 uzman görüş beyan etmiştir.

Bir askeri bando şefinin özellikle şeflik alanında lisansüstü öğrenim görmesinin ve şefliğin bir alanı üzerinde uzmanlaşmasının, yetkinliğini artırması bakımından çok önemli olduğunu söyleyen UZMAN-1, akademik eğitim sürecini değerlendirirken, bando şefliği eğitiminin lisans düzeyindeki temel şeflik eğitimi sonrası bir uzmanlık alanı olarak üst öğrenim şeklinde verilebileceğine de bir alternatif olarak değinmiştir.

Bu konuda değerlendirme yapan bir başka akademisyen (UZMAN-3) ise Bando Şefliği Sanat Dalının, kendi alanında yüksek lisans programı olmayan ender programlardan biri olduğundan söz etmektedir. Bu bağlamda UZMAN-3, askeri bando şeflerinin kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı sunmanın yanı sıra, kurumsal bir fayda da sağlaması bakımından Bando Şefliği Yüksek Lisans Programının önemli bir ihtiyaç olduğuna ve bu hususun tasarlanan model çerçevesinde değerlendirilebileceğine değinmiştir.

Bu görüşlere karşın UZMAN-2, yüksek lisans programı açmak için alanda uzman yeterli öğretim üyesi kadrosunun hâlihazırda bulunmaması nedeniyle, Bando Şefliği Yüksek Lisans Programı için gerekli koşulların sağlanamayacağı yönünde görüş bildirmiştir.

Bir askeri bando şefinin mesleki gelişimi için asgari bilim uzmanı düzeyinde üst öğrenim imkânı sağlanması önemli görülmektedir. Mevcut uygulamada askeri bando şefleri orkestra şefliği, müzik eğitimi ve müzikoloji gibi alanlarda lisansüstü öğrenim görebilmekte ve bu hususta ilgili kurumlar tarafından teşvik edilmektedir. Araştırmaya katılan uzmanların gündeme getirdiği Bando Şefliği Yüksek Lisans Programının açılması konusunun, gerek askeri bando şeflerinin kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı sunması, gerek kurumsal bir fayda sağlaması bakımından MSÜ ve Hacettepe Üniversitesi tarafından üzerinde çalışılması gereken bir husus olduğu değerlendirilmektedir.

5.4.4.1.3. Tasarlanan Hizmet İçi Eğitim Kurslarına İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Model önerisinde; ‘Eğitim-Öğretim Görevleri Kursu’ ‘Orta Düzey Yönetici Kursu’ ve ‘Üst Düzey Yönetici Kursu’ adı altında hizmet içi eğitim kursları tasarlanmıştır. Bu konuda iki uzmanın görüşlerine dair yorumlar aşağıda sunulmuştur.

UZMAN-2, tazeleme eğitimleri gibi eğitim süreçlerinin aralıklarının çok uzun olmaması gerektiği; kurs, master-class vb. eğitimlerin genç rütbedeki personel için daha verimli olacağı; bu sebeple kursların yüzbaşı rütbesine kadar planlanmasının daha uygun olacağı yönünde öneri sunmuştur.

Görüş bildiren bir diğer akademisyen (UZMAN-3) ise askeri bando şeflerinin atanacakları görevlere yönelik eğitim almalarının önem arz ettiğini, bu bağlamda hizmet içi eğitim sürecinde tasarlanan kurs planlamasının yerinde bir uygulama olduğunu beyan etmiştir.

Bu görüşler doğrultusunda, söz konusu kursların kimlere yönelik olması gerektiği konusunda model önerisinde yeniden düzenleme yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

5.4.4.1.4. Mesleki Değerlendirme Sürecine İlişkin Uzman Görüşlerinin Yorumlanması

Model önerisinde yer alan mesleki değerlendirme süreci hakkında görüş beyan eden uzmanların değerlendirmelerine ilişkin bulgular ve yorumlar şöyledir:

Araştırmaya katılan bir akademisyen (UZMAN-2), mesleki değerlendirme sürecinin model önerisindeki şeklinin Silahlı Kuvvetlerin homojen yapısıyla örtüşmemesi sebebiyle uygulanabilir olmadığı yönünde görüş bildirmiş, bunun yerine askeri bando şeflerinin motivasyonunu yükseltecek şeflik yarışmaları, şeflik festivalleri, bölgesel bando yarışmaları, beste yarışmaları, koreografi yarışmaları gibi aktiviteleri içeren düzenlemelere yer verilmesi ve önerisinde bulunmuştur.

Araştırmaya katılan bir diğer akademisyen (UZMAN-3) ise tasarlanan mesleki değerlendirme sürecinde rütbe bekleme süreleri sonunda yapılacak sınavlara katılacak askeri bando şeflerinin farklı koşullarda görev yapmaları nedeniyle, söz konusu sınavların objektif olamayabileceğini belirtmiştir. UZMAN-3, mesleki değerlendirme için sunduğu öneride öğretim kadrolarında görev yapan askeri bando şeflerinin akademik yayın yapma, kongre, seminer ve sempozyuma katılma gibi yürüttüğü akademik çalışmalar bağlamında; bandolarda görev yapan askeri bando şeflerinin ise yaptıkları beste, eser düzenlemesi, konser, gösteri gibi etkinlikler bağlamında puanlama yöntemiyle değerlendirmeye tabi tutulabileceğini belirtmiştir.

Mesleki değerlendirme sürecine ilişkin uzman görüşlerinin, söz konusu değerlendirme sisteminin sınav uygulamasından ziyade, askeri bando şeflerinin değerlendirme sürecinde aktif olarak yürütmekte oldukları göreve yönelik faaliyetleri bağlamında tasarlanması gerektiği yönünde olduğu görülmektedir. Konu ile ilgili getirilen öneriler doğrultusunda; gerek değerlendirme sürecinin daha objektif olması, gerekse de genç rütbedeki personel başta olmak üzere askeri bando şeflerinin göreve yönelik üretkenliğinin ve motivasyonunun artırılmasını sağlamak adına, model önerisinde yer alan mesleki değerlendirme sürecinin uygulanışına dair düzenlemeler yapılabileceği değerlendirilmektedir.

5.4.5. Model Önerisine İlişkin Uzmanların Genel Değerlendirmeleri

Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme süreci ile ilgili tasarlanan model önerisini bir bütün olarak değerlendiren uzmanların görüşleri ise şöyledir:

UZMAN-1 : Ülkenin en ücra köşelerine kadar teşkilatlanmış olan Türk Silahlı Kuvvetlerinin Bando sınıfı, bir anlamda çok sesli müzik kültürünün Türkiye’deki öncü kuvvetleridir. Askeri bando müzisyeni ve askeri bando şeflerinin, geçmişteki eğitim enstitüsü mezunları gibi çok donanımlı bir eğitim sürecinden geçerek eğitim almaları gerektiğini düşünüyorum. Bu anlamda model önerisinin, kapsamlı ve çözüm odaklı bir çalışma olduğunu söyleyebilirim.

UZMAN-2 : Bando şefliği eğitimi alan bir lisans öğrencisinin “özgün” bir teknik geliştirmesi beklenmemelidir. Bu yüzden çalışmada geçen bu ifadenin yeniden değerlendirilmesini öneriyorum. Genel olarak değerlendirdiğimde; çalışmanın, alana faydalı olacağını umuyorum.

UZMAN-3 : Model önerisinin, bando şefliği eğitimi ile ilgili analitik bir çalışma olduğunu belirtmek isterim. Kendi edindiğim tecrübelerden yola çıkarak askeri bando şefi yetiştirme sürecinin en önemli ayağının kaynak ve akademik eğitim süreci olduğu kanısındayım. Bunun yanı sıra kıta hayatı ile askeri bando şeflerinin aldığı eğitim arasında bir köprü kurmanın da gerekli olduğunu düşünüyorum. Çok idealize edilmiş bir programda yetişen askeri bando şeflerinin, edindikleri becerileri meslek hayatları boyunca yansıtabilecekleri ortamların büyük bir kısmını kıta bandoları teşkil etmektedir. Kıta bandoları başta olmak üzere, bandoculuk mesleğinin icrasına yönelik iyileştirici ve geliştirici boyutta düzenlemeler yapılmazsa, bu gibi çalışmaların bir ayağının eksik kalacağını değerlendiriyorum. Bu sebeple, idealize edilen böyle bir modelde yetişen askeri bando şeflerinin, meslek hayatlarında daha faydalı olabilecekleri verimli bir alan yaratmak gerektiğine inanıyorum. Bu bağlamda; vizyoner bir düşünce ile öğrenci kaynağından başlayıp, iyi planlanan bir akademik eğitim sürecinin staj köprüsü ile kariyer sürecine bağlandığı model önerisinin, meslek yaşamının da niteliğini artırmayı hedefleyen çözüm önerileriyle desteklenerek raporlaştırılması; ardından, bandoların daha nitelikli birer müzik topluluğu haline gelebilmeleri için gerekli düzenlemelerin yapılmasına ışık tutması bakımından ilgili kurumlara ulaştırılması gerektiği kanısındayım.

UZMAN-4 : Türkiye’de askeri bando şefi yetiştirme süreçlerine yönelik olarak yapılan araştırmalar yetersizdir. “Türkiye’deki Askeri Bando Şefi Yetiştirme ve Geliştirme Sürecine Yönelik Bir Model Önerisi” başlığı altında ilk defa böyle kapsamlı bir araştırma yapılmaktadır. Yapılan araştırmada, askeri bando şefi adaylarının akademik eğitim öncesi gerekli yeterlilik ve hazırbulunuşluk düzeyi belirlenmiş, öğrenci kaynağı ve kayıt-kabul koşulları, belirlenen yeterlilik ve hazırbulunuşluk düzeyi doğrultusunda tespit edilmiştir. Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı bünyesindeki Bando Şefliği Sanat Dalında verilen bando şefliği eğitimiyle ilgili, kayıt-kabul aşamasından mezuniyete kadar yürütülen akademik eğitim sürecinin yeniden değerlendirilmesi ele alınmıştır. Araştırmanın kurgusu, Bando Şefliği eğitimi

almak isteyen adayların akademik eğitim öncesi yeterlilik düzeyi, Bando Şefliği Sanat Dalının öğrenci kaynağı, akademik eğitim sürecinin yönetimi ve mezuniyet sonrası hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme sürecinin yönetimi olarak gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmanın, bando şefliği eğitimine ve konu alanına katkı sağlayıcı, kapsamlı bir araştırma olduğu düşünülmektedir.

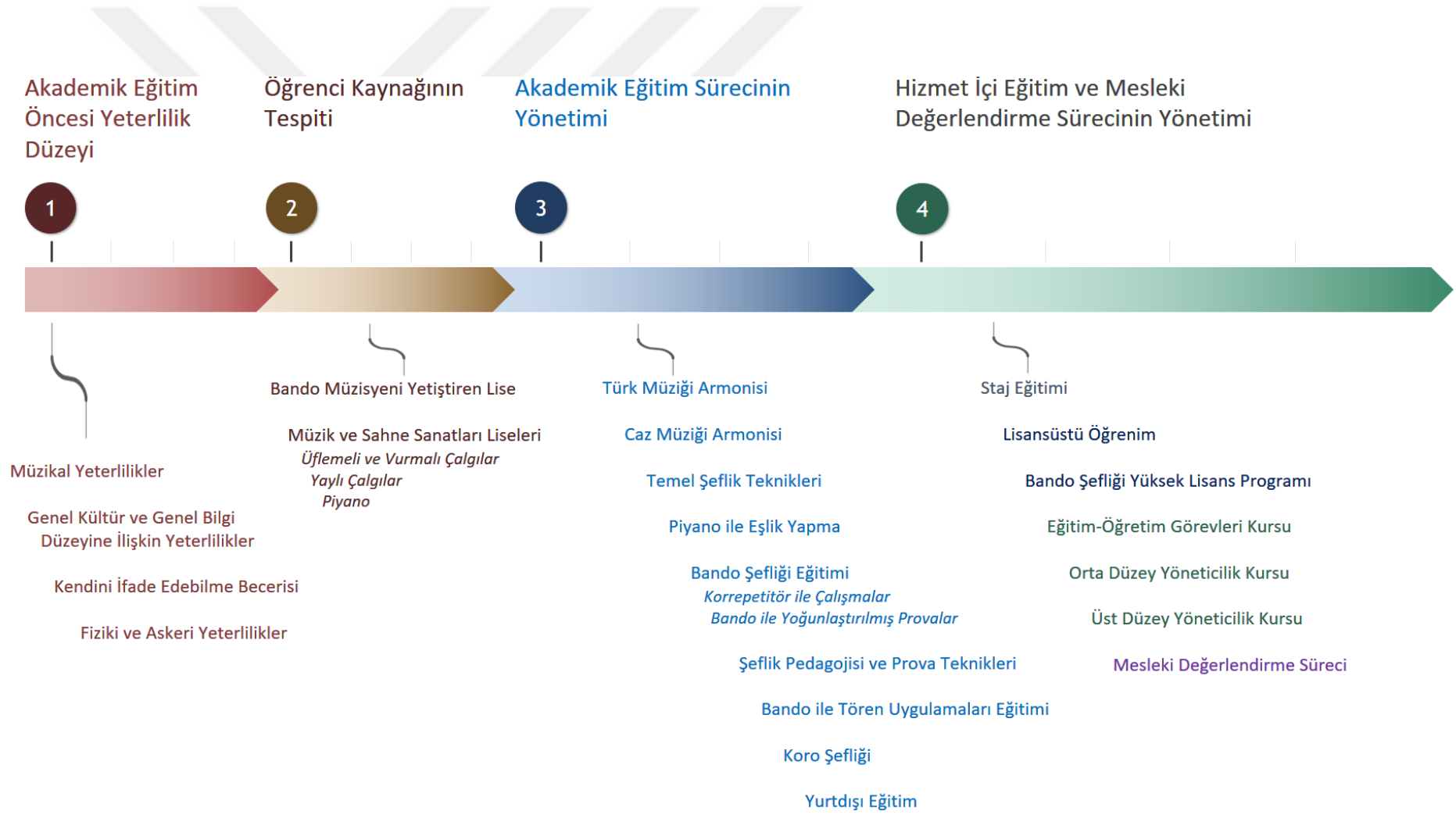
UZMAN-5 : Genel itibariyle değerlendirmek gerekirse, bando şefliği eğitimine yönelik eksikliklere vurgu yapan ve askeri bando şeflerinin mesleki gelişimlerine yönelik çözüm önerileri sunan kapsamlı bir çalışma olduğunu düşünüyorum.

5.4.5.1. Model Önerisine İlişkin Uzmanların Genel Değerlendirmelerinin Yorumlanması

Model önerisinin bütünü hakkında görüşleri alınan beş uzmanın da çalışmanın alana katkı sağlayacağı görüşü üzerinde birleştikleri görülmektedir. Bu görüşe ek olarak bir akademisyen (UZMAN-3) tarafından, askeri bando şeflerinin meslek yaşamları süresince tüm birikim ve donanımlarını sergiledikleri bandoların daha nitelikli birer müzik topluluğu haline getirilebilmesi ve bandoculuk mesleğinin icrasına dair iyileştirici ve geliştirici boyutta düzenlemeler yapılması hususunda çözüm önerileri geliştirmesinin, çalışmanın bir ayağının eksik kalmaması bakımından önemli olduğu vurgulanmıştır.

5.5. Uzman Görüşleri Doğrultusunda Son Şekli Verilen Modelin Görünümüne İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın beşinci alt problemi çerçevesinde; Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik tasarlanan model, uzman görüşleri doğrultusunda yeniden değerlendirilerek son şeklini almıştır. Modelin aşamaları ve revize edilen içeriklerinin genel hatlarıyla yansıtıldığı Şekil 7’deki akış diyagramı çerçevesinde 4 temel aşamadan oluşan model, akademik eğitim öncesi yeterlilik düzeyinden başlayıp, askeri bando şeflerinin mesleki gelişim evrelerini de kapsayan bir süreç olarak planlanmıştır.

Şekil 7. Askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik hazırlanan modelin aşamaları ve yapılan düzenlemeler

Model tasarlanırken, öncelikle bir askeri bando şefi adayının, akademik eğitimi öncesi sahip olması gereken hazırbulunuşluk ve yeterlilik düzeyine ilişkin ölçütler belirlenmiştir. Müzikal, askeri, fiziki ve kültürel boyutlarda ele alınan bu ölçütlerin belirlenmesinin ardından, arzu edilen yeterlilik ve hazırbulunuşluk düzeyinde öğrenci yetiştiren veya yetiştirebileceği değerlendirilen eğitim kurumları saptanmaya çalışılmıştır. Çeşitli alternatiflerin değerlendirilmesi neticesinde öğrenci kaynağını teşkil edeceği değerlendirilen mesleki müzik eğitim kurumlarının belirlenmesinin ardından, askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecinin akademik eğitim safhasına ilişkin düzenlemelere geçilmiştir.

Akademik eğitim süreci, bir askeri bando şefinin gelecekte mesleki alanda gereksinim duyacağı tüm ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde ve askeri bando şeflerini profesyonel meslek yaşamına en doğru şekilde hazırlayacak biçimde yeniden organize edilmiştir. Özellikle şeflik eğitimini uluslararası standartlara erdirmeyi hedefleyen düzenlemelerle birlikte, yaparak-yaşayarak öğrenme modeli ekseninde yoğunlaştırılmış çalışma ve prova süreçleri içeren ders planlarına ilişkin düzenlemeler de yapılmıştır. Akademik eğitim sürecinin sonunda, programı tamamlayan bir askeri bando şefinin tam donanımlı bir mesleki yeterlilik kazanması hedeflenmiştir.

Model önerisinin son aşaması olan hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme süreci, askeri bando şeflerinin mesleki bilgi ve becerileri tazeleyen, geliştiren, değerlendiren ve şeflerin meslek hayatına sürekli adaptasyonunu sağlayan bir süreç olarak dizayn edilmiştir. Hizmet içi eğitim süreci; askeri bando şeflerini yaşam boyu öğrenme yaklaşımı çerçevesinde, alanları ile ilgili bilimsel ve teknolojik yenilikler bağlamında geliştirmeyi ve alacakları üst görevlere hazırlamayı hedeflerken; mesleki değerlendirme süreci ise birer askeri müzisyen olan askeri bando şeflerini, sanatsal faaliyetler ve akademik çalışmalar yapmaya teşvik eden ve bu yolla askeri bando şeflerini mesleki olarak değerlendirmeyi hedefleyen bir süreç olarak tasarlanmıştır.

5.5.1. Akademik Eğitim Öncesi Yeterlilik Düzeyi

Askeri bando şefi adaylarının, akademik eğitim öncesi sahip olmaları gereken müzikal, kültürel, fiziki ve askeri yeterlilik düzeylerine dair ölçütler şöyledir:

5.5.1.1. Müzikal Yeterlilikler:

Bir askeri bando şefi adayı, lisans öğreniminden önce şu müzikal yeterliliklere sahip olmalıdır:

Çalgı çalma: Çalgı çalma seviyesi, lise öğreniminde ana çalgı olarak eğitimi aldığı piyano, üflemeli, vurmali veya yaylı çalgılardan biri ile konçerto/sonat çalabilecek düzeyde olmalı ve seslendirdiği eseri döneminin özelliklerine uygun şekilde yorumlayabilmelidir.

Genel müzik kültürü: Müzik temalı bir konu üzerine, kavram ve anlam bütünlüğü içinde akademik bir metin veya kompozisyon yazabilecek düzeyde, ulusal ve uluslararası müzik tarihi, müzik kültürü ve teori bilgisine sahip olmalıdır.

Form, armoni ve kompozisyon bilgisi: Barok üslupta yazılmış şarkı formundaki bir eserin, form ve armonik analizini yapabilecek düzeyde bilgi sahibi olmalı; temel armonik akor bağlantılarını 4 partili yazıda çözümleyebilmelidir.

Solfej-Dikte: Lavignac 2-C düzeyinde solfej parçası okuyabilme, deşifre yapabilme ve dikte kabiliyetine sahip olmalı; piyano ile seslendirilen tek sesli ve iki sesli eserlerin notalarını dizek üzerine yazabilme, piyanoda aynı anda çalınan iki ve üç notayı söyleyebilme, piyanoda seslendirilen akorları armonik olarak adlandırabilecek düzeyde müzikal işitme yeteneğine sahip olmalıdır.

Piyano çalma: Ana çalgısı üflemeli, vurmali veya yaylı çalgılardan biri olan adaylar, piyano ile üç oktavlık bir majör veya minör dizi, bir etüt ve bir sonatin çalabilmelidir.

Yönetme: Aday, kendi seçtiği ve korrepetitör tarafından piyano ile seslendirilen J. S. Bach'ın Koral eserlerinden birini yönetebilecek düzeyde temel şeflik kabiliyetine, koordinasyon yetisine ve müzikal yorumunu icracıya aktarabilme becerisine sahip olmalıdır.

5.5.1.2. Genel Kültür ve Genel Bilgi Düzeyine İlişkin Yeterlilikler

Bir askeri bando şefi aday; çok iyi seviyede Türkçe dil bilgisi, Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi, Türk tarihi ve genel tarih bilgisi ile yeterli düzeyde mesleki yabancı dil ve genel kültür bilgisine sahip olmalıdır.

5.5.1.3. Kendini İfade Edebilme Becerisi

Genel kültür ve genel bilgi düzeyine ilişkin sahip olduğu bilgileri aktarırken, kendini açık ve net biçimde ifade edebilmelidir.

5.5.1.4. Fiziki ve Askeri Yeterlilikler:

Askeri bando şefleri TSK ve J.Gn.K.lığında subay statüsünde görev yaptığından, askeri bando şefi adayları, statü olarak emsali oldukları diğer subay adaylarının öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumu olan MSÜ bünyesindeki Harp Okullarının öğrenci kabulünde aradıkları fiziki ve yeterliliklere ve askeri liderlik özelliklerine sahip olmalıdır.

5.5.2. Öğrenci Kaynağı

Belirlenen yeterlilik ve hazırbulunuşluk düzeyini karşılayacak düzeyde öğrenci yetiştirme potansiyeline sahip olduğu değerlendirilen mesleki müzik eğitim kurumlarından, Bando Şefliği Sanat Dalına kaynak teşkil edebileceği düşünülen eğitim kurumları aşağıda sunulmuştur.

- Bando müzisyeni yetiştiren lise.

(MSÜ bünyesinde askeri bando müzisyeni yetiştiren lisenin tekrar eğitim-öğretime başlaması veya MEB AGSL modeline benzer nitelikte bando müzisyeni yetiştiren bir bando lisesinin açılması halinde söz konusu öğrenci kaynağının değerlendirilebileceği düşünülmektedir).

- Müzik ve Sahne Sanatları Liseleri

(Konservatuvarlar bünyesindeki MSSL'lerin Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Bölümü, Pişano Bölümü ve Yaylı Çalgılar Bölümünden mezun olan öğrencilerin Bando Şefliğı Sanat Dalına kaynak teşkil edebileceğı değerlendirilmektedir).

5.5.3. Akademik Eğitim Sürecinin Yönetimi

Askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecinin akademik eğitim safhası, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı, Kompozisyon ve Orkestra Şefliğı Ana Sanat Dalı bünyesindeki Bando Şefliğı Sanat Dalında sürdürölür.

5.5.3.1. Program Hakkında Genel Bilgiler

Programın Adı : Bando Şefliğı Sanat Dalı

Programın Dili : Türkçe

Eğitim Süresi : 4 yıl

Kontenjanı : 6 öğrenci

Kazanılan Derece : Lisans

Kabul Koşulları : Model önerisinde belirlenen ölçütler doğrultusunda yapılan giriş sınavında başarılı olan ve kontenjana giren adaylar programa kabul edilebilir.

Mezuniyet Koşulları : Hacettepe Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde (2018) belirtilen ulusal ve uluslararası kredi miktarlarını elde eden öğrenciler, lisans derecesi ile mezun olur.

Mezunların Mesleki Profili : Program mezunları; TSK ve J.Gn.K.lığı bandolarının şef ve yardımcı şef kadrolarda görev alır. Mezunlar, mesleki kariyerlerinin ilerleyen dönemlerinde lisansüstü öğrenim durumlarına göre, MSÜ Bnd. Asb. MYO’da öğretim elemanı olarak da görev alabilir. Ayrıca askeri bando şefleri -istisnai olarak- çeşitli idari kadrolarda da görevlendirilebilir.

5.5.3.2. Programın Amacı

Bando Şefliği Lisans Programının amacı, bir askeri bando şefinin yetiştirilmesi için belirlenen esaslar doğrultusunda mevcut programda yer alan ve Bilgi Paketinde (t.y.) açıklanan amaçlara uygun olarak aşağıda sunulmuştur.

Çağdaş Türkiye Cumhuriyeti’nin ve ordumuzun moral kaynağı ve coşkulu sesi bandolarımızın eğitici ve yönetici kadrosunu oluşturan bando şeflerini yetiştirmektir. Bu anlamda kendisi ile barışık, sanat ve bilim etiği ile Cumhuriyet değerlerini özümsemiş, çağdaş dünya ile uyumlu, güler yüzlü ve programlı, çalışmaktan mutluluk duyan, her gün yeteneklerini geliştirme, bilgi ve becerilerini, deneyimlerini artırma çabalarını sürdüren, bilim, teknik ve sanatta, özellikle müzikteki konu alanı ile ilgili yenilikleri izleyerek uzmanlık alanındaki becerilerini, niteliklerini daima geliştirme arzusu duyan, alanında yürüttüğü, ürettiği sanatsal ve bilimsel çalışmalarla kültürel çevreye katkıda bulunan bando şefleri yetiştirmektir (“Hedefler”, t.y.).

5.5.3.3. Program Yeterlilikleri

Bando Şefliği Sanat Dalı programında öğrenim gören öğrenciler, zorunlu ortak derslerin yanı sıra, alan derslerinden *Temel Şeflik Teknikleri, Solfej, Armoni, Kontrpuan, Müzik Formları, Kompozisyon ve Müzikal Analiz, Koro, Müzik Tarihi ve Edebiyatı, Piyano, Partisyon Okuma ve Çalma, Piyano ile Eşlik Yapma, Enstrümantasyon, Orkestrasyon, Bando Şefliği, Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri, Tören Uygulamaları, Koro Şefliği,*

Askeri Bandolar Tarihi ve Literatürü, Bitirme Projesi ile alan içi seçmeli derslerden *Enstüman, Oda Müziği, Bilgisayarla Nota Yazım, Makam Müziği Teorisi, Müzik Teknolojilerinin Kullanımı* ve alan dışı seçmeli dersler havuzundan seçtikleri dersleri alarak, askeri bando şefi olmanın gerektirdiği ileri düzey beceri ve donanımına erişecek seviyede akademik eğitim alır.

Bu kapsamda, programdan mezun olan askeri bando şefleri şu yeterliliklere sahip olur:

- Müzik sanatı hakkında çok boyutlu bilgi sahibi olur ve farklı müzik dönemleri ve formlarına ilişkin çok yönlü analiz yapabilir.
- Bando başta olmak üzere çeşitli çalgı grupları ve çalgılar için besteleme ve düzenleme yapabilecek düzeyde armoni, kompozisyon, kontrpuan, orkestrasyon ve form bilgisine sahip olur.
- Bando müziği repertuvarına ilişkin eserlerin konsere hazırlanması konusunda; eserin form ve armonik analizini yapar, partiyonu piyano ile çalar, bir soliste piyano ile eşlik yapar, öğrendiği prova tekniklerini pedagojik bir yaklaşımla prova ve çalışmalarda uygular, kendine özgü bir şeflik tekniği geliştirir ve sahnede uygular.
- Bando ile yapılan tören çeşitlerini kavrar ve farklı tören türlerine göre bir bandoyu sevk ve idare eder.
- Besteleme ve düzenleme gibi çalışmalarını dijital ortamda yazabilecek ve seslendirebilecek düzeyde müzik teknolojisi bilgi ve becerisine sahip olur, temel düzeyde stüdyo ve ses kayıt tekniklerini bilir.
- Bando, orkestra veya koro için yazılan bir eserin partiyonunu bilgisayarda yazabilir.
- Bireysel olarak ya da bir müzik topluluğunun üyesi olarak konser verebilecek düzeyde çalgı çalabilir.
- Çok sesli bir koroyu a capella, piyano veya çalgı topluluğu eşliğinde yönetebilecek düzeyde koro şefliği donanımına sahip olur.
- Askeri bir müzik topluluğunun lideri olarak, müzik sanatı ile askerlik mesleğini bütünleyen bir anlayışla temel düzey askeri liderlik ve yöneticilik vasıflarını kazanır.

5.5.3.4. Program İçeriğine İlişkin Düzenlemeler

Model önerisi çerçevesinde program içeriğinde yapılan düzenlemeler kapsamında oluşturulan ders çizelgesi Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26

Bando Şefliği Sanat Dalı Ders Çizelgesi

1. Yarıyıl		2. Yarıyıl	
Ders	Ders Saati	Ders	Ders Saati
Temel Bilgi ve İletişim Tekn. Kullanımı	2	Temel İngilizce II	3
Temel İngilizce I	3	Türk Dili II	2
Türk Dili I	2	Temel Şeflik Teknikleri II	2
Temel Şeflik Teknikleri I	2	Solfej II	4
Solfej I	4	Armoni II	4
Armoni I	4	Müzik Formları II	2
Müzik Formları I	2	Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Klasik	2
Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Barok ve Öncesi	2	Piyano II	2
Piyano I	2	Koro II	4
Koro I	4	Askeri Bandolar Tarihi ve Literatürü	2
Seçmeli Dersler *		Seçmeli Dersler *	
Askeri Eğitim **		Askeri Eğitim **	
Toplam	27	Toplam	27
3. Yarıyıl		4. Yarıyıl	
Ders	Ders Saati	Ders	Ders Saati
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2
Temel Şeflik Teknikleri III	2	Temel Şeflik Teknikleri IV	2
Solfej III	4	Solfej IV	4
Armoni III	4	Armoni IV	4
Müzik Formları III	2	Müzik Formları IV	2
Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Romantik	2	Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Empr.-Çağdaş	2
Piyano III	2	Piyano IV	2
Partisyon Okuma ve Çalma I	1	Partisyon Okuma ve Çalma II	1
Enstrümantasyon I	2	Enstrümantasyon II	2
Koro III	4	Koro IV	4
Seçmeli Dersler *		Seçmeli Dersler *	
Askeri Eğitim **		Askeri Eğitim **	
Toplam	25	Toplam	25

5. Yarıyıl		6. Yarıyıl	
Ders	Ders Saati	Ders	Ders Saati
Armoni V	2	Armoni VI	2
Kompozisyon ve Müzikal Analiz I	2	Kompozisyon ve Müzikal Analiz II	2
Kontrpuan I	2	Kontrpuan II	2
Piyano V	2	Piyano VI	2
Partisyon Okuma ve Çalma III	2	Partisyon Okuma ve Çalma IV	2
Piyano ile Eşlik Yapma I	2	Piyano ile Eşlik Yapma II	2
Orkestrasyon I	2	Orkestrasyon II	2
Bando Şefliği I	6	Bando Şefliği II	6
Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri I	2	Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri II	2
Koro Şefliği I	2	Koro Şefliği II	2
Seçmeli Dersler *		Seçmeli Dersler *	
Askeri Eğitim **		Askeri Eğitim **	
Toplam	24	Toplam	24
7. Yarıyıl		8. Yarıyıl	
Ders	Ders Saati	Ders	Ders Saati
Armoni VII	2	Armoni VIII	2
Kompozisyon ve Müzikal Analiz III	2	Kompozisyon ve Müzikal Analiz IV	2
Partisyon Okuma ve Çalma V	2	Partisyon Okuma ve Çalma VI	2
Piyano ile Eşlik Yapma III	2	Piyano ile Eşlik Yapma IV	2
Orkestrasyon III	2	Orkestrasyon IV	2
Bando Şefliği III	6	Bando Şefliği IV	6
Tören Uygulamaları I	3	Tören Uygulamaları II	3
Koro Şefliği III	2	Koro Şefliği IV	2
Bitirme Projesi I	3	Bitirme Projesi II	3
Seçmeli Dersler *		Seçmeli Dersler *	
Askeri Eğitim **		Askeri Eğitim **	
Toplam	24	Toplam	24

* Seçmeli dersler, alan içi ve alan dışı dersler arasından seçilir.

** Askeri Eğitim, MSÜ tarafından planlanan eğitim programına uygun olarak MSÜ sorumluluğunda yürütülür.

Model önerisi çerçevesinde program derslerinde yapılan düzenlemelere ilişkin açıklamalara aşağıda yer verilmiştir.

5.5.3.4.1. Temel Şeflik Teknikleri Dersine İlişkin Düzenlemeler

- Yapılan Düzenleme ve Gerekçesi:

Halihazırda uygulanan Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersi kapsamında öğrenilen temel şeflik tekniklerinin, tasarlanan model önerisi çerçevesinde 1. yarıyıldan itibaren ayrı bir ders olarak programa dâhil edilerek, programda 5. yarıyılından itibaren yer alan Bando Şefliği ders içeriğinin daha çok uygulama ve prova yapmaya olanak sağlayacak şekilde planlaması için imkân yaratılmıştır.

Bu doğrultuda dersin amacı, uygulanışı ve ders hakkındaki diğer bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

- Dersin Amacı:

Temel Şeflik Teknikleri dersinin amacı, öğrencilere doğru duruş, baget kullanımı, basit, bileşik, aksak, bölünmüş ve karma vuruş stilleri, temel şeflik teknikleri ve partiyon analizi konularında temel düzeyde şeflik becerileri kazandırılması amaçlanmıştır.

- Uygulanış Biçimi:

Dersin uygulanış biçimi, yüz yüze eğitim şeklindedir.

Dersler, dersin sorumlusu öğretim elemanı tarafından, korrepetitör eşliğinde yürütülür.

Dersler, sınıf ortamında toplu olarak uygulanır.

- Dersin Öğrenme ve Öğretme Teknikleri:

Anlatım, analiz, gözlem, gösteri, uygulama ve alıştırma.

- Ölçme ve Değerlendirme:

Ara sınav ve sınavlar, öğrencilerin öğrendikleri teknikleri korrepetitör tarafından piyanoda seslendirilen eserleri yönettiği uygulamalı sınav şeklinde yapılır.

- Ders Hakkında Genel Bilgiler:

- Haftalık ders saati dört yarıyıl için 2 saattir.
- Bu derslerde; doğru duruş, sağ el ve sol elin kullanımı, baget kullanımı, auftakt (hazırlık vuruşu), fermata (uzatma) ve bitiriş teknikleri, basit, bileşik, aksak, karma ve bölünmüş vuruş teknikleri sınıf ortamında toplu olarak öğrenilir ve uygulanır. Ayrıca bando müziği repertuarı irdelenir ve eser örnekleri incelenerek partiyon analizinin nasıl yapılması gerektiği öğrenilir, çalışılan eserlerin partiyonu üzerinde uygulanır.

Korrepetitör ile yapılacak dersler:

- Temel Şeflik Teknikleri dersine eşlikçi öğretim elemanı görevlendirmek üzere, korrepetitör atanacak şekilde idare tarafından gerekli düzenleme yapılır.
- Temel şeflik tekniklerinin uygulama düzeyinde yürütüldüğü eser çalışmaları korrepetitör eşliğinde yapılır.
- Öğrencinin korrepetitör çalışma yaptığı derslerde diğer öğrenciler, bireysel çalışma yapan öğrenciyi izleyerek gözlem, analiz ve akran değerlendirmesi yaparlar.

Temel Şeflik Teknikleri dersinin örnek ders çizelgesi Tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27

Temel Şeflik Teknikleri Ders Çizelgesi

Hafta	1. Yarıyıl	2. Yarıyıl	3. Yarıyıl	4. Yarıyıl
1. Hafta	Ders hakkında genel bilgilendirme	Ders hakkında genel bilgilendirme, önceki konuların tekrarı	Eser seçimi	Eser seçimi
2. Hafta	Doğru duruş Sağ el ve sol elin kullanımı (bagetsiz)	Basit ve bileşik ölçülerde vuruş teknikleri	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları
3. Hafta	Auftakt, fermata ve bitiriş teknikleri (bagetsiz)	Aksak ölçülerde vuruş teknikleri	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları
4. Hafta	Baget kullanımı, Bagetle auftakt, fermata ve bitiriş	Aksak ölçülerde vuruş teknikleri	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları
5. Hafta	Bagetle temel vuruş teknikleri	Karma ölçülerde vuruş teknikleri	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları
6. Hafta	Basit ölçülerde vuruş teknikleri	Karma ölçülerde vuruş teknikleri	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları
7. Hafta	Basit ölçülerde vuruş teknikleri	Bölünmüş vuruş teknikleri	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları
8. Hafta	Basit ölçülerde vuruş teknikleri	Bölünmüş vuruş teknikleri	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları
9. Hafta	Ara Sınav	Ara Sınav	Ara Sınav	Ara Sınav
10. Hafta	Bileşik ölçülerde vuruş teknikleri	Eksik ölçüde auftakt çalışması	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları
11. Hafta	Bileşik ölçülerde vuruş teknikleri	Eksik ölçüde auftakt çalışması	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları
12. Hafta	Bileşik ölçülerde vuruş teknikleri	Partisyon analizi	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları
13. Hafta	Bando müziği repertuarı incelemeleri	Korrepetitör ile çalışma teknikleri	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları
14. Hafta	Bando müziği repertuarı incelemeleri	Korrepetitör ile çalışma teknikleri	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları	Öğrenilen tekniklerin kullanıldığı seçilmiş eser çalışmaları
15. Hafta	Sınav	Sınav	Sınav	Sınav

5.5.3.4.2. Partisyon Okuma ve Çalma Dersine İlişkin Düzenlemeler

- Yapılan Düzenleme ve Gerekçesi:

Mevcut uygulamada 5. yarıyıldan başlatılarak 3 dönem uygulanan ders, Temel Şeflik Teknikleri dersinin 1. yarıyıldan itibaren verilmesi nedeniyle; Partisyon Okuma ve Çalma dersi 3. yarıyıldan başlatılmış ve ders süresi 6 yarıyla çıkarılmıştır.

Mevcut uygulamada haftada 2 ders saati sınıf ortamında yüzyüze işlenen dersler, tasarlanan modelde bireysel derse dönüştürülmüş, dersler, ilk iki yarıyıl haftada 1 ders saati, sonraki yarıyıllar 2 ders saati işlenecek şekilde planlanmıştır.

- Dersin Amacı:

Partisyon Okuma ve Çalma dersinin amacı; öğrenciye, yöneteceği eseri piyanoda seslendirebilecek düzeyde teknik beceri kazandırmaktır.

- Uygulanış Biçimi:

Dersin uygulanış biçimi, bireysel eğitim şeklindedir.

Dersler, Temel Şeflik Teknikleri/Bando Şefliği dersinin sorumlusu öğretim elemanı tarafından yürütülür.

- Dersin öğrenme ve öğretme teknikleri:

Anlatım, gözlem, gösteri, uygulama ve alıştırma.

- Ölçme ve Değerlendirme:

Ara sınav ve sınavlar, uygulamalı sınav şeklinde yapılır.

- Ders Hakkında Genel Bilgiler:

Haftalık ders saati 3 ve 4. yarıyıl için 1 saat; 5, 6, 7 ve 8. yarıyıl için 2 saattir.

Öğrenciler derslerde, Temel Şeflik Teknikleri ve Bando Şefliği derslerinde yönetecekleri eserlerin partisyonlarının piyanoda çalınmasına yönelik çalışmalar yaparlar.

5.5.3.4.3. Piyano ile Eşlik Yapma Dersine İlişkin Düzenlemeler

- Yapılan Düzenleme ve Gerekçesi:

Piyano ile Eşlik Yapma dersi 5, 6, 7 ve 8. yarıyıllara planlanarak; askeri bando şefi adaylarına Piyano derslerinde edindikleri kazanımlardan da faydalanmak suretiyle eşlik yapma becerilerlerinin kazandırılması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda dersin amacı, uygulandığı ve ders hakkındaki diğer bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

- Dersin Amacı:

Piyano ile Eşlik Yapma dersinin amacı; askeri bando şefi adayına, öğrendiği eşlik yapma teknikleri ile bir çalgıya, insan sesine, koroya, dansçı ya da dans topluluğuna piyano ile eşlik ederek, sanatçı performansına olumlu katkı sağlama, solistli eser çalışmalarında prova öncesi solistin yorumu ile şef olarak kendi yorumunu bütünleştirebilme, çok sesli koro ve dans toplulukları ile piyano eşlikli çalışmalar yapabilme becerileri kazandırmaktır.

- Uygulama Biçimi:

Dersin uygulama biçimi, bireysel eğitim şeklindedir.

Dersler, dersin sorumlusu piyanist (korrepetitör) öğretim elemanı tarafından yürütülür.

Eşlik yapılacak çalgı ve şan icracıları ile dansçıların derse katılımı konusunda ilgili Ana Sanat Dalları ile eşgüdüm sağlanması için, idare tarafından gerekli düzenlemeler yapılır.

- Dersin Öğrenme ve Öğretim Teknikleri:

Anlatım, gözlem, gösteri, uygulama ve alıştırma.

- Ölçme ve Değerlendirme:

Ara sınav ve sınavlar, uygulamalı sınav şeklinde yapılır.

- Ders Hakkında Genel Bilgiler:

Haftalık ders saati her dönem için 2 saat olup, örnek ders çizelgesi Tablo 28’de sunulmuştur.

Tablo 28

Piyano ile Eşlik Yapma Ders Çizelgesi

Hafta	5. Yarıyıl	6. Yarıyıl	7. Yarıyıl	8. Yarıyıl
1. Hafta	Ders hakkında genel bilgilendirme, Temel eşlik teknikleri	Ders hakkında genel bilgilendirme, Temel eşlik teknikleri	Ders hakkında genel bilgilendirme, Temel eşlik teknikleri	Ders hakkında genel bilgilendirme, Temel eşlik teknikleri
2. Hafta	Barok dönem repertuarından seçilmiş üflemeli çalgı eserlerine eşlik	XX. yüzyıl müziği repertuarından seçilmiş üflemeli çalgı eserlerine eşlik	Seçilen üflemeli çalgı eserlerine eşlik	Seçilen üflemeli çalgı eserlerine eşlik
3. Hafta	Barok dönem repertuarından seçilmiş yaylı çalgı eserlerine eşlik	XX. yüzyıl müziği repertuarından seçilmiş yaylı çalgı eserlerine eşlik	Seçilen üflemeli çalgı eserlerine eşlik	Seçilen üflemeli çalgı eserlerine eşlik
4. Hafta	Barok dönem repertuarından seçilmiş şan eserlerine eşlik	XX. yüzyıl müziği repertuarından seçilmiş şan eserlerine eşlik	Seçilen yaylı çalgı eserlerine eşlik	Seçilen yaylı çalgı eserlerine eşlik
5. Hafta	Klasik dönem repertuarından seçilmiş üflemeli çalgı eserlerine eşlik	Çok sesli Türk müziği repertuarından seçilmiş üflemeli çalgı eserlerine eşlik	Seçilen yaylı çalgı eserlerine eşlik	Seçilen yaylı çalgı eserlerine eşlik
6. Hafta	Klasik dönem repertuarından seçilmiş yaylı çalgı eserlerine eşlik	Çok sesli Türk müziği repertuarından seçilmiş yaylı çalgı eserlerine eşlik	Seçilen şan eserlerine eşlik	Seçilen şan eserlerine eşlik
7. Hafta	Klasik dönem repertuarından seçilmiş şan eserlerine eşlik	Çok sesli Türk müziği repertuarından seçilmiş şan eserlerine eşlik	Seçilen şan eserlerine eşlik	Seçilen şan eserlerine eşlik
8. Hafta	Ara Sınav	Ara Sınav	Ara Sınav	Ara Sınav
9. Hafta	Romantik dönem repertuarından seçilmiş üflemeli çalgı eserlerine eşlik	Geleneksel Türk müziği repertuarından seçilmiş üflemeli çalgı eserlerine eşlik	Dans eşlikçiliği	Dans eşlikçiliği
10. Hafta	Romantik dönem repertuarından seçilmiş yaylı çalgı eserlerine eşlik	Geleneksel Türk müziği repertuarından seçilmiş yaylı çalgı eserlerine eşlik	Dans eşlikçiliği	Dans eşlikçiliği
11. Hafta	Romantik dönem repertuarından seçilmiş şan eserlerine eşlik	Geleneksel Türk müziği repertuarından seçilmiş şan eserlerine eşlik	Dans eşlikçiliği	Dans eşlikçiliği
12. Hafta	Koro repertuarından seçilen eserlere eşlik	Koro repertuarından seçilen eserlere eşlik	Koro repertuarından seçilen eserlere eşlik	Koro repertuarından seçilen eserlere eşlik
13. Hafta	Koro repertuarından seçilen eserlere eşlik	Koro repertuarından seçilen eserlere eşlik	Koro repertuarından seçilen eserlere eşlik	Koro repertuarından seçilen eserlere eşlik
14. Hafta	Koro repertuarından seçilen eserlere eşlik	Koro repertuarından seçilen eserlere eşlik	Koro repertuarından seçilen eserlere eşlik	Koro repertuarından seçilen eserlere eşlik
15. Hafta	Sınav	Sınav	Sınav	Sınav

5.5.3.4.4. Bando Şefliği Dersine İlişkin Düzenlemeler

- Yapılan Düzenleme ve Gerekçesi:

Halihazırda uygulanan Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinin içeriği ve uygulanış şekli ile ilgili çrşitli düzenlemeler yapılmış; dersin adı, sanat dalı ile ödzeş olması ve terminolojiye uyum sağlaması bakımından Bando Şefliği olarak değıştirilmiştir.

İlk dört yarıyla planlanan Temel Şeflik Teknikleri dersinde doğru duruş, baget kullanımı, basit, bileşik, aksak, bölünmüş ve karma vuruş stilleri, temel şeflik teknikleri ve partisyon analizi konularında öncül bir eğitim alan öğrencilerin, Bando Şefliği dersinde daha çok uygulama ve prova yapmalarına olanak sağlanması amaçlanmıştır.

Yeniden organize edilen ders içeriklerinde ise çalışılacak marş ve eserlerin belirlenmesinin ve partisyon analizinin yapılmasının ardından, önce korrepetitör, daha sonra bando ile provalar yapılmasına imkân sağlayacak şekilde düzenlemeler yapılmıştır.

Dersin amacı, uygulanışı ve ders hakkındaki diğer bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

- Dersin amacı:

Bando Şefliği dersinin amacı; öğrencilere, çeşitli müzik türlerinde yazılmış eserlerin repertuvar analizlerini yapma becerisi kazandırmak ve askeri bando şefi adayının kendine özgü bir şeflik tekniği geliştirmesini sağlayarak, bando ile bu eserleri konserde yönetebilecek düzeye erişebilmek için ihtiyaç duyacağı şeflik donanımını edinmesini sağlamaktır

- Uygulanış biçimi:

Dersin uygulanış biçimi, yüz yüze eğitim şeklindedir.

Dersler, dersin sorumlusu öğretim elemanı tarafından yürütölür.

Dersler, sınıf ortamında (provalarda bandonun prova salonunda) toplu olarak uygulanır.

- Dersin Öğrenme ve Öğretme Teknikleri:

Anlatım, analiz, gözlem, gösteri, uygulama ve alıştırma.

- Ölçme ve Değerlendirme:

Ara sınav ve sınavlar, öğrencilerin bandoyu yönettiği uygulamalı sınav şeklinde yapılır.

- Ders Hakkında Genel Bilgiler:

Haftalık ders saati 6 saattir.

Her yarıyılın ilk haftası, dersin öğretim elemanı tarafından öğrencilerin seviyelerine uygun marş ve eserler belirlenir.

Marş ve eserlerin partiyon çalışmaları ve analizleri yapılır, marş ve eserler korrepetitör eşliğinde çalışılır, bando ile provalar yapılır.

5 ve 6. yarıyıllarda; bando için yazılmış Türk marşları ve yabancı marşlar ile çeşitli müzik türlerinde basit ve bileşik ölçüde yazılmış şarkı, polka, rondo, vals gibi eserler seçilir.

7 ve 8. yarıyıllarda; çeşitli müzik türlerinde basit, bileşik, aksak ve karma ölçülerde yazılmış uvertür, süit, konçerto, senfonik şiir, senfoni (1 bölüm) gibi eser türlerine yer verilir.

Korrepetitör ile yapılacak dersler:

- İdare tarafından, ders planı doğrultusunda ilgili haftalarda piyano ile eşlik yapmak üzere korrepetitör öğretim elemanı atanacak şekilde düzenleme yapılabilir.
- Korrepetitörün katıldığı dersler, dersin sorumlusu öğretim elemanı sorumluluğunda yürütülür.
- Korrepetitörle yapılacak çalışmalarda, her bir öğrenciye bireysel olarak en az 30 dk. çalışma süresi planlanır.

Bando ile prova şeklinde yapılacak dersler:

- Bando ile prova şeklinde yapılacak derslerin, MSÜ Kara Harp Okulu Bandosu ile yürütülmesi için Hacettepe Üniversitesi ve MSÜ arasında protokol yapılabilir.
- MSÜ tarafından ilgili bandonun görev tanımı bu doğrultuda güncellenebilir ve bandonun görevlerinin ders planını aksatmayacak şekilde planlanması esas alınır.
- Dersler MSÜ Kara Harp Okulu Bandosu yerleşkesinde, dersin öğretim elemanı sorumluluğunda, Kara Harp Okulu Bando Komutanı gözetiminde yürütülür.

- Bando ile yapılacak çalışmalarda her bir öğrenciye bireysel olarak en az 30 dk. prova süresi planlanır.

Öğrencinin korrepitör ve bando ile çalışma yaptığı derslerde diğer öğrenciler, bireysel çalışma/prova yapan öğrenciyi izleyerek gözlem, analiz ve akran değerlendirmesi yaparlar.

Bando Şefliği dersi için hazırlanan örnek ders çizelgesi Tablo 29’da sunulmuştur.

Tablo 29

Bando Şefliği Ders Çizelgesi

Hafta	5. Yarıyıl	6. Yarıyıl	7. Yarıyıl	8. Yarıyıl
1. Hafta	Ders hakkında genel bilgilendirme, Marş ve eserlerin belirlenmesi	Ders hakkında genel bilgilendirme, Marş ve eserlerin belirlenmesi	Ders hakkında genel bilgilendirme, Eserlerin belirlenmesi	Ders hakkında genel bilgilendirme, Eserlerin belirlenmesi
2. Hafta	Partisyon çalışması	Partisyon çalışması	Partisyon çalışması	Partisyon çalışması
3. Hafta	Korrepitör eşliğinde marş çalışması	Korrepitör eşliğinde marş çalışması	Korrepitör eşliğinde eser çalışması	Korrepitör eşliğinde eser çalışması
4. Hafta	Korrepitör eşliğinde marş çalışması	Korrepitör eşliğinde marş çalışması	Korrepitör eşliğinde eser çalışması	Korrepitör eşliğinde eser çalışması
5. Hafta	Bando ile grup çalışması	Bando ile grup çalışması	Bando ile grup çalışması	Bando ile grup çalışması
6. Hafta	Bando ile grup çalışması	Bando ile grup çalışması	Bando ile grup çalışması	Bando ile grup çalışması
7. Hafta	Bando ile genel prova	Bando ile genel prova	Bando ile genel prova	Bando ile genel prova
8. Hafta	Ara Sınav	Ara Sınav	Ara Sınav	Ara Sınav
9. Hafta	Partisyon çalışması	Partisyon çalışması	Partisyon çalışması	Partisyon çalışması
10. Hafta	Korrepitör eşliğinde eser çalışması	Korrepitör eşliğinde eser çalışması	Korrepitör eşliğinde eser çalışması	Korrepitör eşliğinde eser çalışması
11. Hafta	Korrepitör eşliğinde eser çalışması	Korrepitör eşliğinde eser çalışması	Korrepitör eşliğinde eser çalışması	Korrepitör eşliğinde eser çalışması
12. Hafta	Bando ile grup çalışması	Bando ile grup çalışması	Bando ile grup çalışması	Bando ile grup çalışması
13. Hafta	Bando ile grup çalışması	Bando ile grup çalışması	Bando ile grup çalışması	Bando ile grup çalışması
14. Hafta	Bando ile genel prova	Bando ile genel prova	Bando ile genel prova	Bando ile genel prova
15. Hafta	Sınav	Sınav	Sınav	Sınav

5.5.3.4.5. Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri Dersine İlişkin Düzenlemeler

- Yapılan Düzenleme ve Gerekçesi:

5 ve 6. yarıyıllara Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri dersi ilave edilmiştir. Bando Şefliği dersinde bando ile provaların yapılmaya başlandığı süreci bütünleyen ve değerlendiren bir yapıda tasarlanan bu derste, öğrencilerin, karşısındaki müzik topluluğu ile iletişimi başta olmak üzere, provalardaki tutum ve davranışlarını pedagojik bir yaklaşımla sergilemeleri ve bu çerçevede kendilerine özgü bir prova tekniği geliştirmeleri amaçlanmıştır. Bu doğrultuda dersin amacı, uygulandığı ve ders hakkındaki diğer bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

- Dersin amacı:

Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri dersinin amacı; öğrenciye, bir askeri bando şefi olarak yapacağı çalışma ve provalarda, öğrendiği öğretim tekniklerini kullanarak, çalgı icracıları ile iletişimde pedagojik bir yaklaşım sergilemesine katkı sunacak duyarlılığı kazandırmak ve bu çerçevede kendine has prova teknikleri geliştirmesini sağlamaktır.

- Uygulama biçimi

Dersin uygulama biçimi, yüz yüze eğitim şeklindedir.

Dersler, Bando Şefliği dersinin sorumlusu öğretim elemanı tarafından yürütülür.

Dersler sınıf ortamında toplu olarak yapılır. Öğrenci bireysel olarak değerlendirilir, diğer öğrenciler gözlem ve analiz yapar.

- Ölçme ve Değerlendirme:

Ara sınav ve sınavlar, Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri dersinde edinilen kazanımların, Bando Şefliği dersinde korrepitör ve bando ile yapılan çalışma ve provalarda uygulandığının değerlendirilmesi şeklinde yapılır.

- Dersin Öğrenme ve Öğretme Teknikleri:

Anlatım, analiz, gözlem, değerlendirme.

- Ders Hakkında Genel Bilgiler:

Haftalık ders saati her iki dönem için 2 saattir.

Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri dersi; Bando Şefliği dersi ile bağlantılı bir ders olup, dersler Bando Şefliği dersi için hazırlanan repertuvar ve provalara koşut olarak işlenir.

Öğrenciler, Bando Şefliği dersinde bando ile çalışmalara başlamadan önce prova teknikleri, şeflik pedagojisi, öğretme teknikleri ile eser üzerine yapılan nüans, stil ve yorum çalışmalarının provaya aktarımı konusunda bilgi sahibi olur.

Derste öğrenilen teorik bilgiler, Bando Şefliği dersinde korrepitör ve bando ile yapılan çalışma ve provalarda uygulamaya geçirilir ve öğrenci, dersin öğretim elemanı tarafından gözlemlenir. Ayrıca prova sırasında öğrencinin video kaydı yapılır.

Önceki hafta Bando Şefliği dersinde yapılan provalarda kaydedilen ve ders öncesi analiz edilen görüntüler incelenir ve yorumlanır, bir sonraki provaya yönelik olarak değerlendirmeler yapılır.

Her öğrencinin teknik becerileri ve kişilik yapısı göz önünde bulundurularak, eğitici, anlaşılır, duyarlı, saygılı kendine özgü bir prova tekniği geliştirmesi sağlanır.

Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri dersi için hazırlanan örnek ders çizelgesi Tablo 30’da sunulmuştur.

Tablo 30

Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri Ders Çizelgesi

Hafta	3. Yarıyıl	4. Yarıyıl
1. Hafta	Ders hakkında genel bilgilendirme	Ders hakkında genel bilgilendirme, Önceki konuların tekrarı
2. Hafta	Şeflik pedagojisi Orkestra/Bando ile iletişim teknikleri	Eser üzerine teknik ve nüans çalışması
3. Hafta	Öğretme teknikleri ve Prova teknikleri	Eser üzerine yorum ve stil çalışması
4. Hafta	Prova teknikleri ve bando ile provaya hazırlık	Bando ile provaya hazırlık
5. Hafta	Bando ile yapılan provanın değerlendirilmesi Gelecek provaya hazırlık	Bando ile yapılan provanın değerlendirilmesi Gelecek provaya hazırlık
6. Hafta	Bando ile yapılan provanın değerlendirilmesi Gelecek provaya hazırlık	Bando ile yapılan provanın değerlendirilmesi Gelecek provaya hazırlık
7. Hafta	Bando ile yapılan provanın değerlendirilmesi Ara sınava hazırlık	Bando ile yapılan provanın değerlendirilmesi Ara sınava hazırlık
8. Hafta	Ara Sınav	Ara Sınav
9. Hafta	Eser üzerine teknik ve nüans çalışması	Eser üzerine teknik ve nüans çalışması
10. Hafta	Eser üzerine yorum ve stil çalışması	Eser üzerine yorum ve stil çalışması
11. Hafta	Bando ile provaya hazırlık	Bando ile provaya hazırlık
12. Hafta	Bando ile yapılan provanın değerlendirilmesi Gelecek provaya hazırlık	Bando ile yapılan provanın değerlendirilmesi Gelecek provaya hazırlık
13. Hafta	Bando ile yapılan provanın değerlendirilmesi Gelecek provaya hazırlık	Bando ile yapılan provanın değerlendirilmesi Gelecek provaya hazırlık
14. Hafta	Bando ile yapılan provanın değerlendirilmesi Sınava hazırlık	Bando ile yapılan provanın değerlendirilmesi Sınava hazırlık
15. Hafta	Sınav	Sınav

5.5.3.4.6. Tören Uygulamaları Dersine İlişkin Düzenlemeler

- Yapılan Düzenleme ve Gerekçesi:

7 ve 8. yarıyıllara Tören Uygulamaları dersi eklenerek, öğrencilerin bu derslerde bando ile yapılan tüm tören çeşitlerini öğrenme, kavrama ve uygulama düzeyinde tören senaryoları çerçevesinde bandoyu sevk-idare etme konusunda beceri kazanmaları hedeflenmiştir. Bu doğrultuda dersin amacı, uygulanışı ve ders hakkındaki diğer bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

- Dersin amacı:

Tören Uygulamaları dersinin amacı; öğrenciye, bandonun tören düzenleri, bando ile yapılan tüm askeri tören türleri ile askeri törenlerde bandonun hareket tarzlarını kavrama, uygulama düzeyinde uygun yönetme biçimi ve işaretlerle bandoyu sevk ve idare etme, temel düzeyde bandoya koreografi yaptırma becerileri kazandırmaktır.

- Uygulanış biçimi:

Dersin uygulanış biçimi, yüz yüze eğitim şeklindedir.

Dersler güz döneminde teorik olarak, bahar döneminde ise uygulamalı olarak yapılır.

Dersler, dersin sorumlusu öğretim elemanı Askeri Bando Şefi tarafından yürütülür.

- Dersin Öğrenme ve Öğretme Teknikleri:

Anlatım, gözlem, gösteri, uygulama ve alıştırma.

- Ölçme ve Değerlendirme:

Ara sınav ve sınavlar, 7. yarıyıl da proje sunumu, 8. yarıyıl da ise öğrencilerin çeşitli tören senaryoları içinde yer alan bandoyu yönettiği uygulamalı sınav şeklinde yapılır.

- Ders Hakkında Genel Bilgiler:

Haftalık ders saati her iki dönem için 3 saattir.

Bandonun tören düzenleri, tören çeşitleri ve bandonun törenlerde sevk ve idaresine ilişkin teorik eğitim sınıf ortamında toplu olarak, uygulamalı eğitim ise bando ile yapılır.

Bando ile yapılacak dersler:

- Tören Uygulamaları dersine öğretim elemanı askeri bando şefi atanması ve dersin MSÜ Kara Harp Okulu Bandosu ile yürütülmesi konularında Hacettepe Üniversitesi ve MSÜ arasında protokol yapılabilir.

- MSÜ tarafından, Kara Harp Okulu Bandosunun görev tanımı bu doğrultuda güncellenebilir ve bandonun planlı görevleri ders planını aksatmayacak şekilde düzenlenebilir.

- Dersler, Kara Harp Okulu Bandosu yerleşkesinde yapılır.

- Derste kullanılmak üzere ihtiyaç duyulan tören materyalleri, araç, gereç ve (gerektiğinde) personel, MSÜ Kara Harp Okulu tarafından sağlanabilir. (Bu hususla ilgili detaylar, protokolde belirtilebilir.)

- Uygulamalı dersler, dersin sorumlusu öğretim elemanı Askeri Bando Şefi sorumluluğunda, Kara Harp Okulu Bando Komutanı gözetiminde yürütülür. (Kara Harp Okulu Bandosunun revize edilmesi önerilen görev tanımı doğrultusunda, Bando Komutanının aynı zamanda Tören Uygulamaları dersinin öğretim elemanı olabilmesini sağlamak adına, Kara Harp Okulu Bando Komutanı olarak asgari bilim uzmanı seviyesinde askeri bando şefi atanması hususu MSB tarafından değerlendirilebilir.)

- Bireysel olarak her bir öğrenciye, bando ile tören uygulaması yapılan her hafta için en az 15 dk. prova süresi planlanır.

- Tören Uygulamaları dersinde aktif olarak uygulama yapmayan öğrenciler, gözlem ve analiz yapar, gerektiğinde figüratif katkı sağlayacak şekilde tören senaryosu içinde yer alır.

Tören Uygulamaları dersi için hazırlanan örnek ders çizelgesi Tablo 31’de sunulmuştur.

Tablo 31

Tören Uygulamaları Ders Çizelgesi

Hafta	7. Yarıyıl	8. Yarıyıl
1. Hafta	Ders hakkında genel bilgilendirme	Ders hakkında genel bilgilendirme
2. Hafta	Bandonun tören düzenleri ve yerleşimi	Önceki konuların tekrarı ve bandonun törene hazırlanması
3. Hafta	Törenlerde bandoyu yönlendirmek için verilen işaretler Tören komutlarına göre hareketler, hazırlık ve icra işaretleri	Saygı duruşu ve İstiklal Marşı Bandonun tören alanında yer değiştirmesi çalışmaları
4. Hafta	Saygı duruşu ve İstiklal Marşı Bandonun tören alanında yer değiştirmesi	Dururken marş çaldırma, marş değiştirme, marş kesme çalışmaları
5. Hafta	Dururken marş çaldırma, marş değiştirme, marş kesme B tipi karşılama ve uğurlama töreni A tipi karşılama töreni	B tipi karşılama ve uğurlama töreni ve A tipi karşılama töreni provası
6. Hafta	Yürüyüşe başlangıç için hazırlık işareti Yürürken dönüş işaretleri Yürürken marş çaldırma, marş değiştirme, marş kesme, bitiriş	Yürüyüşe başlangıç için hazırlık işareti Yürürken dönüş işaretleri Yürürken marş çaldırma, marş değiştirme, marş kesme, bitiriş çalışmaları
7. Hafta	Tören geçişi için bandonun yerini alması Tören geçişinin icrası Tören alanından ayrılma	Tören geçişi için bandonun yerini alması Tören geçişinin icrası Tören alanından ayrılma çalışmaları
8. Hafta	Ara Sınav	Ara Sınav
9. Hafta	And içme törenleri	And içme töreni senaryosu ve uygulanışı
10. Hafta	Sancak devir-teslim törenleri	Sancak devir-teslim töreni senaryosu ve uygulanışı
11. Hafta	Cenaze törenleri	Cenaze töreni senaryosu ve uygulanışı
12. Hafta	Bayrak töreni	Bayrak töreni senaryosu ve uygulanışı
13. Hafta	Bando ile koreografi düzenleri	Bando ile koreografi düzenlerinin uygulanışı
14. Hafta	Bando ile koreografi düzenleri	Bando ile koreografi düzenlerinin uygulanışı
15. Hafta	Sınav	Sınav

5.5.3.4.7. Armoni Dersine İlişkin Düzenlemeler

- Yapılan Düzenleme ve Gerekçesi:

Askeri bando şefi adaylarının, mevcut programda aldıkları klasik armoni eğitimine ek olarak, temel düzeyde Türk müziği ve caz müziği armonisi eğitimi de almalarına olanak sağlamak amacıyla, mevcut programda 6 yarıyıl olarak planlanan Armoni dersine, 7 ve 8. yarıyıllarda 2'şer ders saat eklenmek suretiyle, dersin 8 yarıyla çıkarılması öngörülmüştür. Buna göre ilk 6 yarıyılta uygulanan ders içeriğinde herhangi bir değişiklik yapılmamış, 7. ve 8. yarıyıllarda, ders içeriklerinin temel düzeyde Türk müziği ve caz müziği armonisi konuları içerecek şekilde planlanması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda dersin amacı, uygulanışı ve ders hakkındaki diğer bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

- Dersin Amacı:

Armoni dersinin amacı; öğrencilere, yorumladıkları eserlerin armonik yapısını kavrama, analiz etme becerileri ile dikey çok seslendirme becerisi kazandırmaktır.

- Uygulanış Biçimi:

Dersin uygulanış biçimi, sınıf ortamında yüz yüze eğitim şeklindedir.

Dersler, dersin sorumlusu öğretim elemanı tarafından yürütülür.

- Dersin Öğrenme ve Öğretme Teknikleri:

Anlatım, gözlem, gösteri, uygulama ve alıştırma.

- Ölçme ve Değerlendirme:

Ara sınav ve sınavlar, armoni çözümlemelerinin yapıldığı yazılı sınav şeklinde yapılır.

- Ders Hakkında Genel Bilgiler:

Haftalık ders saati ilk 4 yarıyıl 4 saat, sonraki 4 yarıyıl 2 saattir.

Öğrenciler, bando müziği repertuarında yer alan farklı tür ve formdaki eserleri yorumlarken yönettiği eserin armonik yapısını kavrayabilecek düzeyde armoni bilgisine sahip olur.

5.5.3.4.8. Diğer Derslere İlişkin Düzenlemeler

Bir askeri bando şefinin, icra ettiği mesleğin tarihsel gelişimi hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmasının bir zorunluluk olduğu değerlendirildiğinden, mevcut programda seçmeli ders olan Askeri Mızıkalar Tarihi ve Literatürü dersinin, tasarlanan modeldeki akademik eğitim sürecinde, Askeri Bandolar Tarihi ve Literatürü adıyla 2. yarıyla zorunlu ders olarak dâhil edilmesi önerilmiştir.

Önceki model tasarısında seçmeli ders olarak yer alan Koro Şefliği dersi, son şekli verilen model önerisindeki programa zorunlu ders olarak dâhil edilmiştir.

Armoni dersi içeriğinde Türk müziği armonisi konularına da yer verilmesi sonucu ders içeriğini teorik olarak desteklemesi amacıyla Makam Müziği Teorisi dersi programa seçmeli ders olarak eklenmiştir.

5.5.3.4.9. Askeri Eğitim

Bir askeri bando şefinin; sanatçı ve müzisyen olarak akademik gelişimi kadar, askeri liderlik boyutundaki gelişimi de profesyonel meslek hayatı için son derece önemlidir. Bu nedenle, askeri bando şefi adaylarının akademik eğitim süreci içinde, askeri liderlik ve yöneticilik başta olmak üzere, gelecekteki mesleki gereksinimlerini temel düzeyde karşılayacak programlı bir askeri eğitim almaları gerekmektedir. Bu bağlamda; akademik eğitim süreci içinde verilmesi gereken askeri eğitim, doğası gereği MSÜ tarafından programlanıp uygulanması gereken bir süreç olduğundan, model tasarısında eğitim içeriğine ilişkin düzenlemelere yer verilmemiştir.

5.5.3.5. Yurtdışı Eğitim

Askeri bando şefi adaylarının alanları ile ilgili akademik gelişimlerine katkı sağlaması amacıyla, Bando Şefliği Sanat Dalının, ERASMUS ve Mevlana gibi uluslararası düzeyde

eğitim olanağı sunan öğrenci değişim programlarına dâhil edilmesi konusunda gerekli düzenlemeler, MSÜ ile koordineli olarak Ankara Devlet Konservatuarı Müdürlüğü ve Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü tarafından yapılabilir.

Ayrıca, öğrencinin akademik eğitimi süresince sorumluluğu altında bulunduğu MSÜ tarafından, askeri bando şefi adaylarının yurt dışında geçici süreli öğrenim görebilmeleri ve kurs, seminer, marter-class (ustalık sınıfı) gibi eğitim faaliyetlerine katılabilmeleri konusunda ilgili mevzuatta gerekli düzenlemeler yapılabilir ve bu hususta öğrenciler teşvik edilebilir.

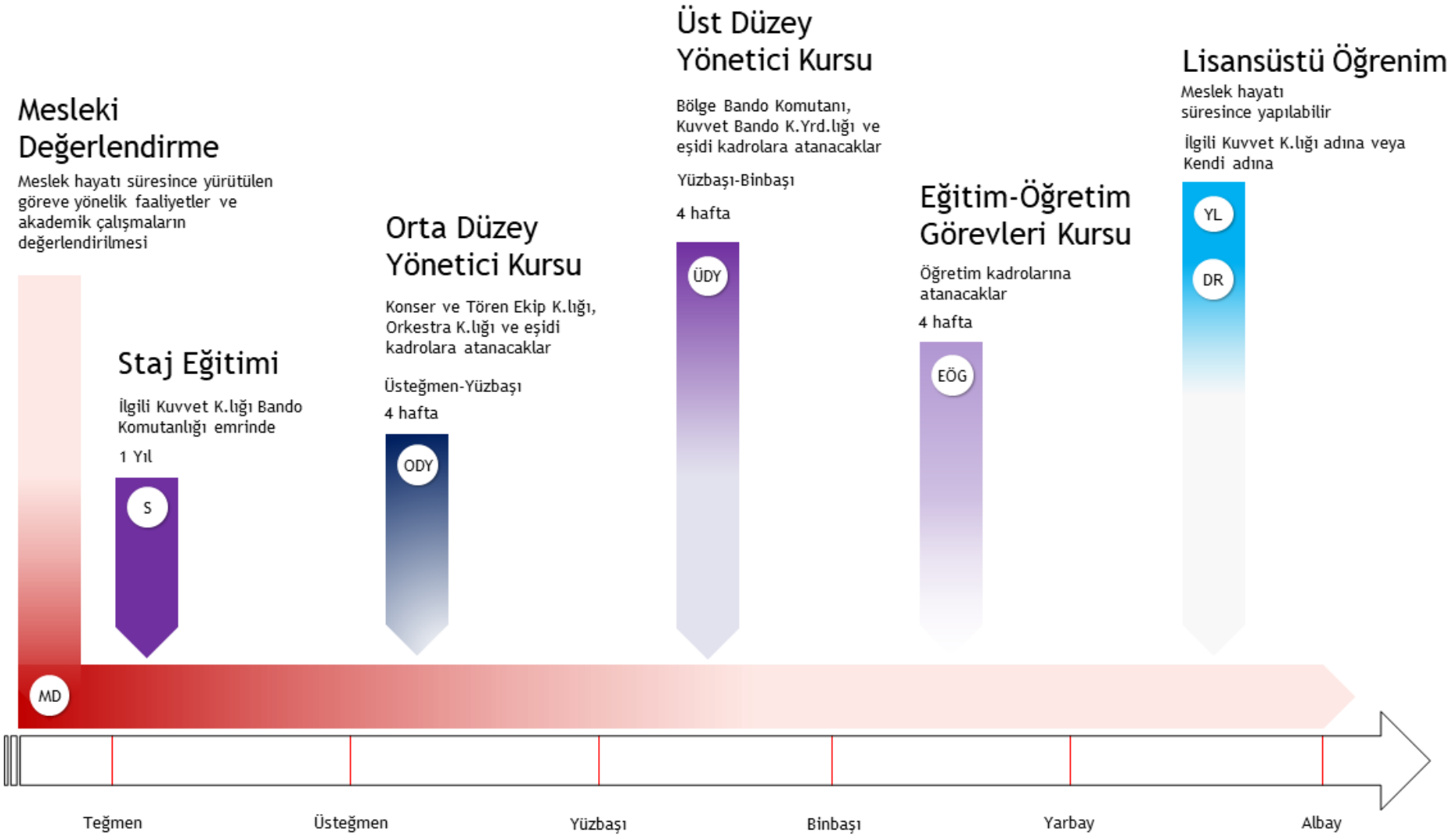
5.5.4. Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecinin Yönetimi

Model önerisinin “Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecinin Yönetimi” aşamasında, Bando Şefliği Sanat Dalından mezun olarak akademik eğitimlerini tamamlayan askeri bando şefleri için, profesyonel meslek yaşamlarının çeşitli kademelerinde mesleki bilgi ve birikimlerini artırmayı amaçlayan ve askeri bando şeflerinin alacakları yeni görevlere hazırlanmalarına yönelik eğitim programları içeren bir hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme süreci tasarlanmıştır.

Hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme süreci; askeri liderlik, idari ve akademik konuları içerdiği gibi, askeri bando şeflerinin müzikal becerilerini geliştirmelerini sağlayan ve mesleki motivasyonlarını artırmayı hedefleyen öğeler de içermektedir.

Planlanan bu süreçte, askeri bando şeflerinin edindikleri mesleki birikimlerinin takibi, bu birikimlerin geliştirilmesi ve mesleki motivasyonlarının yükseltilebilmesi için, aktif olarak yürütmekte oldukları göreve yönelik icra ettikleri faaliyetlerdeki başarıları ve yürüttükleri akademik çalışmaların niteliği temelinde mesleki açıdan değerlendirilmeleri esas alınmıştır.

Bu çerçevede, tasarlanan hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme sürecine yönelik oluşturulan diyagram Şekil 8’de, “Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecinin Yönetimi” ile ilgili açıklamalar müteakip maddelerde sunulmuştur.

Şekil 8. Hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme sürecinin aşamaları ve yapılan düzenlemeler

5.5.4.1. Staj Eğitimi

Bando şefliği programından mezun olan askeri bando şefleri, mensubu oldukları kuvvet komutanlığı bandosu (K.K.K.lığı Bandosu, Dz.K.K.lığı Bandosu, Hv.K.K.lığı Bandosu, J.Gn.K.lığı Bandosu) emrinde bir yıllık staj eğitimine tabi tutulur.

Staj eğitiminde amaç; akademik eğitimini tamamlamış olan askeri bando şeflerinin, bir bandonun sanatsal, idari ve askeri işleyişini kavramalarını sağlamak ve kurum kültürü çerçevesinde gereksinim duyacağı mesleki ve askeri nitelikleri genç askeri bando şeflerine kazandırmaktır.

Staj programları; kazandırılması hedeflenen mesleki beceriler çerçevesinde, ilgili kuvvet komutanlığınca belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda planlanır.

Staj eğitimine katılan askeri bando şefleri; bandonun günlük toplu çalışmalarının yaptırılması, tören hazırlıkları, törenin icrası, konser repertuvarının belirlenmesi, konser hazırlıkları, konserin icrası gibi mesleki yetkinliklerin yanı sıra, birlik komutanı olmanın gerektirdiği askeri ve idari becerileri kazanmak maksadıyla görev başı eğitime tabi tutulurlar.

Ayrıca, askeri bando şefleri, kıta tecrübesi kazanmaları için, mensubu olduğu kuvvet komutanlığının kıta bandolarına staj eğitimi kapsamında geçici olarak görevlendirilebilir.

Staj eğitimini tamamlayan askeri bando şefinin değerlendirmesi, ilgili Kuvvet Komutanlığı Bando Komutanı tarafından yapılır.

Staj eğitimi başarıyla tamamlayan askeri bando şefleri, bandolarda Hafif Müzik ve Caz Orkestrası Komutanı, Tören ve Konser Ekip Komutanı/Bando Komutan Yardımcısı gibi görevler ile kıta bandolarında Bando Komutanı olarak müstakil görev yapabilme yeterliliğine ulaşırlar.

5.5.4.2. Lisansüstü Öğrenim

Askeri bando şefleri, müzik alanında lisans öğreniminde kazandıkları bilgi ve becerilerini geliştirmek ve seçtiği alanda uzmanlaşmak için kendi nam ve hesabına lisansüstü öğrenim yapabilirler. Bu hususta mensubu olduğu kuvvet komutanlığı, personeli üst öğrenime teşvik edecek gerekli düzenlemeleri yapabilir.

İlgili Kuvvet Komutanlığının ihtiyaçları doğrultusunda askeri bando şefleri mensubu olduğu kuvvet nam ve hesabına da lisansüstü öğrenime gönderilebilir.

Lisansüstü öğrenimlerini tamamlayan askeri bando şeflerinin, edindikleri bilgi birikiminin gerek kendi mesleki gelişimine katkı sağlaması gerek kurumuna mesleki anlamda fayda sağlaması adına öncelikle uzmanlık alanlarına yönelik görevlere atanmaları sağlanabilir.

5.5.4.3. Eğitim-Öğretim Görevleri Kursu

Askeri bando şefleri; mesleki deneyimleri, lisansüstü öğrenim durumları ve uzmanlık alanlarına göre MSÜ Bnd. Asb. MYO'daki öğretim elemanı kadrolarında da görev alabilmektedir.

Öğretim kadrolarında ilk kez görev alacak askeri bando şefleri, MSÜ tarafından planlanan 4 hafta süreli Eğitim-Öğretim Görevleri Kursuna tefrik edilir. Kursu kabul edilmek için rütbe şartı aranmaz.

Askeri bando şeflerinin bu kursta; eğitim psikolojisi, eğitim sosyolojisi, eğitim felsefesi, öğretim ilke ve yöntemleri, eğitimde ölçme ve değerlendirme, öğretim programları gibi konular başta olmak üzere, eğitim-öğretim alanında temel yeterlilik kazanmaları amaçlanır.

5.5.4.4. Orta Düzey Yönetici Kursu

Orta Düzey Yönetici Kursu; askeri bando şeflerini Konser ve Tören Ekip Komutanlığı, Orkestra Komutanlığı ve eşidi kadrolara hazırlayan bir kurstur.

MSÜ tarafından 4 hafta süreyle uygulanması planlanan kursa, bu görevlere atanma potansiyeli olan askeri bando şefleri tefrik edilir. Kursu kabul edilmek için Üsteğmen-Yüzbaşı rütbe aralığında olmak gerekir.

Bu kursta askeri bando şeflerine; bilimsel çalışmalara açık, niteliksel ve nesnel bir algıya sahip olma, teknolojiyi iyi derecede kullanabilme, çalışma ortamında insan odaklı yaklaşım sergileme gibi idari yetkinlikler kazandırılarak, askeri bando şeflerinin atanacakları göreve yönelik yöneticilik vasıflarının artırılması amaçlanır.

İlgili kurumlarla (Kültür ve Turizm Bakanlığı, Konservatuvarlar vb.) eşgüdüm sağlanarak, kursa tefrik edilen askeri bando şeflerine yönelik master-class (ustalık sınıfı) çalışmaları organize edilir.

Üst düzey yönetici konumundaki askeri bando şefleri tarafından, kursa tefrik edilen askeri bando şeflerine yönelik tecrübe aktarımı faaliyetleri düzenlenir.

5.5.4.5. Üst Düzey Yönetici Kursu

Üst Düzey Yönetici Kursu; askeri bando şeflerini Bölge Bando Komutanı, Kuvvet Bando Komutan Yardımcılığı ve eşidi kadrolara hazırlayan bir kurstur.

MSÜ tarafından 4 hafta süreyle planlanan kursa, bu görevlere atanma potansiyeli olan askeri bando şefleri tefrik edilir. Kursu kabul edilmek için Yüzbaşı-Binbaşı rütbe aralığında olmak gerekir.

Bu kursta askeri bando şeflerinin; Orta Düzey Yönetici Kursunda kazandıkları idari yetkinliklerinin geliştirilerek, atanacakları göreve yönelik üst düzey yöneticilik vasıfları kazanmaları amaçlanır.

Üst Düzey Yönetici Kursuna tefrik edilen askeri bando şeflerinin, mesleki bilgi ve donanımlarını artırmaları ve yabancı ülke askeri bandolarının çalışma sistemlerini gözlemlemeleri amacıyla yurt dışı araştırma gezisi düzenlenebilir.

5.5.4.6. Mesleki Değerlendirme

Mesleki değerlendirme süreci; askeri bando şeflerinin tüm meslek yaşamını kapsayan, bir askeri bando şefinin mesleki motivasyonunu en üst seviyede tutmayı amaçlayan, alanıyla ilgili bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip ederek kendisini sürekli olarak yenilemeye ve geliştirmeye teşvik eden, mesleğinin gerektirdiği teorik ve pratik becerilerini meslek yaşamında etkin biçimde kullanarak alanına katkı sunmasını sağlayan, bu bağlamda askeri bando şeflerinin verimliliğini ve üretkenliğini artırarak gelişim göstermelerini hedefleyen bir süreçtir.

Bu süreç, mevcut uygulamada fiziki ve askeri ölçekte var olan denetleme ve değerlendirme sisteminden ayrı olarak tasarlanmış bir mesleki değerlendirme sistemidir.

Değerlendirme ölçütleri; askeri bando şeflerinin değerlendirme süreci içinde yürüttüğü Bando Komutanı, Orkestra Komutanı, Öğretim Elemanı gibi görevleri sırasında yapmış oldukları beste, eser düzenlemesi, konser, gösteri gibi etkinlikler ile akademik yayın yapma,

kongre, seminer ve sempozyuma katılma gibi yürüttükleri akademik çalışmalar bağlamında belirlenir.

Değerlendirme süreci bir askeri bando şefinin tüm meslek yaşamını kapsar ve belirlenen ölçütlerin puanlamaları, ilgili faaliyet veya bilimsel çalışmanın tamamlanmasına müteakip değerlendirme sistemine kaydedilir.

Mesleki değerlendirme süreci; özellikle genç rütbedeki personel başta olmak üzere askeri bando şeflerinin göreve yönelik üretkenliğini ve motivasyonunu artırmayı hedeflemekle birlikte, verimlilik durumları anlık olarak izlenebilen askeri bando şeflerinin, kurumları tarafından doğru alanda değerlendirilmelerini sağlayacak somut bir gösterge sunması bakımından önemli görülmektedir.

BÖLÜM 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik bir model önerisi tasarlanması amaçlanmıştır. Alanyazın taraması ve askeri bando şefleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen veriler ışığında tasarlanan model; orkestra şefliği, askeri bando şefliği, müzik eğitimi ve müzikoloji alanında uzman akademisyenlerin görüşlerine sunulmuş; alınan uzman görüşleri doğrultusunda model önerisine son şekli verilmiştir.

Araştırmada elde edilen bulguların değerlendirilmesi neticesinde ulaşılan sonuçlara “Sonuç” bölümünde yer verilmiş; “Öneriler” başlığı altında ise Türkiye’deki askeri bando şeflerinin idealize edilmiş bir süreç içinde yetiştirmeleri, kariyerleri boyunca askeri bando şeflerinin mesleki gelişimlerinde sürekliliğin sağlanabilmesi adına, tasarlanan modelin uygulanmasına ilişkin çeşitli öneriler sunulmuştur.

6.1. Sonuç

Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik nasıl bir model tasarlanabilir sorusuna yanıt aranan araştırmada ulaşılan sonuçlar, alt problemler bağlamında maddeler halinde açıklanmıştır.

6.1.1. Türkiye’deki Mevcut Askeri Bando Şefi Yetiştirme Sürecine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt problemi çerçevesinde Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme sürecinin mevcut durumuna ilişkin ulaşılan sonuçlar şöyledir:

- Türkiye’de askeri bando şefi eğitimi, askeri bando şefliği alanında eğitim veren Türkiye’deki tek lisans programı olan HÜADK Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Ana Sanat Dalı bünyesindeki, Bando Şefliği Sanat Dalında uygulanan 4 yıllık lisans programı çerçevesinde verilmektedir.
- Bando Şefliği Sanat Dalının 2015-2016 eğitim-öğretim yılına kadar öğrenci kaynağını teşkil eden lise düzeyindeki askeri müzik eğitim kurumunun faaliyetlerine 2016 yılında son verilmesi sonucu, 2017-2018 eğitim-öğretim yılından itibaren programa sivil kaynaktan da öğrenci kabul edilmeye başlanmıştır.
- Bando Şefliği Sanat Dalının askeri öğrenci kaynağını ise 2018-2019 eğitim-öğretim yılından itibaren MSÜ Bnd. Asb. MYO’nun 1. sınıfı bitiren öğrenciler arasından MSÜ tarafından belirlenen niteliklere göre seçilen adaylar oluşturmaktadır.
- Öğrenci kaynağında meydana gelen değişiklik nedeniyle Bando Şefliği Özel Yetenek Giriş Sınavı Yönergesinde değişiklik yapılmış; 2018-2019 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere sınav içeriği önceki dönemlere göre kolaylaştırılmıştır.
- Adayların hazırbulunuşluk ve yeterlilik düzeylerinin ölçüldüğü iki aşamalı giriş sınavı sonucunda baraj puanını geçip MSÜ’nün ihtiyaçları doğrultusunda Konservatuvar tarafından belirlenen kontenjana giren öğrenciler, askeri bando şefi adayı olarak Bando Şefliği Sanat Dalına kabul edilmektedir.
- Bando Şefliği Sanat Dalında uygulanan lisans programında; Solfej, Armoni, Müzik Formları, Koro, Müzik Tarihi ve Edebiyatı, Piyano, Enstrümantasyon, Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi, Kompozisyon ve Müzikal Analiz, Orkestrasyon, Kontrpuan, Partisyon Okuma ve Çalma dersleri ile Bitirme Projesi dersi zorunlu ders olarak uygulanmaktadır.
- Programdaki alan dersleri incelendiğinde;
 - Armoni dersi içeriğinde Türk müziği armonisi ve caz armonisine ilişkin konuların bulunmadığı;
 - Müzik Formları dersi içeriğinde, askeri bandoların repertuvarlarında yer alan farklı müzik formlarına dair konuların yer almadığı;

- Barok öncesi, Barok, Klasik, Romantik, Empresyonist ve Çağdaş dönem müzik ve sanat akımlarına ilişkin konuların yer aldığı Müzik Tarihi ve Edebiyatı dersinde; Türk müziği başta olmak üzere, dünyadaki diğer müzik türlerine dair herhangi bir ders içeriği bulunmadığı;
- Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersine programda 4 yarıyıl süre ayrıldığı;
 - Ders içeriklerine göre 5. yarıyılta eşliksiz olarak basit ölçülerde temel vuruş tekniklerine ilişkin çalışmalar; 6. yarıyılta kaset, CD, DVD gibi görsel ve işitsel gereçler eşliğinde bileşik ölçülerde vuruş teknikleri ile marş, polka ve rondo formundaki eser çalışmalarının yapıldığı;
 - 7 ve 8. yarıyılta teknik çalışmaların ardından karma ölçülerde vuruş tekniklerine yönelik çalışmalar ile görsel ve işitsel gereçler eşliğinde süit, rapsodi, senfonik şiir ve uvertür formunda yazılmış eserler üzerinde vuruş analizleri ve ayna karşısında vuruş çalışmaları yapıldığı;
 - Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi derslerindeki marş ve eser çalışmalarının görsel ve işitsel gereçler ile yapıldığı, buna karşın dersin işlenişinde korrepitör ile çalışma yapılmadığı;
 - Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinde 6 ve 8. yarıyıl sonunda bando ile yapılan provaların MSÜ Bnd. Asb. MYO öğrenci bandosu ile icra edilecek şekilde planlandığı; yapılan plan doğrultusunda bir öğrencinin 6. yarıyıl sonunda toplam 45 dakika, 8. yarıyıl sonunda ise toplam 90 dakika bando ile prova yapabildiği;
- Programda yer alan dersler arasında Temel Şeflik Teknikleri, Tören Uygulamaları, Prova Teknikleri ve Piyano ile Eşlik Yapma gibi derslerin veya ders içeriklerinin bulunmadığı anlaşılmaktadır.
- Seçmeli dersler incelendiğinde;
 - Bilgisayarla Nota Yazım (Finale), Bilgisayarla Nota Yazım (Sibelius), Askeri Müzikler Tarihi ve Literatürü ve Çalgı derslerinin alan içi seçmeli ders olarak tanımlandığı;

- Oda Müziği, Koro Şefliği, Müzik Teknolojilerinin Kullanımı gibi derslerin seçmeli alan dersleri arasında yer almadığı görülmektedir.
- Bando Şefliği Sanat Dalında öğrenim gören askeri bando şefi adaylarının askeri eğitimleri, MSÜ tarafından planlanan eğitim programına göre uygulanmaktadır.
- Askeri bando şeflerinin mesleki eğitim süreci ile ilgili olarak; lisansüstü öğrenim yapabilme hakkının tanınması dışında, askeri bando şeflerinin alanları ile ilgili programlı bir staj süreci ve mesleki gelişimlerine yönelik programlı bir hizmet içi eğitim sürecinin varlığına dair herhangi bir bulguya rastlanılmamıştır.

6.1.2. Türkiye’deki Mevcut Askeri Bando Şefi Yetiştirme Sürecinin Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın ikinci alt problemi çerçevesinde, Türkiye’deki mevcut askeri bando şefi yetiştirme sürecinin değerlendirilmesine ilişkin sonuçlar şöyledir:

- Araştırmaya katılan askeri bando şeflerinin % 80’i bir askeri bando şefi adayının akademik eğitim sürecinde değişiklik yapılması veya sürecin geliştirilmesi gerektiğini düşünmektedir.
- Bir askeri bando şefi adayının akademik eğitim sürecinde değişiklik yapılması veya sürecin geliştirilmesi konusunda; öğretim programının revize edilmesi, Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinin yeniden yapılandırılması, öğrenci kaynağı ve kayıt-kabul koşullarının yeniden belirlenmesi; yenilikçi veya geliştirilebilir öneriler olarak sıralanmıştır.
- Bir askeri bando şefi adayının akademik eğitim sürecini değerlendiren askeri bando şeflerinin;
 - Bando Şefliği Sanat Dalına geçmişte kaynak teşkil eden ve lise düzeyinde bando müzisyeni yetiştiren askeri müzik eğitim kurumunun tekrar eğitim-öğretim faaliyetlerine başlatılması;
 - Bando Şefliği Sanat Dalında askeri bando şefi adayı olarak öğrenim görecektir daha nitelikli öğrencileri sisteme kazandırmak adına öğrenci kaynağının çeşitlendirilmesi;

- Askeri bando şeflerinin mesleki gereksinimleri karşılamaya dönük ve daha çok uygulamaya dayalı bir yetiştirme programı geliştirilmesi;
- Bando Şefliği Sanat Dalına kabul edilecek öğrencilerin sahip olması gereken yeterlilik düzeylerinin program içeriğini karşılayabilecek düzeye çıkarılması;
- Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinde; korrepetitör eşliğinde çalışma yapılması, bando ile yapılan provaların sayısının artırılması, şeflik eğitiminde askeri bando şefi adaylarının, yeterlilik düzeyi yüksek müzik toplulukları ile çalışmalarının sağlanması;
- Tören uygulamaları eğitiminin programa ilave edilmesi;
- Akademik süreçle birlikte meslek yaşamını da içine alan bir yaklaşımla çözüm önerileri geliştirilmesi;
- Mezuniyet sonrası staj eğitiminin yetiştirme sürecine dâhil edilmesi;
- Bando Şefliği Sanat Dalında öğrenim gören öğrencilere yurt dışında da eğitim alma olanağı sağlanması;

yönünde görüş bildirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

6.1.3. Türkiye’deki Askeri Bando Şefi Yetiştirme ve Geliştirme Sürecine Yönelik Yeni Bir Model Tasarlanmasına İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik yeni bir model tasarlanabilir mi?” sorusuna yanıt bulabilmek için yapılan alanyazın taraması ve askeri bando şefleri ile gerçekleştirilen görüşmelerden elde edilen veriler, Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik yeni bir model tasarlanması gerektiğini ortaya koymuştur.

Bu kapsamda;

- Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme sürecini sistematik ve amaca yönelik bir şekilde organize eden;
- Akademik eğitim öncesi yeterlilik ve hazırbulunuşluk düzeyleri ile öğrenci kaynağını ve niteliklerini yeniden belirleyen;

- Askeri bando şeflerinin akademik eğitim sürecini “yaparak-yaşayarak öğrenme” anlayışıyla, mesleki gelişimlerinde süreklilik sağlamayı amaçlayan hizmet içi eğitim sürecini ise “yaşam boyu öğrenme” ilkeleri temelinde düzenleyen bir model tasarlanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu bağlamda; Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine yönelik, ‘Akademik Eğitim Öncesi Yeterlilik Düzeyi’ ‘Öğrenci Kaynağının Tespiti’ ‘Akademik Eğitim Sürecinin Yönetimi’ ve ‘Hizmet İçi Eğitim ve Mesleki Değerlendirme Sürecinin Yönetimi’ olmak üzere 4 aşamadan meydana gelen geniş kapsamlı bir model önerisi geliştirilmiştir.

6.1.4. Tasarlanan Modelin Uzman Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

Hazırlanan model taslağının, araştırmanın dördüncü alt problemi çerçevesinde uzman görüşlerine sunulmasının ardından, yapılan uzman değerlendirmeleri ışığında ulaşılan sonuçlar şöyledir:

- Gelecekte askeri bando şefi olarak görev alacak öğrenci adaylarının akademik eğitim öncesi yeterlilik düzeyinin ölçüldüğü giriş sınavları, doğru kaynağı doğru ihtiyaçlara göre tespit edebilecek bir komisyon ile yeterli bir süreçte yapılmalı; şef adaylarının müzikal bilgilerinin, kendi çalgısı ve piyano çalma becerileri ile yorum, duyuş, liderlik ve şeflik becerileri gibi yeteneklerinin ilgili uzmanlar tarafından derinlemesine ölçüldüğü bir sınav modeli uygulanmalıdır.
- Bando Şefliği Sanat Dalının öğrenci kaynağı, şeflik eğitimi için arzu edilen seviyede öğrenci yetiştirebileceği değerlendirilen, başta lise düzeyinde askeri bando müzisyeni yetiştiren müzik eğitim kurumu olmak üzere, nitelikli müzik eğitimi veren ortaöğretim kurumlarına dayandırılmalıdır.
- Akademik eğitim sürecini değerlendiren uzmanlar;
 - Bando şefliği eğitimine 1. yarıyıldan itibaren temel şeflik teknikleri eğitimi ile başlanması ve dersin işlenişinde korrepitörle çalışmalara mutlaka yer verilmesi gerektiği;

- Bando ile yapılması planlanan provaların, şef adayının çeşitli teknikleri öğrenmesi, uygulaması ve geliştirmesi bakımından önemli olduğu, bu çalışmalarda bandonun ana bileşenleri olan tahta üflemeli ve bakır çalgılara yönelik grup çalışması şeklinde provalar yapılabileceği;
- Şeflik Pedagojisi ve Prova Teknikleri ders içeriğinin sınırlarının, prova tekniklerinin kişiye göre birçok farklılık barındırması sebebiyle dikkatlice çizilmesi gerektiği;
- Tören Uygulamaları dersinin, güz dönemindeki iklim koşullarından olumsuz yönde etkilenmemesi ve pratik eğitimden önce öğrencilere teorik bilgi sunulması adına, dersin güz döneminde teorik olarak işlenebileceği; bando ile uygulamalı derslerin ise bahar döneminde yapılabileceği;
- Koro Şefliği dersinin programda zorunlu ders olarak yer alması gerektiği;
- Piyano ile Eşlik Yapma dersinin askeri bando şefine eşlik yapma becerileri kazandırması bakımından önemli olduğu, bu sebeple dersin daha erken dönemlerden başlatılarak ders içeriğinde dans eşlikçiliğine yönelik konulara da yer verilebileceği;
- Askeri bando şeflerinin alanları ile ilgili yurt dışı eğitim olanaklarından faydalanmaları adına ERASMUS ve Mevlana gibi öğrenci değişim programları ve uluslararası düzeyde düzenlenen master-class (ustalık sınıfı) gibi eğitim etkinliklerine gönderilerek akademik gelişimlerine katkı sağlanabileceği;

yönünde görüş bildirmiştir.

- Hizmet içi eğitim ve mesleki değerlendirme sürecini değerlendiren uzmanlar;
 - Bir askeri bando şefinin özellikle şeflik alanında lisansüstü öğrenim görmesi ve şefliğin bir alanı üzerinde uzmanlaşmasının, mesleki yetkinliğini artırması bakımından çok önemli olduğu; bu bağlamda bando şefliği eğitiminin lisans düzeyindeki temel şeflik eğitimi sonrası bir uzmanlık alanı olarak üst öğrenim şeklinde verilmesinin de bir alternatif olarak değerlendirilebileceği; askeri bando şeflerinin kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı sunacak olmasının yanı sıra, kurumsal bir fayda da sağlayacak olması bakımından Bando Şefliği Yüksek Lisans Programının önemli bir gereklilik olduğu;

- Askeri bando şeflerinin hizmet içi eğitimleri kapsamında ‘Eğitim-Öğretim Görevleri Kursu’ ‘Orta Düzey Yönetici Kursu’ ve ‘Üst Düzey Yönetici Kursu’ adı altında tasarlanan kurslarının;
 - Askeri bando şeflerinin atanacakları görevlere yönelik hazırlayıcı ve tazeleyici bir eğitim almaları bakımından önemli olduğu;
 - Bununla birlikte kurs, master-class gibi eğitimlerin genç rütbedeki personel için daha verimli olacağı;
 - Hizmet içi eğitim süreçlerinin aralıklarının çok uzun olmaması gerektiği, bu sebeple kursların yüzbaşı rütbesine kadar planlanmasının daha uygun olacağı;
- Mesleki değerlendirme sürecinin;
 - Periyodik bir sınav sisteminden ziyade, askeri bando şeflerinin değerlendirme sürecinde aktif olarak yürütmekte oldukları görevlere yönelik faaliyetleri bağlamında tasarlanması gerektiği;
 - Bu kapsamda; öğretim kadrolarında görev yapan askeri bando şeflerinin akademik yayın yapma, kongre, seminer ve sempozyuma katılma gibi yürüttükleri akademik çalışmalar bağlamında; bandolarda görev yapan askeri bando şeflerinin ise yaptıkları beste, eser düzenlemesi, konser, gösteri gibi etkinlikler bağlamında puanlama yöntemiyle değerlendirilmesi gerektiği;
 - Bunun yanı sıra; mesleki değerlendirmenin daha objektif olması ve genç rütbedeki personel başta olmak üzere askeri bando şeflerinin göreve yönelik üretkenliğinin ve motivasyonunun artırılmasını sağlamak adına; mesleki değerlendirme sürecinde şeflik yarışmaları, şeflik festivalleri, bölgesel bando yarışmaları, beste yarışmaları, koreografi yarışmaları gibi aktivitelere de yer verilebileceği;

yönünde görüş bildirmiştir.

Araştırma sonucunda; ortaya çıkan modelin uygulanabilirliğine yönelik olarak, uzmanlarca olumlu görüş bildirildiği ve bu çalışmanın Türkiye’deki askeri bando şeflerinin yetiştirilmesi

ve mesleki gelişimlerinde sürekliliğin sağlanması bakımından alana önemli katkılar sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

6.1.5. Uzman Görüşleri Doğrultusunda Son Şekli Verilen Modelin Görünümüne İlişkin Sonuçlar

Türkiye’deki askeri bando şefi yetiştirme ve geliştirme sürecine ilişkin askeri bando şeflerinin görüşleri doğrultusunda hazırlanan ve uzman değerlendirmesi sonucu son şekli verilen model, araştırmanın beşinci alt problemi çerçevesinde raporlaştırılarak bir öneri olarak sunulmuştur.

6.2. Öneriler

Araştırmada ulaşılan sonuçlar doğrultusunda sunulan öneriler şöyle sıralanmaktadır:

- Türkiye’deki askeri bando müzisyeni ve askeri bando şefi yetiştirme sürecinin temeli olan öğrenci kaynağının niteliğini artırmak adına, bando müzisyeni yetiştirme sürecinin ortaöğretim düzeyinden başlatılması gerektiği ortaya konulmuş olup, Türkiye’deki bando müziğinin geleceği için bu yönde gerekli çalışmaların yapılması zorunluluk arz etmektedir. Bu bakımdan, Cumhuriyet tarihimizin ilk yılları olan 1930 yılından 2016 yılına kadar geçen 86 yıl boyunca, önceleri ortaokul daha sonra lise seviyesinde verilen eğitimle bando müzisyeni yetiştiren askeri müzik eğitim kurumunun, önümüzdeki süreçte lise düzeyinde bando müzisyeni yetiştirmek üzere tekrar faaliyete geçirilmesi son derece önemli görülmektedir. Bu sebeple, askeri bando müzisyeni yetiştiren mesleki müzik eğitim kurumunun lise devresinin açılması konusunda ilgili makamlarca gerekli adımların atılması önemli faydalar sağlayabilir.
- Askeri bando şefliği eğitimi verilen HÜADK Bando Şefliği Sanat Dalının kabul koşulları ve giriş sınavı içeriği yeniden değerlendirilerek, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Anasanat Dalı Bando Şefliği Özel Yetenek Giriş Sınavı Yönergesi, şeflik öğreniminin gerektirdiği hazırbulunuşluk düzeyine uygun şekilde yeniden düzenlenebilir.

- Kaynak çeşitliliğini artırmak ve daha nitelikli askeri bando şefi adaylarını sisteme dâhil edebilmek adına, model önerisinde belirlenen hazırbulunuşluk ve yeterlilik düzeyine uygun öğrenci yetiştiren ortaöğretim düzeyindeki mesleki müzik eğitim kurumlarının, Bando Şefliği Sanat Dalının askeri öğrenci kaynağı olarak değerlendirilebilmesi için ilgili kurumlarca gerekli düzenlemeler yapılabilir.
- Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı tarafından, mevcut Bando Şefliği Lisans Programının, önerilen model doğrultusunda revize edilmesi yönünde çalışmalar yapılabilir.
- Model önerisinde tasarlanan Temel Şeflik Teknikleri, Pişano ile Eşlik Yapma ve Bando Şefliği ders içeriklerinin planlandığı şekilde uygulanabilmesi için ihtiyaç duyulan piyanist öğretim elemanının, ilgili derslere görevlendirilebilmesini sağlayacak mevzuat düzenlemeleri Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı Müdürlüğünce yapılabilir.
- Pişano ile Eşlik Yapma dersinin model önerisinde planlandığı şekilde uygulanabilmesi için ihtiyaç duyulan çalgı icracısı, şan solisti, koro ve dans topluluklarının dersin işlenişinde yer almasını sağlayacak düzenlemeler Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı Müdürlüğünce yapılabilir.
- MSÜ ile Hacettepe Üniversitesi arasında imzalanacak protokolle, tasarlanan modelin ‘Akademik Eğitim Sürecinin Yönetimi’ bölümünde önerilen değişiklikler kapsamında, bando ile yapılması planlanan çalışmaların MSÜ Kara Harp Okulu Bandosu ile gerçekleştirilmesine olanak sağlayacak düzenlemeler yapılabilir.
- Model önerisinde tasarlanan Bando Şefliği dersi ve Tören Uygulamaları dersinde bando ile gerçekleştirilmesi planlanan çalışmaların, gerektiği şekilde ve aksatılmadan yapılabilmesini sağlamak için, MSÜ Kara Harp Okulu Bandosunun vazifesi, kadro ve kuruluş yapısı ile ilgili gerekli düzenlemeler Millî Savunma Bakanlığınca yapılabilir.
- Bando Şefliği Sanat Dalında öğrenim gören askeri öğrencilerin, ERASMUS ve Mevlana gibi öğrenci değişim programları aracılığıyla yurt dışında öğrenim görebilmeleri ve gerek yurt içinde gerek yurt dışında alanları ile ilgili düzenlenen seminer, çalıştay, master-class (ustalık sınıfı), yarışma gibi etkinliklere

katılabilmelerini sağlayan ve askeri bando Şefi adaylarını bu tür etkinliklere katılmaya teşvik eden düzenlemeler MS ve HADK tarafından yapılabilir.

- Bando Şefliği Sanat Dalından mezun olan askeri bando Şeflerine, mesleki yetkinliklerin yanı sıra Bando Komutanı olmanın gerektirdiği askeri ve idari becerilerin kazandırılması maksadıyla, askeri bando Şeflerinin, mensubu olduğu Kuvvet Komutanlığı Bando Komutanlığı bünyesinde 1 yıl süreyle staj eğitimi yapabilmesi için ihtiyaç duyulan mevzuat düzenlemesi ve programlama faaliyetleri Millî Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığınca yapılabilir.
- Askeri bando Şeflerinin, lisans öğreniminde kazandıkları bilgi ve becerilerini geliştirmek ve ŐeŐtikleri alanda uzmanlaŐmalarını sağlamak için lisansüstü öğrenim yapabilmelerini teşvik edici düzenlemeler ilgili kurumlarca yapılabilir.
- Askeri bando Şeflerinin kendi alanlarında uzmanlaŐmalarına yardımcı olarak onların kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı sunacak olması ve Türk askeri bando müziğini daha ileri seviyelere taŐıyacak bilimsel çalışmalar yapılmasına da olanak sağlaması bakımından, Bando Şefliği Yüksek Lisans Programı açılması konusunda MS ve Hacettepe niversitesi tarafından, kurumlar arası bir koordinasyonun getireceği faydalar da düşünülerek ortak bir çalışma baŐlatılabilir.
- Model önerisi çerçevesinde; askeri bando Şeflerini, “yaşam boyu öğrenme yaklaşımı ilkeleri” doğrultusunda, alanları ile ilgili bilimsel ve teknolojik yenilikler bağlamında geliştirmeyi hedefleyen ve askeri bando Şeflerinin gelecekte alacakları görevlere yönelik hazırlayıcı eğitim içerikleri barındıran bir hizmet içi eğitim süreci planlanması ve yönetilmesi hususunda ilgili kurumlar tarafından gerekli düzenlemeler yapılabilir.
- Mevcut uygulamada fiziki ve askeri ölçekte var olan denetleme ve değerlendirme sisteminden ayrı olarak, model önerisinde tasarlanan yaklaŐıma uygun biçimde, askeri bando Şeflerinin alanlarıyla ilgili bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip ederek kendilerini sürekli yenilemeye ve geliştirmeye teşvik eden, mesleki motivasyonlarında sürekliliği sağlayan ve mesleğinin gerektirdiği teorik ve pratik becerilerini meslek yaşamına adapte ederek alanına katkı sunmasını hedefleyen bir mesleki değerlendirme süreci planlanması ve uygulanması için ilgili kurumlar tarafından çalışmalar yürütülebilir.

- İdealize edilen böyle bir modelde yetişmesi planlanan askeri bando şeflerinin, meslek hayatlarında daha faydalı olabilecekleri verimli bir alan yaratmak adına; askeri bando şeflerinin edindikleri becerileri meslek hayatları boyunca yansıtabilecekleri ortamların iyileştirilmesi, bu ortamların büyük bir kısmını teşkil eden kıta bandoları başta olmak üzere, bando müzisyenliği mesleğinin icrasına yönelik iyileştirici ve geliştirici düzenlemeler yapılması oldukça önemlidir. Bu husus, iki bin yılı aşkın bir mirasın bugünkü temsilcisi olan askeri bandoların ve Türk askeri bando müziğinin geleceği bakımından da önem arz etmektedir. Bu sebeple, Türk askeri bandolarının temsil etkinliğinin ve icra kabiliyetlerinin artırılması için gerekli tedbirlerin bilimsel temelde alınmasını sağlamak amacıyla, alanında uzman kişilerin de görüşleri alınmak suretiyle ilgili makamlar tarafından çalıştay, sempozyum gibi faaliyetler düzenlenebilir.

Tüm bu görüş, öneri, analiz ve bulgular çerçevesinde; Türkiye’deki askeri bando şeflerinin idealize edilmiş bir akademik süreç içinde yetişmelerinin sağlanması; ayrıca askeri bando şeflerinin mesleki donanımlarının, üretkenliklerinin ve motivasyonlarının kariyerleri boyunca artırılmasını hedefleyen bir mesleki eğitim sistematığının oluşturulması; hepsinden de önemlisi “Türk Askerî Bando Şefliği Ekolü” oluşumunun eğitimsel altyapısını teşkil edecek olması bakımından, bu araştırmada önerilen modelin teorik ve pratik düzlemde uygulamaya geçirilmesinin önemli olduğu ve alana önemli katkılar sağlayacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akhmetshin, M. (2017). *Формирование у курсантов профессиональной компетентности военных дирижёров [Askeri bando şeflerinde mesleki yetkinlik oluşumu sürecinin pedagojik yönü]*. https://vumo.mil.ru/upload/site57/document_file/izaHLMBrEC.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Akhmetshin, M. (2018). *Формирование у курсантов профессиональной компетентности военных дирижеров [Askeri bando şefliği öğrencilerinin mesleki yeterliliklerinin oluşumu]*. (Doktora tezi). <https://vumo.mil.ru/Nauka/Dissertacionnye-sovety/D-215.005.05/item/96462/> sayfasından erişilmiştir.
- Akhmetshin, M. (2020). Askeri orkestra şefliği öğrencileri ile bireysel yaklaşım temelinde sonuç vadeden eğitim yöntemleri. Çev. Erkut ÇAĞLAK, *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(54), 1406-1410. <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1920>
- Akkaş, S. (2015). *Türkiye’de Cumhuriyet dönemi kültür ve müzik politikaları (1923-2000)*. Ankara: Sonçağ.
- Bakır, K. (2010). Eğitim ortamlarında doğrudan doğruya edinilen maksatlı yaşantılar ve epistemolojik temeli. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0 (11), 371-382. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunikkefd/issue/2772/37092> sayfasından erişilmiştir.
- Band Officer. (t.y.). <https://www.goarmy.com/careers-and-jobs/browse-career-and-job-categories/arts-and-media/band-officer.html> sayfasından erişilmiştir.
- Bayramoğulları, N. (2014). *İlya Musin ve Rus orkestra şefliği okulu*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

- Bilgi Paketi. (t.y.). *Hacettepe Üniversitesi Bilgi Paketi*. <https://bilsis.hacettepe.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=470&curUnit=473#> adresinden erişilmiştir.
- Bowen, J. A. (2008). *The Cambridge Companion to Conducting*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Conductor-Army Band Programs. (t.y.). <https://www.usarmy-band.com/vacancies/conductor---army-band-programs.html> sayfasından erişilmiştir.
- Çağlak, E., & Albuz, A. (2021). Askeri bando şefi yetiştirme süreçleri: Türkiye, ABD ve Rusya örneği. *Ekev Akademi Dergisi*, 86, 283-306. <https://dx.doi.org/10.17753/Ekev1925>.
- Çağlak, E., & Filiz, S. (2018). Türk devlet geleneğinde askerî müzik ve askerî müzik eğitimi. *Sahne ve Müzik Eğitim-Araştırma Dergisi*, (7), 29-56. <http://dergipark.gov.tr/smead/issue/38164/440779> sayfasından erişilmiştir.
- Çakar, D. (1994). *Armoni mızıkaları ve bandoların çok sesli çağdaş Türk müziğinin ve Türk müzik eğitiminin gelişmesine katkıları*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çakar, D. (2003, Ekim). *Cumhuriyet döneminde askeri müziğin durumu*. Cumhuriyet Döneminde Askeri Müzik ve Gelişimi Sempozyumu. Bilkent Üniversitesi, Ankara.
- Çakar, D. (2016). Türkiye'de bando şefliği eğitimi süreçleri ve günümüze yansımaları. *Sahne ve Müzik Eğitim-Araştırma Dergisi*, 0 (2), 29-79. <http://dergipark.gov.tr/smead/issue/11325/135367> sayfasından erişilmiştir.
- Çakar, D. (2018). Türkiye'de bando şefliği ve bando eğitimi ile ilgili yapılan son düzenlemeler. *Sahne ve Müzik Eğitim - Araştırma Dergisi*, (7), 57-111. <http://dergipark.gov.tr/smead/issue/38164/440781> sayfasından erişilmiştir.
- Çakar, D., & Kuterdem, H. (2016). Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Anasanat Dalı Lisans program yeterliliklerinin irdelenmesi. *Sahne ve Müzik Eğitim - Araştırma Dergisi*, 0 (3), 0-0. <http://dergipark.gov.tr/smead/issue/24705/261294> sayfasından erişilmiştir.

- Çakar, D., & Kuterdem, H. (2017). Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Anasanat Dalı lisansüstü program yeterliliklerinin irde- lenmesi. *Sahne ve Müzik Eğitim - Araştırma Dergisi*, 0 (4), 1-37. <http://dergipark.gov.tr/smead/issue/27252/286835> sayfasından erişilmiştir.
- Early Navy Music. (t.y.). <https://www.navyband.navy.mil/history?direct> sayfasından erişilmiştir.
- Ellis, A.K. (2015). *Eğitim programı modelleri*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Ersoy, A., & Yılmaz, B. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye'de halk kütüphaneleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(4), 803-834. <https://app.trdizin.gov.tr/makale/T1RZNU9UVTE/yasam-boyu-ogrenme-ve-turkiye-de-halk-kutuphaneleri> sayfasından erişilmiştir.
- Gazimihal, M. R. (1955). *Türk askeri muzıkları tarihi*. İstanbul: Maarif Basımevi.
- Genel Bilgi (t.y.). *Millî Savunma Üniversitesi Bando Astsubay Meslek Yüskokulu*. https://www.kkk.tsk.tr/Okullar/BAMYO/myo/hakkinda/genel_bilgi.html sayfasından erişilmiştir.
- Gerasimova, T. N. (2011). Military music education: History, contemporary and development prospects. *The World of Education is Education in The World*. 3, (43), 39-47.
- Güner, S . (2007). Osmanlı musikisi ve mehter. *Karadeniz Araştırmaları*, 14 (14), 101-130. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/karadearas/issue/10082/124326> sayfasından erişilmiştir.
- Hacettepe Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği. (2018). *T.C. Resmi Gazete*, 30372, 26 Mart 2018.
- Hedefler. (t.y.). <https://bilsis.hacettepe.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&cur-Op=showPac&curUnit=470&curSunit=473#> sayfasından erişilmiştir.
- Kabul Koşulları. (t.y.). <https://bilsis.hacettepe.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&cur-Op=showPac&curUnit=470&curSunit=473#> sayfasından erişilmiştir.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kılavuz (2021). *Milli Savunma Üniversitesi Askeri Öğrenci Aday Belirleme Sınavı (2021-MSÜ) ve Askeri Öğrenci Temini Kılavuzu* https://www.kkk.tsk.tr/Okullar/BAMYO/myo/okul_tanitim/basvuru_kilavuz.pdf sayfasından erişilmiştir.

- Kısakürek, M. A. (1980). Sosyal bilimlerde lisans program modelleri. *Ankara Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 13, (01), 147-162. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/504/6088.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Kukartseva, M., & Chertok, M. (2019). Military music education in Russia. *Bezpieczeństwo Teoria i Praktyka*, 3, 157-168.
- Kurs Kataloğu (t.y.). *Üflemeli ve Vurmali Çalgılar Kurs Kataloğu*. https://www.kkk.tsk.tr/Okullar/BAMYO/myo/erasmus/Prgm_Drs_%C4%B0cerik/Uf_Vur_Clg_TUR.html) sayfasından erişilmiştir.
- Meier, G. (2009). *The score, the orchestra, and the conductor*. Oxford: Oxford University Press.
- Miles, M. B., & Huberman A. M. (1994) *Qualitative data analysis: An expanded source-book*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Military Music in America. (2005). *A History of U.S. Army Bands*. <https://fas.org/irp/doddir/army/armybands.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Naval Education and Training Security Assistance Field Activity, International Training and Education Catalog. (2019). <https://www.netsafa.navy.mil/docs/CourseCatalog.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Proskurov, A. K., & Kamyshan, A. Y. (2016). Prerequisites of emergence of the higher military and conductor's education in Russia 1867-1883. *Scientific Notes of The P.F. Lesgaft*. 9, (139), (154-158).
- Protokol. (2018). *Türk Silahlı Kuvvetlerinin Bando Subay İhtiyacının Karşılmasına İlişkin Milli Savunma Üniversitesi ile Hacettepe Üniversitesi Arasında Düzenlenen Protokol*. Ankara.
- Say, A. (1992). *Müzik ansiklopedisi*. (1.Cilt). Ankara: Başkent Yayınevi.
- Sazak, N., Akgül Barış, D., Öztosun Çaydere, Ö., & Sevinç, S. (2014). *İlkokul müzik eğitim programları (1913-2005)*. Ankara: Öncü Kitap.
- Senior Musician Course Program. (t.y.). <https://web.archive.org/web/20200814175942/https://www.public.navy.mil/netc/centers/css/som/Academics.aspx> sayfasından erişilmiştir.

- Stainer, J., & Barret, W. (Ed). (2009). *A dictionary of musical terms*. New York: Cambridge University Press.
- Şimşek, A. (Ed.). (2012). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu.
- Trukhin, A. (2013, 29 Ocak). *Школа военных дирижеров 13 [Askeri Şefler Enstitüsü 13] [Video]*. <https://www.youtube.com/watch?v=RUVT3j4Rx8g&t=463s> sayfasından erişilmiştir.
- Tsupikov, I. V. (2013). *Совершенствование профессиональной подготовки военных дирижеров [Askeri şeflerinin mesleki eğitimlerinin iyileştirilmesi]*. (Doktora tezi) <https://dlib.rsl.ru/viewer/01005543932#?page=1> sayfasından erişilmiştir.
- Tura, H. N. (2010). *Opera şefliği ve senfonik orkestra şefliği arasındaki teknik farklılıklar ve güçlüklerin karşılaştırmalı analizi*. (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Unit Leader Course Program. (t.y.). <https://web.archive.org/web/20200814175942/https://www.public.navy.mil/netc/centers/css/som/Academics.aspx> sayfasından erişilmiştir.
- Vural, T. (2010). *Lider olarak orkestra şefi*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Vural, T. (2012). Lider olarak orkestra şefi. *Fine Arts*, 7 (3), 287-306. <http://dergipark.gov.tr/nwsafine/issue/19895/213064> sayfasından erişilmiştir.
- Vural, T. (2013). *Türklerde askeri müzik geleneği: Tuğ, nevbet, mehter*. Konya: Çizgi
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin
- Yöndem, Ö. (2005). *Orkestra şefinin eğitimcilik yönü ve orkestra psikolojisi üzerindeki etkileri*. (Doktora tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.
- Yöndem, Ö. (2006). Orkestra ve orkestra şefliğinin tarihsel gelişimi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (1), 145-151. <http://dergipark.gov.tr/trakyasobed/issue/30234/326525> sayfasından erişilmiştir.

Yönerge (2018). *Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Anasanat Dalı Bando Şefliği Özel Yetenek Giriş Sınavı Yönergesi* <http://www.konser.hacettepe.edu.tr/yonergeler/BandoSefligi.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Дирижирование Военным Духовым Оркестром [Askeri Bando Şefliği] (2017). Федеральные Государственные Образовательные Стандарты [Federal Devlet Yükseköğretim Eğitim Standartları]. <https://classinform.ru/fgos/53.05.07-dirizhирование-voennym-duhovym-orkestrom.html> sayfasından erişilmiştir.

Московское Военно-Музыкальное Училище [Moskova Askeri Müzik Okulu] (t.y.). *История [Tarih]*. http://mvmu.mil.ru/Ob_uchrezhdenii/Istoriya sayfasından erişilmiştir.

Общие Положения [Genel Hükümler]. (t.y.) Web: <http://vumo.mil.ru/Postupayushim/Pravila-priema> sayfasından erişilmiştir.

EKLER

EK 1. Millî Savunma Üniversitesi ile Hacettepe Üniversitesi Arasında Düzenlenen Protokol

TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNİN BANDO SUBAY İHTİYACININ KARŞILANMASINA İLİŞKİN MİLLÎ SAVUNMA ÜNİVERSİTESİ İLE HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ARASINDA DÜZENLENEN PROTOKOL

Taraflar:

Madde 1 - Bu protokol, Millî Savunma Üniversitesi (MSÜ) ile Hacettepe Üniversitesi arasında düzenlenmiştir.

Tanımlar :

Madde 2 - Bu protokolde geçen tanımlar aşağıda açıklanmıştır

Askeri Öğrenci : Millî Savunma Bakanlığı (MSB) nam ve hesabına, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarında verilen lisans programlarını takip edecek olan ve takip eden, askeri öğrencileri,

Misafir Askeri Öğrenci : Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu ikili askeri eğitim işbirliği ve ilişkileri kapsamında yabancı ülkelere öğrenim görmeye gelen askeri öğrencileri,

Bakanlık : Millî Savunma Bakanlığını,

Konservatuvar : Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarını,

Kurum : Millî Savunma Üniversitesini,

Lisans Programı : Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarında, Hacettepe Üniversitesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülen Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Ana Sanat Dalı Bando Şefliği Sanat Dalı lisans programlarını ifade eder.

Konu ve Amaç:

Madde 3- Bu protokol, TSK'daki bando sınıfı subay ihtiyacının karşılanması kapsamında MSÜ Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarında lisans eğitimi almasına ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere taraflar arasında imzalanmıştır.

Kapsam:

Madde 4- Bu Protokol; Konservatuvar lisans programlarına gönderilecek askeri öğrencilerin seçimi ile eğitim sürecine ilişkin akademik ve idari konularla ilgili uygulama, usul ve esasları kapsar.

Bilgi Verme Prensipleri:

Madde 5- Kuvvet Komutanlıklarının ihtiyaçları doğrultusunda Bakanlığın öngördüğü kontenjan dahilinde, Konservatuvarda öğrenim görecekt askeri öğrenci miktarını, Kurum her yıl ocak ayında yazılı olarak Konservatuvara bildirir.

Aday Öğrenci Miktarı:

Madde 6- MSÜ Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu Komutanlığında 1'inci sınıfı başarı ile bitirenlerden Konservatuvara alınacak öğrencilere ilişkin nitelikler Bakanlık tarafından belirlenir. Konservatuvara katılmaya uygun nitelikteki adayların Bakanlık onaylı listesi, kurum tarafından Konservatuvara yazılı olarak bildirilir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu ikili askeri eğitim ilişkileri kapsamında ülkemize öğrenime gelen misafir askeri öğrenciler için Kurum kontenjanı haricinde, Kurumun talebi üzerine Konservatuvarca ayrı kontenjan tahsis edilir.

Öğrenci Alımı Sınavlarına Katılım:

Madde 7- Kurum her yıl Konservatuvarın ilan edeceği öğrenci alımı sınav programına göre, uygun nitelikli MSÜ Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin sınavlara katılmasını sağlar. Kurumun sınava katılacak öğrencilere ilişkin ek nitelik belirleme yetkisi saklıdır.

Öğrencinin Kabulü:

Madde 8- Konservatuvar Yönetimince; giriş özel yetenek sınavları, baraj ve kesin kabul sınavları olmak üzere iki aşamalı yapılır. Baraj ve kesin kabul sınavlarında, adayların müzik yeteneği ve düzeyi tespit edilir. Adayların Temel Yetenek Testi (TYT vb.) puanı olması şartı aranmaz.

Belirlenen kontenjan oranında öğrenciler Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Ana Sanat Dalı Bando Şefliği Sanat Dalına kabul edilir.

Eğitim ve Öğretim:

Madde 9- Konservatuarda öğrenim görecektir askeri öğrenciler, eğitim, öğretimle ilgili ve idari konularda Hacettepe Üniversitesi tarafından belirlenen kurallara tabi olur.

Konservatuvar, konservatuara kabul edilen askeri öğrencilerin askeri bando şefinde olması gereken kriterleri sağlayacak şekilde gerekli eğitim yöntemleri ve programları Kurumla koordineli olarak geliştirir. Kurumun bu yöndeki tekliflerini dikkate alır.

Konservatuvar ile Kurum arasında ders, konu, kapsam hususlarında paralelliği sağlayıcı ve geliştirici çalışmalar yapılır.

Bando Şefliği Bölümünde öğrenim gören askeri öğrencilerin şeflik niteliklerinin geliştirilmesi ve artırılması amacıyla Bakanlık, Kurum, TSK Armoni Müzikası Komutanlığı, Deniz Kuvvetleri Bandosu ve Hava Kuvvetleri Bandosu ile Konservatuvar ve Kurumca belirlenecek ortak program dâhilinde çalışma ortamı sağlanır.

Askeri eğitim faaliyetlerinin planlanabilmesi maksadıyla akademik takvim, belli olmasını müteakip her yıl Konservatuvar tarafından Kurum'a gönderilir.

Askeri öğrencilerin eğitim ortamlarının yeterli düzeyde olması Konservatuvarca sağlanır.

Konservatuvar tarafından askeri öğrencilere yeterli miktar ve özellikte çalışma odası sağlanır.

Yasal süresi içerisinde öğrenimini tamamlayamayan askeri öğrencilere tahakkuk eden harç vb. giderler Kurumca ödenir.

Askeri Öğrenciler Hakkında İşlemler

Madde 10- Konservatuarda öğrenim gören askeri öğrenciler eğitim-öğretim faaliyeti kapsamında Konservatuvarın kurallarına uymakla yükümlü ve buna ilişkin mevzuata tabidirler. Disiplin yönü ile Kurumun mevzuatına tabidirler.

Konservatuvarın tabi olduğu mevzuat kapsamında herhangi bir şekilde öğrenciliği sonlandırılan askeri öğrenci hakkında Kurum mevzuatı uyarınca da işlem yapılır.

Kurum mevzuatı dahilinde askeri öğrenci statüsü sonlandırılan askeri öğrencinin Konservatuara girişinin Kurum kontenjanından olduğu gözetilerek, Konservatuvarca da öğrenciliği sonlandırılır. Güvenlik soruşturması olumsuz sonuçlanan askeri öğrenciler hakkında da aynı işlem yapılır.

Askeri öğrenciler statüleri gereği, Konservatuvar dahilinde de Kurumun mevzuatına tabidirler.

Misafir askeri öğrenciler hakkında da Konservatuvarca bu protokol kapsamında "askeri öğrenci" gibi işlem yapılır.

Her ne sebeple olursa olsun öğrenciliği sonlandırılan askeri öğrenciler hakkındaki gerekli bildirimler konservatuvar ve kurum yönetimleri tarafından karşılıklı olarak zaman kaybetmeksizin yapılır.

Yardımlaşma ve İş Birliği:

Madde 11- Konservatuvar ile Kurum arasında askeri öğrencilere enstrüman, ders araçları sağlama hususlarında; yardımlaşma ve işbirliği mevzuat kapsamında etkin bir şekilde yapılır. (çalgı, nota, çalgı ağızlığı, kamış, çalgı onarımı, vb.)

Konservatuvar ve Kurum ilgili mevzuat çerçevesinde öğretmenlere ek ders görevi verilmesi, icra, personeline fazla mesai yaptırılması vb. konularda karşılıklı yardımlaşmada bulunur.

Kurumda düzenlenecek meslek içi yenileme ve geliştirme planlarının uygulanmasında iş birliği yapılır.

Zorunlu Gecikmeler:

Madde 12- Bu protokol kapsamındaki işlemlerde gecikmeler olduğu takdirde, müteakip hususların azami şekilde yerine getirilmesi taraflarca sağlanır.

Herhangi bir sebeple kontenjanda belirtilen miktarda askeri öğrencinin alınamaması durumunda Konservatuvarca Bakanlığın talebi olması halinde bir sonraki yıl eksik kalan kontenjan miktarı kadar kontenjan artırımına gidilir.

Protokolde Değişiklik:

Madde 13- Her eğitim ve öğretim yılı sonundaki uygulamalardan elde edilen tecrübeler ışığında, Protokol'ün gözden geçirilmesi, aksayan hususların çözüme kavuşturulması ve değiştirilebilmesi amacıyla Kurum ve Hacettepe Üniversitesinin ilgili personelinin katılımı ile her yıl Ocak ayında toplantı yapılır.

Protokol yürürlük süresi içinde, herhangi bir nedenden dolayı meydana gelebilecek değişiklikler tarafların karşılıklı anlaşmaları suretiyle her zaman düzenleyebilecekleri bu protokole ek bir protokol ile mümkün olur.

Ek protokol düzenlenmesine ilişkin taraf talepleri, zamana bağlı olmaksızın protokolün uygulanmasındaki etkinliğin sağlanması için derhal görüşülüp karara bağlanır.

Protokolün Fesih Koşulları:

Madde 14- Gerekli görüldüğü hallerde Protokol, feshedilme isteminin Bakanlık tarafından yazılı olarak Hacettepe Üniversitesine bildirilmesi ile tek taraflı olarak feshedilebilir.

Protokol'ün uygulanmasından doğabilecek olan ihtilaflar Kurum ile Hacettepe Üniversitesi arasında karşılıklı görüşmeler yoluyla 1 ay içerisinde çözülür. Protokolün feshedilmiş olması dolayısıyla taraflarca tanzimi için yargı yoluna başvurulmaz.

Kanuni İkametgâh:

Madde 15- Konservatuvar ve Kurumun kanuni ikametgâhları aşağıda gösterilmiştir.

Konservatuvar : Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Beşevler/ANKARA
Kurum : Millî Savunma Üniversitesi Yenilevent/İSTANBUL

Yürürlük:

Madde 16- 16 (On altı) maddeden oluşan bu Protokol, taraflarca görüşülüp imzalandıktan sonra yürürlüğe girer. 2018-2019 Eğitim ve Öğretim Yılından itibaren takip eden yıllarda herhangi bir sebeple, tarafların protokolün iptal edilmesi talebi olmadığı sürece geçerli olur.

Bu protokolün imzalanması ile birlikte, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Müdürlüğü ile Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanlığı arasında 23 Mayıs 2007 tarihinde imzalanan "Türk Silahlı Kuvvetlerinin Bando Subay İhtiyacının Karşılanmasına Yönelik Protokol" yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürütme:

Madde 17- Bu Protokol hükümleri Milli Savunma Üniversitesi ile Hacettepe Üniversitesi tarafından yürütülür.

Millî Savunma Üniversitesi Rektörlüğü

Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü

Adına

Adına

Prof. Dr. Erhan AFYONCU

Prof. Dr. A. Haluk ÖZGEN

13/08/2018

28/08/2018

EK 2. Standartlaştırılmış Açık Uçlu Görüşme Formu

Standartlaştırılmış Açık Uçlu Görüşme Formu

(Türkiye’deki Askeri Bando Şefi Yetiştirme ve Geliştirme Sürecine Yönelik Bir Model Önerisi

Başlıklı Doktora Tezi Araştırması)

Sayın Katılımcı,

Bu form, “Türkiye’deki Askeri Bando Şefi Yetiştirme ve Geliştirme Sürecine Yönelik Bir Model Önerisi” başlıklı doktora tezine kaynak teşkil etmek üzere, bando şefliği eğitimi almış ve alanında uzman kişilerin görüşlerine başvurulmak üzere hazırlanmıştır.

Araştırmada; Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarında yürütülmekte olan bando şefliği eğitim sürecinin basamakları, uygulanmakta olan programda yer alan dersler, program yeterlilikleri ve çıktılarının uzman görüşleri doğrultusunda değerlendirilerek yeni bir model önerisi geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu bağlamda geliştirilmesi planlanan yeni model önerisi, Türkiye’deki bando şefliği eğitiminin daha etkin ve amaca yönelik bir yapıya kavuşturulmasına örnek teşkil etmesi bakımından önemli görülmektedir.

Size yöneltilen sorulara ilişkin vereceğiniz yanıtların, bando şefliği eğitiminin daha nitelikli hale gelmesine önemli ölçüde katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Bu kapsamda kimlik bilgileriniz ve yanıtlarınız gizli tutulacak olup; sonuçlar, görüşme yapılan bireylerle bağlantı kurulmayacak şekilde değerlendirilecektir.

Bando şefleri ile yapılacak görüşme süreci, iki aşamalı olarak planlanmaktadır.

1. aşamada;

Hazırlanan Standartlaştırılmış Açık Uçlu görüşme formu çerçevesinde, uzman kişilerden Türkiye'deki bando şefliği eğitimi konusunda mevcut durumu değerlendirilmeleri ve tespit edilen problem alanlarının çözümüne yönelik önerilerde bulunmaları istenecektir.

2. aşamada;

Alanında uzman bando şeflerinin görüşlerinin analiz edilmesinin ardından hazırlanacak yeni model önerisi, uzman görüşüne sunulacak, yapılacak son değerlendirmeler doğrultusunda model önerisine son şekli verilerek doktora tezi olarak raporlaştırılacaktır.

Size yöneltilen sorulara, mesleki deneyimlerinizin rehberliğinde vereceğiniz her bir yanıtın, Türkiye’deki bando şefliği eğitiminin daha iyi seviyelere çıkarılması ve gelecekte daha donanımlı bando şeflerinin yetiştirilmesi bakımından çok değerli olduğunu bilmenizi ister; araştırmaya sağlayacağınız katkılardan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Form için ayırmanız gereken süre, açık uçlu sorulara vereceğiniz yanıtlara göre değişkenlik göstermekte olup görüşmenin maksimum 30 dk. içerisinde tamamlanabileceği öngörülmektedir.

Erkut Çağlak
Doktora Öğrencisi

Birinci Bölüm

Bu bölümde görüşme yapılacak bando şeflerine ait kişisel bilgiler yer almaktadır. (ad soyad ve e-posta bilgileri isteğe bağlı olarak doldurulacak olup, araştırma sonuçlarında ad soyad ve e-posta bilgilerine hiçbir şekilde yer verilmeyecektir.)

1. Adınız Soyadınız (isteğe bağlı)

2. e-posta adresiniz (gerektiğinde iletişime geçmek üzere istenmektedir.)

3. Öğrenim durumunuzu belirtiniz

	Bando Şefliği	Orkestra Şefliği	Müzik Eğitimi	Diğer Müzik Bil.	Diğer Alanlar
Lisans	☐	☐	☐	☐	☐
Yüksek Lisans	☐	☐	☐	☐	☐
Doktora	☐	☐	☐	☐	☐
Sanatta Yeterlilik	☐	☐	☐	☐	☐

4. Halen devam ettiğiniz bir lisansüstü program var mı? Varsa hangi alanda ve hangi düzeyde olduğunu belirtiniz.

	Orkestra Şefliği	Müzik Eğitimi	Diğer Müzik Bilimleri	Diğer Alanlar
Yüksek Lisans	☐	☐	☐	☐
Doktora	☐	☐	☐	☐
Sanatta Yeterlilik	☐	☐	☐	☐

5. Mesleki deneyiminiz nedir?

1-5 yıl	☐	21-25 yıl	☐
6-10 yıl	☐	26-30 yıl	☐
11-15 yıl	☐	31 yıl ve üzeri	☐
16-20 yıl	☐		

İkinci Bölüm

Bu bölümde, size sunulan bilgiler ve mesleki deneyiminiz çerçevesinde, Türkiye'deki mevcut bando şefi eğitim modeline ilişkin sorulan sorulara yanıt vermeniz ve tespit edilen problem sahalarına yönelik değerlendirmelerde bulunmanız istenecektir.

Türkiye'deki Bando Şefi Eğitim Süreci Hakkında Genel Bilgilendirme

EĞİTİM KURUMU

Türkiye'de bando şefliği eğitimi halen Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı bünyesinde yürütülmektedir.

ÖĞRENCİ KAYNAĞI / KAYIT KABUL KOŞULLARI

Bando Şefliği lisans programının askeri öğrenci kaynağını; Bando Astsubay Meslek Yüksek Okulunun 1. sınıfını tamamlayan öğrenciler arasından gerekli nitelikleri taşıyan ve Bando Şefliği Sanat Dalı Özel Yetenek Giriş Sınavı Yönergesi hükümleri çerçevesinde yapılan sınavda başarılı olan adaylar teşkil etmektedir.

PROGRAMIN AMACI

Programın amacı, Çağdaş Türkiye Cumhuriyetinin ve ordumuzun moral kaynağı ve coşkulu sesi bandolarımızın eğitici ve yönetici kadrosunu oluşturan bando şeflerini yetiştirmektir.

Bu anlamda kendisi ile barışık, sanat ve bilim etiği ile cumhuriyet değerlerini özümsemiş, çağdaş dünya ile bireysel tersliklere düşmeyen, güler yüzlü ve programlı, çalışmaktan mutluluk duyan, her gün yeteneklerini geliştirme, bilgi ve becerilerini, deneyimlerini arttırma çabalarını sürdürme, bilim, teknik ve sanatta, özellikle müzikteki konu alanı ile ilgili yenilikleri izleyerek uzmanlık alanındaki becerilerini, niteliklerini daima arttırarak geliştirme arzusu duyan, alanında yürüttüğü, ürettiği sanatsal ve bilimsel çalışmalarla kültürel çevreye katkıda bulunan bando şefleri ve müzik eğitimcileri yetiştirmektir.

MEZUNLARIN MESLEKİ PROFİLİ

Programa kabul edilen askeri öğrenciler, 4 yıllık lisans öğrenimlerini tamamlamalarının ardından lisans derecesi alarak mezun olmaktadır.

Programdan mezun olan bando şefleri, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Jandarma Genel Komutanlığı bandolarının şef ve yardımcı şef kadroları ile Milli Savunma Üniversitesi, Bando Astsubay Meslek Yüksek Okulunda öğretim görevlisi veya öğretim üyesi kadrolarında görev almaktadır.

PROGRAM YETERLİLİKLERİ

1. Sanat Dalından mezun olan öğrenciler, müzik akımlarını tanır ve belirli bir müzik dağarcığına sahip olurlar.
2. Bando çalgılarının teknik özelliklerini kavrarlar.
3. Armoni, kontrpuan ve temel kompozisyon ve müzik kuramları bilgilerine sahip olurlar.
4. Müzik formlarını armonik ve biçimsel olarak analiz edebilirler.
5. Batı Müziği, geleneksel Türk müzikleri hakkında entelektüel, tarihsel ve kültürel bağlamda bilgi sahibi olurlar.
6. Bando şefliğinin tarihsel gelişimini ve günümüze yansımalarını kavrarlar.
7. Herhangi bir bando çalgısını ve belirli düzeyde piyano çalabilirler.
8. Yetkin bir deşifre, dikte yazma ve solfej becerisine sahip olurlar.
9. Alanlarına ilişkin konuları; görsel, yazılı ve sözlü iletişim yöntemleri kullanarak, etkin ve doğru biçimde topluma sunabilecek beceriye sahip olurlar.
10. Orkestralama tekniklerini kavrayıp çeşitli müzik topluluklarına düzenleme yapabilirler.
11. Bando şefliğine ilişkin temel yöntem ve teknikleri kullanma ve uygulama becerisi kazanırlar.
12. Yaşam boyu öğrenme ve araştırmaya açıktırlar.
13. Anadilin yanı sıra en az bir yabancı dil kullanarak ulusal ve uluslararası alan yazını takip ederler.
14. Alanının gerektirdiği bilgisayar yazılımlarını, bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanırlar.
15. Kaynak bulma, eleme, düzenleme ve bilgi aktarımı gibi çalışma basamaklarının tümünde sanat ve bilim etiğini gözetirler.

ÖĞRETİM PROGRAMI DERS İÇERİĞİ

Bando şefi adayları, aşağıdaki çizelgede yer alan öğretim programı çerçevesinde öğrenim görmektedir.

1. Yarıyıl

Kodu	Dersin Adı	Z/S	T	P	K	AKTS
BEB650	Temel Bilgi ve İletişim Tekn. Kullanımı	Z	0	2	1	2
BND101	Solfej I	Z	2	2	3	4
BND103	Armoni I	Z	4	0	4	5
BND105	Müzik Formları I	Z	2	0	2	2
İNG127	Temel İngilizce I	Z	3	0	3	3
KOM193	Koro I	Z	1	3	2	2
MZL181	Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Barok Öncesi-Barok	Z	2	0	2	2
PIA161	Piyano I	Z	1	1	1	3
TKD103	Türk Dili I	Z	2	0	2	2
Zorunlu Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS			17	8	20	25
Seçmeli Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS						5
1. Yarıyıl Alınması Gereken Toplam AKTS						30

2. Yarıyıl

Kodu	Dersin Adı	Z/S	T	P	K	AKTS
BND102	Solfej II	Z	2	2	3	4
BND104	Armoni II	Z	4	0	4	5
BND106	Müzik Formları II	Z	2	0	2	2
İNG128	Temel İngilizce II	Z	3	0	3	3
KOM194	Koro II	Z	1	3	2	2
MZL182	Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Klasik	Z	2	0	2	2
PIA162	Piyano II	Z	1	1	1	3
TKD104	Türk Dili II	Z	2	0	2	2
Zorunlu Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS			17	6	19	23
Seçmeli Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS						7
2. Yarıyıl Alınması Gereken Toplam AKTS						30

3. Yarıyıl

Kodu	Dersin Adı	Z/S	T	P	K	AKTS
AİT203	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	Z	2	0	2	2
BND201	Solfej III	Z	2	2	3	4
BND203	Armoni III	Z	4	0	4	5
BND205	Müzik Formları III	Z	2	0	2	2
BND211	Enstrümantasyon I	Z	2	0	2	3
KOM293	Koro III	Z	1	3	2	2
MZL183	Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Romantik	Z	2	0	2	2
PIA261	Piyano III	Z	1	1	1	3
Zorunlu Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS			16	6	18	23
Seçmeli Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS						7
3. Yarıyıl Alınması Gereken Toplam AKTS						30

4. Yarıyıl

Kodu	Dersin Adı	Z/S	T	P	K	AKTS
AİT204	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	Z	2	0	2	2
BND202	Solfej IV	Z	2	2	3	4
BND204	Armoni IV	Z	4	0	4	5
BND206	Müzik Formları IV	Z	2	0	2	2
BND212	Enstrümantasyon II	Z	2	0	2	3
KOM294	Koro IV	Z	1	3	2	2
MZL184	Müzik Tarihi ve Edebiyatı: Empresyonist-Çağdaş	Z	2	0	2	2
PIA262	Piyano IV	Z	1	1	1	3
Zorunlu Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS			16	6	18	23
Seçmeli Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS						7
4. Yarıyıl Alınması Gereken Toplam AKTS						30

5. Yarıyıl

Kodu	Dersin Adı	Z/S	T	P	K	AKTS
BND303	Armoni V	Z	2	0	2	3
BND313	Bando Yönetimi ve Repertuar Analizi I	Z	4	2	5	5
BND315	Kompozisyon ve Müzikal Analiz I	Z	2	0	2	3
BND317	Orkestrasyon I	Z	2	0	2	3
BND319	Kontrpuan I	Z	2	0	2	3
BND321	Partisyon Okuma ve Çalma I	Z	1	1	1	2
PİA361	Piyano V	Z	1	1	1	3
Zorunlu Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS			14	4	15	22
Seçmeli Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS						8
5. Yarıyılıda Alınması Gereken Toplam AKTS						30

6. Yarıyıl

Kodu	Dersin Adı	Z/S	T	P	K	AKTS
BND304	Armoni VI	Z	2	0	2	3
BND314	Bando Yönetimi ve Repertuar Analizi II	Z	4	2	5	5
BND316	Kompozisyon ve Müzikal Analiz II	Z	2	0	2	3
BND318	Orkestrasyon II	Z	2	0	2	3
BND320	Kontrpuan II	Z	2	0	2	3
BND322	Partisyon Okuma ve Çalma II	Z	1	1	1	2
PİA362	Piyano VI	Z	1	1	1	3
Zorunlu Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS			14	4	15	22
Seçmeli Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS						8
6. Yarıyılıda Alınması Gereken Toplam AKTS						30

7. Yarıyıl

Kodu	Dersin Adı	Z/S	T	P	K	AKTS
BND413	Bando Yönetimi ve Repertuar Analizi III	Z	4	2	5	6
BND415	Kompozisyon ve Müzikal Analiz III	Z	2	0	2	5
BND417	Orkestrasyon III	Z	2	0	2	5
BND421	Partisyon Okuma ve Çalma III	Z	1	1	1	2
BND425	Bitirme Projesi I	Z	1	2	2	4
Zorunlu Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS			10	5	12	22
Seçmeli Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS						8
7. Yarıyılıda Alınması Gereken Toplam AKTS						30

8. Yarıyıl

Kodu	Dersin Adı	Z/S	T	P	K	AKTS
BND414	Bando Yönetimi ve Repertuar Analizi IV	Z	4	2	5	6
BND416	Kompozisyon ve Müzikal Analiz IV	Z	2	0	2	5
BND418	Orkestrasyon IV	Z	2	0	2	5
BND426	Bitirme Projesi II	Z	1	2	2	4
Zorunlu Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS			9	4	11	20
Seçmeli Olarak Alınması Gereken Toplam AKTS						10
8. Yarıyılıda Alınması Gereken Toplam AKTS						30

Seçmeli Dersler Güz Dönemi

Kodu	Dersin Adı	Z/S	T	P	K	AKTS
BND109	Bilgisayarla Nota Yazım - Finale I	S	2	0	2	2
BND111	Bilgisayarla Nota Yazım - Sibelius I	S	2	0	2	2
BND427	Askeri Mızıkalar Tarihi ve Literatürü I	S	2	0	2	3
ÜVÇ181	Seçmeli Enstrüman I	S	1	1	2	3
ÜVÇ281	Seçmeli Enstrüman III	S	1	1	2	3
ÜVÇ381	Seçmeli Enstrüman V	S	1	1	2	3
ÜVÇ481	Seçmeli Enstrüman VII	S	1	1	2	3

Seçmeli Dersler Bahar Dönemi

Kodu	Dersin Adı	Z/S	T	P	K	AKTS
BND110	Bilgisayarla Nota Yazım - Finale II	S	2	0	2	2
BND112	Bilgisayarla Nota Yazım - Sibelius II	S	2	0	2	2
BND428	Askeri Mızıkalar Tarihi ve Literatürü II	S	2	0	2	3
ÜVÇ182	Seçmeli Enstrüman II	S	1	1	2	3
ÜVÇ282	Seçmeli Enstrüman IV	S	1	1	2	3
ÜVÇ382	Seçmeli Enstrüman VI	S	1	1	2	3
ÜVÇ482	Seçmeli Enstrüman VIII	S	1	1	2	3

6. Bir bando şefi adayının akademik eğitim sürecinde (eğitim kurumu, öğrenci kaynağı, kayıt kabul koşulları, programın amacı, program yeterlilikleri, programda yer alan dersler, ders içeriği, derslerin uygulanış biçimi, vb. konularda) değişiklik yapılması veya sürecin geliştirilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?

- ☐ Evet, bir bando şefi adayının mesleki eğitim sürecinde değişiklik yapılması gerektiğini düşünüyorum.
- ☐ Hayır, bir bando şefi adayının mesleki eğitim sürecinde değişiklik yapılması gerektiğini düşünmüyorum.

7. Bir bando şefi adayının akademik eğitim sürecinde değişiklik yapılması veya sürecin geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorsanız, bu konu hakkında yenilikçi veya geliştirilebilir önerileriniz bulunmakta mıdır?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır, bir bando şefi adayının mesleki eğitim sürecinde değişiklik yapılması gerektiğini düşünmüyorum.

8. Bir bando şefi adayının akademik eğitim süreciyle ilgili yenilikçi ve geliştirilebilir önerileriniz nelerdir?

9. Bir bando şefi adayının akademik eğitim süreciyle ilgili olarak "Bando Şefliği Öğretim Programında" değişiklik yapılması veya geliştirilmesi gereken problem sahaları hangileridir?

- ☐ Bir bando şefi adayının mesleki eğitim süreciyle ilgili "Bando Şefliği Öğretim Programında" herhangi bir problem sahası bulunmamaktadır.
- ☐ Öğrenci kaynağı / Kayıt kabul koşulları
- ☐ Bando Şefliği Öğretim Programının amacı
- ☐ Bando Şefliği Öğretim Programı yeterlilikleri
- ☐ Bando Şefliği Öğretim Programında yer alan dersler
- ☐ Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi ders içeriği ve/veya dersin uygulanışı
- ☐ Diğer

10. Bir bando şefi adayının akademik eğitim süreciyle ilgili olarak "Bando Şefliği Öğretim Programında" değişiklik yapılması veya geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz problem sahalarıyla ilgili önerileriniz nelerdir?

BND313 - BANDO YÖNETİMİ ve REPERTUAR ANALİZİ	5. Yarıyıl	6. Yarıyıl	7. Yarıyıl	8. Yarıyıl
Önkoşul(lar)-var ise		BND 313 Bando Yönetimi Ve Repertuar Analizi I	BND 314 Bando Yönetimi Ve Repertuar Analizi II	BND 413 Bando Yönetimi Ve Repertuar Analizi III
Dersin Dili	Türkçe	Türkçe	Türkçe	Türkçe
Dersin Türü	Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu
Dersin verilme şekli	Yüz yüze	Yüz yüze	Yüz yüze	Yüz yüze
Dersin öğrenme ve öğretme teknikleri	Anlatım Gözlem Gösteri Uygulama-Alıştırma Diğer: Analiz	Anlatım Gözlem Gösteri Uygulama-Alıştırma Diğer: Analiz	Anlatım Gözlem Uygulama-Alıştırma Diğer: Analiz	Anlatım Gösteri Uygulama-Alıştırma Diğer: Analiz
Dersin amacı	Bando şefinin genel ve özel niteliklerini irdelemek, basit ölçülerde vuruş tekniklerini kullanmak, sağ ve sol elin rolü ile nüanslar ve auftaktlarda vuruş tekniklerini kullanarak basit ölçülerde yazılmış marşları yönetme becerisi kazandırmak.	Müzikte ölçüler, basit, bileşik ve karma ölçülerde bölünmeler ile basit ve bileşik ölçülerde temel vuruş tekniklerini kullanarak seçilmiş bazı marşları çalan bandoyu yönetebilme becerisi kazandırmak.	Baget kullanılarak karma ölçülerde vuruş becerilerinin geliştirilmesi ve Temel vuruş tekniklerini kullanarak seçilmiş çeşitli ölçülerde yazılmış bazı eserleri yönetme becerisi kazandırmak.	Müzikte nüans, hız, ritim ve kontrast yapılarıdaki farklılıkları kavrama, Baget kullanılarak karma ölçülerde vuruş becerilerini geliştirme ve Temel vuruş tekniklerini kullanarak seçilmiş çeşitli ölçülerde yazılmış bazı eserleri çalan bandoyu yönetme becerisi kazandırmak.
Dersin öğrenme çıktıları	1. Bando Şefinin genel ve özel niteliklerini kavrarlar. 2. Sağ ve sol elin rollerini kavrarlar. 3. Basit ölçülerde vuruş tekniklerini kavrarlar. 4. Nüanslar ve auftaktlar ile basit ölçülerde vuruş becerisi kazanırlar. 5. Temel vuruş tekniklerini kullanarak seçilmiş basit ölçülerde yazılmış bazı marşları yönetme becerisi kazanırlar. 6. Basit ölçülerde yazılmış marşları yönetmede yetkinleşirler.	1. Müzikte kullanılan ölçüleri tanırlar. 2. Basit ölçüleri kavrarlar. 3. Bileşik ölçüleri kavrarlar. 4. Basit ve bileşik ölçülerde vuruş tekniklerini kullanırlar. 5. Nüanslar ve auftaktlar ile bileşik ölçülerde vuruş becerisi kazanırlar. 6. Temel vuruş tekniklerini kullanarak seçilmiş bileşik ölçülerde yazılmış bazı marşları yönetme becerisi kazanırlar. 7. Bileşik ölçülerde yazılmış marşları yönetmede yetkinleşirler.	1. Karma ölçülerde vuruş tekniklerini kavrarlar. 2. Baget kullanma becerisi kazanırlar 3. Seçilmiş eserler üzerinde vuruş analizleri yapabilirler 4. Temel vuruş tekniklerini kullanarak seçilmiş çeşitli ölçülerde yazılmış bazı eserleri yönetme becerisi kazanırlar. 5. Seçilmiş çeşitli ölçülerde yazılmış bazı eserleri yönetmede yetkinleşirler.	1. Karma ölçülerde vuruş tekniklerini kavrarlar. 2. Baget kullanma becerisi kazanırlar 3. Seçilmiş eserler üzerinde vuruş analizleri yapabilirler 4. Temel vuruş tekniklerini kullanırlar. 5. Seçilmiş çeşitli ölçülerde yazılmış bazı eserleri yönetme becerisi kazanırlar. 6. Seçilmiş çeşitli ölçülerde yazılmış bazı eserleri yönetmede yetkinleşir.
Dersin içeriği	Bando Şefinin genel ve özel nitelikleri, şeflik duruşu; basit ölçülerde vuruş teknikleri. Nüanslar ve auftaktlar. Sağ ve sol elin rolleri, basit ölçülerde yazılmış marşlarla uygulama çalışmaları.	Bileşik ölçülerde vuruş teknikleri, Teknik ayrıntıların yer aldığı marşlar, polkalar ve rondolardan oluşan uygun repertuar seçimi, kaset, CD, DVD gibi görsel ve işitsel gereçlerle çalışmalardan sonra canlı olarak bandolarla uygulamalar yapma.	Bagetle vuruş çalışmaları, Estetik duruş ve karma ölçülerde vuruş teknikleri, kondüktör ve Partisyonlarla repertuar tanıma. Teknik ve müzikal ayrıntılar içeren süit, rapsodi, senfonik şiir ve üvertür gibi seçilmiş eserler üzerinde vuruş analizleri. Ayna karşısında vuruş çalışmaları. Görsel ve işitsel gereçlerle uygulama çalışmaları.	Müzikte nüans, hız, ritim ve kontrast yapılarıdaki farklılıklar üzerinde vuruş çalışmaları, kondüktör ve partisyonlarla repertuar tanıma. Teknik ve müzikal ayrıntılar içeren süit, rapsodi, senfonik şiir ve üvertürlerden oluşan uygun repertuar seçimi, kaset, CD, DVD gibi görsel ve işitsel gereçlerle çalışmalardan sonra canlı olarak bandolarla provalar yapma.

Haftalar	Konular			
	5. Yarıyıl	6. Yarıyıl	7. Yarıyıl	8. Yarıyıl
1. Hafta	Bando ve Orkestraların yapılanmaları hakkında teorik bilgiler	Müzikte ölçüler	Baget kullanılarak karma ölçülerde vuruş çalışmaları.	Baget kullanılarak karma ölçülerde vuruş çalışmaları.
2. Hafta	Bando ve orkestraların tarihsel süreci hakkında teorik bilgiler	Basit ve bileşik ölçülerde bölünmeler	Baget kullanılarak karma ölçülerde vuruş çalışmaları.	Baget kullanılarak karma ölçülerde vuruş çalışmaları.
3. Hafta	Müzik toplulukları ile ilgili yapılanmalar ve şablonlar	Basit ve bileşik ölçülerde vuruş teknikleri	Kondüktör ve Partisyonlarla repertuar tanıma.	Kondüktör ve Partisyonlarla repertuar tanıma.
4. Hafta	Partisyonadaki enstruman sırası, Duyuluşu farklı olan enstrumanlardaki transpozisyon	Nüanslar ve auctaktlar ile bileşik ölçülerde vuruş çalışmaları	Kondüktör ve Partisyonlarla repertuar tanıma.	Kondüktör ve Partisyonlarla repertuar tanıma.
5. Hafta	Basit ölçülerde vuruş ve şeflik çalışmaları.	Basit ve bileşik ölçülerde vuruş çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlar üzerinde analiz çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlar üzerinde analiz çalışmaları.
6. Hafta	Basit ölçülerde vuruş ve şeflik çalışmaları.	Basit ve bileşik ölçülerde vuruş çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlar üzerinde analiz çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlar üzerinde analiz çalışmaları.
7. Hafta	Basit ölçülerde vuruş ve şeflik çalışmaları.	Seçilmiş marşlar üzerinde vuruş çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
8. Hafta	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş marşlar üzerinde vuruş çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
9. Hafta	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş marşlar üzerinde vuruş çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
10. Hafta	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş marşlar üzerinde vuruş çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
11. Hafta	Ara sınav	Ara sınav	Ara sınav	Ara sınav
12. Hafta	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
13. Hafta	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
14. Hafta	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
15. Hafta	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş marşlar üzerinde şeflik çalışmaları	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.	Seçilmiş eserlere ait kondüktör ve partisyonlarla uygulama çalışmaları.
16. Hafta	Genel sınav	Genel sınav	Genel sınav	Genel sınav

11. Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersiyle ilgili olarak, yukarıda sunulan bilgiler ve tecrübeleriniz ışığında, değişiklik yapılması veya geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz problem sahaları hangileridir?

- ☐ Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersiyle ilgili herhangi bir problem sahası bulunmamaktadır.
 - ☐ Dersin verilme şekli (uygulanışı)
 - ☐ Dersin öğrenme ve öğretme teknikleri
 - ☐ Dersin amacı
 - ☐ Dersin öğrenme çıktıları
 - ☐ Dersin içeriği
 - ☐ Diğer
-
-

12. Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersiyle ilgili olarak değişiklik yapılması veya geliştirilmesi gerektiğini düşündüğünüz problem sahalarıyla ilgili önerileriniz nelerdir?

13. Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinin işleniş şekli (uygulanışı) nasıl olmalıdır?

- ☐ Bireysel (her bir öğrenci için planlanacak ayrı ders saatlerinde birebir çalışma)
 - ☐ Sınıf ortamında (tüm sınıfın birlikte etkileşim içinde olduğu çalışma)
 - ☐ Diğer
-
-

14. Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinde marş ve eserlerin bando ile çalışılması konusunda düşünceleriniz nelerdir? (II. ve IV. dönem ders içeriğinde "...uygun repertuvar seçiminin ardından kaset, CD, DVD gibi görsel ve işitsel gereçlerle yapılan çalışmalardan sonra canlı olarak bandolarla uygulamalar yapma". ifadeleri yer almaktadır. Buna göre marş ve eser çalışmalarının dönem içinde ses/görüntü kaydı üzerinden yapıldığı, bando ile çalışmaların ise yarıyıl sonunda sınava yönelik prova şeklinde uygulandığı anlaşılmaktadır)

15. Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinde, bando ile yapılan çalışmaları, bir dönemde yapılan prova sayısı ve bir öğrenciye ayrılan çalışma süresi bakımından değerlendiriniz. (Çalışma süreleri, dersin öğretim elemanında alınan bilgi doğrultusunda belirtilecektir.)

	Yeterli	Yetersiz
Bir yarıyılta yapılan prova sayısı	☐	☐
Bir provada bir öğrenciye ayrılan çalışma süresi	☐	☐

16. Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi ders içeriği ve öğrenme çıktılarında yer almayan tören uygulamaları eğitiminin nasıl yapılması gerektiğine yönelik önerileriniz nelerdir? (Mevcut durumda tören uygulamalarına yönelik bir ders içeriği bulunmamaktadır.)

17. Bando şefi adayının kendini gerçekleştirmesi ve özgün bir teknik geliştirmesi bakımından, Bando Yönetimi ve Repertuvar Analizi dersinde, Konservatuvar bünyesindeki orkestralar ile (oda orkestrası, nefesli çalgılar orkestrası, akademik orkestra gibi çalgı grupları) veya korrepetitör eşliğinde provalar yapması konusunda düşünceleriniz nelerdir? (Mevcut durumda böyle bir uygulama bulunmamaktadır.)

18. Bando şefliği eğitiminin; Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı bünyesinde veriliyor olması ile ilgili düşünceleriniz nedir? Başka bir eğitim kurumunda veya başka bir eğitim modeliyle (kurs, görev başı eğitim vb.) verilmesi gerektiğini düşünüyorsanız lütfen açıklayınız.

19. Bir bando şefinin mesleki eğitim süreciyle ilgili sizin tespit ettiğiniz eksiklikler ve yetersizlikler var mıdır? Varsa çözüm önerileriniz nelerdir?

20. Araştırma konusuyla ilgili olarak ilave edeceğiniz görüş ve öneriniz var mı?

Görüşme sona ermiştir, ilginiz ve katkılarınız için teşekkür ederim.

EK 3. Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 23.07.2020-E.78147

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Ölçme Değerlendirme Etik Alt Çalışma Grubu

Sayı : 91610558-302.08.01-
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 30.06.2020 tarih ve E.68307 sayılı yazı

İlgi yazınız ile göndermiş olduğunuz, Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı **Doktora Öğrencisi Erkut ÇAĞLAK'ın, Prof.Dr.Aytekin ALBUZ'un** danışmanlığında yürüttüğü **"Türkiye'deki Bando Şefliği Eğitime Yönelik Bir Model Önerisi"** adlı tez çalışması ile ilgili konu Kurulumuzun **14.07.2020** tarih ve **07** sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. İsmail KARAKAYA
Kurul Başkanı

Araştırma Kod No: 2020-387

Ek: 1 Liste

Emniyet Mahallesi Bandırma Caddesi No :6/1 06560 Yenimahalle/ANKARA
Tel:0 (312) 202 20 57 - 0 (312) 2... Faks:0 (312) 202 38 76
İnternet Adresi :http://etikkomisyon.gazi.edu.tr/

Bilgi için :Burak Çitrak
Birim Evrak Sorumlusu

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...